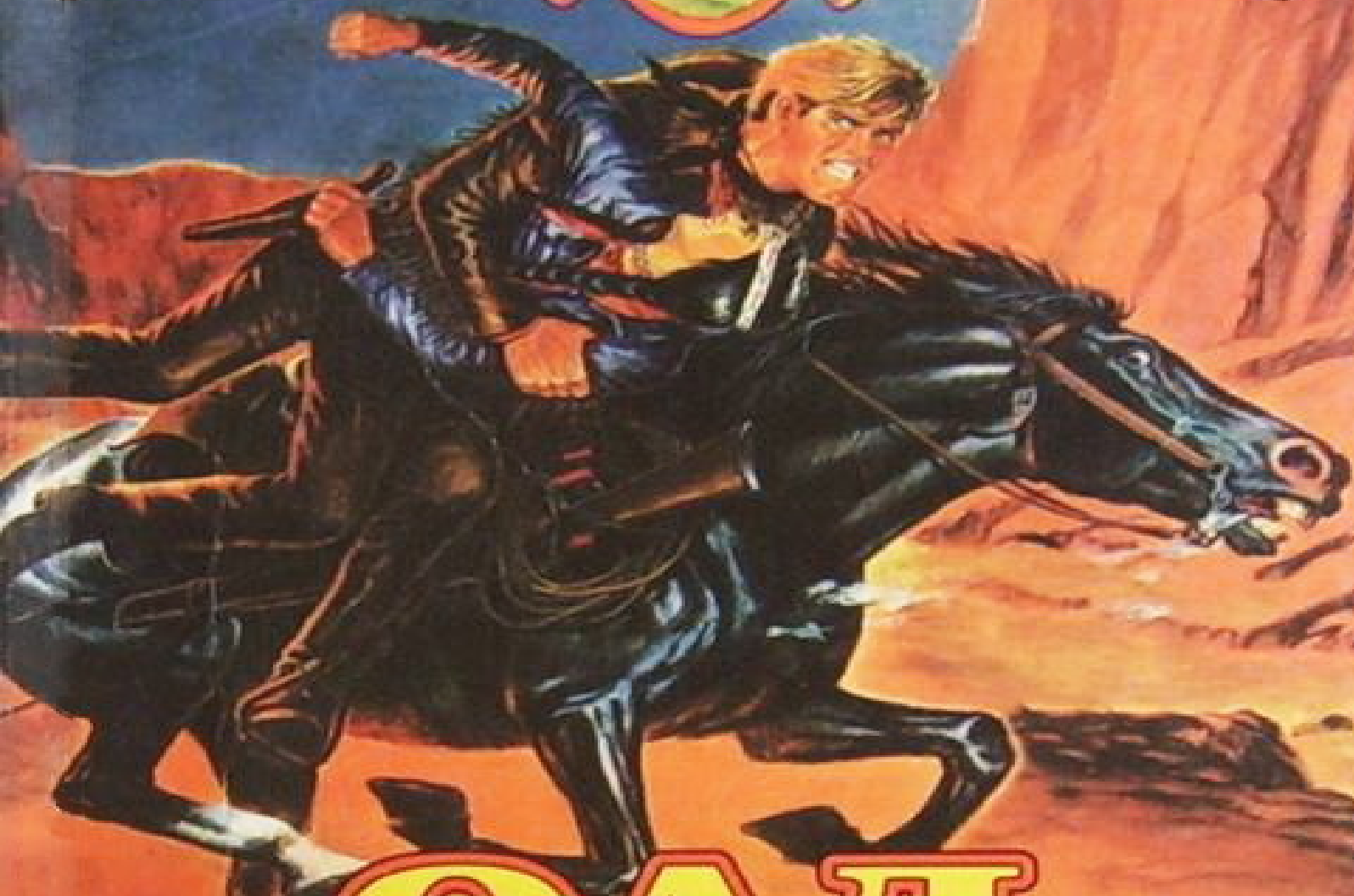

НЕИЗДАВАНИ

РОМАНИ

КАРЛ МАЙ

ОАД ФАЙЕРХЕНД

КАРЛ МАЙ ОЛД ФАЙЕРХЕНД

Превод: Любомир Спасов

chitanka.info

Уважаеми читатели,

има събития в тази книга, които ще ви се сторят познати. Това е така, защото някои от творбите, които ви представяме, са първообрази на популярни романи на Карл Май. Вие имате уникалната възможност да се запознаете с тези оригинали, непубликувани досега, от които се раждат едни от най-четените, ненадминати в приключенския жанр, произведения на писателя.

ИНН-НУ-ВОХ, ИНДИАНСКИЯТ ВОЖД

Сезонът, в който Жълтия Джак и Черната треска правеха опасно пребиваването в Ню Орлиънс за белия, беше настъпил и всеки, когото някоя желязна необходимост не задържаше тук, бързаше да напусне наситената с изпарения атмосфера на Долна Мисисипи и да замени низините на голямата река с по-високо разположени места.

Предпазливите аристократи отдавна бяха напуснали града. Неколцината, останали заради бизнеса си, бързаха да си тръгнат, защото вече се говореше за няколко внезапни смъртни случая. Аз също бях насъбрал малкото си вещи и стоях на пристана в очакване на парахода. Възнамерявах да отида до Сент Луис, където роднини чакаха моето пристигане.

Нед, старият, сивокос негър, който в качеството си на фактотум^[1] на моя хотел ме бе дарявал с благосклонността си и сега бе донесъл куфара ми, се облягаше до мен на един от железните кранове, предназначени да вдигат и местят от борд на борд неимоверни товари, и с озъбено ухилване правеше забавни забежки по отношение на суетящите се около него фигури. Ненадейно ме сграбчи за ръката и ме извърна, за да хвърля поглед напред.

— Виждат, мастър, там индиан?

— Кой? Имаш предвид мрачния тип, дето се е насочил право към нас?

— Yes, yes, мастър! Познават мастър индиан?

— Не.

— Индиан са голям вожд на сиу, казват Инн-Ну-Вох и са най-добро плувец в Юнайтед Стейтс^[2].

— Тъй ли? За тая работа се иска много нещо.

— Well, well, сър, ама са така, actually^[3], така!

Не отговорих нищо и огледах внимателно мъжа, който минаваше сега с горда стойка край нас. Името му не ми беше непознато, даже често бях слушал да разказват за него, но винаги се съмнявах в достоверността на удивителните истории, носещи се относно неговото

умение и издръжливост в плуването. Фигурата му не беше висока, но строежът на набитото тяло и особено ширината на гърдите поразклатиха малко досегашното ми неверие.

В този миг се зададе един открит екипаж, в който седяха възрастен господин и млада дама с воал. С малко необичайна предпазливост богато галонираният кочияш вкара впряга в тълпата, плющейки с камшика покрай ушите на стоящите по пътя. Хората отскачаха стреснато и само индианецът продължаваше да крачи спокойно, без и на косъм да се отклони от първоначалната си посока. Но пък и имаше достатъчно място за господарското купе да мине както по паважа от едната страна, така и по гладките широки квадри от другата.

— Друм там отпред, червенокож, или си нещо глух? — извика кочияшът и понеже заговореният въпреки високото и грубо подвикване продължи пътя си, без да се обръща, прибави, размахвайки камшика: — Дръпни се настрани, нигър, или камшикът ми ще ти покаже пътя!

Макар думата „нигър“ да съдържа най-голямата обида за един индианец, крачещият отпред не й обърна никакво внимание, а продължи бавно да си върви. Тогава камшикът изплющя и неговите ремъци пернаха червения мъж точно през лицето, като оставиха червена следа. Но в същия миг удареният вече стоеше на капрата. Един нанесен отдолу нагоре удар разкъса устната и носа на невъзпитания хубостник, после индианецът го вдигна от седалката и го запрати с такава сила върху каменните плочи, че оня изпъна крайници и остана да лежи безгласен.

Тези движения бяха извършени толкова бързо, че седящият в колата господин не бе имал време да се притече на помощ на своя подчинен. Но сега измъкна рязко един револвер от джоба и насочвайки го към индианеца, извика:

— Zounds^[4], каналай, това е за теб, ако той не седне до минута на капрата!

Без и мигла да трепне или някаква физиономия да направи, заплашеният сне карабината от рамото си, насочи я към янкито и между двамата със сигурност щеше да се стигне до сериозен инцидент, ако няколко бързо притичали кашетъбълс не бяха застанали между тях и с молба склониха собственика на екипажа да прибере оръжието.

— Моля ви да продължите, сър — предупреди един от тях. — Кочияшът ви се изправи и навярно няма други повреди освен разкъсаното лице. Непредпазливецът би трябвало да знае, че според законите на индианците ударът може да се изкупи само със смърт.

По маниера на американците, които никога не се месят в нещата на други и проявяват интереса си към някоя разпра само като предоставят пространство за битка, околните бяха образували кръг около колата, за да видят как ще завърши произшествието. Но понеже в този миг се разнесе пронизителната свирка на приближилия стиймбоут^[5] и качилият се кочияш подкара при настойчивото подвикване впряга по посока пристана, кръгът тутакси се разтвори и всеки се разбърза да си извоюва някое добро място на плавателния съд.

Това не беше обичайният, изключително комфортно обзаведен пътнически параход, а един от онези огромни пощенски кораби, които биват използвани за превоз на пътници само по изключение и най-вече когато, при започване на треската, напливът от пасажери е труден за овладяване. Ето защо плавателният съд беше лишен от всички онези удобства, с които янкито прави пътуването си по-малко мъчително и пасажерите трябваше да заемат място кой където намери.

След като се сбогувах с негъра, аз изкачих една купчина бали, която се издигаше отстрани на разтеглила се почти по цялата палуба редица от сандъци. Ветреца тук милваше по-осезаемо челото ми и като отчетях непринудеността, с която можех да се протегна, мястото беше направо великолепно.

Оглеждайки се наоколо, забелязах, че присъстваше както собственикът на екипажа с дамата си, така и индианецът. Белият във всеки случай принадлежеше към висшите кръгове и използваше пекетбоута^[6] само за да се махне час по-скоро от опасната земя, а индианецът може би беше продал запаса си от кожи и се връщаше в прерията, за да поведе своето племе към нови приключения и лов. На него също трябва да му бе станало неудобно и душно там долу. Той изкатери балите и, за да не ми оспорва мястото, се настани на първия от споменатите преди малко сандъци.

Но едва беше седнал и един звук разтърси така дълбоко, тътнещо, заплашително и потресаващо въздуха, че всички пасажери наскачаха и ужасено се заозъртаха за източника на този страховит рев. Само Инн-Ну-Вох беше останал спокойно да си седи, макар тонът да

бе прозвучал точно под него. Нито една черта от неговото бронзово лице не издаде и следа от изненада или паника — само с половин поглед удостои изплашените хора по палубата.

В този момент се отвори един люк и от него излезе мъж, при чийто вид веднага си обясних какъв беше онзи рев. Бях го виждал в Бостън, в Ню Йорк и по-късно също в Чарлстън. Това бе Форстър, прочутият звероукротител, който бе обиколил с менажерията си по-значителните градове на Съединените щати, предизвиквайки навсякъде голяма сензация със своята власт над най-дивите зверове.

Сандъците бяха негови и съдържаха клетките на неговите животински питомци. Индианецът се беше наместил върху лятната квартира на лъва и чрез причинения шум бе смутил неговата сиеста^[7], предизвиквайки гневния му рев. Форстър го беше чул и сега естествено бързаше да си изясни причината.

В благоразумната Европа много биха се пазили да предоставят място на една комплектна менажерия на съд, предназначен за превоз на пътници. Американецът обаче е демократичен дори в такива неща. Страната, която обитава, е родината на опасността. Хората са свикнали с нея, познават различните ѝ образи, уважават я, но не се страхуват от нея. И понеже са свикнали дръзко и безстрашно да излизат срещу четириногите обитатели на девствената гора и прерията, малко се боят от тях естествено и когато ги срещнат в опитомено състояние извън тези пущинаци.

Само неочакваното беше изплашило пътниците. Когато разбраха сега предназначението на многобройните сандъци, те се засмяха на проявения страх и помолиха собственика на животните да открие клетките.

— Well, нямам нищо против, ако това ви доставя удоволствие, лейди и джентълмени. Малко свеж въздух ще се отрази благотворно на зверчетата. Но питайте капитана, на своя глава не мога да го направя! — отговори той и се обърна после към индианеца. — Ще проявите ли добрината да слезете от трона си, човече? Лъвът е цар и не търпи никого над себе си!

Без да отваря устни, заговореният даде с лек отрицателен жест да се разбере, че тук горе много му харесва и няма намерение да напусне мястото си.

— Е, добре, мен това ме устройва. Само не се оплаквай, ако ти се случи нещо неприятно!

Сега доведоха капитана, който след известно колебание даде разрешение едната страна на клетките да бъде освободена от дъсчената стена. С помощта на надзирателите това скоро стана и тъй като Форстър веднага използва възможността да нахрани животните, на зрителите бе предоставено крайно интересно и развлекателно зрелище.

Сбирката се състоеше най-вече от великолепни екземпляри и особено се отличаваше една кралска бенгалска тигрица, която привличаше всеобщото внимание. Животното съвсем наскоро бе заловено, доведено от Индия в Америка и закупено от сегашния си собственик. Още неопитомено и израсло във волния пущинак, то предлагаше импозантна гледка и с формата на своите могъщи крайници, първичната си сила, гъвкавост и разтърсващия мозъка на костите рев караше зрителите да надават възторжени възгласи.

— И в тази клетка ли влизате, сър? — попита един от пътниците звероукротителя.

— Защо не? Отвън звярът не може да бъде опитомен. Ако човек иска да му вдъхне респект, трябва да излезе.

— Но с това вие всеки път рискувате живота си.

— Правил съм го вече хиляди пъти и съм свикнал. Впрочем аз не съм невъоръжен. Един удар с оловната топка на дръжката на този бич зашеметява, ако бъде силно нанесен и улучи подходящо място, и най-силното животно. Но аз малко го ползвам. Властта на един звероукротител се крие съвсем другаде. От време на време влизам в клетките без всякакво оръжие.

— Но в този случай не бихте се осмелили.

— Кой ви го каза?

— Не, това няма да посмеете да направите! — обади се собственикът на екипажа, пристъпвайки по-близо. Досега той беше разглеждал клетките отделно от останалите, докато неговата спътница, страхуваща се от техните обитатели, беше отишла към предната част на кораба и гледаше над обшивката на бушприта разпенената вода, която носът с шумене издигаше. — Залагам хиляда долара за твърдението си!

Американецът има маниакалност за облози и отдаде ли му се възможност, със сигурност не я пропуска.

— Вие сте непредпазлив, сър! — отговори Форстър. — Вижте как спокойно и неустрашимо седи индианецът върху клетката на нумийския лъв. Наистина ли мислите, че аз, собственикът на тези животни, притежавам по-малко кураж?

— Pshaw!^[8] — отговори янкито с пренебрежително движение на ръката. — При този човек това не е кураж, а невежество, глупост. Ако схващаше опасността на своето положение, той или щеше да стои долу при нас, или щеше да се е сврял в някой ъгъл. Та той изобщо не познава лъва. Тези червени нехранимайковци умеят само да се прокрадват до врага и после нощем коварно да го нападат. Но да погледнат свободно и открито една опасност в очите, не им стиска.

Инн-Ну-Вох бе разбрал всяка дума, но чертите на неговото остро изрязано лице останаха неподвижни и нито един мускул от тялото му не помръдна.

— Заблуждавате се както в индианеца, така и в мен. Онзи, който е опознал народите на прерията като мен, се е научил и да ги уважава.

— Не ставайте смешен пред тази отбрана компания! Пуснете само онова бодливо свинче там и съм убеден, че той ще скочи от страх в реката веднага щом го види на свобода. Тези каналии са страхливи точно толкова, колкото свирепи се стараят да изглеждат. Но да не се отклоняваме от облога.

— Приемам го. Капитане, вие сте свидетел!

— Свидетел съм, но не съм съгласен да отидете при тигъра, защото аз ще нося отговорността, ако на палубата се случи злополука.

— Вие не можете да забраните на никой свободен американец да прави с имуществото си каквото си иска. А що се отнася до злополуката, тя може да се случи най-много на мен, пък аз съм достатъчно голям сам да си нося отговорността. Или не мислите така?

Самият капитан си беше предостатъчно янки, за да не му е интересен един такъв облог, и тъй като с изреченото предупреждение си бе изпълнил дълга, отговори:

— Щом си поемате последиците, не мога да имам нищо против. Така че правете каквото искате!

— Отдръпнете се, хора! — разпореди се Форстър и предаде на капитана снабдения с оловна топка бич.

После приближи с твърди, сигурни крачки до клетката и отправил втренчено очи към животното, избута резето.

Тигрицата се бе свила в дъното на тясното пространство опряла глава на предните лапи и повдигнала опашка към стената. Притворените очи гледаха към пода. Когато укротителят приближи вратата, тя отвори рязко очи и ги насочи към него. Зениците се стесняваха все повече и повече. Лапите се свиха и прибраха към тялото. Задната част на животното се повдигна леко и почти незабележимо. В мига, в който резето издрънча, по меката, красиво изпъстрена кожа прелетя със трепет и в следващия миг от железните пръти се разнесе един предизвикващ ужас звук. Форстър лежеше на пода с кървяща, полуоткъсната от рамото ръка, а свободното животно се стрелна с могъщи скокове по палубата.

Всеобщ ужасен крясък изпълни въздуха и всеки започна да дири спасение. Беше минута на смъртен страх и бъркотия. Хората търчаха един през друг към люкове, ъгли, мачти и въжени стълби, а животните вдигаха такъв вой, че дори пъхтенето на машината престана да се чува.

Аз отново бях скочил горе на балите, които преди малко бях напуснал, и замрях от ужас. Отпред, точно пред мен, видях клетото момиче да стои неспасяемо изгубено до релинга. Тигрицата беше насочила своя бяг към него и се сниши за гибелния скок само на седем-осем крачки от него. Лицето на момичето беше смъртнобледо и вкаменено. То стоеше с протегнати ръце, неспособно за никакво движение, а в следващата секунда щеше да бъде изгубено.

Но ето че една фигура се спусна с котешка пъргавина покрай мен по балите, волтижира с дълги скокове на хищно животно покрай тигрицата по свободното пространство в средата на кораба, сграбчи момичето с лявата ръка, оттласна се с дясната от релинга и в следващия миг беше изчезнало в дълбоките, мръсножълти води на Мисисипи. Беше Инн-Ну-Вох.

Един общ крясък от всички гърла изпълни въздуха. Крясък на радост ли бе това, или на нов страх? Никой не знаеше, защото тигрицата също бе скочила веднага след двамата от борда и изчезнала във вълните. Всичко живо се стече към релинга да погледне надолу, а капитанът изкомандва със силен глас:

— Мъжът на руля, лягай в дрейф! Стоп, машинист!

Дълго време никой не смееше да диша. Скочилото животно лежеше върху водата, разперило четирите лапи, и дебнеше с пламтящи очи всяко движение. Ето, само на дванайсет лакти от него, фигурата на

индианеца се изстреля с резки удари от водата, при което кажи-речи половината му тяло се извиси над повърхността, и ясно се видя как изпадналото в безсъзнание момиче бе вкопчило конвулсивно ръце около врата му. Но едва бе имал време да си поеме дъх, съгледалата го тигрица се стрелна към него. Той отново се потопи, появи се на известно разстояние да си вземе пак дъх, но беше веднага последван от животното и принуден наново да потърси дълбините. Опасният лов продължи може би пет минути, които при тези обстоятелства бяха равни на пет вечности. Бяха хвърлени множество въжета, беше спусната и бордовата стълбичка, но умният индианец знаеше, че тези приготовления с нищо не можеха да му помогнат, защото още преди да се бе издигнал на няколко фута, тигрицата щеше да го достигне. Имаше само едно средство за спасение. Трябваше да се потопи под кораба, а това бе възможно, тъй като машината не работеше. Ако опитахе да плува около съда, преследвалото го животно щеше да забележи намерението му и качването по бакборда^[9] щеше да стане също така невъзможно, както сега по ширборда^[10].

Задържа се възможно по-дълго на повърхността на водата, за да поеме необходимия въздух. С движение на ръката оповести намерението си да изчезне.

— Въжета през бакборда! — изкомандва капитанът. Всичко живо се втурна към посочената страна и не мина много, Инн-Ну-Вох се появи над водата и загреба към най-близко провисналото въже.

— Cheer up, cheer up, come on!^[11] — извика капитанът и в гласа му толкова ясно прозвуча страх и тревога, че всички се обърнаха към него. Без да губи време за приказки, той посочи с протегнатата ръка към жълтите вълни. Всички погледи проследиха направлението на ръката му и всички устни неравно извикаха ободрителните думи, които той току-що беше изрекъл.

На немного голямо разстояние можеха да се забележат три бразди, приближаващи с устремна бързина кораба.

— Бързо, за Бога, бързо, крокодилите идват! — разнесоха се викове от цялата страна на съда.

— Детето ми, детето ми, клетото ми дете! — зариде бащата на момичето и се наведе през релинга с широко разтворени очи и разкривени от страх черти.

Инн-Ну-Вох бе чул виковете. Един поглед назад му подсказа голямата близост на новата опасност и той се заизкачва с две ръце с кажи-речи херкулесовска сила по въжето. Понеже не можеше да държи момичето, бе цяло щастие, че безсъзнанието беше сключило здраво ръцете ѝ около врата му. Едва изкатерил една трета от борда, чу под себе си глух звук като от удрянето на две греди. Първият от крокодилите беше достигнал стената на кораба и бе хлопнал челюсти след него. Беше се спасил. С няколко спокойни захвата изкачи напълно височината и се прехвърли през брестунга на палубата.

Всички присъстващи понечиха да се спуснат към него, ала един вик ги задържа.

— Тигърът, тигърът, гледайте, хора! Тигрицата търсеше изчезналите и заобиколили кормилото насам към бакборда. Всичко живо отново се стече към брестунга и само бащата остана при припадналата си дъщеря.

Спокойните, уверени движения на силното животно предлагаха една наистина великолепно гледка. Но ето че то внезапно направи опит да се обърне... твърде късно. Три бразди се стрелнаха светкавично към мястото, където се намираше тигрицата. Последва рев, толкова страшен и ужасяващ, че косите на слушателите се изправиха. Шибаната вода се разпени и полетя във високи пръски... дълбоко, глухо гъргорене и хъхрене... фуниеобразен водовъртеж и жълтият цвят на водата се промени в кървавочервен — алигаторите бяха повлекли тигрицата към дълбините.

Едно всеобщо „Ах!“ освободи сърцата от ужаса, лежал досега върху тях, и погледите се отправиха към двете фигури, здраво прегърнати в близост до комина!

— Тя е жива, дойде на себе си! — извикаха от всички страни, а капитанът приближи, за да предостави каютата си на изнемощялото момиче.

Докато всички други бяха насочвали вниманието си към тигъра, пазачите на менажерията бяха приготвили постеля на своя господар и криво-ляво го бяха превързали. Беше наложително да бъде свален на най-близката спирка и предаден на лекарски грижи.

Накрая хората се запитаха за Инн-Ну-Вох и бащата на спасеното момиче не беше последният, който се осведоми за него.

Търсеният висеше високо горе на вантите и ние забелязахме, че се стареа да даде някакъв сигнал със сненетата от раменете си кожа. От брега се бе отделило едно кану, в което стояха двама индианци и с мощни удари на веслата се насочваха към кораба. Идваха да вземат своя вожд. Синът на прерията не знае спирки. Той си взема сбогом с цивилизацията където му е угодно и където смята, че ще се срещне със своите.

Той слезе. Тогава една ръка полегна на рамото му, един треперещ глас му заговори:

— Не си тръгвай. Ти спаси моята дъщеря и аз искам да ти се отблагодаря!

Индианецът се обърна, измери бавно говорещия от главата до петите. Фигурата му се изпъна, очите му метнаха светкавици по околностоящите и гласът му прозвуча остро и ясно, когато изрече първите думи, които чухме от него:

— Белият мъж се заблуждава. Червеният мъж не искаше да спаси неговата дъщеря, а скочи във водите на Свещения баща от страх пред бодливото свинче, което изтървахте!

С гордо кимване на главата се обърна, слезе по все още спуснатата бордова стълбичка и отплава с хората си. Дълго гледахме как се развяваха неговите гъсти, подобни на грива коси. Дълго още звучеше неговият глас в ушите на слушателите. И до днес още, когато стане дума за човек, заслужаващ името герой, аз си спомням за Инн-Ну-Вох.

---

[1] Фактотум (лат. *fac totum*) — човек за всичко — б.пр. ↑

[2] Съединени щати — б.пр. ↑

[3] Actually — англ. — в действителност — б.пр. ↑

[4] Дявол да го вземе — б.пр. ↑

[5] Англ. *steamboat* — речен параход — б.пр. ↑

[6] Пакетбоут — англ. *packetboat* — пощенски кораб — б.пр. ↑

[7] Сиеста — исп. *siesta* — следобедна почивка — б.пр. ↑

[8] Pshaw! — англ. — възклицание на презрение, пренебрежение — б.пр. ↑

[9] Лявата страна на кораб — мор. — б.пр. ↑

[10] Дясната страна на кораб — мор. — б.пр. ↑

[11] Кураж, горе главата, давай! — англ. — б.пр. ↑

ОЛД ФАЙЕРХЕНД

*Дните на моята пролет
превалиха,
аз зная причината много добре.
Устните, които ме целуваха,
студени и неми останаха те.*

Звучите се понесоха по равнината и Суолоу^[1], моят храбър мустанг, наостри малките си уши, изпръхтя радостно и повдигна грациозно за менует изящните копита.

Защо точно тази песен, която преди три месеца бях чул последно в Синсинати от една компания тиролци, прозвуча на устните ми, не знаех. Уста още не беше ме целувала и пролетта ми можеше значи тепърва да започне, а не да е свършила, но животът ми досега не беше нищо друго освен борба с препятствия и трудности. Бях вървял самотен по пътя си, оставен без внимание, неразбран и необичан и при тази вътрешна уединеност в мен се бе развила своего рода мирова скръб, към която тъжното съдържание на тази строфа добре подходеше.

Слънцето вече клонеше към онази част на Роки Маунтайнс^[2], образуваща границата между Небраска и Орегон, а все още не се виждаше никаква падина на осеяната с хелиантуси (слънчогледи) равнина. Конят се нуждаеше от почивка, аз самият бях уморен и ето как отдавна копнеех по Ню Венанго. Там се канех в продължение на цял ден добре да си почина от дългото странстване и да допълня доста понамалелите муниции.

Внезапно Суолоу изви малката си глава и издаде с изпускащ пара дъх онзи особен звук, с който истинският прериен кон сигнализира за близостта на живо същество.

С леко дръпване го спрях и се обърнах на гърба му, за да огледам хоризонта.

Ето, странично от моя наблюдателен пункт, приближаваше един ездач. Идваше право към мен и караше коня си в галоп. Понеже разстоянието беше твърде голямо, за да мога точно да го различа, посегнах към далекогледа и за свое немалко удивление установих, че ездачът не бе мъж, а жена.

— Всички дяволи, една дама във Фар Уест^[3], посред прерията, че даже с рокля за езда и развян воал! — изплъзна се от устните ми и изпълнен с очакване, наместих отново револвера и боуи найфа^[4], крило предпазливо бях разхлабил. Или пък това е Флетс Гоутс, Духа на равнината, дето летял на огнен жребец по Уудлендс^[5], прогонвайки белите хора от ловните полета на техните „червени братя“?

С известни опасения огледах външността си, която действително не изглеждаше като за отбрано общество. Мокасините с времето бяха зяпнали чистосърдечно, легинсите лъщяха от мазнина, понеже на „трапезата“ имах навика да ги ползвам за салфетка, чувалоподобната кожена риза ми придаваше достолепния вид на малтретирано от ветрове и пек бостанско плашило, а бобровата шапка, покриваща главата ми, беше изгубила по-голямата част от космите си и явно бе завързала, в свой ущърб, интимно запознанство с разните там лагерни огньове.

Но пък в крайна сметка не се намирах на паркета на някоя опера, а между Блек Хилс и Скалистите планини. Впрочем не ми остана и време да се кося, защото още не бях свършил със своя самоанализ и ездачката спря пред мен, вдигна дръжката на камшика за поздрав и извика с дълбок, чист, сонорен глас:

— Good day, sir!^[6] Какво смятате да намерите, че толкова сте се заоглеждали?

— Your servant, mistress!^[7] Закопчавам си ризницата, за да не би нещо да пострадам под изпитателния поглед на красивите ви очи.

— Нима човек няма право да ви гледа?

— Напротив, напротив, стига да ми дадете разрешение за ответен оглед.

— Ще го имате.

— Благодаря. Тогава нека се разгледаме според сърдечното си желание, при което аз ще се отърва с по-малко от вас. — И завъртайки

мустанга си на задните крака, прибавих: — Тъй, ето, че ме имате на кон и в естествена големина! Как ви харесвам?

— Почакайте малко и първо огледайте и вие мен! — отговори тя засмяно, вдигна кобилата на задните крака и ми се представи с дръзко обръщане по същия начин, по който го бях сторил и аз. — Сега представянето е пълно и кажете първо вие как ви харесвам.

— Хм-м, нелошо, най-малкото ми изглеждате достатъчно добре за това място. А аз?

— Горещо-долу бива! От всичко най-добър е конят.

— Вие сте дама, следователно имате право. И изобщо вашето присъствие посред прерията така ме обърква, че не намирам необходимите думи да ви внуша по-добро понятие за моята красота.

— Посред прерията? Значи не сте тукашен?

— Какъв въпрос... в пуцинака!

— Ако ме последвате, ще видите колко голям е този пуцинак.

Обърна коня си в посоката, която бях следвал, и го накара да мине от бавни крачки през всички видове ход до кариер. Суолоу я следваше с лекота, макар да бяхме на път от ранни зори. Да, доблестното животно сякаш разбра, че става въпрос за малка проверка, и препускаше съвсем доброволно по такъв начин, че скоро ездачката вече не бе в състояние да поддържа темпото и обузда животното си с възглас на удивление.

— Имате изключително добър кон, сър. За продан ли ви е жребецът?

— На никаква цена, мистрес.

— Я зарежете това „мистрес“!

— Тогава „мис“, ако ви е удобно. Конят ме е отнасял от някоя и друга опасност, така че му дължа повече от един път живота си и не ми е възможно да го продам.

— Той има индианска дресура — каза тя е острия поглед на познавач. — Откъде го имате?

— Получих го подарък от Винету, един апахски^[8] вожд, с когото се събрах за кратко при Рио Суанка.

— От Винету? Та това е най-прочутият и опасен индианец между Сонора и Калъмбия! Вие нямате вид на човек, който е бил познат с него, сър!

— Защо, мис? — попитах с открита усмивка.

— Аз ви считам за сървейър^[9] или нещо от тоя род, а тези хора често са добри стрелци, наистина, ама да се осмелят да навлязат сред апахи, нихораси и навахоси... за тая работа се иска малко повече. Вашите излъскани револвери, красивият нож там в колана и коледната карабина до седловия ремък, да не говорим за парадната ви стойка върху коня... тези неща малко се съгласуват с всичко онова, което човек обикновено забелязва по един истински трапер или скватер.

— Отново имате право и аз откровено признавам, че съм само един янлъш ловец, но оръжията не са съвсем лоши. Купих ги от Фронт Стрийт в Сейнт Луис и ако в това поле сте си като у дома, както изглежда, би трябвало да знаете, че там за добри пари човек получава и добра стока.

— Само че тази стока показва своята годност единствено при правилна употреба. Какво ще кажете за тоя пищов?

При тези думи тя измъкна от кобура на седлото един стар, заръждавял стрелящ инструмент и ми го поднесе за оглед.

— Хм-м, тая вещ сигурно произхожда още от времето на Ано Покахонтас, но може и да е добра. Често съм виждал индианци да боравят удивително добре с най-мизерни пукала.

— А съумявали ли са да постигнат и подобно нещо?

Извърна рязко коня настрани, описа в бърз тръс един кръг около мен, вдигна ръка и гръмна по мен, преди да съм добил и най-малката представа за нейното намерение.

Почувствах лек тласък по покривалото на главата си и по същото време видях да падат пред мен цветовете от хелиантус, които бях забучил там. Имах чувството, че сигурният стрелец иска да се информира какво да мисли за моя янлъш авджилък, и ето защо отговорих хладнокръвно на зададения въпрос:

— Подобно нещо може да направи всеки, но аз ви моля най-учтиво, мис, отсега нататък да оставите на мира шапката, нахлупена случайно на главата ми.

Тя се засмя и се пристрои отново до мен. Цялата среща ми се струваше като сън и ако бях чел нещо такова в някой роман, определено щях да заподозра автора в стремеж да представи невъзможното за възможно. Във всеки случай беше ясно, че наблизко трябваше да има поселище, и понеже от дълго време бойната пътека не

бе водила някое от дивите племена из тези райони, то дори и една дама можеше да се осмели да излезе на езда донейде в прерията.

Не така ясни ми бяха нещата с моята спътница. Цялата ѝ външност показваше изисканост, но, от друга страна, тя издаваше познания за Запада и проявяваше необходимите тук умения, което навяваше заключения за друг начин на живот. Ето защо никак не бе за чудене, че очите ми се спираха на нея с най-голям интерес.

Сега яздеше половин конска дължина напред и златистите слънчеви лъчи заливаха нейната съвършена, безупречна фигура. „Мургав и красен на лице“, както говори Библията за Давид. Въпреки момичешката си мекота своеобразните ѝ черти показваха твърд израз, който говореше за духовна извисеност и енергия на волята, и цялото държане, всяко отделно движение на очарователното същество излъчваше самостоятелност и увереност, изискващи наред с неволното възхищение безусловно уважение.

Открито признавам, че никога не бях виждал момиче с такава красота, и се удивлявах на самия себе си, дето, при моята обичайна свенливост в общуването с другия пол, можех да бъда при днешната среща толкова... толкова несмутим. Вярно, нейните маниери помагаха тази свенливост да не се появи, но при едно по-обстойно вглеждане разбирах, че все пак не мога да овладее една лека потиснатост.

Често бях слушал за въздействието, което тембърът на един женски глас е в състояние да упражни върху някой иначе затворен мъж, ала аз самият нямах опит в това отношение. Сега обаче отведнъж го почувствах това въздействие и усетих, че нещо сякаш проникна в моето самотно сърце, изпълни неговата пустота и празнота и бе в състояние да ме помири с цялото минало.

Внезапно тя дръпна юздите.

— Немец ли сте?

— Да. С толкова лош акцент ли говоря английски, та така точно определите произхода ми?

— Не, сър. Английският ви е безукорен, но държането ви е чисто немско. Първо шумно, ведро и непринудено, а сега тихо, вгълбено и замислено. Ако желаете, можем да си служим с нашия матерен език.

— Как? Вие имате същата родина?

— Татко е немец, аз съм родена край Куикърт. Майка ми беше индианка от племето асинибоини. Някоя американка сигурно щеше да

ви срещне по друг начин.

Сега ми беше ясно своеобразното очертание на нейното лице и наситеният тен. Значи майка ѝ беше мъртва, а баща ѝ — жив. Във всеки случай тук се натъквах на необичайна ситуация и сега изпитвах към нея нещо повече от голо любопитство.

— Погледнете там отсреща! — подкани ме тя с вдигната ръка. — Виждате ли пушека, дето се издига от земята?

— Аха, това ще е блафът^[10], който отдавна търся и в чиято падина се намира Ню Венанго. Познавате ли Еймъри Форстер, Краля на петрола?

— Малко. Той е бащата на жената на моя брат — тя живее с мъжа си в Омаха. Аз дойдох от там да видя татко и се настаних тук. Някаква работа ли имате с Форстър, сър?

— Не, имам работа в стора^[11]. Трябва да се снабдя с някои неща и попитах за Форстър само защото е известен като един от най-големите петролни крале.

— Вие не бихте и могли да му се препоръчате особено много. Знаете какви са тези хора. Но нека побързаме, свечерява се.

Скоро спряхме при ръба на едно дефиле и погледнахме към малкото заселище, чийто брой на къщите си бях представял малко по-висок. Намиращата се пред нас долина образуваше нещо като тава, обградена от стръмно изкачващи се скали. По средата ѝ протичаше представителна река, която си търсеше изход долу между близко пристъпилите канари.

Целият терен под нас беше покрит с инсталации, постройки и съоръжения, каквито се изискват за извличането на петрола. Горے, съвсем близо до водата, видях една сонда да работи с пълен ход, край средното течение, малко пред същинския промишлен терен, се издигаше една въпреки временното положение внушителна жилищна постройка, а докъдето окото стигаше, се виждаха дъги, дъна и готови бурета, отчасти празни, но повечето пълни с така търсеното гориво.

— Там отсреща виждате стора, сър, който е същевременно и ресторант, и какво ли още не. Пътят, водещ оттук надолу, е малко стръмен, така че ще трябва да слезем, но ще се разминем все пак без опасност за живота. Ще дойдете ли с мен?

Изстрелях се пъргаво от седлото, за да ѝ помогна при слизането. Но позакъснях. Тя вече стоеше пред мен с приповдигната рокля и ми

викна със сребрист смях:

— Благодаря! Тук нямаме навика да претендираме за подобно внимание. Хванете животното си.

— Суолоу сам ще ме следва, мис. Позволете да се заема с вашето.

Взех поводите на кобилата и докато моят мустанг ни последва без специална подкана, имах възможност и да се възхищавам на ловкостта и сигурността на стъпките на вървящото пред мен момиче. Този тренинг определено не можеше да се придобие в института и моят интерес към удивителното същество растеше от минута на минута.

Стигнали дъното на долината, ние възседнахме отново конете и се насочихме с бързо темпо към стора.

— Форстър стои на вратата, сигурно няма да ме пусне.

Въпросният мъж имаше дълга мършава фигура и физиономия на чист янки.

— Стоп, Елън, тук ще слезеш! В каква компания си попаднала, а?

Тонът на думите му не съдържаше и най-малка учтивост към мен и също така малко го беше грижа за момичето. Той веднага пристъпи към коня ми.

— Хм... хм... още отдалеч си личи... хм... хм... трябва да купя животното... Какво ще речеш, Фендърс?

Заговореният беше мъж с пиянски черти и много вероятно ирландец. Предположих, че е съдържателят, но без да обръщам внимание на двамата, тръгнах след момичето, което беше отишло в бара. То ме посрещна с думите:

— Ако наистина продавате коня, дайте го на мен, ще ви платя същото като Форстър.

— Какъв кон? — обади се неколцината, застанали до плота, след което хвърлиха един поглед през прозореца и излязоха.

После вън бяха разменени няколко оживени реплики и Форстър понечи да яхне коня за проба. Аз отворих прозореца.

— Суолоу!

Послушното животно отърси натрапника с рязък страничен скок и приближи. Вързах повода за кръстачката на прозореца.

— Да не мислиш, че искам да ти открадна коня, мастър? — озъби ми се хвърленият. — Аз ще го купя и следователно мога първо веднъж да го яхна. Давай го!

— Не помня да съм ти го предложил, сър. Жребецът е уморен, остави го на мира!

— Охо! Ти си май доста сърцат младеж. Ще трябва хубавичко да те поогледаме!

Насочи се към вратата и влезе в салона начело на другите. След един кратък поглед към мен каза с презрително поклащане на глава:

— Щеше да създаваш по-добро впечатление, ако беше по-угледен. Струва ми се, че едно хубаво капаро ще ти бъде от полза.

— Това не е твоя, а моя работа, човече. С моите неща аз сам си се оправям!

— Good luck^[12], звучи надутото! Но аз ще проявя разбиране и ще ти предложа сто и петдесет долара.

— Конят не ми е за продан.

— Сто седемдесет и пет!

— Не е за продан!

— Двеста, но нито цент повече.

— Не го продавам и за три пъти повече, а сега ме остави на мира!

— Ти си един грубиян, който трябва да е радостен, че един джентълмен му помага да стане нещо. Знаеш ли го?

— Ха!

Задоволих се само с този звук, макар че някой друг сигурно щеше да посегне към оръжието.

Моето мнение за дуел, оскърбление и удовлетворение не е общоприетото. А и който има у дома си бедни, стари родители, залагащи своята надежда единствено на него, той рискува живота си само когато се касае за нещо по-достойно от юмручната учтивост на един американски пионер. Вярно, това самообладание щеше да ме постави под подозрение, че съм страхливец, ала оценката на тези хора можеше да ми е напълно безразлична.

Имаше действително едно същество, към чието мнение не бях безчувствен, и това бе Елън, както я нарече Форстър. Тя беше следила с напрегнато внимание нашата кратка размяна на реплики и сигурно беше очаквала, че ще избухна. И понеже това не се случи, видях по

красивото ѝ лице да минава сянка на разочарование. В погледа ѝ се четеше видимо съгласие, когато Форстър каза, свивайки презрително рамене:

— Койот, нищо повече. Зарежете го, хора!

Въпреки това ново и по-голямо оскърбление аз се въздържах и сега момичето се обърна наистина с най-ясно изразеното презрение и каза на роднината си, че си тръгва.

Очите ми я проследиха, докато последната дипло от роклята ѝ изчезна, и сега ме обхвана горчивина, каквато не бях изпитвал през целия си живот. Съвсем сигурно беше, че сам си бях виновен за сполетялата ме неправда, ама такъв си бях — благоразумен и разсъдлив! Едно малко избухване, едно малко лекомислие най-често не си е на мястото.

Така си мислех в своето възмущение и накрая се надигнах, та дано го забравя в пазаруването.

След като се бях снабдил с необходимото и платил на съдържателя поисканата сума, той попита:

— Няма ли да останеш тая нощ тук? При мен хората биват добре обслужвани!

— Благодаря, не съм заприритал за дупката ти.

— Все пак би могъл да поостанеш, човече, не само днес, а утре, вдругиден и за постоянно. Имам нужда от баркийпър^[13], който не скача веднага, ако получи ритник-два. В нашия занаят честолюбието често е излишен и много вреден артикул. Та, както казах, можеш да останеш. Мисля, че си най-подходящият човек за тая работа.

Всъщност би трябвало да дам на остроумния лендлорд^[14] per figuram^[15] да разбере, че много се заблуждаваше в мен, но офертата си беше повече за смях, отколкото за ядосване. Оставих го и излязох на открито, където Суолоу все още ме чакаше.

Вечерта междувременно бе заметнала плащеницата си над долината и бе станало доста тъмно. Беше ми минало желанието и първоначалното намерение да остана, да се задържа. Кон и ездач си бяха починали и ето как можех още днес да навляза донякъде в откритата прерия, където във всеки случай щеше да се спи по-приятно отколкото в миришещата на петрол долина. Но преди това нещо ме подтикна да измина късото разстояние надолу до жилищната постройка, която бях видял следобеда от височината.

Пътят водеше покрай реката и онова, което преди туй не бях забелязал, понеже вниманието ми бе ангажирано от красивата спътница, сега веднага ми направи впечатление. В близост до водата петролната миризма се усили, значи реката носеше доста голямо количество от горивото.

Комплексът от постройки лежеше напълно черен пред мен, но когато оставих зад себе си един лек завой на пътя и можех да поема към господарската къща отпред, от верандата падна ярка светлина и аз видях, че там се беше събрала малка компания. Сkochих от коня, вързах го за един прът от оградата и се промъкнах тихо по тъмните места на предната площадка до ниския зид, в който бяха вградени трегерите на лекия навес.

Никога през живота си не бях се наемал с ролята на подслушвач, но сега нещо неопределено и непознато ме тласкаше да предприема непозволеното наблюдение и аз със задоволство установих присъствието на търсената личност — лежеше на един от хамаците, обгърната от лека домашна рокля. Тъкмо се канеше да направи някакво обяснение на седящия в нейна близост Форстър.

— Това е едно безполезно и порочно начинание, dear uncle^[16], и ти навярно не си разчел правилно нещата.

— Я не ни учи на калкулации, момиче. Цените са толкова занижени само защото изворите дават твърде голям дебит. Ако всички ние оставим маслото да си изтича ей така в продължение на месец, то отново ще поскъпне и ние ще направим добра далавера, казвам ти. И ще го въртнем тоя ку^[17], решено е и всеки ще си сдържи обещанието.

— Вие, мисля, сте изоставили изворите там в старите земи и освен това по други места още осем. Вашето поведение веднага ще пришпори до крайност тамошната конкуренция, така че сами ще дадете оръжие в ръката на дремещия засега още противник. А и впрочем струпаните тук в щата запаси са толкова големи, че ще стигнат за доста дълъг период.

— Ти не познаваш нуждите и следователно нямаш правилна преценка. Вие жените и бездруго изобщо не можете да мислите. Колчем го направите, все на погрешни пътища попадате.

— Би трябвало да го докажеш и си мисля...

— Доказателството ни е подръка — прекъсна я той. — Не призна ли преди малко, че си се заблудила в уудсмана^[18] или какъвто е там

оня тип? Никога не съм си представял, че подобна компания може да ти хареса!

Видях как тя силно се изчерви, но бързо отговори:

— Не става дума за заблуда, защото аз само казах, че първоначално ми се стори друг, а аз обикновено правя разлика между привидност и доказана действителност.

Форстър поиска да отвърне нещо, но не стигна до там, защото в същия миг се разнесе такъв гръмотевичен грохот, сякаш земята под нас се разцепи на две. Почвата потрепери и когато отпратих стреснато очи настрани, видях в горната част на долината, където би трябвало да работи сондата, да се извисява един огнен гейзер на може би петдесет стъпки височина. Високо горе се разстилаше нашироко, спускаше се пак на земята и с бясна бързина заливаше стръмния терен. Същевременно една остра, задушаваща миризма на газ проникна в дихателните органи и въздухът сякаш се изпълни с етеричен огън.

Познавах този страховит феномен, защото го бях виждал в долината Кънеую в цялата му ужасия. С един-единствен скок се озовах сред вцепенената от смъртен страх компания.

— Гасете светлините, гасете светлините! Сондата се е натъкнала на петрол и при издигането на струята наблизко е имало огън. Гасете светлините, иначе до две минути цялата долина ще пламне!

Хукнах от един светилник към друг, но горе в стаята лампите също горяха, а и отсреща в стора видях проблясъци на светлина. При това потокът на високо бликащото масло, разпространяващо се с невероятна бързина по цялата долина, достигна реката и сега нещата опираха само до спасяване на голия живот.

— Спасявайте се, тичайте, за Бога! Опитайте да се доберете до височините!

Без да се грижа повече за никого, вдигнах рязко Елън на ръце и в следващия миг седях с нея на седлото. Момичето, несъзнаващо големината на опасността, се противеше с всички сили на прегръдката, но както човек в такива мигове притежава исполинска сила, така и се изгуби тя под мощта, с която я държах. Суолоу, чийто инстинкт правеше излишна употребата на юздите и шпорите, се носеше в бесен бяг надолу по течението на реката.

Планинската пътека, която ни бе довела до Ню Венанго, бе затворена за нас, тъй като огненият поток вече бе потекъл край нея.

Можехме да намерим спасение само надолу, но през деня не бях забелязал нищо подобно на път. Само разпенената река диреше там изход.

— Кажете, мис — извиках с тревожна припряност, — има ли някакъв път, излизащ тук долу от долината?

— Не, не! — простена тя под спазматичните усилия да се отскубне от мен. — Пуснете ме да си вървя, казвам ви, пуснете ме!

Аз естествено не се вслушах в думите ѝ, а заоглеждах внимателно близо пристъпилия хоризонт, формиран от двете рязко извисяващи се вериги хълмове. В този миг почувствах един натиск в областта на пояса и същевременно момичето извика:

— Пуснете ме! Освободете ме или ще ви забия в тялото собствения ви нож!

Беше измъкнала боуи найфа. Нямах време за дълги разпавии. Стегнах с бърза хватка двете ѝ китки с дясната ръка, а с лявата я обгръщах още по-здраво.

Опасността нарастваше с всяка секунда. Пламтящата река беше достигнала складовите площи и буретата излитаха с топовен грохот, изливайки съдържанието си, което тутакси лумваше в ярки пламъци, във все по-разрастващото се и все по-бързо напредващо огнено море. Атмосферата беше гореща до задушаване. Имах чувството, че се варя в някое гърне с кипяща вода, а зноят и сухотата растяха с такава светкавична бързина, та си мислех, че и отвътре гори. Съзнанието ми се канеше аха-аха да изчезне, но тук се касаеше не само за моя живот, ами за този на безценния ми товар. В тези ужасни мигове се чувствах, все едно съм отмъкнал най-ценното благо на целия необятен всемир, най-голямото съкровище на небето и земята на пламтящия Оркус^[19] и трябва сега да крия и закрилям великолепната си плячка от сподирящия ме със светкавици, искри и зной Подземен свят. Макар че едва ли бях способен за някаква мисъл, все пак ме прониза създанието за първата, всемогъща любов и трябваше да намеря за нея спасение, спасение, та дори да се наложеше сам аз десет, не, хиляда пъти да загина!

— Суолоу, напред, напред, Суо...!

Не можах да продължа, а пък и храброто животно и бездруго се носеше с почти невъзможна бързина. Доколкото виждах, от тази страна на реката нямаше изход. Пламъците осветяваха скалистите

стени достатъчно ярко, за да установя, че бяха неизкатерими. Затова във водата... отвъд, от другата страна!

Един лек натиск на бедрата... скок на послушния мустанг и вълните се затвориха високо над нас. Получих нови сили, нов живот запулсира в артериите ми, ала конят беше изчезнал под мен. Но това сега нямаше значение, само отвъд... отвъд! Плувах както никога, никога през живота си... със страх, толкова уплашен... толкова уплашен, не за мен, а за нея... нея... нея... Зад мен шумно се изпръхтя...

— Суолоу, верни, храбри, ти ли си?

Ето брега... Отново на коня... напред... напред! Така продължавах. В полусъзнание от възбуда и пренапрежение яздох, скачах, тичах и се катерех, без вече да знам какво върша, но най-сетне... най-сетне — стигнах и се свлякох с товара си на земята.

След няколко мига на принудително възстановяване аз я отнесох няколкостотин крачки навътре в сигурната нощ. Небето пламтеше кървавочервено, а дъхът на разюзданите стихии се кълбеше над огнището на опустошението в гъсти, черни бали, пронизани от пурпурни зари.

Но аз нямах време за оглед, защото момичето лежеше пред мен, все още стискайки конвулсивно ножа, толкова бледо, студено и вцепенено, че го сметнах за мъртво, удавено във водата, докато съм се старал да го изтръгна от пламъците.

Леката дреха беше прогизнала и плътно обхващаше нейната чудно красива фигура. По лицето играеха сърдитите отражения на стрелкащите се с рой искри над периферията на равнината огнени лъчи. Устата, която толкова сърдечно се бе смяла през деня, беше затворена. Очите, чийто поглед беше проникнал толкова дълбоко в душата ми, бяха скрити зад спуснатите клепки. Чистият, благозвучен глас... но не, и отново не! — тя не биваше, не можеше да е умряла! Взех я в обятията си, отмахнах дългите, гъсти, разпуснати коси от челото, разтрих нежните слепоочия, прилепих уста върху устните ѝ, за да върна дъха на неподвижните гърди, зовях я с най-нежните имена, които някога бях чувал, и... ето, един трепет мина по нейното тяло, първо лек, после все по-осезаем. Почувствах туптенето на нейното сърце, пиех лъха на диханието ѝ, видях дългите копиринени мигли да се

отварят... тя беше жива, пробуждаше се, беше се изплъзнала от смъртта!

Притиснах я до сърцето и зацелувах с безкрайна, блажена радост все повече и повече затоплящите се устни. Отведнъж тя отвори широко, широко очи и се взря в лицето ми с неописуем израз. После възвърналият се поглед се оживи и със силен крясък тя се изтръгна от мен и скочи.

— Къде съм? Кой сте вие? Какво ми се е случило?

— Вие сте спасена, мис, от жаравата там долу.

При прозвучаването на гласа ми и гледката на все още високо пламтящия, пожар съзнанието ѝ се възвърна.

— Мистър, аз ви презирам!

Не можах веднага да намеря отговор, толкова неочаквано ми дойдоха тези думи, и едва след известно забавяне отвърнах:

— Не ви разбирам!

— Това е понятно. За един човек без чест съображенията никога не са разбираеми. И не е само това, ами вие сте на всичкото отгоре и страхливец!

— Това го разбирам още по-малко!

— Нима не е страхливост една беззащитна...

Запъна. Наситена червенина покри лицето ѝ до шията. И с израз на възмущение, от който едва не се отдръпнах, пристъпи непосредствено до мен и извика:

— Ако бяхте мъж, щях да ви поискам удовлетворение, кърваво удовлетворение, но вие се боите от разприте като някой ученик, така че можете да си вървите. Само внимавайте да не застанете някой ден пред дулото на пушката ми, защото тогава ще ви сметна за онова, което Форстър заяви, че сте — койот!... Боже мой, Форстър... а аз стоя тук!

Едва сега споменът ѝ се възвърна напълно и с вик на болка се спусна към скалистата урва. С няколко бързи скока я настигнах и хванах двете ѝ ръце.

— Останете, мис, в името на всичко свято за вас! Вие сте изгубена, ако дръзнете да приближите това огнено море!

— Пуснете ме, окаянико! Вие сте съзнавали опасността, можели сте да спасите всички, всички, но не сте го сторил. Оставете ме да си вървя, или ще опитате собствената си стомана!

Ножът беше все още в ръката ѝ. Тя го забеляза едва когато ѝ стиснах ръцете и употреби цялата си сила да се освободи. Ако не исках да ѝ счупя ръката, трябваше да отстъпя. Добивайки свободата на десницата, тя изтръгна от хватката ми и лявата си ръка и аз почувствах между пръстите си някакъв малък предмет. Тя не забеляза загубата и се затича по хребета на хълма.

Вече се канех да я последвам, когато от известно разстояние се донесе лек тропот от копита. Спрях и се заслушах.

— Суолоу!

Едно силно, радостно цвилене ми отговори и в следващия миг верният кон стоеше пред мен, потърквайки гальовно глава по рамото ми.

— Суолоу, мой скъпи, скъпи Суолоу — извиках аз, прегръщайки от радост животното, — и ти ли се спаси? Ти се върна, макар да те изоставих в миг на опасност, а тази, за която сторих нещо почти извън човешките възможности, ме заплаши с оръжие и избяга като от някой мръсен ямбарико! И все пак нека запазим пръстена, Суолоу, който изхлузих от пръста ѝ не по своя воля. Ще я намерим и тогава може би ще се реши дали господаря ти не е нищо повече от един презрян... който!

* * *

— Уф! — обади се моят спътник. — Белият ми брат е прав. Тук е яздил червеният мъж. Нека видим какво е търсил насам.

— Винету, големият вожд — отвърнах аз, — е мъдър и има очите на Великия дух. Той много добре вижда какво е търсил тук неговият зъл брат, но иска да ме изпита.

По остро изрязаното лице на индианеца плъзна бегла усмивка, когато отговори, все още наведен над дирята:

— И какво мисли моят бял приятел за тази следа?

— Мъжът, яздил тук, е търсил своите спътници. На всеки хълм е спирал коня си и се е оглеждал за тях и ние следователно трябва да бъдем предпазливи, ако не искаме да загубим скалповете си.

Винету — защото това бе този, от когото бях получил Суолоу — се изправи и ме измери с дълъг учуден поглед.

— Моят бледолик брат ме познава. Той е замятал заедно с мен ласото върху рогата на бизона и е убивал мечката на планините в бърлогата ѝ, стоял е до мен срещу числения превес на арапахосите и е виждал манданите да лежат в кръв пред нозете ми, броил е скалповете по стените на моя вигвам и сега вижда кичурите на враговете ми да висят от моя пояс. Винету напусна своето племе, за да види големите колиби на белите, техните огнени коне и парни канута, за които му е разправял неговият приятел, но неговата глава от нож няма да бъде докосната!

— Великият вожд на апаките има право — кимнах аз и продължих, посочвайки следите: — А забеляза ли той още, че този кон е бил уморен?

Вместо какъвто и да е отговор, той последва дирята, водейки животното си с ласото, и спря после, като показва земята.

— Тук той се е отморил — и прибави с напрегната физиономия: — Вижда ли брат ми на каква пътека се намира?

Прегледах грижливо земята. Конят е бил вързан за колче и беше опоскал снопчетата полуизсъхнала прерийна трева. Ездачът е лежал на земята и си е играл с колчана. При това занимание беше строшил стеблото и на една стрела и противно на обичайната за индианците предпазливост беше оставил двете отчупени парчета да лежат тук.

Вдигнах ги да ги разгледам. Стрелата не беше ловна, а бойна.

— Той се намира на бойната пътека, но е още млад и неопитен, защото иначе щеше да скрие издайническите парчета, а и следата на неговите крака не е тази на зрял мъж.

Винету оповести с одобрителен звук своето задоволство. При нашата първа среща той ми беше, така да се каже, учител и ме беше свикнал да обръщам внимание и на най-незначителната дреболия, тъй като това бе неизбежна необходимост при многообразните опасности на прерията. Сега използваше всяка възможност да разбере дали неговите уроци са били резултатни.

Един поглед към продължаващите отпечатьци бе достатъчен да ни покаже, че мъжът съвсем наскоро е напуснал мястото — ръбовете на следите бяха още остри, а повалените и смачкани стръкове още не бяха се изправили напълно. Винету върза коня си, просна одеялото и се изпъна.

Аз последвах примера му и извадих две пури от страничния джоб на ловната си риза. Бяха последните от дузините, които преди няколко седмици бях взел от Проуво. Бях ги скътал за някой по-специален случай, но тъй като нищо подобно не се очертаваше, можеха да бъдат изпушени също така добре и сега. Индианецът посегна с видима жадност, когато му подадох едната пура. Който познава въздържаността, която Запада налага, ще разбере с какво блаженство се отдавахме на рядката наслада. Аз издихвах с неподправено задоволство своите колелца, а Винету първо поемаше пушека по индиански маниер и после го издишваше през носа си.

Мина известно време, през което, не беше разменена нито дума. Мълчаливостта дори сред спътници принадлежи към основните добродетели и аз в никой случай не възнамерявах с ненавременна разговорливост да загубя приятелството и уважението на моя придружител.

Най-сетне, след като пурата отдавна беше изпушена и угарката изчезнала зад устните на индианеца, той се надигна и след късо време отново яздехме един до друг, силно привели тела и отправили изпитателно очи към земята.

Сенките ни ставаха по-дълги и по-дълги, започна да се мръква и сега трябваше да слезем, ако не искахме да загубим дирите. Но преди да слеза от коня, аз посегнах към далекогледа, за да обследвам още веднъж равнината.

Спряхме точно на едно от многобройните възвишения, които в тази част на прерията се редуваха като вълните на някакво застинало море, и поради това имах доста свободен изглед.

Едва бях приближил стъклото до окото и ми направи впечатление една дълга права линия, протегляща се по северния хоризонт от изток до най-отдалечената западна точка.

Изпълнен с радост, подадох тръбата на Винету и му показах посоката, към която да я насочи. След като бе гледал известно време през нея, той я свали с едно изразяващо любопитство „Уф!“ и ме погледна с въпросителен израз.

— Знае ли моят брат каква е тази пътека? Това не е пътят на бѳфало^[20], нито пък я е отъпкал кракът на червения мъж.

— Знам я. Никой бизон не може да изтърчи разстоянието, което тази пътека изминава, и никой индсман не е в състояние да я прокара

през прерията. Това е пътеката на Огнения кон, когото брат ми ще види още днес.

Той вдигна рязко отново тръбата и заоглежда с жив интерес приближения от лещите релсов път. Внезапно обаче видях по обветреното му лице да преминава израз на изненада и в следващия миг беше скочил от коня, теглейки го с бърз бяг надолу към падината между „вълните“.

Тази постъпка естествено трябваше да си има своята уважителна причина и ето защо аз имитирах действията му без забавяне!

— Там отсреща при пътеката на Огнения кон лежат червените мъже — извика той. — Крийт се зад ръба на възвишението, но аз видях един от конете им!

Добре беше постъпил, като напусна нашия издигнат наблюдателен пункт, тъй като там лесно можехме да бъдем забелязани. Вярно, разстоянието беше твърде голямо дори за острото око на индианеца, но по време на моите скитания аз на няколко пъти бях виждал далекоглед в ръцете на тези хора. Културата крачи неудържимо напред и докато изтласква дивака все повече и повече, тя му предлага същевременно и средства да се отбранява до последния човек срещу нейната мощ.

— Какво ще каже моят приятел за намерението на тези хора? — попитах.

Той премълча. Очевидно му беше трудно да си обясни тяхното поведение. Те се намираха на бойната пътека, а пък не бяха разставили стражи. Следователно трябваше да знаят, че в една доста обширна околност няма налице никакъв враг, и понеже при своя явно неголям брой не можеха да замислят далечен поход, той не знаеше какъв отговор да ми даде. За мен, напротив, не бе трудно да отгатна тяхното намерение. Вземайки тръбата от ръката му, аз го приканих да ме чака тук и се запромъквах предпазливо напред.

Макар да бях почти убеден, че те си нямат представа за нашата близост, опитвах по възможност да се придържам към прикрития и така достигнах толкова близо до тях, че можех да ги преброя и наблюдавам, проснат на земята.

Бяха шейсет и трима, всички изрисувани с бойни краски и въоръжени както със стрели, така и с огнестрелни оръжия. Броят на

вързаните за колчета коне беше значително по-голям и това обстоятелство потвърди моето предположение.

В този миг чух зад себе си леко дишане. Рязко измъквайки ножа, се обърнах. Беше Винету, когото не беше го стърпяло при конете.

— Уф! — прозвуча от устните му. — Моят брат е много дързък, като е отишъл толкова напред. Това са оглала, най-неустрашимото племе на сиу, а там лежи Парано, Белия вожд.

Погледнах го удивено.

— Белия вожд?

— Моят приятел нищо ли не е чувал за Парано, свирепия вожд на атъбаските? Никой не знае откъде е дошъл, но той е силен воин и е бил приет сред червените мъже от съвета на племето. Когато всички сиви глави отишли при Маниту, Великия дух, той получил калюмета и събрал много скалпове. Но ето че бил заслепен от Злия дух, започнал да смята своите воини за нигърси и трябвало да бяга. Сега живее в съвета на оглаласите и ги води към велики дела.

— Познава ли моят брат лицето му?

— Винету е премервал своята томахавка с него, но белият е изпълнен с коварство, не се бие честно.

— Той е един изменник, това виждам аз. Иска да спре Огнения кон и да избие и ограби братята ми.

— Белите мъже? — попита вождът учудено. — Та нали той носи техния цвят! Може ли да спре коня?

— Не и дори да събере всички индсмани, които умеят да въртят ласо, пак не би могъл да забави неговия бяг. Но ако разруши неговата пътека, той ще трябва да спре и ще умъртви собствените си ездаци.

Удивлението на вожда нарастваше. Той си нямаше и представа за същината на локомотива и следователно не можеше да схване думите ми. След известно време на мълчание, през което не преставахме да наблюдаваме зорко бивакуващите пред нас воини, той попита:

— Какво ще прави моят приятел?

— Ще чака и ще следи дали Парано ще разруши пътеката на Железния кон, а после ще язди срещу своите братя, за да ги предупреди.

Той кимна.

— Винету ще му помогне. Колко мъже ще седят на коня?

— Не зная.

— Ще бъдат ли приятелски настроени към бащата на апаките?

— Те ще стиснат ръцете на моя приятел, ще изпуснат с него голямата лула и ще му дадат барут, олово и тютюн колкото иска.

Лицето му просия от радост и с едно пренебрежително тръсване на глава каза:

— Ако братята на приятеля ми са наполовина колкото тези лапачи на кучета, ние ще ги пратим във Вечните ловни полета.

Мракът на вечерта се спускаше все по-ниско и ставаше все по-мъчно да държим под око вражите фигури. Трябваше да бъда точно осведомен за действията на индианците и помолих Винету да се върне при конете и да ме чака там. Той не можеше да ми бъде полезен с нищо, тъй като не познаваше естеството на железницата, и се подчини на искането ми, макар и против волята си.

— Ако брат ми се озове в опасност, нека нададе кряка на прерийната кокошка. Аз ще дойда да му помогна.

Започна да се придвижва назад, а аз поех, пълзейки по земята и внимателно съблюдавайки всеки шум, косо към железопътното платно. Мина доста време, докато го достигна. После го прехвърлих пълзешком и си насочих от другата страна с удвоена предпазливост към мястото, на което бях видял оглаласите.

Ето че до ушите ми достигна тихо звънтене. Ослушах се. Беше звук от равномерно стоварващи се удари и когато изпълзах на насипа и сложих ухо на една от релсите, толкова ясно чух удрянето на чук, че не остана никакво съмнение.

Нямаше време за губене и след като бях пропълзял едно късо разстояние назад, аз се изправих и се затичах обратно по пътя, по който бях дошъл. Не познавах железопътния участък, при който се намирахме, и също така малко знаех времето, в което трябваше да мине влакът. Това можеше да се случи всеки миг, а за предупреждението беше необходима значителна преднина. Намирах се в немалка възбуда и едва не бях взет за друг и намушкан от Винету, върху когото кажи-речи връхлетях.

След няколко думи на разяснение и съвещание седнахме на конете и поехме в бърз тръс покрай релсите на изток. Малко лунна светлина щеше да ни е добре дошла, но и ярките блясъци на звездите бяха все пак достатъчни да различаваме трасето.

Мина четвърт час и още толкова. Опасност за приближаващия влак следователно вече нямаше, стига само да ни забележеха. Още по-добре щеше да е, разбира се, ако това можеше да стане без знанието на индианците, но при равния терен пронизващата светлина на американските машини се забелязваше от няколко мили.

Подтикнахме конете към по-бърз ход и изминахме, яздейки мълчешком един до друг, още едно значително разстояние.

Според мен времето беше настъпило. Спрях и скочих от коня. Винету стори същото. След като вързахме добре конете, аз събрах купчина суха трева и я усуках до нещо като факел. С помощта на малко поръсен барут лесно щях да го запала и сега можехме спокойно да изчакаме събитията.

Изтегнати върху одеялата си, ние се заслушвахме в нощта и почти не отделяхме очи от посоката, от която следваше да се очаква влакът. Винету не обелваше дума, той малко или никак не разбираше намерението ми и ме оставяше да действам, без да се намесва. Освен шума, причиняван от пасящите коне, можеше да се чуе най-много само лекото шумолене на някоя излязла на лов буболечка. И минутите се разтегляха все по-мъчително.

И ето, след една малка вечност, далеч, далеч проблесна светлина, първо малка и едва забележима, но полека-лека все по-нарастваща.

— Великият вожд на апахите сега ще види Огнения кон. Той идва.

Винету се надигна. Нито звук от устата му не издаде напрежението, в което се намираше. Взех фитила в ръка и го посипах с барут.

Сега приближаването на вагоните стана доловимо от засилващото се тракане, което постепенно прерасна в шум, напомнящ тътена на далечна гръмотевица.

— Огнения кон има зъл глас — обади се Винету. — Какви ли са неговите мисли за племето на апахите?

Значи все пак изпитваше някаква угриженост за своята сигурност. Пред един враг, дори превъзхождащ, не би го споходила ни най-малка боязън, но непознатата, по толкова плашещ начин оповестяваща своята мощ пара, смущаваше неговото душевно спокойствие.

— Това не е гласът на Огнения кон, а тропотът от колелата, върху които лети.

— Тогава цвиленето на неговата уста трябва да е още по-страховито. Моят брат няма да изостави Винету!

Успях да изрека само една кратка дума за успокоение, защото мигът беше дошъл. Хвърляйки заслепяващ светлинен клип, влакът приближаваше с громолене.

Измъкнах револвера и натиснах спусъка. В миг барутът пламна и разпали сухата трева. Размахвайки фитила, аз го разгорях в ярък пламък и дадох с другата ръка знак за спиране.

Машинистът трябва веднага да бе забелязал сигнала през ветроупорното стъкло, защото още след първите размахвания на факела прозвуча пронизително и бързо повторено изсвирване, почти в същия миг спирачките бяха дръпнати и влаковата композиция прелетя край нас с гръмовит тътен.

— Уф, уф, уф! — извика изпълнен с уплаха Винету, ала аз нямах време да обръщам внимание на тревожното му удивление, а само му дадох знак да ме следва и затичах след видимо намаляващия скоростта си влак.

Най-сетне той спря. Без да зачета навелите се от своите издигнати места служители, притичах покрай вагоните до локомотива и хвърлих върху рефлектора одеялото, което предвидливо бях грабнал от земята. Същевременно викнах с възможно по-силен глас:

— Изгасете светлините!

Фенерите веднага изчезнаха. Служителите на Юниън Пасифик бяха хора с присъствие на духа и бързи реакции.

— S'death!^[21] — извика някой от машината. — Защо покрихте прожектора, човече? Надявам се, там отпред не се е случило нещо!

— Трябва да останем в мрак, сър — отговорих. — Пред нас има индианци и имам основание да мисля, че са извадили релсите!

— Всички дяволи! Ако това е така, вие сте най-почтеният тип, спъвал се някога в тая проклетата страна.

И скачайки на земята, така ми стисна ръката, че ми идеше да изкрещя.

След няколко мига бяхме обградени от любопитни и аз се удивих на значителния брой хора, измъкнали се от вагоните.

— Какво става, какво има, защо спряхме? — завикаха наоколо в кръга.

С кратки думи обясних ситуацията и предизвиках немалко вълнение сред мъжете.

— Добре, много добре! — извика инженерът. — Вярно, това ще ни пообърка нещата, но то не е нищо пред великолепната възможност малко да поопърлим кожата на червените нехранимайковци. Това е третият път в последно време, когато се осмеляват да нападат и ограбват влакове, ама днес са се излъгали и веднага ще си получат благодарността в брой. Във всеки случаи са мислили, че влакът кара товар и разполага с обичайните пет-шест човека. Но за щастие ние сме качили няколкостотин работници и тъй като всички тези хора са въоръжени, работата само ще ни достави удоволствие! Ама що за човек стои там отсреща? За Бога, червенокож!

Посегна към колана и поиска да се втурне към Винету, който ме бе последвал и сега бе застанал в изправена, очаквателна поза странично в мрака.

— Остани си спокойно на мястото, сър! Това е моят ловен другар, който ще се радва да се запознае с дръзките ездаци на Огнения кон.

— Това е друго нещо. Повикай човека!

Махнах на вожда и той приближи с бавни крачки, но отскочи с тревожен възглас, тъй като инженерът се бе качил да изпусне парата, която излезе с пронизително съскане от вентилите и обгърна машината с бял облак.

— Уф, уф! Защо брат ми вика Винету, след като конят е сърдит?

— Винету? — извика някой отзад и един мъж чевръсто си проби път през околностоящите. — Винету, великият вожд на апахите, е тук?

Беше мъж с исполински форми, както можах да различа в тъмнината, а и ми се видя, че носи не облеклото на бързо правещите му място работници, а дрехите на прериен ловец. Застана пред вожда и попита с доловимо радостен тон:

— Да не би Винету да е забравил фигурата и гласа на своя приятел?

— Уф! — отговори със също такава радост запитаният. — Как може Винету да забрави Олд Файерхенд, най-великия от всички бели ловци, макар да не го е виждал от много лета!

— Вярвам, вярвам, стари скалпировачо, нали и аз се чувствам като теб, но...

— Олд Файерхенд? — извикаха, прекъсвайки го, в кръга и присъстващите почтително отстъпиха на крачка от споменатия.

На мен също ми беше познато името на този най-прочут сред враговете на индианците мъж, с чиято личност се свързваха разкази за почти невероятна дързост, така че суеверието на прерийните ловци го обгръщаше с един растящ от все нови и нови добавящи се истории нимб.

— Олд Файерхенд? — възкликна и инженерът. — Защо не ми назовахте истинското си име, когато се качихме, човече? Щях да ви предоставя по-добро място от на всеки друг, на когото правим услугата да го закараме донейде в Запада!

— Благодаря, сър, то си беше достатъчно добро! А сега нека не губим скъпоценното време за празни приказки, а да се посъветваме какво ще предприемем срещу индсманите.

Веднага всички се групираха около него, сякаш се разбираше от само себе си, че неговото мнение ще бъде най-доброто, и сега трябваше да повтори доклада си в по-големи подробности.

— Значи сте приятел на Винету? — попита той, когато свърших. — Аз не приемам току-тъй хората, но онзи, на когото той оказва уважение, може да разчита и на мен. Ето ръката ми! А сега нека ви кажа мнението си, хора! Ще сформираме две отделения, които ще се промъкнат към индианците от двете страни на линията. Имаме си двама водачи, така че не можем да се заблудим. Докато едното отделение обхване предпазливо в полукръг индсманите и ги подкара към линията, другото ще ги посреща. Врагът ще се озове по средата и ще бъде напълно изстребен. Но внимавайте да не бъдем преждевременно забелязани. Влакът естествено ще остане тук и комуто не стиска да дойде, нека остане при него.

— Well, сър, аз съм съгласен! — обади се инженерът. — И макар всъщност да не бива да напуснем поста си, не ми се ще да притежавам чифт здрави юмруци само за тоя, що духа. Не бих могъл да издържа в старата печка, слушайки как пукат пушката ви, така че идвам с вас. — И обръщайки се към персонала, продължи: — Вие ще останете по вагоните и ще внимавате. Човек понякога не знае какво може да се случи... Том!

— Сър! — отговори огнярят.

— Ти доста добре умееш да се оправяш с машината. За да не се налага после пак да се връщаме, ще ни последваш с вагоните; веднага щом видиш сигнален огън. Но бавно, възможно по-бавно. Сигурно ще се наложи да поправяме трасето.

Не след дълго дълбока тишина полегна върху околността и най-малкият шум не издаваше, че царящият по ширната равнина мир криеше приготовленията на кървава драма.

Изпървом изминахме едно значително разстояние в изправено положение, но когато стигнахме близостта на предполагаемия боен плац, залегнахме и запълзяхме един след друг покрай насипа. Луната междувременно беше изгряла и хвърляше спокойна, бистра светлина над местността, така че можеше да се вижда на доста обширно разстояние. Тази светлина затрудняваше, наистина, промъкването, но в друго отношение отново бе в предимство за нас. При еднообразието на издиганията и сниженията на земята иначе нямаше да ни е лесно в мрака да определим точно мястото, на което бяхме видели оглаласите, и като едното нищо можехме из един път да им наскочим. От това сега нямаше защо да се страхуваме.

Спирайки от време на време при придвижването за миг, аз се надигах и хвърлях изпитателен поглед през дигата. Ето че сега съгледах на едно издигащо се встрани възвишение една фигура, открояваща се отчетливо на хоризонта. Значи индианците сега бяха поставили страж и ако мъжът не насочваше вниманието си само към очаквания в далечината враг, а и към близката околност, непременно трябваше да забележи отделението, придвижващо се от другата страна на релсовия път. Но аз се доверявах на разсъдливостта на апахския вожд, който често бе показвал пред мен едно направо достойно за удивление майсторство в промъкването.

След броени минути можехме да видим останалите, лежащи неподвижно на земята. На късо разстояние зад тях стояха вързаните за колчета коне — обстоятелство, усложняващо внезапното нападение, тъй като животните лесно можеха да станат издайници. По същото време видях съоръжението, което индианците бяха стъкмили за спирането на влака. Те бяха изкъртили няколко релси и ги сложили заедно с извадените траверси върху коловоза. С тръпка на ужас

помислих за съдбата, която щеше да сполети пътниците, ако не бяхме забелязали намерението на диваците.

Продължихме да се придвижваме, докато се намерихме точно срещу отряда. Сега спряхме и останахме да лежим, изпълнени с очакване и държейки оръжията в готовност за незабавна употреба.

По-добре щеше да бъде нападението да се предприемеше от наша страна, но диспозицията беше вече решена, така че сега трябваше само да си траем. Главната задача на нашите съюзници беше най-напред да обезвредят поста — начинание, за което считах способен единствено Винету. При тази силна лунна светлина мъжът можеше да различава точно и най-дребните неща в близката околност и да долавя и най-лекия шум при владеещата наоколо тишина. А и дори да им се удадеше да го изненадат, за да го обезвредят с един добре премерен удар с нож, трябваше да скочат, при което веднага щяха да бъдат видени от другите.

Питайки се как може да се премахне тази злина, видях как той внезапно изчезна сякаш в земята, но в следващия миг вече стоеше отново изправен в прежното си положение. Цялото това движение бе станало със светкавична бързина, но аз знаех какво означаваше. Сегашният страж вече не беше оглала, а Винету. Той се беше промъкнал с още някой непосредствено до поста и в мига, в който онзи бе дръпнал стража за краката и го бе направил неспособен да издаде звук, той бе изникнал прав като свещ.

Това бе отново един от неговите достойни за възхищение индиански номера, при който можеше да му е помагал само Олд Файерхенд. Никой друг от нас не бе забелязал събитието и тъй като враговете упорито оставаха неподвижни, трябваше и на тях да се е изплъзнало. С това най-трудното беше благополучно преодоляно и сега можехме да очакваме нападението в най-кратко време.

И действително малко по-късно съгледах една редица от тъмни точки, които се придвижваха на известно разстояние зад конете все по-напред и се стремяха да се стеснят в полукръг. Незабелязано от индианците приближаваха все повече и повече и вече ми се струваше, че изненадващото нападение е съвсем сигурно, когато... отсреща проблесна пламък... последва силен пукот... беше гръмнала пушка.

Огласите незабавно скочиха на крака и едва бях забелязал втурналите се към тях фигури, те се озоваха с бързината на мисълта

върху седлата, извъртяха рязко конете и се понесоха в галоп към дигата на линията.

Не бяха очаквали нападението и следователно не бяха уговорили мерки на поведение за подобен случай. Ето защо, виждайки числения превес на белите, опитваха най-напред да се махнат по-далече, за да вземат решение от по-сигурна позиция. Не можеха да видят, че от другата страна на дигата лежи засада, и сега се касаеше да бъде спряно тяхното бягство.

— Have care!^[22] — извиках аз, когато бяха отдалечени само на няколко конски дължини от нас. — Целете се по конете и после върху тях!

Имах карабина „Хенри“ с два̀сет и пет куршума в приклада — едно опасно оръжие срещу ездачи, което употребявах с пълна сила. Още при първия ни залп индсманите образуваха къ̀лбо, към което всички се втурнаха. Аз засега запазих позицията си, изпращайки куршум след куршум от сигурната цев.

Битката вилнееше със смъртоносна неумолимост. Вярно, на един малък брой се бе удало да пробие нашата линия и да офе́йка в далечината, но повечето бяха или хвърлени от ранените коне, или нашето надмощие им бе попречило да избягат. И макар да се биеха като дяволи, беше очевидно, че са обречени на загиване.

Първоначалната бъркотия на ръкопашния бой постепенно се разпадна в отделни, по-добре видими двубои. Неучастващият зрител имаше възможност да наблюдава дела, за които едва ли имаше място на цивилизованата земя. Дружината на железопътните работници се състоеше, както лесно можеше да се разбере, от хора, закалили силите си в бурите на живота, но за начина на битка на индианците май никой не беше подготвен. И където не стояха по неколцина срещу един индсман, определено той вземаше връх и арената се покриваше с все повече паднали под мощните удари на томахоука.

Само трима от нас — Олд Файерхенд, Винету и аз, бяхме снабдени с тези оръжия и в действителност се оказа, че при еднакви оръжия по-интелигентният европейец има предимство. Аз отдавна бях оставил пушката и участвах в ръкопашния бой. Колкото по-малък ставаше броят на враговете, толкова повече работниците мислеха, че са си изпълнили дълга и отстъпваха встрани, за да се възстановят. Но

толкова повече се натоварвахме ние, другите, и имахме предостатъчно работа по сразяване остатъка от враговете.

Винету познавах достатъчно и следователно можех да не го наблюдавам. Напротив, нещо сякаш със сила ме привличаше към Олд Файерхенд, чийто вид ми напомняше за онези древни бранници, за които толкова много и с такова възхищение бях чел като момче. Беше застанал с разкрачени крака и поемаше изтласкваните към него индианци с бойната секира, която, размахвана от неговата исполинска ръка, се стоварваше със съкрушителна мощ върху главата на врага. Дългите, бели, подобни на грива коси се развяваха около откритата му глава, а по ярко осветеното от луната лице бе изписано чувство на блаженство, което придаваше на чертите му странен израз.

Странично от него и мен се биеше един индианец, който отваряше много работа на своите противници, и в крайна сметка сигурно щеше да му се удаде да си пробие път и да избегне съдбата на другите. Тъкмо отблъсна последния от стоящите на пътя му и се канеше да потърси далечината, когато съвсем неочаквано насреща му застана нов враг. Беше Винету, който, при виждането на дивака, притича още преди аз да съм осъществил същото намерение.

— Парано! — извика, макар иначе по индиански обичай да не бе отварял уста по време на битката. — Кучето на атъбаските иска да избяга от Винету, вожд на апахите? Устата на земята ще изпие неговата кръв и ноктите на лешояда ще разкъсат тялото на предателя, но скалпът му ще краси пояса на апахата!

Захвърли томаховката далеч от себе си, измъкна ножа, от украсения скоси колан и сграбчи Белия вожд за гърлото.

Когато противно на привычката си се бе втурнал с висок вик към оглала, Олд Файерхенд хвърли един бърз поглед насам и той се плъзна по лицето на врага. Но въпреки мимолетността на този поглед той видя една физиономия, която мразеше с всяка фибра на своята душевност, която дълги, дълги години със страхотно напрежение, но напразно, бе дирил, и която сега толкова неочаквано се появи на това място пред очите му.

— Тим Финети! — изкрещя, разбута с ръце индианците като стръкове трева и се впусна през тях към Винету, хващайки вдигнатата му за удар ръка. — Стой, братко, този човек ми принадлежи!

Парано застина от ужас, като чу да се извиква истинското му име, но едва бе хвърлил поглед в лицето на Олд Файерхенд, той се отскубна от ръката на раздвоилия вниманието си Винету и се понесе като изстрелян от тетива. В миг се освободих и аз от индианеца, с когото по време на тази сцена водех битка, и се втурнах да гоня беглеца. Вярно, аз нямах никаква сметка за уреждане с него, но дори и да не си бе заслужил правото на куршум като същинския подбудител на планираното нападение, знаех, че е смъртен враг на Винету, а сега научих, че и Олд Файерхенд много държи на неговата особа.

Двамата също така на мига се бяха заели с преследването, ала аз знаех, че няма да намалят преднината, която имах пред тях, и по същото време установих, че си имам работа с изключителен бегач. Макар според чутото Олд Файерхенд да бе майстор във всички умения, изисквани от живота в Запада, той отдавна вече не бе в годините, които биха улеснили едно надбягване на живот и смърт, а Винету често бе признавал, че не е в състояние да ме настигне.

За свое задоволство забелязах, че Парано вършете грешката да търчи презглава все направо, без да жали сили, и в объркването си не следваше обичайната тактика на индианците да бяга в зигзаг. Аз се опитвах да пестя дъха и с пълно отчитане на силите и възможната издръжливост прехвърлях ритмично напрежението при бягането от единия на другия крак — предпазливост, която винаги ми е била от предимство.

Другите двама оставаха все по-назад, така че вече не долавях шума от дишането им, което първо бях слушал непосредствено зад мен. И сега от доста голямо разстояние, прозвуча гласът на Винету:

— Нека Олд Файерхенд спре! Моят млад брат ще залови и умъртви жабата на атъбаските. Той има краката на вятъра и никой не може да му се изплъзне.

Този ласкаво прозвучал вик се отнасяше за мен, но аз не можех да се огледам, за да видя дали разгневеният ловец откликна на призива. Луната грееше, наистина, ала при нейната измамна здрачина трябваше непрекъснато да държа беглеца под око.

До момента не бях го доближил и с крачка, но сега забелязах, че бързината му започна да намалява, и засилих темпото. След късо време вече летях толкова близо зад него, че долових запъхтяното му дишане. Нямах в себе си друго оръжие освен двата изстреляни револвера и

боуи найфа, който сега изтеглих. Секирата ми беше пречила при бягането и я бях захвърлил още при първите крачки.

Внезапно оня отскочи настрани, за да се стрелна покрай него в пълен бяг и да се озове зад мен, но аз естествено бях подготвен за този маньовър и свърнах встрани в същия миг, така че се сблъскахме с пълна мощ и ножът ми потъна до дръжката в тялото му.

Сблъсъкът беше толкова силен, че и двамата се стоварихме на земята. Той не се изправи, а аз мигновено скочих, тъй като не можех да знам дали е смъртоносно улучен. Но той не помръдваше крайник и, поемайки си дълбоко дъх, измъкнах ножа.

Това не беше първият враг, когото повалях, и тялото ми носеше някои спомени от невинаги благополучно състояли се схватки с опитните в боя обитатели на американските степи, но пред мен лежеше бял и аз не можех да се преборя с едно потискащо чувство. Ала той при всички случаи си бе заслужил смъртта и следователно не бе достоен за съжаление.

Още не бях решил какъв трофей от победата да си взема, когато чух зад себе си бързия бяг на някакъв човек. Хвърлих се рязко на земята, но нямаше от какво да се опасявам — беше Винету, който от приятелска загриженост все пак ме беше последвал и сега спря до мен.

— Моят брат е бърз като стрелата на апаха, а ножът му улучва сигурно целта.

— Къде е Олд Файерхенд?

— Той е силен като мечка по времето на снеговалежа, ала ръката на времето задържа неговите нозе. Не иска ли брат ми да се украси със скалповия кичур на атъбаска?

— Подарявам го на моя червен приятел!

С три среза косата бе отделена от черепа на мъртвия. За да не бъда засегнат от тази процедура, аз се бях извърнал и сега ми се стори, че няколко тъмни точки се движат бавно към нас.

— Нека Винету залегне, защото ще трябва да брани скалпа на Белия вожд!

Идващите приближаваха с видима предпазливост. Бяха към половин дузина оглаласи, очевидно от онези, които ни се бяха изплъзнали и сега се връщаха, за да разузнаят нещата и потърсят евентуално разпръснати съплеменници.

Апахът запълзя, плътно притиснат към земята, настрани и аз го последвах, отгатвайки намерението му. Олд Файерхенд отдавна вече трябваше да е при нас, но след като бе изгубил Винету от очи, вероятно беше поел в погрешна посока. Сега забелязахме, че приближаващите имаха коне, които водеха след себе си за юздите. По този начин бяха готови във всеки момент за бързо бягство, но за нас това обстоятелство можеше да стане опасно. Ето защо трябваше да завладеем животните. Описахме една дъга, която трябваше да ни отведе зад гърба им между тях и конете.

На такава отдалеченост от бойната арена те естествено не бяха очаквали да видят мъртвец и издадоха едно удивено „Хух!“, когато съгледаха пред себе си едно неподвижно човешко тяло. Ако знаеха, че е бил намушкан тук, сигурно щяха да се отправят с по-малка бързина към него. Предполагайки, че се е довял дотук ранен от ръкопашния бой, те се наведоха без бавене към него и като го разпознаха и видяха как е обезобразен, нададоха приглушени яростни възгласи. Това беше подходящият миг за нас. В миг уловихме ремъците на всички коне, които те в уплахата си бяха пуснали, възседнахме и препуснахме в галоп към нашите. Една битка нямаше да ни допринесе никаква полза. Достатъчно беше, че се изплъзнахме кажи-речи невъоръжени на трикратно превъзходящ ни противник и освен това бяхме смъкнали скалпа на вражеския предводител и задигнали няколко коня.

С напълно извинимо удоволствие си представях обърканите физиономии, които бяха направили подире ни измамените индианци, и дори толкова сериозният Винету не съумя да потисне едно изречено с усмивка „Уф!“ Но същевременно имахме немалка грижа за Олд Файерхенд, който също като нас можеше да срещне група разбити врагове.

И тази тревога се оказа основателна, защото при връщането си на мястото на нападението не го намерихме, макар от отдалечаването ни да бе минало доста време.

Битката беше приключила, хората се бяха заели с превързване на ранените и отнасяне на мъртвците. Близко до мястото, където лежах изтръгнатите релси, горяха два високи огъня. Те разпространяваха необходимата светлина и същевременно служеха като сигнал за влаковия персонал.

— Ето че сте отново тук! — викна насреща ни инженерът. Носеше кърпа на едната ръка, подаде ни непострадалата десница и заговори на Винету: — Храбро се държа, старо, не очаквах такова нещо от един индсман, но ще съумея да го докладвам! Накъде води пътеката ти?

— Винету отива да види могъщия народ на бледоликите — отвърна запитаният.

— В такъв случай не забравяй да идеш в Уошингтън, града на Великия баща, на когото аз ще пиша за храбрия и добър вожд на апаките.

— Винету ще го види и ще му предаде желанията на червените мъже.

— Той ще изслуша думите на нашия брат и ще отговори с мъдрост и доброта. Но къде е Олд Файерхенд, когото видях да се носи след вас?

— Моят бял брат е изгубил дирята на червения мъж и се е натъкнал на нов враг. Апахът ще отиде да го потърси със своя млад приятел.

Аз също хранех такова намерение, тъй като ако не му се беше случило нещо, той отдавна трябваше да е тук. Без да губя време в излишни приказки, се присъединих към индианеца. След като си прибрахме, оръжията и ги приведохме в надлежно състояние, отведохме конете на сигурно място и закрачихме към посоката, от която току-що бяхме дошли. Луната хвърляше своята бледа, несигурна светлина върху проснатата се пред нас шир. Зад нас пламтяха двата огнени езика, а в източната част на кръгозора се появи Силната светлина на приближаващата машина. Възелът, свързал ни за кратко време с цивилизацията, беше халтаво вързан. Може би се развързваше още в настоящия миг, който ни водеше в неznайната и пълна с опасности нощ.

* * *

Бяха изминали ред дни. Бяхме благополучно преодолели пътя посред територията на враждебни племена и сега, когато грозещите

опасности бяха останали зад нас, можехме да се посветим на себе си и да си отпочиваме колкото душа иска.

— Пушките ни в последните дни бяха оставали неми, за да не привлекат с пукота си вниманието на червенокожите, но въпреки това не бяхме чувствали лишения. От заселището на железопътните работници се бяхме снабдили богато с провизии и някои други неща. Тъкмо сега Олд Файерхенд изсипа съдържанието на последното шише ром в горещата вода и с видимо удоволствие вкуси това толкова рядко по тези райони питие.

Винету беше поел стражата и сега пристъпи към огъня, връщайки се от една от своите обиколки. Олд Файерхенд му предложи изпускащото пара канче.

— Няма ли брат ми да седне при огъня? Пътеката на арапахо не води до това място.

— Окото на апаха стои винаги отворено, той не вярва на нощта, защото е жена.

След като бе сръбнал дълга глътка, той закрачи обратно в тъмнината.

— Той мрази жените — подхвърлих аз, поставяйки началото на един от онези задушевени разговори, които, водени под спокойно проблясващите звезди, остават в спомените за дълги години.

Олд Файерхенд отвърза висящия на врата си калъф, извади грижливо съхраняваната в него къса лула, натъпка я без бързане и я запали.

— Така ли мислиш? Може би не е тъй.

— От неговите думи май така излиза.

— Излиза — кимна старият ловец, — ама не е така. Някога имаше една, за чието притежание той щеше да се бие и с човек, и с дявол, но от онези дни думата „скуоу“ се е изгубила от паметта му.

— Защо не я е отвел в колибата си?

— Тя обичаше друг.

— За тези неща индианецът обикновено не пита.

— Само че този друг беше негов приятел.

— И името на този приятел?

— Е, сега е Олд Файерхенд.

Вдигнах изненадано поглед. Тук се натъквах на една от онези драми, с които Запада изобилства и които придават на неговите, образи

и събития силен и отличителен характер. Естествено нямах право да разпитвам повече, но желанието да науча нещо по-подробно трябва ясно да се бе изразило на физиономията ми, защото след известна пауза той продължи:

— Остави миналото на спокойствие, човече. Ако исках да говоря за него, ти щеше въпреки младостта си да си единственият, наистина, пред когото щях да го сторя, защото те обикнах за краткото време, през което сме заедно.

— Благодаря, сър! Мога открито да ти кажа, че аз също не съм безчувствен.

— Зная, зная, та нали предостатъчно го доказа. Без твоята помощ онази нощ щях да бъда изгубен. В изблика на гняв, до който ме доведе физиономията на Тим Финети, изгубих от очи следата ви. Наскоро една стрела бе пронизала крака ми и не можех достатъчно бързо да ви следвам. Въоръжен само с нож, попаднах на група прокрадващи се наоколо оглаласи, към които сетне се присъединиха и онези, на които бяхте отмъкнали конете. Бях в дяволски тежко състояние и кървах като прострелян на много места бизон, когато вие най-сетне пристигнахте.

— Това говори много, сър. Синът на някоя друга майка щеше в твоето положение да си плюе на петите само за да има честта да офейка жив.

— Я стига, още никой червенокож не може да каже, че е видял гърба на Олд Файерхенд. За ядосване си беше само, че не можах лично да си уредя сметката с Тим Финети и бих дал начаса ръката си, само и само да ми беше позволено аз да бях дал на негодия да вкуси желязото ми.

При тези думи по иначе толкова спокойното и открито лице на говорещия премина сянка на стаено ожесточение. И както лежеше сега срещу мен с яростно святкащи очи и стиснати пестници, не бе трудно да си представя, че споменатата сметка с оня Парано, или Финети трябва да е била от изключително естество.

Признавам, че любопитството ми ставаше все по-голямо, и така щеше да е с всеки друг на мое място. Но трябваше да го сдържа, което никак не бе трудно, тъй като със сигурност можех да очаквам разяснение от бъдещето.

Когато тръгнахме да го търсим с Винету в нощта на нападението, намерихме го в битка с превъзхождащ брой индсмани и при липсата на

професионални грижи в прерията получените рани скоро-скоро щяха да му докарат смъртта. За щастие наличният влак ни предложи спасителното средство и ние с радост приехме поканата на инженера да пътуваме до най-близката и същевременно най-далеч изнесената по това време административна точка на все още намиращата се в процес на строеж железопътна линия и там да дочакаме оздравяването на ранения.

Това оздравяване бе преминало по-бързо, отколкото бяхме очаквали, и ето как след сравнително кратко време бяхме продължили прекъснатия си път. Трябваше най-напред да минем през земите на арапахите и поуните и да стигнем до Манкисита. При нейния бряг се намираше „крепостта“ на Олд Файерхенд, както той я нарече. Може би в скоро време щяхме да я достигнем, тъй като преди ден бяхме преплували Киъй Паха.

Там възнамерявахме да си починем няколко дена и после през Дакота и Кучешката прерия да се опитаме да стигнем до езерата. По време на този престой се надявах да ми се удаде възможност да хвърля един поглед в миналото на Олд Файерхенд и ето защо сега запазих мълчаливо неподвижното си положение, като от време на време го променях само за да подбутна огъня и добавя нови съчки.

При едно от тези движения надянатият на пръста ми пръстен проблесна на светлината на пламъците. Въпреки бързината на това просветване остроото око на Олд Файерхенд бе съгледало добре малкия златен предмет и със смаяна физиономия той скочи от удобната си поза.

— Какъв пръстен носиш, сър?

— Той е спомен за един от най-ужасните часове в моя живот.

— Би ли ми го дал за малко да го разгледам?

Изпълних желанието му. С видима припряност посегна той към пръстена и едва му бе хвърлил един по-обстоен поглед, прозвуча въпросът:

— От кого го имаш?

Беше го овладяло неописуемо вълнение, докато аз отговорих спокойно:

— Получих го от една млада дама в Ню Венанго.

Той изговори с усилие:

— В Ню Венанго? При Форстър ли си бил? Видял си Елън? Говориш за ужасни часове, за нещастие!

— Едно приключение, при което бях подхвърлен заедно с моя храбър Суолоу на опасността да бъда жив опечен — отвърнах, протягайки ръка към пръстена.

— Почакай! — отклони той. — Трябва да знам как тази халка се е озовала в твое притежание. Аз имам свещено право над нея, посвещено и по-голямо от който и да е друг!

— Седни си спокойно, сър. Ако някой друг бе отказал да ми я върне, щях да съумея да го принудя. На теб обаче ще разкажа подробно нещата, а после навярно и ти ще можеш да ми докажеш своето право.

— Говори, но знай, че този пръстен в ръката на друг човек, комуто имам по-малко доверие, отколкото на теб, много лесно би могъл да се превърне в неговата смъртна присъда. Хайде разказвай, разказвай!

Той познаваше Елън, познаваше и Форстър и възбудата, в която се намираше, свидетелстваше за големия интерес, който проявяваше към тези лица. Имах стотици въпроси на езика, но ги преглътнах и започнах разказа си за срещата с чудното и загадъчно момите, чийто образ се бе впечатил така трайно в паметта ми, че само за кратки прекъсвания можех да отклоня мисълта си от него.

Той лежеше подпрян на лакът срещу мен зад огъня и във всяка отделна черта от лицето му се четеше напрежението, с което следеше моя разказ. С всяка дума вниманието му растеше и когато стигнах до мига, в който я бях метнал пред мен на коня, скочи и извика:

— Човече, единствено по този начин си могъл да я спасиш! Аз треперя за живота ѝ, бързо, бързо говори нататък!

Преживявайки наново онази ужасна възбуда, аз също се бях надигнал и продължих описанието. Той пристъпваше все по-близо и по-близо, устните му се отваряха, сякаш искаше да попие всяка отделна дума, широко отворените очи бяха приковани в устата ми и тялото му се изви в поза, сякаш, самият седеше на стремглаво носещия се Суолоу. Заедно с мен скочи във високо разпенените талази на реката и изкатери в ужасен страх за прелестното същество стръмната, зъбата скална стена. Отдавна бе сграбчил ръката ми и неосъзнато стискаше с такава сила, че едва не стиснах зъби. Дъхът му излизаше с шумни изпъшквания от стегнатите от страх и угриженост гърди.

— Heavens!^[23] — извика с дълбока, дълбока въздишка, когато се бях добрал с нея до края на клисурата и значи я бях отвел на сигурност. — Беше ужасно, ужасно! Изживявах страх, сякаш собственото ми тяло беше в пламъците, макар да знаех, че си успял да я спасиш, защото иначе нямаше да ти даде пръстена.

— Тя не го и стори. Аз го изхлузих неволно от пръста ѝ и тя изобщо не забеляза загубата.

— В такъв случай е трябвало непременно да върнеш чуждата собственост на притежателката ѝ.

— Поисках, но тя избяга. Вярно, последвах я, но я видях едва на утрото в компанията на едно семейство. То беше избегнало смъртта, понеже жилището им се намирало в най-горния край на долината, а пожарът бе взел посока надолу.

— И тогава ѝ заговори за пръстена?

— Не, тя въобще не ме прие и аз после естествено продължих да яздя по пътя си.

— Такава си е тя, такава си е! Не мрази нищо повече от страхливостта и те е смятала за бълзливек. Какво стана с Форстър?

— Чух, че единствено онова семейство се спасило. Огненото море, изпълнило котловината, беше погълнало всичко, което се бе намирало в неговия обсег.

— Това е едно ужасно наказание за действително безполезното и смехотворно намерение да се остави маслото да изтича, за да му се вдигне цената!

— И него ли познаваше, сър? — попитах сега.

— Бил съм няколко пъти при него в Ню Венанго. Беше надменен парвеню и имаше основание поне с мен да се отнася с малко по-добри маниери.

— И Елън си видял при него?

— Елън? — каза със странна усмивка на сега отново спокойното лице. — Да, при него и в Омаха, където тя има брат... може би и другаде.

— Навярно би могъл да ми разкажеш нещо за момичето!

— Възможно, но не сега, не сега! Твоят разказ така ме завладя, че не мога истински да се съсредоточа за един такъв разговор, но в подходящо време ще научиш повече за нея, сиреч колкото знам самият аз. Тя не ти ли каза какво е правила в Ню Венанго?

— О, да! Искаше да види баща си и там само се бе настанила на квартира!

— Тъй, тъй, тя все така прави през всичките години. Та ти твърдиш, значи, че наистина и със сигурност е избегнала опасността?

— Съвсем определено.

— И си я видял също как стреля?

— Превъзходно, както вече ти казах. Трябва да се е радвала на изключително добри уроци.

— Така е. Нейният баща е стар скалпировач и сред излетите от него куршуми няма и един, който да не е намерил пътя си между известните две индиански ребра. От него е научила как да се цели и ако си мислиш, че в даденото време и място няма да съумее да го приложи, страшно се лъжеш.

— Къде е този баща?

— Намира се ту тук, ту там и мога да ти кажа, че доста добре се познаваме. Възможно е да ти помогна някой път да го видиш.

— Де да можеше, сър! — извиках аз, скачайки.

— Ще го видиш, човече, дъщерята заслужава баща й да ти каже благодаря.

— О, не това имах предвид!

— Разбира се, разбира се, достатъчно добре те познавам. Но ето ти пръстена. Едва по-късно ще съзнаеш какво означава това, че ти го връщам. А сега ще ти пратя апаха, неговата стража свърши. Легни си по ухо, та на сутринта да си бодър. Утре ще поизпитаме нашите жребци, като ги накараме да вземат два дни път.

— Два? Нямаше ли утре да яздим само до Грийн парк?

— Дойде ми друг ум. Good night!^[24]

— Good guard!^[25] Не забравяй да ме събудиш, когато дойде ред да те сменя!

— Ти си спи! Направи достатъчно за мен, така че и аз мога малко да си подържа отворени очите за теб!

Чувствах се много странно. Не знаех какво да мисля за този разговор и когато си легнах сега сам, хиляди предположения ми минаха през главата, от които нито едно не намерих за състоятелно. Дълго след като Винету се бе върнал и увил в одеялото си, се мятах в безсъница от едната страна на другата. Разказът ме бе възбудил, онази ужасна вечер отново и отново преминаваше през душата ми с всичките

си подробности, сред нейните страховити картини отново и отново изплуваше Олд Файерхенд и до последните битки между будуване и сън прозвучаваха в ушите ми думите: „Ти си спи! Направи достатъчно за мен!“

Когато на утрото се събудих, бях сам край огъня, но другите двама не можеха да бъдат далеч, тъй като малкото тенекиено котле висеше с вряща вода над пламъците, а до парчето мечи език, останало от снощи, лежеше отворената торбичка брашно.

Отгърнах одеялото и тръгнах към водата да се измия. Там стояха спътниците, заети в усърден разговор, и техните движения, когато ме съгледаха, ми казаха, че аз съм бил предметът на този разговор.

Малко по-късно бяхме готови за потегляне и поехме в посока, успоредна на Мисури и на разстояние двайсетина мили от реката, която щеше да ни отведе до долината на Манкисита.

Денят беше хладен. Имахме добри коне и, тъй като през последния преход ги бяхме щадили и винаги се грижехме добре за тях, полака-лека оставихме един порядъчен участък от зелената земя зад нас.

Странна беше промяната, която забелязах в държането на двамата спътници към мен. Досега те се бяха поставяли като стари, опитни доброжелатели и към един образован, наистина, но не особено вещ в тукашните неща повереник. Сега обаче в поведението им бе залегнало едно ясно доловимо внимание, бих казал уважение, и ми се струваше, че в погледа, който единият или другият плъзгаше от време на време към мен, се съдържаше нещо като стаена нежност.

Освен това правеше впечатление какво любвеобилно внимание и преданост тези двама души проявяваха един към друг. Двама братя, свързани с връзката на кръвта и всяка фибра на своята душевност, едва ли щяха да бъдат по-загрижени един за друг. И сега ми се струваше, че тази взаимна загриженост се простира и върху моя милост.

Когато по обяд спряхме и Олд Файерхенд се отдалечи да разузнае околността на бивака, Винету се изпъна до мен, докато вадех провизиите, и рече:

— Моят брат е дързък като голямата котка в гората и няма като устата на скалите.

Премълчах при това странно въведение.

— Той е изтръгнал Цветето на саваната от огъня и нищо не е казал на своя приятел Винету.

— Езикът на мъжа — отговорих аз — е като ножът в канията. Той е остър и островръх и не става за игра.

— Брат ми е мъдър и има право, но Винету е тъжен, когато сърцето на неговия млад приятел е затворено като камъка, в чиято утроба лежат скрити зрънцата на златото.

— Сърцето на Винету отворено ли е било за ухото на неговия приятел?

— Не му ли каза той всички тайни на прерията? Не го ли научи да вижда следите, да хвърля ласото, да отделя скалпа и да прави всичко онова, което един голям воин трябва да умее?

— Винету го стори, но говори ли той за Олд Файерхенд, който притежава неговата душа, и за жената, чийто спомен още не е умрял в неговото сърце?

— Винету я обичаше, а любовта не живее в неговата уста.

— Сега апахът знае защо неговият брат не спомена за девойката, която той нарече Цветето на саваната!

— Той дарил ли ѝ е своята любов?

— Винету го каза.

— Те са достойни да живеят заедно във вигвама и апахът ще им даде една голяма медицина^[26], която ще ги направи щастливи и ще ги закриля срещу всяка опасност и вмешателство от страна на Злия дух.

— Моят брат виждал ли е Цветето?

— Той го е носил на ръцете си, показвал му е цветята в полето, дърветата в гората, рибите във водата и звездите на небето. Учил го е да изстрелва стрелата от лъка и да възсяда дивия кон, подарил му е езика на червените мъже и му даде накрая огнестрелното оръжие, чийто куршум уби Рибана, дъщерята на асинибоините.

Погледнах го удивено. Едно подозрение проблесна в мен, на което не се осмелих да дам думи, и все пак може би щях да го сторя, ако точно сега не се бе върнал Олд Файерхенд и не бе насочил вниманието ни към обяда. По време на яденето непрекъснато мислех за думите на Винету, от които, свързани с казаното от Елън, почти излизаше, че Олд Файерхенд ѝ е баща. Неговото поведение по време на разказа ми предната вечер действително се съгласуваше с това

предположение, но той говореше за баща ѝ в трето лице и не каза нищо, което да превърне предположението ми в твърдо убеждение.

След няколко часа почивка потеглихме отново. Знаейки сякаш, че пред тях се намира място на няколкодневно възстановяване, животните поеха бодро в тръс. Бяхме изминали значително разстояние, когато планинската верига, зад която се намираше долината на Манкисита, пристъпи толкова близо до нас, че теренът започна да се изкачва. Навлязохме в една теснина, която според мен трябваше да ни отведе перпендикулярно до коритото на реката.

— Стой! — отекна внезапно от растящите встрани памукови храсти и същевременно между клоните се появи цевта на една отправена към нас пушка. — Как гласи думата?

— Храбър!

— И?

— Потаен — поде паролата Олд Файерхенд, опитвайки с остър поглед да прониже храста.

При последната дума той се раздели и пропусна един мъж, при чийто вид не успях да прикрия усмивката си.

Изпод печално увисналата периферия на една филцова шапка, чиято възраст би причинила главоблъскане и на най-проницателния мислител, надничаше между гора от чорлави сиво-черни косми един нос с направо плашещи размери, който спокойно можеше да служи за колче на който и да е слънчев часовник. Поради гъстата растителност, освен този така прахоснически създаден обонятелен орган, от останалата част на лицето можеха да се забележат само двете малки умни очички. Те, изглежда, бяха надарени с изключителна подвижност и скачаха по трима ни с израз на закачливо лукавство.

Тази горна част почиваше на тяло, оставащо до коленете напълно невидимо за нас. Беше вмъкнато в стара ловна шуба от кожата на някой пръч, която очевидно е била изготвена за значително по-едра персона и придаваше на дребното човече вида на дете, напъхано се за майтап в домашния халат на дядо си. От тази прекомерно дълга дреха се подаваха две сухи, криви като сърп крачета, намъкнати в изръфани легинси с такава дълбока старост, че сигурно му бяха окъсели още преди десетилетие и предлагаха по този начин един обхватен поглед върху чифт индиански ботуши, в които притежателят можеше в случай на беда да намери място за цялата си особа.

В ръката си човечето носеше стара „Райфъл“, която бих докоснал само с най-голяма предпазливост. И както се движеше то сега към нас с осъзнато достойнство, не можех да си представя по-голяма карикатура на прериен ловец.

— Сам Хокинс! — извика Олд Файерхенд. — Толкова пи са ослепели очичките ти, та ми искаш парола?

— Не мисля, сър! Но смятам, че постовият трябва сегиз-тогиз да показва, че не я е забравил. Добре дошли в нашия баиу^[27], мешърз! Каква радост ще падне, голяма радост.

— Кой от мъжете е тук? — попита нашият предводител, като му разтърси ръката от коня.

— Всички, освен Бил Балчър, Дик Стоун и Харис, мисля, които тръгнаха да „правят месо“. Малката лейди също пристигна и ако право съм видял, станала е малко по-голяма.

— Зная, зная, че е тук. Иначе как мина? Имаше ли червенокожи?

— Благодаря, благодаря, сър, не мога да се сетя да съм мяркал такива, макар че — прибави, посочвайки стрелящия си инструмент — Лиди има сватбени мисли.

— А капаните?

— Имахме добър улов, много добър, ако не се лъжа. Сам ще можеш да видиш, сър. При портата ще намерите малко вода, мисля.

Обърна се и закрачи обратно към скривалището си, а ние продължихме ездата.

Малката сцена ми подсказа, че сме стигнали в близост до „крепостта“, защото Сам Хокинс при всички случаи стоеше като верен страж недалеч от входа, и с внимание се взираше в околността да го открият.

Сега вляво се откри един тесен пролом, образуван от толкова близо пристъпващи едни към други и покрити горе с къпинови ластари канари, че човек можеше да достигне с разперени ръце двете странични стени. Цялата ширина на дъното бе заета от един поток, чието твърдо, скалистото корито не приемаше и най-малката следа от крак. То водеше бистрите му прозрачни води към рекичката, покрай която бяхме яздили нагоре в теснината. Олд Файерхенд свърна тук и ние го последвахме, яздейки бавно срещу течението на водата. Сега разбрах думите на поста, че ще намерим малко вода при портата.

Само кратко време, след като бяхме поели в тази посока, скалите съвсем се събраха и пристъпиха към нас в толкова плътна маса, че пътят сякаш свършваше дотук. Но за мое удивление Олд Файерхенд продължи да си язди и аз го видях да изчезва посред стената. Винету го последва и, когато стигнах загадъчното място, забелязах всъщност, че спускащите се отгоре гъсти ластари на дивия бръшлян не обличаха камъка, а образуваха завеса, отворът, зад която продължаваше под формата на тунел и водеше в непроницаем мрак.

Дълго, дълго време следвах в различни извивки през тъмнилката яздейците отпред, докато най-сетне пред мен отново се появи мъждива дневна светлина и стигнахме до един пролом, подобен на този, през който завихме преди малко.

Когато той се разтвори, спрях изненадан и чух Винету също да възкликва удивено с едно „Уф!“.

Намирахме се при входа на една огромна, ширнала се надалеч котловина, обградена наоколо от непристъпни скални стени. Един пояс от гъсти шубраци обрамчваше покрита с вълниста трева площ с почти кръгова форма, по която пасяха няколко групи коне и мулета. Между тях се скитаха безчет кучета, част от които бяха от онази вълча порода, служещи на индианците за стражеви и товарни животни, а другата — малките, бързо угояващи се мелези, чието месо, след това на пантерата, се смята за най-голям деликатес.

— Ето ви моя замък — обърна се Олд Файерхенд към нас, — в който се живее по-сигурно отколкото в Лоното Авраамово.

— Има ли някаква междина там в планините? — попитах аз.

— Даже и скункс не може да се промуши, а отвън е почти невъзможно да се изкатерят височините. Някои червенокожи може и да са се промъквали вече там отвън, без да подозират, че тези стръмни зъбери не образуват компактна маса, а обграждат една толкова приятна долина.

— И как откри това прелестно кътче?

— Преследвах един ракун^[28] в цепнатината, която по онова време не беше закрыта от бръшлян, и естествено веднага влязох във владение на мястото.

— Сам?

— Първоначално да, и сто пъти съм избягвал смъртта, намирайки тук сигурно и безпогрешно скривалище. По-късно доведох

моите момчета и сега можем да събираме кожата си въпреки страхотиите на зимата.

По време на последните думи пронизително изсвирване се разнесе надалеч по зелената морава и едва бе отзвучало, храстите се разтвориха на различни места и от тях се измъкнаха на бял свят известен брой фигури, чието право на гражданство за Запада си личеше от повече от хиляда крачки.

Насочихме се в тръс към средата на мястото и скоро бяхме обградени от хората, които оповестиха радостта си от пристигането на Олд Файерхенд с най-крепки изрази.

Докато траеше тази олелия, която можеше да бъде допусната само в това напълно изолирано място, видях Винету да се занимава с разседлаването на коня си. Когато това стана, той с един лек удар даде наставление на животното да се погрижи за вечерята си, взе седлото, юздите и одеялото на рамо и се отдалечи, без да удостои с поглед околностящите.

Тъй като нашият водач сега бе твърде ангажиран, за да може да ни обръща внимание, аз последвах примера му, освободих напълно храбрия Суолоу и предприех, отървавайки се набързо от любопитните, едно изследване на мястото.

Като някой исполински сапунен мехур са били повдигнати каменните маси при образуването на планините от плутоническите сили и при разпукването са оставили куха, отгоре открита и отвън непристъпна полусфера, наподобяваща хлътналия кратер на огромен вулкан. Въздух и светлина, вятър и пек после са се заели да разложат твърдото дъно и го направят достъпно за растителността. А събраните води полака-лека са пробили едната страна на скалната стена и са образували потока, който днес бе наш водач.

Избрах за моята разходка периферията на долината и закрачих между хрусталака и отвесно изкачващата се, на места дори надвиснала, скална стена. В нея забелязах множество закрити с животински кожи отверстия, водещи най-вероятно към жилищата и складовите помещения, от които колонията ловци се нуждаеше.

Тя сигурно се състоеше от повече хора, отколкото се бяха появили за посрещането ни — можех да го заключа от броя на скуоу, които съгледах по време на обиколката — но мнозина вероятно бяха на

ловни походи и щяха да се върнат едва при започването на зимата, чието идване не след дълго можеше да се очаква.

Докато се размайвах така, видях върху една от непристъпните наглед скали малка колиба, направена от възлести клони. От нея можеше да се обхване с поглед цялата долина с всичките ѝ подробности и аз реших да се изкача. Пътека не намерих, но открих следи от стъпки, катерещи се нагоре, и ги последвах.

Бях изминал късо разстояние, когато, видях от тясната и ниска врата да се измъква един мъж. Той едва ли бе обезпокоен от идването ми, защото изобщо не ме забеляза. Пристъпи, обърнат с гръб към мен, досами ръба на скалите и хвърли поглед надолу, засенчвайки с ръка очите си.

Носеше пъстра ловна риза от здрав плат, легинси, украсени по външния ръб от кръста до глезените с ресни, а малките мокасини бяха гарнирани с мъниста и иглички от бодливо свинче. Около главата беше увил като тюрбан червена кърпа и един също така оцветен шарф заемаше мястото на обикновения колан.

Когато поставих крак на малката площадка, той долови шума от стъпките ми и бързо се обърна. Истина ли бе това, или измама? Пред мен стоеше образът на моите сънища, постоянният предмет на моето съзнание и мислене, целта на всички мои възжелания и надежди и аз в силното си, откровено ликуване извиках:

— Елън, възможно ли е? — и пристъпих с бързо движение към нея.

Сериозно и студено гледаха нейните очи, гордо ѝ неподвижно стоеше нейната фигура с явно не непривичното за нея мъжко облекло и нито една черта от тъмното, загоряло лице не издаваше и най-лекото душевно вълнение от моето идване.

— Ако не беше възможно, нямаше да ме срещнете тук, сър. Но аз имам по-голямо основание от вас на този въпрос. Каква причина ви даде разрешение да нарочите пътя си към нашия бивак?

Като поток леденостудена вода върху разгорещено тяло въздействаха тези думи върху моя прехлас от срещата с прекрасното момиче и по-студено и отмервано отвърнах единствено с думата:

— Pashaw! — и обръщайки ѝ гръб, повлякох предпазливо крака отново надолу.

В изненадата си бях разголил най-чистото и свято чувство на моето сърце и бях претърпял унижение, което ме засегна по-дълбоко, отколкото би могла да го стори стрелата, на някой индианец. И сегашната горчивина беше коренно различна от изпитаната в онази нощ, когато ме отблъсна толкова енергично.

Значи тя беше, както предполагах, дъщерята на Олд Файерхенд и сега и другото ми беше почти ясно. Никога не бях считал възможно, че една жена, едно толкова нежно и красиво създание като нея, което със сигурност не е останало чуждо на насладите и предимствата на цивилизования живот, може да замени този живот с опасностите и лишенията на пущинака. Че това се бе случило, трябваше да си има някаква особена причина и не ми беше трудно от отделните парчета да сглобя цялото.

По-трудно ми беше да разбера антипатията, която тя проявяваше към мен — съвсем противоположно на отношението от първите мигове на нашето запознанство. Твърдението на Олд Файерхенд, че ме смятала за страхливец, се съгласуваше с тогавашното ѝ изявление, но на мен ми беше абсолютно невъзможно да кажа в какво всъщност се състоеше тази страхливост. Един по-добър познавач на човешката душа щеше без съмнение да търси мотивите на съвсем друго място, но аз твърде малко бях запознат с неподдаващото се на измерване женско сърце, за да нацеля вярното.

* * *

Беше станало вечер. В средата на котловината един огън виеше високи езици, около който се бяха събрали всички присъстващи обитатели на бивака. Елън — равноправна на мъжете във всяко отношение, както скоро забелязах — беше заела място сред ловците, но ми се стори, че всичките приключения, разказани в бърза последователност, малко я заинтересуваха. Очите ѝ търсеха мечтателно далечината, а когато се връщаха, погледът им се спираше с особен израз на моето лице, така че моите също отново и отново биваха привличани от нея.

Аз също слушах с половин ухо разказвачите. Не можех да се освободя от усещането, че съм героят на някоя от онези фантастични

приказки, които вземат своите образи от силата на въображението на автора и са толкова по-интересни, колкото по-невъзможни изглеждат разказваните събития. Като някоя омагьосана принцеса, която, преследвана от зла фея, се е спуснала от бляскави висини, за да чака в невзрачна фигура спасителя, легеше тя пред мен. И в този миг чувствах, че съм способен на всяко напрежение и всичко, всичко, което един мъж може да направи за жената, на която се е посветил с всеки удар на своето сърце.

Но какво помагаше тази любов спрямо същество, което проявяваше такова биещо на очи неблагоприятно отношение към мен? Станах и закрачих в тъмата, над която се ширеше ясното звездно небе.

Тихо радостно изцвилване откъм обточващия потока храсталак ме повика при Суолоу. Той ме беше разпознал и сега нежно потърка глава по рамото ми. Беше ми станал двойно по-мил, откакто я бе пренесъл през огън и пламък, и аз галювно притиснах буза към неговата мека, грациозна шия.

Късо пръхтене от ноздрите му, което ми бе известно като предупредителен знак, ме накара да погледна настрани. Една мъжка фигура крачеше към нас и аз видях да се появява крайчецът на увитата около главата кърпа. Беше Елън.

— Прощавайте, ако ви смуцавам — прозвуча нейният дълбок, малко неуверен глас. — Сетих се за вашия Суолоу, на когото дължа живота си, и ми се прииска да поздравя храброто животно.

— Ето го, мис. Няма да накърнявам с присъствието си сърдечността на този поздрав. Good night!

Обърнах се да си вървя, но едва бях извървял дванайсетина крачки, долових полугласния ѝ вик:

— Сър!

Спрях. Тя ме последва с колеблива стъпка и странното вибриране на нейния глас издаде смущението, което не можеше така бързо да преодолее.

— Аз ви оскърбих!

— Оскърбили сте ме? — отвърнах хладно и спокойно. — Заблуждавате се, мис. Мъжът може да изпитва снизхождение към една дама, но никога чувство за оскърбление.

Мина цяла минута, преди да намери отговор на тези може би неочаквани думи.

— В такъв случай простете заблудата ми.

— С удоволствие, свикнал съм.

— Навярно няма да проявя нови претенции към вашето снизхождение.

— Въпреки това то винаги ще бъде на ваше разположение.

Вече поисках отново да се извърна, когато тя пристъпи с бърза крачка близо до мен и сложи ръка върху моята.

— Нека засега не засягаме личността. Вие с най-голяма опасност за собствения си живот за една вечер на два пъти сте съхранили този на моя баща. Ще ви благодаря дори и да изречете два пъти по-лоши и отблъскващи думи.

Топлите ѝ, меки пръсти бяха обгърнали ръката ми и лъхът на нейния дъх докосваше моето лице. Големите открити очи се взираха изучаващо в моите. Колкото по-дълго този магичен поглед почиваше върху мен, толкова по-дълго той ме привличаше към нея и аз трябваше да се заставя да не я обгърна с ръце и да извърша същата грешка, с която я бях подплашил в Ню Венанго.

— Всеки уестман би сторил същото, а се случиха и някои съвсем други неща. Онова, което един прави за друг, на него може би вече десетократно се е случвало и не си заслужава да се говори. Не бива да съдите според мерилото на дъщерната си обич.

— Първо аз, а сега вие сам сте несправедлив към себе си. И спрямо мен ли ще бъдете такъв?

— Не!

Само тази дума успях да изрека, толкова изпълнена беше моята душевност от въздействието на този глас, чиято модулация ме караше да потръпвам. Колко остро и отблъскващо бе звучал той там горе при къщичката на скалите и с какво пленяващо благозвучие слагаше сега мек и успокояващ балсам върху горчилката, която преди туй бе натрупал в сърцето ми!

— Тогава мога ли да изкажа една молба?

— Говорете, мис!

— Сърдете ми се, сър, бъдете лош, колкото можете, когато не постъпвам правилно, но не говорете вече за снизхождение. Искате ли?

— Да!

— Благодаря. А сега да се върнем при огъня да кажем „лека нощ“ на другите. Ще ви покажа спалното ви помещение и ще трябва

скоро да потърсим почивката, тъй като утре ще потеглим още рано-рано.

— По каква причина?

— Имам заложен капани по Бийфорк и вие ще дойдете с мен да видим улова.

Няколко минути по-късно стояхме пред една от кожените врати. Тя я отметна и ме въведе в едно тъмно помещение, което скоро освети, запалвайки с помощта на пункса^[29] една свещ от еленова лой.

— Ето ви вашата бедрум^[30], сър. Хората обикновено се оттеглят в тези помещения, когато се опасяват от пристъпи на ревматизъм под открито небе.

— И вие си мислите, че тази неприятна компания не ми е непознатата?

— Бих ви желала обратното, но долината е влажна, понеже околните планини задържат вятъра, а предпазливостта навсякъде помага, както казват в родината. Спете спокойно!

Подаде ми ръка и излезе с дружеско кимване.

Когато останах сам, аз се огледах в малката „постница“. Пещерата не беше естествена, а издълбана в камъка от човешка ръка. Скалният под беше застлан с щавени кожи. С такива бяха покрити и стените, а отзад бе стъкмен от черешови стебла един креват, върху който беше нахвърлян дебел слой юта и върху него предостатъчен брой навахски одеяла.

Няколко забити в цепнатините дървени колчета носеха предмети от изключително женски тоалет и един по-грижлив оглед ме убеди, че Елън ми е отстъпила собствения си „кабинет“.

Единствено и само това обстоятелство можеше да ме задържи в тясното затворено пространство, защото който е свикнал да прекарва нощите си в безпределността на откритата прерия, много трудно може да се реши да се възползва от онзи затвор, който цивилизованият човек нарича „жилище“.

Но никога не си бях лягал с по-голямо удоволствие от тази вечер. Нейното възбунтуване срещу моята „снизходителност“ отново оправи всичко, а и, строго погледнато, единствено аз носех вината за пукнатината между нас.

Уединеността на моя „будуар“ може би бе виновна, че сънят ме държи в объятията си малко по-здраво от обикновено, защото още не

бях станал, когато ме, разбуди бодър глас:

— Рооh!^[31] Има си хас, човече, още да не си приключил с меренето на одеялата! Изпъни се още малко, ама не по дължина, а по височина. Това ще бъде добре, както ми се струва!

Скочих и погледнах нарушителя на спокойствието ми, който стоеше на отметнатата врата. Беше Сам Хокинс. Докато вчера бе въоръжен само с „Райфъл“, сега го видях в пълно траперско снаряжение — доказателство, че щеше да ни придружава.

— Ей сега ще бъда готов, човече.

— Така се надявам, сър. Малката мис вече стои, мисля, при хоула^[32].

— Ти с нас ли ще идваш?

— Така изглежда, ако не се лъжа. Малката мис — а тя като едното нищо може да се справи с цяла тълпа — та малката мис, исках да кажа, няма да вземе да ти носи всичките такъми, а ти — малките му очички проблеснаха крайно почитително от чорлавата брада, — е-е, мисля, че ти също не си бил погълщан от лешояд, сър!

— Възможно, но ще го науча.

— Добре, надявам се. Иначе не ми мязаш на чак толкова нескопосан грийнхорн. Вече съм учил някой и друг новак да държи райфъла! Е, ето, че си готов, мисля. Хайде!

Вътрешно бях развеселен от мнението, което старата миеща мечка имаше за мен. Вярно, моята външност не беше точно тази на обруления от ветровете планинец и грижливо поддържаните, излъскани оръжия може би създаваха впечатление за играчки, но аз толкова често се бях сблъсквал с това мнение, че бях свикнал, и то не можеше да ме оскърби.

Излизайки пред вратата, забелязах Елън, която ни чакаше при входа на пролома. Сам вдигна няколко свързани наедно капана, метна ги на рамото и закрачи към нея, без да се убеди дали го следвам.

— Конете тук ли ще ги оставим?

— Не мисля, че твоето животно е научено да поставя както му е редът железата или да измъква от дъното на реката някой дебелоопашатко^[33]. Трябва да си поразмърдаме краката, ако искаме да свършим навреме. Така че тръгвай!

— Първо трябва да погледна коня, старо!

— Не е необходимо, сър! Малката мис, вече го стори, ако не се лъжа!

Без да знае, с последните думи ми каза нещо твърде радостно. Тя значи още в сипващия се ден се бе погрижила за Суолоу — знак, че бе мислила и за неговия господар. Много вероятно нейният баща ѝ е говорил за мен и ѝ е дал импулс за промяна на мнението ѝ за мен. Тъкмо се чудех, че той, бдителният, още никакъв не се вижда и ето че прегази потока заедно с Винету и един от ловците.

— Good morning, sir!^[34] — поздрави, подавайки ми ръка. — Поогледах се навън и смених стражата. Ходил ли си някога за бобри?

— Не.

— Тъй, значи все пак ще има нещо ново за теб. Но няма да бъдеш без учител, блицмедел^[35] знае как да прочиства бентовете.

За първи път той употреби пред мен немска дума. Значи Елън му бе обърнала внимание върху моята националност.

Винету също ме поздрави по своя маниер с едно приятелско „Хау!“ и направи после на Елън своя индиански комплимент.

— Дъщерята на Рибана е красива като почервенелите планини и силна като воините от брега на Хила. Нейните очи ще видят много бобри, а ръката ѝ няма да може да носи големия брой кожи. — И забелязвайки погледа, с който потърсих Суолоу в долината, каза успокоително: — Моят добър брат може да върви, неговият приятел ще се погрижи за коня, който притежава и любовта на апача.

След като минахме теснината, ние се отправихме наляво, противоположно на посоката, от която дойдохме вчера, и се запускахме по течението на рекичката, докато стигнахме мястото, при което тя се вливаше в Манкисита.

Гъст, почти непроходим храсталак растеше по брега на реката и ластарите на дивата лоза се катереха по издигащите се един до друг стволове, преминаваха от клон на клон, спускаха се здраво вплетени едни в други, изкачваха се отново по следващото дърво и образуваха такава плетеница, в която човек можеше да си проправи проход само с помощта на ножа.

Дребосъкът Сам все още вървеше пред нас и неговата хубавичко натоварена фигура живо ми напомняше за словашките продавачи на капани за мишки, които от време на време се появяваха в моето приветливо родно градче. Макар в близост да не се предполагаше

враже същество, неговите обути в големи чизми крака избягваха с достойна за възхищение бързина и ловкост всяко място, което можеше да задържи следа от неговата лека стъпка. А малките му очички се плъзгаха с непрекъсната подвижност ту надясно, ту наляво по гъстата растителност, която въпреки късното годишно време можеше да се мери с пищността на девствения ботъм^[36] на мисисипската долина.

Сега той повдигна няколко вейки и пропълзя приведен под тях.

— Елате, сър — подкани ме, следвайки го, Елън. — Тук се отклонява нашата боброва пътека.

Наистина, зад зелената завеса се проточваше през гъсталака една открита линия и ние доста време се провирахме все успоредно на реката през лабиринт от дървета и храсти, докато откъм водата се донесе полуръмжащ-полусвирещ звук. Сам спря и се обърна към нас, слагайки предупредително ръка на устата си.

— На мястото сме — прошепна Елън — и стражата нещо се е усъмнила.

След известно време, през което наоколо цареше дълбока тишина, отново се запромъквахме напред и достигнахме един завой на реката, където ни се предостави възможност да наблюдаваме една значителна боброва колония.

Един широк, достъпен за предпазливия човешки крак, бент бе построен далеч навътре във водата и неговите четириноги обитатели бяха усърдно заети да го укрепват и уголемяват. На отсрещния бряг видях известен брой от трудолюбивите животни да се стараят така да прогризат с острите си зъби тънки дълги стебла, че да паднат във водата. Други имаха задача да ги транспортират, бутайки ги с плуване пред себе си. Трети пък заздравяваха градежа с глина, която носеха от брега и обмазваха с крака и широката като мистрия опашка по съоръжението от дървета и храсти.

С жив интерес наблюдавах шетнята на пъргавия народ и отделях особено внимание на един необикновено голям екземпляр, който седеше в бдителна поза на дигата и по всяка вероятност изпълняваше функцията на осигурителен пост. Внезапно дебелакът наостри късите си уши, направи полуобръщане около собствената си ос, издаде споменатия предупредителен звук и в следващия миг бе изчезнал под водата.

Другите моменталното последваха и бе крайно забавно да се гледа как при потопяването изхвърлят нагоре задница и нанасят с плоската опашка удар по водната повърхност, който отекваше надалеч и предизвикваше високи пръски.

Но не беше време да се отдаваме на хумористични наблюдения, защото това неочаквано смущение можеше да бъде предизвикано само от приближаването на някое враже същество, а най-големият враг на това миролюбиво и толкова търсено животно бе... човекът.

Ето защо последният от бобрите още не беше изчезнал под водната повърхност и ние вече лежахме с оръжие в ръка под надвисналите клони на няколко пинии, очаквайки с напрежение появата на нежелания гост. Не мина много, върховете на папурището в един участък нагоре по течението се раздвижиха и само броени мигове по-късно видяхме двама индианци да се спускат по брега с прокрадващи се стъпки. Единият беше провесил на рамото си няколко капана, а другият носеше известен брой кожи! Но двамата бяха напълно въоръжени, а от стойката им се виждаше, че имат сведения за вражеска близост.

— Zounds! — процеди Сам. — Нехранимайковците са попаднали на нашите капани и са жънали там, където не са сели, ако не се лъжа. Почакайте, негодяи, моята Лиди ще ви покаже на кого принадлежат железата и кожата!

Вдигна бавно пушката и се приготви за стрелба. Аз смятах стария мъж годен само за някой донейде сносен изстрел, а и бях дотолкова убеден от необходимостта двамата червенокожи да бъдат очистени тихомълком, че улових ръката на трапера. От пръв поглед бях забелязал, че бяха оглала, а черната цапотия по лицата им ми гарантираше, че не се намират на ловен поход, а на бойната пътека.

Следователно не бяха сами и всеки изстрел можеше да им докара тук помощници или поне отмъстители.

— Не стреляй, старо! Вземи ножа. Те са изровили бойната секира и значи не са само двама.

Дребният, жаден за стрелба мъж ме погледна с особена, неуверена физиономия и отвърна:

— Виждам го естествено, би трябвало да се досетя и действително е по-добре да бъдат очистени мълчешката. Но моят

найф^[37] е твърде намалял от точене, за да може да се провере през двама такива типа.

— Я стига! Ти ще вземеш единия, аз другия, some on^[38]!

— Хм-м! Четири от нашите най-добри капани, всеки струва три долара и половина. Ще се радвам, ако към задигнатите кожи прибавят и собствените си, мис. Ама ако някой от техните ножове ти прониже душата, значи си изял последната си бодан^[39], ако не се лъжа.

— Напред, човече, преди да е станало твърде късно!

Двамата индианци тъкмо сега се бяха извърнали пред нас и се оглеждаха по земята за следи от крака. Заприбутвах се тихо, тихо напред, оставил пушката, с нож в зъбите. Тогава досами ухото ми се прошепна тревожно:

— Останете, сър! Аз ще го сторя вместо вас.

— Благодаря, мис Елън! Това не е женска работа.

— Тогава да се върнем в бивака и...

Не чух по-нататъшните думи, защото вече бях достигнал края на храсталака. Скочих и в следващия миг бях пипнал по-близкия до мен индианец с лявата ръка врата, а с дясната му забих ножа между лопатките. Той се срина беззвучно. Рязко се обърнах с изтегленото острие, за да се заема в случай на нужда и с другия, но той също лежеше на земята, а Сам стоеше разкراчен над него. Беше увил дългия скалпов кичур около лявата и ръка и сега отдели отрязаната кожа от черепа.

— Така, момчето ми, сега във Вечните ловни полета можеш да задигаш колкото си искаш капани, но от нашите там няма да имаш нужда.

И избърсвайки кървавия скалп в тревата, прибави с къс смях:

— Едната кожа имаме, а другата... Но, by God^[40], сър, ти имаш сигурен удар и при това си уцелил сърцето точно под калъфа за лулата. Не бих си го помислил, ако не се лъжа, изглеждаш ми толкова... толкова... толкова зелен. Няма ли да си смъкнеш скалпа?

— Моя скалп, Сам? Предпочитам да си го запазя там, където е израсъл.

— Добре, добре, сър, ти си мъж на място, не си хаби хумора заради миризмата на капка индианска кръв. Имах предвид кожата на този плъх. Ще ми я оставиш, а? — прибави, подсмивайки се.

— Не ми е притрябвала. Вземай я!

— Благодаря, сър, благодаря. Доставяш ми голямо удоволствие с позволението да направя един такъв срез. Имам си своята причина за това. Я гледай тук!

Свали печалната филцова шапка от главата, смъквайки заедно с нея и дългата си коса. Почти се уплаших от гледката, която предлагаше голият кървавочервен череп.

— Какво ще кажеш за тая работа, сър. Ако не се лъжа, аз си имах качулката още от дете, носех си я почтено и с пълно право и никой лойър^[41] не дръзваше да ми я оспори, докато един ден една или две дузини поуни ме налетяха и ми взеха косата. Сетне отидох до Текама и си купих нова кожа. Наричат я „перука“ и ми коства две дебели връзки боброви кожи, ако не се лъжа. Ама нищо не вреди, защото новата сегиз-тогиз е по-практична от старата, особено през лятото — мога да я сваля, когато започна да се потя. Но въпреки това някой и друг червенокож ще трябва да загине за тая работа и един скалп ми доставя повече удоволствие, отколкото най-хубавият дебелоопашатко.

По време на тези думи той отново си бе надянал шапката и перуката и се зае да смъква скалпа на втория индианец. Бях подценявал стария човек. Въпреки невзрачната си фигура, той бе една от многобройните железни натури на Запада, закалени в борбата със стихии и хилядите опасности. И когато се наведе над трупа с грубоватия хумор на думите си, с разкривени от омраза и гняв черти, със святкащи от ярост очи и прекара ножа с бързи движения по челото и слепоочията, създаде у мен впечатлението за най-дива непримиримост.

Извърнах се, ужасен от самия себе си и изпълнен с чувство на разкаяние. То би трябвало да живее в сърцата на всички онези, които правят безотечествени и обявяват извън закона гордите нации на американските савани, изстребват ги с отрова, огън и меч и ги изтласкват в каньоните на Скалистите планини, където им остава единствено изборът да измрат без слава и чест или с оръжие в ръка да понесат смъртоносния удар.

Елън стоеше пред мен. Очите ѝ се бяха приковали към двете бездушни тела с поглед, от който ме побиха мразовити тръпки и който ме отблъсна от нея. Едва по-късно, когато го вдигна към мен, той доби полека-лека по-дружелюбен израз.

— Защо не си взехте скалпа, сър? — попита. — Един вече сте оставили на Винету.

Зададен от женско същество, този въпрос ми беше напълно непонятен, поради което отговорих само с поглед на удивление. А и не му беше мястото за деликатни забележки, защото иззад всяко дърво можеше да избръмчи тетивата на някой лък или да изщрака петлето на някоя пушка. Преди всичко трябваше да вдигнем на крак бивака и да обърнем внимание на ловците върху близостта на индианците.

— Залавай се бързо, Сам, да скрием индсманите.

— Имаш право, сър! Това е необходимо, ако не се лъжа. Но нека малката мис иде там зад храстите. Залагам мокасините си срещу чифт обувки за балет, че в скоро време тук ще се появят червени мъже.

Тя откликна на предупреждението на стария, а аз се заех да скрия с негова помощ трупите. От предпазливост не биваше да ги бутнем във водата, а да ги потулим в крайбрежната тръстика. Когато свършихме, Хокинс рече:

— Тъй и тоя въпрос го уредихме. Сега върви с малката мис към „крепостта“ и предупреди нашите хора. Аз ще тръгна по тези следи, за да узная нещо повече от онова, което двамата мургавелковци ни казаха, ако не се лъжа.

— Няма ли да бъде по-добре ти да отидеш при татко, Сам Хокинс? — попита Елън. — Ти по-добре умееш да се оправяш с капаните, а четири очи виждат повече от две.

— Хм-м! Щом малката мис иска така, ще го сторя, мисля, но няма аз да бъда виновен, ако „тоягата заплава по-иначе“ отколкото си мисли тя сега.

— Няма да бъдеш виновен ти, старо! Знаеш, че обичам да действам както ми е угодно. Имаш си твоите два скалпа и сигурно съзнаваш, че аз също трябва да си взема своите. Хайде, сър!

Заряза дребния трапер и пое през гъсталака. Последвах я.

Макар обстоятелствата да изискваха да насочвам цялото си внимание към околността, не можех да не мисля за поведението на момичето, което се провираше през храстите с ловкостта на опитен горски скитник и с всяко движение предлагаше картини на напрегнатост и предпазливост.

А и другояче не беше възможно. Елън още от детинство е трябвало отблизо да бъде запозната с живота в „ловната страна“, да

трупa впечатления, които са изострили нейните сетива, закалили са чувствата ѝ и са придали на руслото на нейната съдба една толкова необикновена насока. Но въпреки всичко демонстрираната преди малко сила на нервите ми въздейства едва ли не изстудяващо, а ореолът, с който споменът бе обграждал нейния образ, беше затъмнен от суровата, безцеремонна действителност.

Загрижеността, която прояви преди малко, когато понечих да се спусна към индианеца, при друго положение можеше да ме ощастливи, но изговорените при това думи „аз ще го сторя вместо вас“ ме навеждаха на убеждението, че бе в състояние хладнокръвно и без двоумение да прекъсне един човешки живот. А аз не можех да се отърся от мнението, че пушката и ножът в ръцете на мъжа са оръжия, но в тези на една жена — инструменти за убийство.

В продължение на може би час се бяхме придвижвали непрекъснато напред, когато достигнахме до втора боброва колония, чиито обитатели обаче не можеха да се видят извън техните жилища.

— Тук бяхме поставили отмъкнатите от червенокожите капани, сър, а по-нагоре Бийфорк се разделя. Там се гласяхме първоначално да отидем. Но може би ще стане другояче, следите идват откъм гората. Трябва да ги проследим.

Накани се да продължи, но аз я задържах.

— Мис Елън!

Спря и ме погледна въпросително.

— Няма ли да бъде по-добре да се върнете и да предоставите другото на мен?

— Как стигнахте до тази мисъл?

— Познавате ли опасностите, които може би ни очакват там отпред?

— Защо да не ги познавам? Те не могат да бъдат по-големи от тези, на които вече съм устоявала, които съм преодолявала.

— Трябва да се пазите!

— Така възнамерявам и това и ще правя. Или си мислите, че ще се стресна от гледката на някой пъстро нашарен мъж?

— Бих искал да е така!

— Наистина ли?

Изговори думата бавно и разтеглено, а очите ѝ се приковаха с изучаващ поглед върху лицето ми. Но видях една лека, постепенно

сгъстяваща се червенина да се изкачва нагоре по страните ѝ и сега знаех, че ме е разбрала.

Очите ѝ потърсиха земята и ясно забелязах как се бори с чувствата си.

— Трябва ли едно женско същество да е достойно за омраза, ако върши същото, което иначе е позволено само на мъжа?

— Достойно за омраза, не — отговорих, натъртвайки на последните срички, — но омразата не е единственото чувство, което човек трябва да се стреми да избягва.

Дълго време премина в мълчание, преди да вдигне отново поглед и да го отпрати към мен.

— Вие съдите според мига и прилагате обикновеното мерило за условия, които са нещо повече от необикновени. Ще научите какви събития са дали на моя живот девиза на битката и отмъщението. Но сега да вървим, не бива да проявяваме непредпазливост или нехайство.

Отново тръгнахме напред. Сега се отдалечихме от реката и вървенето беше по-спорно между стройните, свободни от увивни растения дървета на високостеблената гора. Гъст зелен свод се издигаше над облечената с влажен мъх почва, чието меко естество позволяваше без особено усилие да различаваме отпечатъците.

По едно време крачещата напред Елън спря. Сега можеха да се видят дирите не на двама, а на четирима мъже. Те бяха вървели заедно и тук се бяха разделили. Двамата обезвредени от нас бяха в пълно бойно снаряжение, което ме бе накарало да приема, че трябва да има налице по-голям брой техни съплеменници, заставени само от някое важно начинание да поемат такъв дълъг път през територията на вражески орди. Сега стигнах до мисълта, че това начинание може би бе свързано с осуетеното нападение на железницата и беше един от онези походи за отмъщение, при които индианците полагат всички усилия, за да се разплатят за някое претърпяно поражение или да уравнят някоя загуба.

— Какво ще правим? — попита Елън. — Тези дири водят в посока към нашия бивак, който не бива да бъде открит. Ще ги проследим ли, или ще се разделим, сър?

— А тази четирикратна следа при всички случаи води до бивака на червенокожите, които естествено са се скрили и чакат завръщането на своите съгледвачи. Преди всичко трябва да потърсим бивака им, за

да добием сведения за техния брой и намеренията им. А входът за нашия рицарски замък е пазен от пост, който ще направи всичко възможно да съхрани нашата тайна.

— Имате право. Да вървим напред!

От възвишението, към което се изкачваше речната долина, гората навлизаше на значително разстояние в равнината и беше прорязана от дълбоки скалисти оврази. В тях вирееха буйна папрат и къпинаци. Тъкмо приближавахме тихо към една от тези хлътнатини, когато усетих мирис на изгоряло. Станал по-внимателен, опитах да проникна с по-остър поглед в гората и ето как забелязах рехав стълб дим, който, къде с прекъсване, къде напълно изчезвайки, се издигаше право пред нас с игриво движение към дървесните корони.

Този дим можеше да идва само от индиански огън. Докато белият хвърля дървото с цялата му дължина в жаравата и по този начин създава широки и високи пламъци, съпроводени от значителен, често издайнически дим, дивакът слага в огъня само краищата на цепениците, при което възниква малък пламък с едва доловим дим. Винету нееднократно ми бе обръщал внимание върху този начин, казвайки: „Моят брат прави с огъня си толкова много жегга, че не може да седне до него и да се грее.“

Дръпнах Елън и привлякох вниманието ѝ върху морето откритие.

— Скрийте се зад онзи гъсталак, мис, аз ще отида да поогледам тези хора!

— Защо да не дойда и аз?

— Един е достатъчен, при двама опасността от откриване е двойно по-голяма.

Тя кимна в знак на съгласие и тръгна нагоре, грижливо заличавайки всяка следа, докато аз се запромъквах към врага, търсейки прикритие от ствол на ствол.

По дъното на падината седяха и лежаха плътно притиснати един до друг такова множество червено-кожи, че тя едвам ги побираше. При излаза ѝ долу бе застанал неподвижен като бронзова статуя един млад, дългокос нехранимайко и също от двете страни забелязах стражи покрай оврага, на които за щастие моето присъствие напълно се бе изплъзнало.

Опитах да преброя бивакуващите и ето защо спирах поглед на всеки един, но скоро престанах силно изненадан. Най-близо до огъня

седеше — нима беше възможно? — Белия вожд, Парано, или Тим Финети, както го беше нарекъл Олд Файерхенд. Онази нощ бях видял твърде ясно лицето му на лунната светлина, а и също после, когато го бях намушкарал, за да мога сега да се заблудя. И все пак бях объркан, защото от главата му се спускаха великолепни дълги коси, а пък Винету нали му бе взел скалпа и той нито за минута не бе напускарал неговия колан.

В този миг застаналият от тази страна на дерето пост направи движение към мястото, на което лежах скрит зад един скален къс, така че трябваше незабавно да се оттегля.

Стигнал благополучно при Елън, аз ѝ дадох знак да ме следва и тръгнах обратно по пътя, по който бяхме дошли, до мястото, където дирите се разделяха. Оттук продължихме по новата следа, водеща през най-гъстата плетеница на растителността все направо към долината, през която вчера бяхме дошли и където бяхме повикани от поста.

Сега ми беше ясно, че оглала са ни следвали стъпка по стъпка, за да си отмъстят. Нашият престой при железопътните работници поради неразположението на Олд Файерхенд им бе дал време да съберат всички налични сили. Но защо заради нас тримата се бе събрал толкова голям брой храбри воители, защо не бяха ни връхлетели отдавна, а вместо това ни бяха оставили спокойно да се изтеглим, можех да си обясня единствено с предположението, че Парано знае за колонията на ловците и включва в планове си всички нейни членове.

Двамата промъкнали се преди нас съгледвачи бяха направили добра просека, така че напредвахме сравнително бързо и трябва вече да се намирахме недалеч от перпендикулярно врязаната на нашата посока долина, когато долових тихо звънтене, прозвучало иззад един гъсталак диви череши.

Давайки с движение на ръката указание на Елън да се скрие, залегнах веднага на земята, извадих ножа и по обиколен път запълзах към споменатата посока. Първото, непринадлежащо към това място, нещо, което съгледах, беше купчина железни боброви капани, редом с които се виждаха чифт красиви крачета, напъхани в огромни мокасини. Промъквайки се по-нататък, забелязах също дълга, широка като чувал дреха, на чиято горна част лежеше широката, сбръчкана периферия на допотопна филцова шапка, а малко по-надолу от тази периферия видях да стърчат правите бодливи върхове на чорлава

брада, от която две малки очички надничаха бодро и бдително през листака.

Беше дребосъкът Сам. Но как ли се бе озовал насам, след като отдавна би трябвало да бъде в „замъка“! Това можех лесно и веднага да науча, необходимо беше само да го попитам. И когато запълзях възможно най-тихо към него, още отсега предвкусих удоволствието от уплахата, която щеше да предизвика у него неочакваното нападение.

Тихо, тихо, съвсем тихо, посегнах към райфъла, лежащ до него, примъкнах старата, допотопна Лиди към себе си и отворих покритото с ръжда петле. При причиненото от него щракане той се обърна толкова рязко, че надвисналият клонак му смъкна шапка и перуката. А като видя собствената си пушка насочена към него, непосредствено под преливащия във всички цветове на дъгата папагалски нос зейна огромна дупка, която изумлението все повече и повече разширяваше.

— Сам Хокинс — прошепнах, — ако не си затвориш скоро устата, ще напъхам в нея цялата дузина капани, дето лежат тук!

— Good luck, здравата ме изплаши, човече, ако не се лъжа! — отговори траперът, който въпреки сащисването си не издаде и един непредпазлив звук и незабавно отреди отново на шапката и перуката тяхното загубно владетелско място.

— Все още ли мислиш, че съм грийнхорн, когото трябва да учиш как да държи пушкалото?

— Дяволите да те вземат, сър! Разтрепериха ми се мартинките, струва ми се, защото ако беше някой червенокож, то...

— То щеше да си си изял последната бодан, както се изрази неотдавна. Ето ти пукалото! А сега кажи как ти скимна да си легнеш тук да хъркаш?

— Да хъркам? Ей, ей, я чуй, сър, за хъркане хич и не ставало дума, макар да се натъкна на тялото ми, без да те усетя. В ума ми се въртяха само мислите за двете плъхови кожи, които исках още да взема. И не е нужно да разправяш за щяло и нещяло вътре на другите как е бил изненадан старият Сам.

— Ще си трая.

— Къде остави мис?

— Стои там отзад. Чухме капаните ти да дрънчат и аз естествено трябваше да разбера какви са тези хлопатари.

— Хлопатари? Толкова високо ли беше? Сам Хокинс, ама че стар и загубен кун (ракун) си ти! Лежи си тук дъртото муле, за да причаква скалпове, пък дига дандания, дето може да се чуе чак горе в Канада, както ми се струва! Ами вие как хванахте тази посока? Сигурно и вие сте тръгнали подир двамата червенокожи?

Отговорих утвърдително на въпроса и му разказах какво съм видял.

— Хм-м, тая работа ще коства барут, много барут, сър! Вървя си аз с моите капани нагоре покрай водата и из един път виждам двама мургавелковци, ако не се лъжа, да шпионират там при края на шубрака, дето е отдалечен на осем крачки от нас. Сниших се, естествено, в храсталака и гледам, единият тръгва да претърсва долината надолу, а другият — нагоре. Ама лошо им се пише, мисля! Пропуснах единия да мине край мен и се курдисах после тук, за да питам безделниците какво са видели, когато се съберат отново.

— Вярваш ли го?

— Така мисля! Ако искаш да се направиш на умен, иди от другата страна, та да ги пипнем между нас. И не оставяй мис по-дълго да чака, сър. Иначе от чисто нетърпение може да извърши някоя грешка.

Последвах указанието и се върнах при Елън. След като я информирах с няколко думи, заехме със Сам срещуположни позиции и зачакахме завръщането на двамата червенокожи.

Търпението ни беше поставено на дълго изпитание и минаха няколко часа, преди да доловим тихите стъпки на промъкващ се човек. Беше единият от очакваните — стар обветрен обесник, който имаше толкова малко място по пояса си за придобитите скалпове, че беше украсил външните шевове на широките си панталони с дебели ресни от косите на победените от него врагове.

Едва пристъпил в нашия обсег, той беше склещен от две страни и „очистен“.

Също така „потръгна“ и на другия, който се появи след късо време, и сега тръгнахме заедно обратно към „крепостта“, както бяхме излезли.

Пред портата потърсихме поста, който лежеше скрит зад закрилящия храсталак. Беше забелязал шпиониращия дивак да се промъква край него на разстояние едва няколко крачки.

Сам го погледна учудено.

— Ти винаги си си бил грийнхорн, Уил, и ще си останеш грийнхорн, докато някой ден редмъните не те пипнат за перчема, ако не се лъжа. Сигурно си сметнал, че мургавелкото е дошъл насам само за да лови мравки, та си оставил желязото затъкнато?

— Сам Хокинс, хвърли лериъта^[42] на езика си, иначе с теб ще направя онова, което преди малко съм бил пропуснал! Уил Паркър — грийнхорн!... Майтапът би си заслужавал няколко зрънца барут, старий куне, ала синът на твоята майка май не е достатъчно умен да съзнае, че човек трябва да остави един съгледвач да си върви, ако не иска да привлече с изчезването си вниманието на другите!

— Щеше да си прав, човече, ако не ти се щеше да се добереш до някоя и друга индианска кожа, както ми се струва. Я накарай — при тези думи показва добитите скалпове и по лицето му плъзна пленително ухилване, което предизвика земеръсно движение сред хаотичната окосменост по него — детето на твоя баща да поогледа малко тези великолепни кожи! Това нищо ли не е, Уил Паркър, питам те, нищо ли не е?

— Един — започна да брои заговореният и в гласа му се долови нещо много напомнящо завист, — два... но в името на стария коо^[43], човече, откъде имаш тези скъпоценни неща?... Три... нямат ли край, Сам Хокинс, хей?... Четири... ти сам ли ги смъкна, а?

— Сам, сам-самичък, ако не броя двата, които ми отстъпи младият... младият... младият скалпировач.

— Отстъпил ти ги е? — попита другият удивено и ми хвърли поглед, изразяващ най-искрено съмнение относно моята вменяемост.

— Сигурно не можеш да повярваш? Хи-хи-хи... Уил Паркър, хе? Когато имаш истинска кингфилдска стомана и добра кентъкийска карабина, не пущай нищо да мине край теб и тогава и ти ще имаш такива неща, ако не се лъжа!

С последните думи той се насочи към водата, но преди да изчезне между скалите, се обърна още веднъж да предупреди постовия:

— Отваряй си очите, мисля! Там отсреща в гатъра^[44] има цяло гнездо стрелци. Техните носове могат да поискат да се пхнат и между краката ти. Ще бъде жалко за теб, както ми се струва, много жалко!

Ниско приведен под навесените по него капани, той закрачи пред нас и скоро стояхме при изхода на пролома и можехме да обгърнем с поглед котловината. Едно остро изсвирване от страна на стария трапер беше достатъчно да свика всички обитатели на нашето скривалище. Те с напрегнато внимание проследиха доклада за нашето приключение.

Олд Файерхенд го изслуша мълчаливо до края, но когато му казах за Парано, от него се изтръгна възглас на удивление и радост.

— Не е ли възможно да си се заблудил, сър? В такъв случай бих могъл да изпълня клетвата си и да го зачета с пестници, както в продължение на години е било моето единствено, най-горещо желание.

— Смущават ме единствено косите.

— О, те са без значение. Сам Хокинс може да ти послужи за пример, а и не е невероятно, че онази нощ не си го намушкал както трябва. Неговите хора са го намерили и са го взели със себе си. Докато аз бях болен, той се е възстановил, наредил е да ни наблюдават и после ни е последвал.

— Но защо не ни е нападнал?

— Не знам, но сигурно си има своята причина, която ние също ще научим. Уморен ли си, сър?

— Не бих казал.

— Трябва лично да видя този тип! Искаш ли да ме придружиш?

— Разбира се. Само трябва да ти обърна внимание върху опасността от този излет. Индианците напразно ще чакат своите съгледвачи, скоро ще се огледат и ще намерят мъртвците. Ние ще попаднем между тях и може би ще бъдем отрязани от нашите.

— Всичко това е възможно, но аз не мога да остана и спокойно да чакам, додето ни намерят. Дик Стоун!

— Сър!

— Чу ли накъде ще вървим?

— Така мисля.

— Иди си вземи своята ган^[45] и се стегни малко по-здравео, стар скелете! Ще се поогледаме за червенокожите!

— На линия съм, сър, така ще бъде. Ще яздим ли?

— Не, ще отидем само до театъра. А вие, другите, си плюйте на ръцете и покрийте всички кеш^[46] с чимове. Не се знае как ще се развият нещата и ако мургавелковците се намърдат между нашите скали, поне няма да намерят онова, което им е необходимо. Харис, иди

вън при Уил Паркър, а ти, Бил Балчър, ще се грижиш за реда, докато ни няма!

— Татко, нека да дойда с теб — помоли Елън.

— С нищо няма да ми бъдеш полезна, дете. Почини си, всяко нещо ще си дойде на мястото!

Тя повтори молбата си, но Олд Файерхенд твърдо държеше на решението си, и ето как скоро отново тръгнахме трима по коритото на потока.

Дик Стоун беше не по-малък оригинал от Сам Хокинс. Неговата неимоверно дълга и ужасно суха кокалеста фигура бе приведена силно напред, сякаш за очите му нямаше друга перспектива освен двете стъпала. Те бяха израснали от чифт крака, чиято разтегнатост можеше да ти изкара ангелите. Над здравите ловни обуца беше закопчал кожени гамаша, които покриваха една доста голяма част и от бедрата. Тясно прилепналите панталони бяха притегнати в кръста с широк колан, по който редом с ножа и револверите висяха най-различни необходими дреболии. На широките ъгловати рамене беше заметнал вълнено одеяло, чиито влакна имаха пълното разрешение да стърчат по всички посоки на света, а на късо подстриганата глава се мъдреше някаква вещ, чиято дефиниция беше нещо абсолютно невъзможно.

Когато стигнахме вън, се отправихме след няколко указания към мястото, където се бе скрил Сам Хокинс. Водещата от там към пролома посока беше най-удобна за нас, защото имахме прикритие от двете страни и бяхме сигурни, че ще срещнем индианците, в случай че бяха напуснали скривалището си, за да се огледат за своите събратя.

Винету беше излязъл сутринта от бивака малко след нашето тръгване и още не беше се върнал. В сегашния поход той щеше да бъде най-желаният придружител и тъй като истински го бях обикнал, не можех да потисна една лека тревога за него. Та нали една среща с врага беше напълно възможна, а в този случай той, въпреки своята храброст, щеше да бъде изгубен.

Тъкмо си мислех за това, когато близките храсти внезапно се разделиха и апахът застана пред нас. Ръцете ни още при първото шумолене в клонките бяха посегнали към оръжията, но се дръпнаха, когато го познахме.

— Винету ще тръгне с белите мъже да види Парано и оглаласите.

Погледнахме го удивено. Той значи знаеше за присъствието на индианците.

— Моят червен брат е видял войните на най-свирепото племе на сиусите?

— Винету трябваше да бди над своя млад брат и дъщерята на Рибана. Той вървеше зад тях и видя ножовете им да се забиват в сърцата на червените войни. Парано е свалил скалпа от черепа на един мъж от племето на осагите. Неговата коса е лъжа и мислите му са пълни с фалшивост. Винету ще го убие.

— Не, вождът на апахите няма да го докосне, а ще го остави на мен! — отвърна Олд Файерхенд.

— Винету веднъж вече го подари на своя бял приятел!

— Този път той няма да ми се изплъзне, защото ръката ми...

Само последната дума чух още, защото в мига, в който бе изговорена, видях две пламтящи очи да проблясват иззад храста, където извиваха следите, и с един бърз скок пипнах мъжа, комуто принадлежаха.

Беше този, за когото говорехме: Парано. Едва се бях намерил при него и склупих пръсти около гърдите му, от двете страни се прошумоля и цяла група индианци изскочиха да помагат на вождата си. Приятелите бяха видели моето движение и веднага се втурнаха към моите нападатели. Как стана, не знам, но Белия вожд, който далеч ме превъзхождаше по сила и ловкост, легеше под мен. Чувствайки коляното ми върху гърдите си, пръстите на лявата ръка около гърлото и десницата ми около ръката си, стиснала ножа, той се гърчеше под мен като червей и правеше разярени усилия да ме отблъсне. Нямах време да хвърля и един поглед върху бясната тупурдия около мен, защото при най-малкото невнимание от моя страна бях изгубен. Никога през живота си не съм усещал по-осезаемо, че в миг на такава опасност силите на човек могат да се удвоят, да, дори да се удесеторят.

Удряйки с крака около себе си като вързан със синджир бик, той полагаше титанични усилия да се оттласне нагоре. Дългокосата перука легеше до него, изскочилите от орбитите очи се бяха налили с кръв, от устата му бе кипнала яростна пяна, а по оголения от скалповия нож на Винету череп всички фибри и нерви се бяха издули под напрежението и дивото чукане на пулса с една ужасяваща грозота. Сякаш имах под себе си някакво побесняло животно и с необяснима сега за мен сила

стиснах пръстите около гърлото му. Той трепна конвулсивно няколко пъти, отпусна глава назад и, извъртайки очи, се изпъна с все потслабващо тръпнене на крайниците... беше победен.

Надигнах се и едва сега се огледах. Представи ми се сцена, която перото не е в състояние да опише. Никой от биещите се не употребяваше огнестрелно оръжие, за да не привлече помощ на врага. В действие бяха само ножът и томахащата. Никой не стоеше изправен, а всички се търкаляха по земята в собствената си кръв или тази на противника.

Винету тъкмо се канеше да забие ножа си в гърдите на лежащия под него човек. Олд Файерхенд беше притиснал под себе си един неприятел и се опитваше да отбие втори, който му кълцаше ръката. Притекох му се на помощ и свалих натрапника със собствената му брадва, която беше изтървал. После отидох при Дик Стоун. Той лежеше между двама мъртви червенокожи и под един огромен мъж, който с всички сили се стараеше да му нанесе смъртоносен удар с ножа. Не му се удаде, секирата на неговия съплеменник сложи край на усилията му.

Стоун се надигна и приведе в ред безконечните си крайници.

— By God, сър, това се казва помощ навреме! Трима срещу един е все пак малко множко за човек, който не бива да стреля. Така да бъде, имаш благодарността ми!

Олд Файерхенд също ми протегна ръка и тъкмо понечи да каже нещо, погледът му падна върху Парано.

— Тим Фин... възможно ли е? Самият вожд! Кой си има работа с него?

— Моят млад бял брат го тръшна — отговори Винету вместо мен и забелязвайки, че вождът не е ранен, а победен само от натиска на ръката, прибави с израз на удивление, каквото никога не бях чувал от него: — Великият дух му е дал силата на бизона, който бразди земята със своя рог.

— Човече — извика Олд Файерхенд, — друг като теб не съм срещал, колкото и надалеч да съм се скитал, а ти си дошъл в Запада само за да се запознаеш с неговите камъни и растения?

Вместо какъвто и да е отговор, сложих ръка върху неговата. Почти свръхчовешкото напрежение беше дотолкова прехвърлило

силите ми, че треперех с цялото си тяло като премръзнал и едва бях в състояние да задържа ръката си на място.

— Сега усещаш ли колко могъщ герой съм, сър? И най-слабият се отбранява, когато се касае за живота му, а тук нещата не опираха само до моя, защото ако той бе взел надмощие, може би с всички нас щеше да е свършено. Този, който оживееше от нас двамата, неговата партия щеше да победи.

— Но как е възможно да се е криел тук с хората си, когато Винету е бил наблизо?

— Белия вожд не е бил скрит до страната на апаха. Той е забелязал следите на своите врагове и е тръгнал след тях по пътеката им. Неговите мъже ще дойдат след него и моите бели братя трябва бързо да последват Винету към своя вигвам.

— Има право човекът — потвърди Дик Стоун. — Така ще бъде, ще трябва да се върнем при нашите.

— Добре — отвърна Олд Файерхенд, от чиято ръка кръвта течеше на обилни струи, — но при всички случаи трябва да отстраним, доколкото е възможно, следите от битката. Я върви малко напред, Дик, за да не бъдем изненадани.

— Така ще стане, сър, ама вземи по-напред ми извади ножа от месото. Сам не мога да се добера до него и позволи преди това да поогледам главите на тримата братовчеди там. Комай нещо има в косите им.

След като им смъкна скалповете, той пристъпи към мен. Някой от тримата му бе забил нож отстрани и по време на борбата той бе навлизал все по-навътре, но за щастие не на опасно място. След отстраняването му той остави за желязната натура на Дик Стоун една сравнително лека рана.

За кратко време необходимото бе направено.

— Как ще отведем пленника? — попита Олд Файерхенд.

— Ще трябва да го носим — отговорих аз. — Но това ще си има своите мъчнотии, когато дойде в пълно съзнание.

— Да го носим? — запита Стоун. — На мен от години не ми е била правена такава добрина и аз също нямам желание да я проявявам към тоя стар негодник.

С няколко замаха той отсече до корена известен брой от близкорастящите дръвчета, взе одеялото на Парано, нарязва го на ивици

и каза, кимайки ни доволно:

— Стъкмяваме една шейна, плъзгалка, влачилка или нещо подобно, връзваме здраво келеша на нея и си обираме крушите. Така ще бъде!

Предложението беше прието и осъществено. Скоро потеглихме, оставяйки, наистина, една толкова ясна диря, че вървящият отзад Винету трябваше да полага всички усилия поне донякъде да я заличи.

* * *

Беше заранта на другия ден. Лъчите на слънцето още не бяха докоснали върховете на околните планини и в бивака владееше дълбока тишина. Аз отдавна се бях събудил и се бях изкачил на скалите, където отново бях намерил Елън.

Долу в долината се търкаляха покрай храстите гъсти валма мъгла, но горе въздухът беше чист и бистър и лек ветрец охлаждаше живително слепоочията ми. Отсреща една чинка подскачаше нагоре-надолу по къпинака и примамваше с издуваща се прасковеночервена гушка своята непокорна женска. Малко по-надолу бе кацнала една синьо-сива птица-котка и прекъсваше от време на време своята песен със забавно мяукане, а отдолу се донасяше великолепият глас на юрдечката, която в края на всяка строфа аплодираше своята музикална виртуозност с висок патешки кряк. Но моите мисли бяха отправени не толкова към този утринен концерт, колкото към преживелиците от предния ден.

Според, известието на един завърнал се ловец, който се промъквал тихо през гората и също забелязал оглаласите, техният брой беше много по-голям, отколкото бяхме предполагали. Долу в равнината той минал покрай втори бивак, при който се намирили и конете.

Значи можеше със сигурност да се приеме, че техният боен поход не е насочен срещу отделна личност, а срещу цялото поселище. По тази причина и при този значителен брой на враговете нашето положение в никой случай не беше достойно за завиждане.

Приготвленията, които трябваше да бъдат направени за посрещането на едно евентуално нападение, бяха извършени и

запълниха вчерашния следобед и вечерта по такъв начин, че не ни остана време да решим съдбата на пленника. Той лежеше добре вързан и пазен в една от скалните камери и само преди малко, веднага след ставането си, бях се убедил в благонадеждността на неговите ремъци.

Следващите дни, може би още днешните часове, щяха да доведат решителния миг и аз мислех с изключителна сериозност върху настоящото си положение, когато приближаващи стъпки ме отърсиха от унеса.

— Добро утро, сър! Май и на вас сънят е бягал като и на мен.

Отвърнах на поздрава и се надигнах от седящата си поза.

— Бдителността е най-необходимата добродетел в една пълна с опасности страна, мис.

— Опасявате се от мургавите? — попита тя усмихнато.

— Зная, че не зададохте сериозно този въпрос. Но ние броим като цяло тринайсет мъже, а имаме пред себе си десетократно превъзхождащ ни враг. Открито въобще не можем да се отбраняваме и нашата единствена надежда се състои само в това, да не бъдем открити.

— Вие може би гледате твърде черно на нещата. Тринайсет мъже от сорта на нашите хора са в състояние да направят доста нещо и дори червенокожите да открият нашето скривалище, само ще си строшат главите.

— Аз съм на друго мнение. Те са разярени от нашето нападение, но още повече от вчерашната загуба на хора, и много вероятно знаят, че вождът им е в наши ръце. Те, естествено, са потърсили липсващите, намерили са труповете и са забелязали отсъствието на Парано. А когато една такава голяма орда е изминала с някаква цел толкова значително разстояние, тя ще опита с най-голяма енергия и хитрост да си постигне целта.

— Всичко е точно така, сър, но няма причина за лоши опасения. Познавам тези хора по-добре от вас. Страхливи и отчаяни по природа, те знаят само коварно да действат и да нападат беззащитни. Ние сме прекосили техните ловни полета от Мисисипи до Тихия океан, от Мексико до езерата, гонили сме ги, били сме се с тях, принуждавани сме били да бягаме и се крием пред тяхното числено превъзходство, но отново и отново сме слагали ръка на ножа и сме запазвали своето надмощие.

Погледнах я, но не отговорих, и в моя поглед трябва да се е съдържало своего рода удивление, защото след къса пауза тя продължи:

— Казвайте каквото си искате, сър, но в човешкото сърце има чувства, на които енергичната ръка трябва да се подчинява, независимо дали е мъжка или женска. Ако вчера бяхме стигнали до Бийфорк, щяхте да видите един гроб, скрил две същества, които ми бяха най-свидните и верните по целия ширен свят. Те бяха избити от мъже с тъмни коси и мургава кожа. От онези ужасни дни в ръката ми нещо винаги потрепва, когато видя да се вее скалпов кичур, и някой и друг индианец се е плъзгал окървавен от коня, когато е проблясвал пищовът, чието смъртоносно олово прониза сърцето на моята майка, и с чиято сигурност вие също се запознахте край Ню Венанго.

Тя измъкна револвера от пояса и ми го поднесе под очите.

— Вие сте добър стрелец, сър, но с тая стара тръба няма да улучите стеблото на хикория от петнайсет крачки. Следователно можете да си представите колко съм се упражнявала, за да улучвам сигурно целите. Умея да боравя с всякакви инструменти, но когато се касае за индианска кръв, посягам само към този тук, защото съм се заклела, че всяко зрънце барут, изтласкало онзи смъртоносен куршум, ще бъде заплатено с живота на един червенокож. И мисля, че не съм далеч от изпълнението на тази клетва. Същата тази тръба, която простря майка, трябва да бъде и оръдието на моето отмъщение!

— Получили сте пищова от Винету?

— Той ли ви разказа?

— Да.

— Всичко?

— Нищо повече от това, което току-що казах.

— Да, от него. Но седнете, сър! Вчера ви обещах обяснение и вие ще научите най-необходимото, макар че за такива неща много-много не се говори.

Тя се настани до мен, хвърли внимателен поглед върху лежащата под нас долина и започна:

— Татко е бил главен лесничей в Стария континент и е живял с жена си и своя син в безоблачно щастие, докато настъпило времето на политически размирици, които прилъгали за целите си мнозина честни мъже. Той също попаднал във водовъртежа и едва успял да се спаси с

бягство. Прекосяването на Океана струвало живота на майката на неговото дете и понеже след акостирането се озовал без средства и познати в един друг, нов свят, се заловил за първото предложение. Заминал като сървейър за Запада и оставил момчето при едно състоятелно семейство, в което то било прието като собствено дете.

Минали няколко години на опасности и приключения, които направили от него почитан от белите, но страшен за враговете уестман. Ето че едно ловко скитане го отвело нагоре до Куикърт при племето на асинибоините. И тук се срещнал за пръв път с Винету, който бил дошъл от бреговете на Колорадо, за да вземе от Горна Мисисипи свещена глава за калюметите на своето племе. Двамата били гости на вождата Тахшатунга и в неговия вигвам се запознали с дъщеря му Рибана. Тя била красива като утринната зора и прелестна като планинската роза. Някоя от дъщерите на племето не умеела да щави кожата така меки и да шие така чисто ловното облекло като нея, а когато отивала да вземе вода за огъня на своя котел, стройната ѝ фигура вървяла с походката на кралица. Косата ѝ се стелела от главата до земята като водопад. Била любимката на Маниту, Великия дух, гордостта на племето и младите войни горели от желание да добият скалповете на врагове, та да могат да ги сложат пред нейните нозе.

Но нито един от тях не смее да обгърне талията ѝ, защото тя обичала белия ловец. Той бил по-красив и по-храбър от всички червени мъже и ѝ говорел с мек, благозвучен глас, чийто тембър прониквал дълбоко в нейното сърце и карал девическите ѝ гърди да се надигат под сладки, трепетни чувства.

В неговата душа също лумнал огънят на желанието. Той следвал дирята на нейните нозе, бдял над главата ѝ и говорел с нея като с някоя дъщеря на бледоликите. Една вечер към него пристъпил Винету.

„Белият мъж не е като децата на своя народ. От неговата уста не излизат лъжи като кървавица от бизонски стомах, а той винаги е казвал истината на своя приятел Винету.“

„Моят червен брат има ръката на силен воин и е най-мъдрият при огъня на големия съвет. Той не жадува за кръвта на невинните и аз съм му дал ръката на един приятел. Нека той говори!“

„Моят брат обича Рибана, дъщерята на Тахшатунга?“

„Тя ми е по-скъпа от стадата на прерията и скалповете на всички червени мъже.“

„И той ще бъде добър с нея и няма да говори сурово на нейните уши, а ще ѝ даде своето сърце и ще я закриля срещу злите ветрове на живота?“

„Аз ще я нося на ръце и ще бъда до нея във всяка беда и опасност.“

„Винету познава небето и знае имената и езиците на звездите, но звездата на неговия живот залезе и в сърцето му настъпи тъмна нощ. Той искаше да вземе Розата на Куикърт в своя вигвам и да слага на гърдите ѝ уморената си глава, когато се връща от пътеката на бѐфало или от селата на неговите врагове. Но нейните очи блестят към неговия брат и нейните устни мълвят името на добрия бледолик. Апахът ще си тръгне от страната на щастието и неговите крака ще бродят самотно край вълните на Хила. Ръката му никога вече няма да докосне главата на жена и до ухото му никога няма да достигне гласът на син. Но той ще се върне по времето, когато лосът минава през проходите, и ще види дали е щастлива Рибана, дъщерята на Тахшатунга.“

Обърнал се и потънал в нощта, а на утрото бил изчезнал.

Когато се върнал през пролетта, намерил Рибана и нейните сияещи очи му разказали по-добре от всякакви думи за щастието, което ѝ било отредено. Взел ме — била съм дете само на няколко дена — от нейната ръка, целунал малката ми уста и сложил ръка върху главата ми като за тържествен оброк:

„Винету ще бди над теб като дървото, в чиито клоуни спят птиците, а животните от полето намират закрила срещу леещия се от облаците порой. Неговият живот е твой живот и неговата кръв е твоя кръв. Никога лъхът на неговия дъх няма да секне и силата на ръката няма да отпадне за дъщерята на Розата от Куикърт. Нека росата на деня пада върху твоите пътища и светлината на слънцето да огрява твоите пътеки, за да изпитва от теб радост белият брат на апаха. Хау!“

Годините минаваха и аз растях. Но също така растеше копнежът на татко по оставения син, когото напразно се стараех да заменя. Забравях, че съм момиче, вземах участие в дръзновените игри на момчетата и бивах изпълвана от духа на битката и оръжията. Един ден татко, не можейки да сдържа повече копнежа си, тръгна на изток и ме взе със себе си. В цивилизования живот край брат ми за мен се откри един нов свят, от който си въобразих, че не мога да се отделя. Татко се върна сам и ме остави при приемните родители на брата. Но скоро

носталгията по Запада заговори в мен с такава сила, че едва съумях да я овладее, и при следващото посещение на татко тръгнах с него към родните земи.

Със стигането си там заварихме бивака напълно пуст и изгорен. След дълго търсене открихме един вампум, оставен от Тахшатунга, за да ни осведоми при пристигането ни за случилото се.

Тим Финети, един бял ловец, навремето често спохождал нашия бивак и пожелал Розата на Куикърт за скуоу, но асинибоините не били приятелски настроени към него, понеже бил крадец и вече на няколко пъти отварял техните кеш. Отблъснат с отказ, той си тръгнал с клетва за отмъщение на устните. От татко, с когото се срещнал в Блек Хилс, научил, че Рибана е станала негова жена, и отишъл при черноногите, за да ги подбуди за боен поход срещу асинибоините.

Те се вслушали в неговия глас и пристигнали по време, когато воините били излезли на лов! Нападнали, ограбили и изгорили бивака, избили старците и децата и отвели в плен младите жени и момичетата. Когато воините се върнали и видели изпепеленото място, тръгнали по дирите на грабителите. Понеже бяха предприели отмъстителния си поход само няколко дни преди нашето пристигане, все още бе възможно да ги настигнем.

Ще съкратя нещата. По път се натъкнахме на Винету, прехвърлил планините, за да види приятелите си. При разказа на татко той обърна коня си без дума да каже, и никога през живота си няма да забравя вида на двамата мъже, които безмълвно, но с палещи сърца и трескава, тревожна бързина, следваха пътя на мъжете от племето.

Срещнахме ги при Бийфорк. Бяха настигнали черноногите, които бивакуваха в речната долина, и само чакаха нощта, за да ги връхлетят. Аз трябваше да остана при стражата на конете, но нещо не ми даваше мира, и когато мигът на нападението настъпи, се запромъкнах напред между дърветата. Стигнах в края на горичката точно когато отекна първият изстрел. Врагът ни превъзхождаше и бойният крясък заглъхна едва при сивите зари на утрото.

Бях гледала бъркотията от диви фигури, бях слушала пъшканията и стенанията на ранените и умиращите и бях лежала, молейки се, на влажната трева. Сега се върнах при стражата. Тя беше изчезнала. Завладя ме неописуем страх и когато долових радостния вой на врага, разбрах, че сме победени.

Крих се до вечерта и едва тогава се осмелих да отида на мястото, където се бе състояла битката.

Дълбока тишина цареше наоколо и ярката светлина на луната падаше върху безжизнено лежащите фигури. Обхваната от ужас бродех между тях и... ето там лежеше майка, простреляна в гърдите, ръцете ѝ конвулсивно бяха обгърнали малката ми сестричка, на чиято главица зееше дълбока рана от нож. Гледката ми отне съзнанието и аз паднах в несвяст върху тях.

Колко дълго съм лежала, не знаех. Беше станало ден, нощ и отново ден. По едно време чух наблизо тихи стъпки. Изправих се и... о, блаженство... видях татко и Винету, с изпокъсани дрехи и покрити с рани. Били победени от численото превъзходство, вързани и отведени, но успели да се освободят и избягат.

Въздъхвайки дълбоко, тя спря и се загледа неподвижно в далечината. После рязко се извърна към мен и попита:

— Имате ли майка, сър?

— Да.

— Какво бихте сторили, ако някой я убие?

— Бих предоставил нещата в ръката на закона.

— Добре. Но когато тя е твърде слаба или къса, както тук в Запада, човек поема закона в собствената си ръка.

— Има разлика между наказание и отмъщение, мис! Първото е неизбежна последица на греха и е тясно свързано с понятието Божия и човешка справедливост, но второто е грозно и лишава човека от достойнствата, надигащи го над животното.

— Можете да говорите така само защото в студените ви артерии не тече индианска кръв. Когато човек доброволно се откаже, от тези достойнства и се превърне в опасен за живота на другите звяр, той трябва да бъде третиран като такъв и да бъде преследван, докато го застигне смъртоносният куршум. Когато в онзи ден заровихме в земята двете мъртви тела, в сърцата на трима ни нямаше друго чувство освен палеща омраза към убийците на нашето щастие и Винету изрече собствения ни обет, като се закле със заплашителен глас:

„Вождът на апахите разрови земята и намери стрелата на отмъщението. Неговата ръка е свита в юмрук, краката му са леки, а томаховката му има острието на светкавицата. Той ще търси и ще

намери Тим Финети, убиеца на Розата от Куикърт, и ще вземе неговия скалп за отнетия живот на Рибана, дъщерята на асинибоините.“

— Значи Финети беше убиецът, мис?

— Той беше. В първите мигове на битката, когато изглеждаше, че изненаданите черноноги ще бъдат победени, той я застрелял. Винету видял това, втурнал се към него, изтръгнал му оръжието и щял да го убие, ако не бил сграбчен от други и, след отчаяна съпротива, пленен. За подигравка му оставили незаредения пищов. По-късно той дойде в ръката ми като подарък и оттогава не ме е напускал, независимо дали съм поставяла крак на градския тротоар или върху тревистата земя на прерията.

— Трябва да кажа, че...

С едно отривисто движение на ръката тя ми отрязва думите.

— Какво искате да кажете, ми е известно и аз самата вече хиляди пъти съм си го казвала. Но никога ли не сте чували преданието за Флетс Гоуст (Духа на равнината), който се носи с диви вихри по равнината и унищожава всичко, което дръзне да му се противопостави? В него се крие един дълбок смисъл, който иска да ни каже, че необузданата воля трябва да се излее върху равнината като разбушувало се море, преди редът на цивилизованите щати да стъпи здраво тук. В моите артерии също пулсира една вълна от това море и аз съм длъжна да следвам нейния порив, макар да знам, че ще потъна в талазите.

Думите, които изрече, бяха изпълнени с предчувствие и сега последва една дълбока тишина, на размисъл, която накрая се осмелих да прекъсна с тихо възражение. Тя ме изслуша спокойно и поклати глава. С красноречива уста описа въздействието, което онази ужасна нощ оказала върху нейната душевност, описа сетнешния си живот, на който била подхвърляна между крайностите на пущинака и цивилизацията. Аз лежах пред нея, слушах дълбокия, сонорен глас и попивах всяка дума, която, без да ме убеждава, намираще все пак открит достъп до моята душевност.

Но ето че отдолу прозвуча остро изсвирване. Тя прекъсна и каза:

— Татко свиква хората. Да отидем долу. Време е да се заемем с пленника.

Исправих се и улових ръката ѝ.

— Ще имате ли добрината да ми изпълните една молба, мис?

— С удоволствие, стига да не искате нещо невъзможно от мен.

— Предоставете го на мъжете!

— Молите точно онова, което не мога да изпълня. Хиляди и хиляди пъти в мен е напирало желанието да застана лице в лице с него, запокитвайки го в обятията на смъртта, и хиляди и хиляди пъти съм си рисувала този час с всички краски, с които разполага човешката фантазия. Това е целта на моя живот, наградата за всички изтърпени и преодолені страдания и лишения и сега... когато съм толкова близо до осъществяването на моето най-голямо желание, да се откажа? Не, не и отново не!

— Това желание ще се изпълни и без ваше пряко участие, мис. Човешкият дух трябва да се стреми към по-високи цели от тази, която вие сте си поставили, и човешкото сърце е способно на по-свято и по-голямо щастие от удовлетворението, което предлага разпаленото чувство за отмъщение. На вас ви е дадено всичко, всичко, за да бъдете щастлива и самата да дарявате щастие. Защо искате да се лишите от това щастие, като потопите ръцете си в кръвта на един окаяник и отхвърлите онова, което е отредено единствено като ценност на жената — нежността, любовта?

— Любовта? Тръгвайте, сър! Личи си, че сте чели романи.

Обърна се и закрачи пред мен надолу по стръмния скалист склон.

Странно докоснат от разговора, аз бавно я последвах. Като всички жени и тази почти винаги се бе подчинявала само на напора на своите чувства. И както на нейното изпълнено с празноти описание на миналото липсваше взаимната свързаност и човек трябваше силно да се замисли за развитието на нейното вътрешно раздвоено същество, така и в настоящия си облик това същество беше неясно и му липсваше завършеност. Животът се бе наел с възпитанието на външно толкова прекрасното момиче и понеже той е бил изпълнен с толкова разнообразни, екстремни ситуации, не биваше да ме учудва, че в момента чувствах да ме отблъсква със същата сила, с която преди ме бе привличала.

След като отидох първо при Суолоу да поднеса утрешния си поздрав на храброто животно, аз се отправих към ловците, събрали се около вързания за едно дърво Парано. Обсъждаха как да бъде убит.

— Трябва да му се свети маслото на негодяя, ако не се лъжа — тъкмо казваше Сам Хокинс, — но не ми се ще да причинявам на моята Лиди горестта да изпълни присъдата, мисля.

— Да умре, така ще бъде — пригласи Дик Стоун, кимайки. — И ще ми достави голяма радост да го видя увиснал на някой клон, защото нищо друго не заслужава. Ти какво ще речеш, сър?

— Добре — отговори Олд Файерхенд. — Но нашето красиво кътче не бива да бъде омърсено от кръвта на този изверг. Той уби близките ми край Бийфорк и на същото място трябва да намери своето наказание. Мястото, което чу моята клетва, ще види и нейното изпълнение.

— Позволи, сър — вметна Дик Стоун. — Защо трябваше тогава напусто да транспортирам дотук с плъзгалката скалпирания червено-белокож? Мислиш, че ще изпитам удоволствие, като предоставя сега в замяна перчема си на мургавите?

— Какво ще каже Винету, вождът на апахите? — попита Олд Файерхенд, съзнавайки основателността на тази забележка.

— Винету не се страхува от стрелите на оглала. Той носи на пояса си скалпа на кучето на атъбаските и подарява тялото на врага на своя бял брат.

— А ти? — обърна се питащият и към мен.

— Много не се церемонете с него! Едва ли някой от нас се страхува от индианците, но аз не считам за необходимо да се подхвърляме ненужно на опасност и да издаваме при това местонахождението си. Този човек не е достоен за такова рисковано дело.

— Вие можете да си останете тук, сър, и да си пазите спалнята — посъветва Елън, свивайки пренебрежително рамене. — Но що се отнася до мен, аз искам присъдата да бъде непременно изпълнена на същото място, на което лежат жертвите на убиеца. Съдбата подкрепи моето искане, като го предаде в ръцете ни именно тук. Това изискване е задължение към онези, при чийто гроб съм дала клетва да не отдъхна и да не намеря покой, докато не бъдат отмъстени.

— Правете каквото искате, мис! — отговорих студено и се извърнах.

От думите й, от всяко нейно изражение лъхаше нещо неженствено, нещо направо демонично, което силно ме отблъсна от

нея и причини в моята душевност болезнено чувство — сякаш остра студена кама се заби в сърцето ми.

Пленникът стоеше облеган на дървото и въпреки болките, които му причиняваха дълбоко врязаните в плътта ремъци, въпреки сериозното значение, което имаха за него дебатите, нито един мускул не трепваше по неговото набраздено от възрастта и страстите лице. В отблъскващите черти беше описана цялата история на неговия живот, а гледката на голия, преливащ в кървави оттенъци череп подсилваше неприятното впечатление, което този човек би направил и на най-безпристрастния зрител.

След дълго съвещание, в което аз не участвах, кръгът се разтвори и ловците започнаха да се стягат за тръгване.

Значи момичето беше наложило волята си и аз не можех да се отърва от мисълта, че от това щеше да произлезе някакво нещастие. Олд Файерхенд пристъпи към мен и сложи ръка на рамото ми.

— Остави нещата да си вървят от само себе си, човече, и не прилагай грешно мерило за работи, които не са изрязани по шаблона на твоята така наречена култура.

— Аз не си позволявам да съдя начина ти на действие, сър. Престъплението трябва да намери своето наказание, това е вярно, но не се сърди, ако кажа, че не искам да имам нищо общо с екзекуцията. Към Бийфорк ли отивате?

— Тръгваме и понеже тъй и тъй не искаш да се занимаваш с тая работа, ще ми бъде приятно да знам, че тук има някого, на когото мога да поверя сигурността на нашия бивак.

— Няма да бъда аз виновен, ако се случи нещо нежелателно, сър. Кога ще се върнете?

— Не мога да кажа определено, ще зависи от това, което намерим вън. Хайде остани със здраве и си дръж очите отворени!

Отиде при онези, които бяха определени да го придружат с пленника. Той беше отвързан от дървото и когато Винету, който беше отишъл да се увери в безопасността на прехода, се обърна и съобщи, че не е забелязал нищо подозрително, в устата на Финети бе тикнат един парцал и те се отправиха към изхода.

— Белият ми брат ще остане ли? — попита апахът, преди да се присъедини към колоната.

— Вождът на апаките познава моите мисли, не е необходимо устата ми да ги изговаря.

— Моят брат е предпазлив като крака, който се кани да влезе във вода с крокодили. Но Винету трябва да върви и да бъде при дъщерята на Рибана, която умря от ръката на атъбаска.

Тръгна. Знаех, че е на едно мнение с мен и се е решил да последва другите само от угриженост по тях и по-специално за Елън.

Останаха само неколцина ловци, сред които и Дик Стоун. Повиках ги и им съобщих, че възнамерявам да изляза и огледам храсталаците.

— Едва ли ще бъде необходимо, сър — обади се Стоун. — Та нали отвън има пост, който си държи очите отворени, а освен това и апакът беше излязъл на оглед. Остави си тук и се погрижи за себе си. И бездруго ще се твори още работа!

— В какъв смисъл?

— Е, ами червенокожите имат очи и уши и все ще забележат, че там вън има нещо за пипване. Те са умни типове, така е.

— Давам ти пълно право, Дик, и затова ще отида да озърна дали някъде нещо не се кани да се разшава. Ти междувременно взemi тук мястото под своя опека! Няма да се наложи дълго да ме чакате.

Отидох да си взема пушката и излязох. Постовият ме увери, че не е мярнал нищо подозрително, но аз бях научен да вярвам само на собствените си очи и прекосих пояса на храстите, за да потърся индиански следи. Точно срещу входа на нашата котловина забелязах няколко скършени клонки и при един по-обстояен преглед на земята установих, че тук е лежал човек. При отдалечаването си той се беше постарал да заличи или направи възможно по-незабележими отпечатъците, които тялото му беше оставило върху окапалата шума и рохкавата хумусна почва.

Значи сме били наблюдавани и подслушвани. Убежището ни беше открито и всеки миг можеше да ни доведе някое нападение. Но понеже заключих, че врагът навярно ще насочи най-напред вниманието си към Парано и неговия ескорт, беше необходимо преди всичко да предупредя колкото може по-рано Олд Файерхенд и аз реших незабавно да последвам колоната. След като дадох на стражата необходимите указания, тръгнах по следите на нашите хора, които се

бяха отпратили нагоре покрай реката, и минах по този път край арената на вчерашните ни действия.

Беше станало онова, което подозирах. Огласите бяха открили двамата мъртъвци и от периметъра на отъпканата трева можеше да се заключи, че са се явили на мястото в значителен брой, за да отнесат трупите на своите братя.

Още не бях се отдалечил кой знае колко оттам и се натъкнах на нови следи. Идваха странично от храсталака и продължаваха по пътя, който бяха поели нашите ловци. Последвах ги с изключителна предпазливост, но с максимална бързина, така че скоро достигнах мястото, при което водите на Бийфорк се изливаха в талазите на Манкисита.

Понеже не познавах мястото, на което щеше да бъде извършена екзекуцията, сега трябваше да удвоя предпазливостта си. Следвах посоката на дирите, държейки ги отстрани под око, през проточващия се в съседство храсталак.

Ето че рекичката направи завой и отдели на това място една поляна, от която се отдръпваше така наречената черна растителност и предоставяше на тревата необходимото пространство за безпрепятствено развитие. По средата на откритата площ се издигаше група балсамови ели, под чиито клони ловците седяха в оживен разговор, докато пленникът беше вързан за един от стволите.

Точно пред мен, на отдалеченост най-много три човешки ръста от моето наблюдателно място, малка група индианци надничаше от края на храсталака към поляната. Мигновено ми стана ясно, че другите са се отклонили надясно и наляво, за да обградят наблюдаваните ловци от три страни и с едно внезапно нападение да ги покосят или натикат в реката.

Нямаше миг за губене. Вдигнах карабината „Хенри“ до бузата и започнах да натискам спусъка. В първите секунди моите изстрели причиняваха единственият шум, който можеше да се чуе, защото, както приятели, така и врагове, се намираха в най-голяма изненада от неочакваното зачеркване на техните намерения. Но после почти иззад всеки храст се разнесе едно разтърсващо мозъка на костите „Хо... хо... хи“ — бойният вик на индианците, и от всички страни на шубрака се изсипа облак стрели. В миг поляната се покри от виещи, пхтящи и кряскащи хора, които се счепкаха в яростен ръкопашен бой.

Почти едновременно с индианците бях изскочил и аз, за да застана до на Елън, и стигнах тъкмо навреме да просна един нападнал я червенокож. Момичето бързо беше скочило и вдигнало пистолета да застреля Парано, но беше й попречено от индианеца, който бе забелязал нейното намерение. Застанали с гръб един към друг или опрени на дървесните стволоче, ловците се отбраняваха с всички налични сили срещу обграждащите ги диваци. Това бяха все добре школувани трапери, които бяха изнесли не една и две битки и не познаваха страха. Но беше ясно, че ще бъдат сразени от числения превес, толкова повече че преди малко бяха предлагали на индианците открита цел и поради това почти всички бяха ранени.

Неколцина от мургавите още в първия миг се бяха спуснали към Парано, за да го освободят от вървите и колкото и много Олд Файерхенд и Винету да се опитваха да им попречат, бяха изтласкани и замисълът успя. С могъщ удар изхвърли мускулестият мъж ръце във въздуха, за да възстанови нарушеното кръвообращение, изтръгна томаховката от ръката на един от хората и изръмжа заплашително към Винету:

— Ела тук, куче пимо! Сега ще заплатиш скалпа ми!

Чул да го наричат с оскърбителното за неговото племе прозвище, апяхът веднага се нахвърли върху него, но беше видно, че с крайни усилия ще може да устои на своя противник, чиито сили яростта беше удесеторила, още повече че вече беше ранен и в същия миг бе нападнал от две страни. Олд Файерхенд беше обкръжен от врагове, а и всички останали бяхме така ангажирани, че за едно взаимно подпомагане изобщо не можеше да се мисли.

В случая една по-продължителна съпротива щеше да бъде пълна глупост и чувството за чест нямаше да си бъде на мястото. Ето защо се провикнах, теглейки Елън за ръката през пръстена на обграждащите ни врагове:

— Във водата, мъже, във водата! — и още в следващия миг я почувствах да се затваря над нас.

Въпреки шума на вилнеещата битка викът ми бе чул и който успя да се освободи, се вслуша в него. Форк беше дълбока, но затова пък толкова тясна, че само няколко загребвания бяха необходими за достигане на отвъдния бряг. Но с това естествено далеч още не бяхме в безопасност. Аз възнамерявах да прекосим и образувания между

Бийфорк и Манкисита нос и после да преплуваме и нея. Вече указвах с ръка на момичето посоката, която трябваше да хванем, когато край нас се стрелна с капеща вода ловна шуба и джавкащи мокасини малката кривокрака фигура на Сам и обръщайки малките умни очички към преследващите ни врагове, изчезна с бърз скок странично във върбалака. Веднага го последвахме, защото целесъобразността на неговото поведение беше твърде убедителна, за да желая да се придържам към предишния си план.

— Татко, татко! — извика изпълнена със страх Елън. — Трябва да се върна при него, не бива да го изоставям!

— Хайде, мис — настоях аз и продължих да я дърпам. — Не сме в състояние да го спасим, ако не е успял вече да го стори сам!

Криволичейки с възможно най-голяма бързина из гъсталака, стигнахме в крайна сметка при Бийфорк, и то от горната страна на мястото, където бяхме скочили във водата. Всички индианци бяха взели посока към Манкисита и когато стигнахме отвъд, можехме да продължим пътя си кажи-речи в безопасност.

Но Сам Хокинс като че се поколеба.

— Виждаш ли лежащите там пушки, както ми се струва, сър?

— Индсмъните са ги захвърлили, преди да навлязат във водата.

— Хи-хи, сър, ама че гламави мъже, да ни оставят ей тъй гърмящите си цепеници, ако не се слъжа!

— Искаш да идеш да ги вземеш? Опасно е.

— Опасно? Сам Хокинс и опасно!

С бързи скокове, придаващи му вида на подгонено кенгуру, той се понесе нататък и насъбра пушките. Аз естествено го бях последвал и прерязах сега тетивите на разпилените наоколо лъкове, така че поне за известно време станаха негодни.

Никой не ни смути в това занимание, защото червенокожите със сигурност не подозираха, че неколцина от преследваните могат да притежават дързостта да се върнат на полесражението. Хокинс държеше пушките в ръце, оглеждаше ги със съжалителни погледи и накрая ги нахвърля всичките във водата.

— Хубави неща, сър, хубави оръжия! Плъховете могат да се множат в цевите, мисля, без много-много да бъдат смущавани. Но да вървим, тук ми навява страх, ако не се лъжа!

Поехме по най-прекия път, без да подбираме местата, за да стигнем колкото може по-скоро в лагера. Само част от индианците бяха при Бийфорк и понеже бях видял, че са ни наблюдавали, и следователно са осведомени за нашето местопребиваване, следваше да се предположи, че останалите щяха да се възползват от отсъствието ни, за да нападнат малкото ловци в него.

Имахме да изминем още доста голямо разстояние, когато доловихме изстрел от посока котловината.

— Напред, сър! — извика Хокинс и ускори движенията си. — Там отпред нещо се оживи, струва ми се, а не можем да зарежем клетите мургавелковци ей така сами в забавата, ако не се лъжа.

Елън още дума не беше произнесла, а с тревожни черти и трескава бързина си пробиваше път напред. Беше се случило онова, което бях предсказал, и макар да не бях отправил никакъв упрек, ясно ѝ личеше, че и тя съзнава нещата.

Изстрелите се повториха и за нас не остана никакво съмнение, че останалите в бивака ловци водят битка с индианците. Помощта беше належаща и въпреки непроходимостта на гъсталака все пак ни се удаде за късо време да достигнем долината, към която се отваряше изходът на нашия „замък“. Насочихме се към мястото, намиращо се точно срещу тази излазна точка, където бях открил следите на индианеца. Червенокожите много вероятно лежаха скрити в крайнината гората и блокираха оттам „водната порта“. Следователно трябваше да им се явим в гръб, ако искахме да постигнем някакъв успех.

В този момент странично зад нас чух шум, сякаш някой с най-голяма бързина се провираше през храстите. По един знак от моя страна тримата се стаихме, един гъсто зашумен храсталак и зачакахме появата на причинителя на шума. Колко голяма беше радостта ни, когато разпознахме Олд Файерхенд, следван от Винету и още двама ловци. Значи се бяха изплъзнали на преследвачите. Макар Елън да не оповести по очебиен начин радостта си от срещата, тя все пак се виждаше и това ме наведе на убеждението, че сърцето ѝ очевидно бе способно на доста силни чувства — обстоятелство, което напълно ме помири с нея.

— Чухте ли изстрелите? — запита припряно Олд Файерхенд.

— Да.

— Да вървим тогава! Трябва да се притечем на помощ на нашите, защото, макар входът да е толкова тесен, че един-единствен човек да може много добре да го отбранява, все пак не знаем какво се е случило.

— Нищо не се е случило, сър, ако не се лъжа! — обади се Сам Хокинс. — Червенокожите са открили гнездото и сега лежат там отпред, за да видят какво се каним да измътим там вътре, мисля. Бил Балчър, който беше на пост, им е пратил малко олово и цялата дандания не означава нищо друго, освен че ще трябва да вземем още няколко плъхови кожи.

— Възможно е да е така, но въпреки всичко трябва да се придвижим напред, за да добием сигурност. Също така трябва да се вземе под внимание, че преследвачите ни скоро ще бъдат тук и тогава ще си имаме работа с двойно по-голям брой индианци.

— А нашите разпръснати хора? — подметнах аз.

— Хм-м, да, ние така наложително се нуждаем от всяка ръка, че не можем да се лишим от нито един. Поединично няма да могат да се доберат до входа, така че трябва да видим дали няма да пристигне още някой.

— Нека моите бели братя останат на това място. Винету ще отиде да разбере на кое дърво висят скалповете на оглаласите.

Без да дочака някакъв отговор на това предложение, апахът се отдалечи и ние нямаше какво друго да правим, освен да го приемем. Седнахме да чакаме завръщането му. През това време действително ни се удаде да присъединим към нас още двама от разпилените хора. Те също бяха доловили изстрелите и побързали насам, та евентуално да могат да помогнат. Обстоятелството, че всички бяхме поели по най-прекия път през гората, бе единствената причина за нашата щастлива среща. И макар нито един да не се бе отървал без рана от нападението, все още притежавахме крепката увереност, че ще се измъкнем благополучно от тая история.

Бяхме девет души — брой, който при пълна взаимна подкрепа можеше да постигне много нещо.

Мина доста време преди Винету да се върне, но когато дойде, видяхме на пояса му пресен скалп. Значи в пълна безшумност беше „очистил“ един индианец и нашето оставане тук сега повече не

можеше да се забавя, защото, като забележеха смъртта на един от своите, индсмъните веднага щяха да разберат, че сме зад тях.

По съвет на Олд Файерхенд трябваше да образуваме един паралелен с периферията на храсталака фронт, да нападнем врага в тил и да го изхвърлим от скривалището му. Ето защо се разделихме, след като бяхме направили отново годни за стрелба намокрените от водната баня оръжия. Бяха минали само няколко минути, когато деветте пушки загърмяха една след друга. Всеки куршум видя сметката на „своя човек“ и един ужасен вой от страна на изненаданите индианци изпълни въздуха.

Тъй като линията ни беше доста разтеглена и изстрелите ни отекваха отново и отново, диваците сметнаха броя ни за по-голям, отколкото беше, и удариха на бяг. Но вместо да излязат на откритото пространство в долината, където щяха да ни предлагат сигурна цел, те си пробиха път между нас и оставиха загиналите. Ловците веднага се нахвърлиха върху тях и им смъкнаха скалповете.

Бил Балчър, постовият, забелязал приближаването на червенокожите и навреме се оттеглил в „крепостта“. Те го последвали, но след няколко изстрела, които той и бързо притичалият Дик Стоун изгърмели по тях от тесния скален проход, се оттеглили и се установили в храсталака, откъдето сега ние ги прогонихме.

Двамата споменати бяха все още във водната порта и понеже не биваше да предлагат цел на врага, не можеха да излязат на открито, преди ние да сме се показали.

Когато това стана, те и всички останали се скупчиха около нас да чуят какво се е случило.

Последен се измъкна от храстите дребосъкът Сам и веднага се насочи към Дик Стоун.

— Я гледай, човече, каква работа свърши моят нож, мисля!

При ухилването, с което бяха изречени тези думи, чорлавата брада на стария ловец щръкна като четината на бодливо свинче и той с горд блясък в очите тикна под носа на заговорения току-що одраните скалпове.

— Мда-а! Сигурно онзи там пак ти ги е отстрелял?

— Без оскърбления, старий скунксе! Сам Хокинс умее да праща куршума, където му е мястото, ако не се лъжа, а при Дик Стоун случаят, разбира се, може и да е друг.

— Затвори си устата човече, да не ти скоча в брадата. Когато Дик Стоун се нуждае от скалпове, просто отива и си ги взема, такава е работата!

С няколко бързи скока той се отправи настрани. Досами водата лежах трима индианци, паднали при първото им втурване към водната порта под куршумите на ловците. Той им отдели косите, провеси два скалпа на собствения си пояс и даде третия на Балчър.

— Ето ти твоя дял, Бил. Под него не се криеше много мъдрост, иначе мургавият нямаше да довтаса толкова близо до пушката ни. Носи го със здраве и си пази зорко оня, дето ти е израсъл над ушите, стари бизоне, та да не ти се наложи да си търсиш някое боне като Сам Хокинс, голиатът!

— Не се карайте, хора, а побързайте да отидем в безопасност, защото няма да мине много и червенокожите пак ще пристигнат.

— Ще ми бъде приятно! — изръмжа Сам Хокинс. — Имам да си разменя с тях някоя и друга думица заради скачането във водата, мисля. От палтото ми се лее вода като от дъждовен облак, а в чизмите, да, да, там шляпам, все едно старите ми крака са пъхнати в тинята на Мисисипи, ако не се лъжа. Могат да дойдат по всяко време, моята Лиди я сърби тръбата!

В този миг странично отдолу се разнесе тътнеж като от копитата на стадо подплашени бизони. Незабавно скочихме в шубрака и се приготвихме за стрелба. Но какво беше удивлението ни, когато съгледахме известен брой заюздени коне, на първия от които седеше мъж в ловно облекло, чиито черти не можеха да се разпознаят поради кръвта, стичаща се от една рана в главата. По тялото му също имаше няколко наранявания и му личеше, че се е намирал в доста незавидно положение.

Спря точно пред мястото, където обикновено се намираше постът, и се огледа търсещо. Като не го забеляза, препусна отново стремглаво и при водната порта скочи от коня. Тогава до мен в храста се обади висок глас:

— Нека ме одерат и изкормят като някой дебелоопашатко, ако това не е Уил Паркър. Никой друг не може да пада от коня така чисто като този човек, мисля!

— Май имаш право, старий куне! Уил Паркър е това, грийнхорнът... помниш ли го още, Сам Хокинс? Уил Паркър и

грийнхорн, ха-ха-ха!

А когато и ние излязохме сега, мъжът извика:

— Благословени да са ми очите! Тук са всичките скакалци, дето толкова храбро хукнаха насам пред червенокожите заедно със сина на моята майка! Е, сър, не се сърдете, ама понякога бягането е по-добро от всяко друго нещо.

— Знам, човече. Но я кажи каква е тая работа с конете? — попита Олд Файерхенд.

— Хм-м! Хрумна ми, че мургавците ще търсят стария Уил Паркър навсякъде другаде само не и в собствения си бивак. Ето защо първо се отправих към гатъра, ама там вече нямаше нищо. Затова се запъти грийнхорнът — чуваш ли, Сам Хокинс, ха-ха-ха — грийнхорнът към кауча^[47], където им бяха конете. Птичките бяха излетели и оставили само две при конете, за да ми дадат перушината си, и аз естествено им изпълних желанието!

Показа двата скалпа, които висяха на пояса му.

— Самичък ги смъкнах, не ги дължа на младия... младия... младия скалпировач, Сам Хокинс. Ама беше мръсна работа, казвам ви, и ми донесе няколко дупки. Но Уил Паркър си беше наумил да достави радост на червенокожите, като им помогне да се отърват от конете. Натирих калпавите в прерията, а добрите подбрах с мен. Ей ги на!

— Хм, така трябва да е! — възкликна Дик Стоун, удивен от дръзкия номер на разказвача.

— Така е, я — отговори Паркър. — Защото отнемем ли конете на стрелците, спукана им е работата и ей тъй ще си изгинат мърцина. Но там лежат трима от тях! Аха, били са тук и затова в кауча беше толкова пусто. Я погледни кафявия жребец, сър, кон като тютюн. Трябва да принадлежи на вожда.

— Когато ние така хубаво изведохме на въздух, ако не се лъжа — възропта дребният Сам. — Беше голяма магария, мисля.

Олд Файерхенд не чу упрека. Беше пристъпил към кафявия жребец и оглеждаше животното с възхитен поглед.

— Великолепен кон — обърна се той към мен. — Ако ми беше предоставен избор, нямаше да знам дали Суолоу да взема, или този тук.

— Винету говори с душата на коня и слуша пулса на неговите артерии. Той ще вземе Суолоу — отсъди апахът.

Ненадейно се чу остър свистящ звук. Една стрела се удари в ръката на Хокинс, но падна на земята, плъзгайки се по коравата като дъска и твърда като желязо кожа на ръкава. И в същия миг от гъсталака прозвуча едно оглушително: „Хо... хо... хи“. Но въпреки тази тайнствена демонстрация никой от диваците не се показа. Сам взе стрелата от земята, разгледа я и каза:

— Ха-ха-ха, как ли една такава глупава клечка не ти пробие палтото, Сам Хокинс! От трийсетина години насам слагам кръпка върху кръпка и в него се чувствам като Сан Яго в лоното на Авраам, ако не се лъжа.

Не чух по-нататък одата, посветена на старата му дреха, защото естествено наскочахме веднага в шубрака, за да отговорим на неприятелския поздрав. Ако понечехме да побегнем към „замъка“, поради теснината на входа това щеше да стане толкова бавно, че щяхме бъдем отстрелвани един подир друг при тази пълна липса на прикритие. Също така щяхме да бъдем принудени да зарежем задигнатите коне, тъй като транспортът им през тесните скални извивки щеше извънредно много да ни задържи. А и фактът, че врагът не предприе атака, даваше с голяма сигурност да се предположи, че той не е многоброен и му липсват отнетите от Сам и мен или поне направени неупотребими оръжия.

Цялата олелия не беше нищо повече от една манифестация на войнствения дух на индианците, защото, макар да навлязохме доста навътре в храсталака, не видяхме и помен от тях. Те се бяха изтеглили незабавно, да изчакат подкреплението. Поумнели от безвредното събитие, ние повече не се задържахме тук, а се отправихме към сигурната котловина.

Беше поставен на стража един от ловците, който бе останал тук и следователно не бе уморен, а другите се заеха да прегледат раните си и после се събраха за храна или почивка.

Край огъня, обособил се като сборно място за всички онези, които чувстваха необходимост да се изприказват, беше много оживено. Всеки от насядалите смяташе, че трябва да разкаже делата си и да изрази своето становище. Всички поддържаха оптимистичното мнение, че няма защо да се боим от диваците. Броят на добитите скалпове беше значителен, бяхме излезли победоносно от приключението и нито една от раните не бе от опасно естество.

Местонахождението ни като че бе напълно сигурно, запаси от провизии и муниции имаше предостатъчно и ето как враговете можеха да си обсаждат входа колкото си щат или да си трошат главите по щръкналите наоколо стръмни скали.

Олд Файерхенд също споделяше това гледище и само Винету, види се, не бе съгласен. Той лежеше настрани от другите в близост до коня си и изглеждаше потънал в дълбоки, сериозни мисли.

— Очите на моя червен брат гледат мрачно, а челото му носи бръчките на угрижеността. Какви мисли живеят в неговото сърце? — попитах, пристъпвайки към него.

— Вождът на апахите вижда смъртта да нахлува през портата и гибелта да се спуска от планините. Долината пламти от заревото на пожара, а водата е червена от кръвта на убитите. Винету говори с Великия дух. Очите на бледоликите са заслепени от омраза, а мъдростта им е отстъпила на чувството за мъст. Парано ще дойде и ще вземе скалповете на ловците, но Винету е подготвен за битката и ще запее песента на смъртта върху трупите на своите врагове.

— Как ще влезе огласът в лагера на нашите ловци? Той не е в състояние да проникне през портата.

— Белият ми брат изрича думи, но не им вярва. Може ли една пушка да спре множеството червени мъже, ако нахлуят през теснината?

Имаше право. Срещу малък брой врагове един човек може би щеше да съумее да отбранява прохода, но не и срещу толкова значителна орда, каквато имаме насреща си. Защото, макар и винаги само по един да можеха да проникват, то този един нали пак щеше да застава точно срещу един и ако задните напираха, неколцина от предните може би щяха да бъдат убити, но това нямаше да спре навлизането на останалите.

Бях казал това на Олд Файерхенд, но той ми отговори:

— И дори да се осмелят да го направят, за нас ще бъде лесно да ги пречукваме един след друг, докато се промъкват в теснината.

Звучеше правдоподобно и аз трябваше да се примиря, макар да знаех, че и най-малкото обстоятелство можеше да сложи кръст на тази правдоподобност.

Когато вечерта настъпи, бдителността естествено бе удвоена. Но независимо че по мое изрично желание трябваше да застъпя на пост

едва на зазоряване — времето, което индсмъните предпочитат за своите нападения — така и не намерих покой и за всеки случай поддържах готовност.

* * *

Тиха и спокойна нощ бе полегнала върху долината, в чиято предна част гореше огънят и хвърляше наоколо своята трепкаща светлина. Суолоу, който свободно можеше да се движи в ограденото от планинските хълмове пространство, пасеше в тъмната задна част котловината. Отидох да го видя и го намерих до самото подножие на стръмно изкачващите се ридове. Тъкмо си бях разменил с него обичайните милувки и канех да се отдалеча, когато тихо изтрополяване ме накара да се заслушам.

Конят също вдигна глава, но тъй като и най-леко пръхтене можеше да издаде нашето присъствие, хванах ремъка и покрих с длан разширените от подозрение ноздри. Докато ние отгоре не можехме да бъдем лесно забелязани, за мен бе възможно отдолу да различа всеки предмет на фона на светлото небе. С напрегнати очи започнах да търся причината за падането Отделения от мястото му камък. В първите мигове след падането му не се забелязваше нищо фрапиращо. Явно причинителят също така добре като мен бе доловил шума и сега изчакваше да мине известно време, за да се убеди дали е бил чул. Предположението излезе вярно, защото, след като държах неподвижно през тази пауза, видях първо няколко фигури, които се отделиха от тъмните скали и започнаха да се спускат. Но скоро съгледах цяла редица индианци да прехвърлят хребета и с бавни, предпазливи стъпки да следват първия, който, изглежда, беше изключително добре запознат с релефа и едва ли му бяха необходими и две минути, за да достигне дъното на долината.

Ако карабината беше у мен, лесно щях да го сваля с изстрел, давайки същевременно необходимия сигнал за тревога. Той беше водачът и другите нямаше да се осмелят и стъпка по-надолу да направят по този криещ опасности терен, ако бъдеше прострелян. Но за съжаление имах само револверите си в колана, които бяха непригодни за далечен изстрел.

Дадях ли с тях знак на тревога, враговете въпреки всичко щяха да се спуснат, преди да е пристигнала помощта, и аз щях да се озова тогава в много опасно положение. Защото, дори да поисках да се оттегля, щях да бъда принуден да напусна моето прикрито от няколко храста наблюдателно място и да се открия за пушките на червенокожите. Затова възприех друга тактика.

Парано — защото той сигурно беше предният — по всяка вероятност не за първи път минаваше оттук. Сега тъкмо беше в близост до една отвесна скала, която трябваше да обходи. Ако можех да я достигна преди него, щеше да налети право на куршума ми и ето защо бързо се заизкачвах нагоре. Прикрит зад скалния блок, можех да се противопоставя на неприятелите и да ги чистя един по един, както пристигаха.

Едва бях направил първата крачка, откъм водната порта отекна изстрел, последван скоро от други. Веднага схванах умния ход на индианците, които предприемаха привидно нападение на входа, за да отклонят вниманието ни от същинската точка на застрашаващата опасност. Ето защо продължих да се катеря с удвоена бързина и напрежение и вече бях стигнал толкова близо до отвесната канара, че можех да я досегна с ръка. Но в този момент една халтава камениста маса под мен поддаде и аз полетях презглава по обратния път от камък на камък, от издатина на издатина, докато стигнах долу и изгубих за няколко мига съзнание.

Когато отново бях в състояние да мисля и отворих очи, видях първите индсмъни отдалечени само на броени крачки от мен. Скочих, макар натъртен и разбит, изгърмях в бърза последователност всички заряди на единия револвер по тъмните фигури, метнах се на Суолоу — не биваше да подхвърлям храбрия кон на опасност като го зарежех — и препуснах в галоп към огъня.

Съзнавайки, че са разкрити, огласите нададоха на няколко пъти чутия вече боен вик и се втурнаха подире ми в същата последователност, в която достигаха дъното на котловината.

Скочих от коня при лагерното място, но го намелих напуснато от ловците. Бяха се струпали при входа, но при моите изстрели бяха поели отново назад. Бях посрещнат от припрени въпроси.

— Индианците идват — извиках, — бързо в пещерите!

Това бе единственото място за спасение от изстреблението, което ни заплашваше при това числено надмощие. В пещерите щяхме да бъдем в безопасност, можехме да устоим на индсмъните и да ги изпозастреляме до последния човек. По тази причина още по време на моя вик се устремих към „будоара“, който ми бе служил за спалня, но беше твърде късно.

Червенокожите ме бяха следвали, по петите и съвсем противно на обичайния си маниер — още не бяха се събрали всички — веднага се нахвърлиха върху ловците. Последните бяха толкова изненадани от необяснимото присъствие на врага, че помислиха за отбрана едва когато вражеските оръжия започнаха да работят сред тях. Аз може би все още щях да съумея да достигна своето убежище, но видях Елън, Олд Файерхенд и Уил Паркър застрашени от врага и хукнах да им помагам.

— Бягайте, бягайте към скалната стена! — викнах, връзвайки се в навалищата.

Нападателяте загубиха за миг самообладание и ние спечелихме пространство. Достигнахме отвесно изкачващите се скали, където имахме поне предимството да ни е покрит гърбът.

— Такава ли е работата, ако не се лъжа? — викна ни един глас от една цепнатина в скалите, която беше широка колкото едва да се промуши човек. — Сега старият трапер Сам Хокинс е издаден!

Хитрото човече единствено бе запазило присъствие на духа и се бе възползвало от малкото секунди да се покрие. За съжаление ние сведохме резултата от усилията му до нула, понеже избрахме за цел на нашето бягство тъкмо мястото на неговото скривалище. Но въпреки това той незабавно протегна десница и улови ръката на Елън.

— Малката мис може да влезе в гнездото, мисля. Има място още тъкмо колкото за нея, както ми се струва.

Червенокожите естествено ни бяха последвали и сега се нахвърлиха с дива енергия върху нас. Цяло щастие беше, че поради мнимото нападение всички ловци бяха с оръжията си. Вярно, в близък бой пушките бяха напълно безполезни, но толкова повече вилнееше сред диваците бойната секира.

Единствено Сам Хокинс и Елън пускаха в употреба своите пушки. Той зареждаше, а тя, застанала пред него в процепа, гърмеше и изстрелите проблясваха между мен и Олд Файерхенд.

Беше дива, страховита битка, каквато фантазията едва ли е в състояние да създаде. Полузагасналият огън хвърляше върху предната част на долината своето трепкащо, тъмночервено сияние, на което отделните биещи се групи се открояваха като излезли от Пъкъла, кълцащи се един друг демони. През воя на индианците се промъкваха отделните викове на траперите и острите, къси звуци, на револверните изстрели, а земята сякаш тръпнеше под тежките стъпки на борещите се врагове.

За нас не оставаше никакво съмнение, че сме загубени. Броят на оглаласите беше твърде голям, за да се надяваме, че ще можем да издържим. Някакъв случаен обрат в наша полза можеше да се очаква също така малко, както възможността да си пробием път. Ето защо всеки хранеше пълното убеждение, че след късо време ще престане да се числи към живите. Но не възнамерявахме да умрем ей така и макар и да се предавахме на предопределената ни съдба, ние се отбранявахме с всички сили и с онова хладнокръвие, което дава на белия толкова голямо преимущество над обитателя на американските степи.

По време на тази кървава битка се сетих за моите стари родители, който бях оставил в Родината. Те никога вече нямаше да получат вест от своя потеглил за далечната чужбина син... Но не, отхвърлих всички тези мисли, защото настоящето изискваше пълно физическо напрежение и най-голямо духовно съсредоточаване.

Бях предвидил какво ще се случи, бях съветвал и предупреждавал, а сега трябваше да изкупувам грешките на другите. На смърт беше обречена и тази, към която въпреки всичко бе устремено цялото ми съзнание, която сега непосредствено зад мен с неустрашимост и мъжество бранеше своя живот, но рано или късно щеше да премине във властта на съдбата, към която неотменно я водеше погрешно избраният жизнен път. Обхвана ме едно неизпитвано досега чувство на злоба и ожесточеност, което удвои моите сили и аз с такава емфатичност развъртях томахащата, че от процепа прозвуча одобрително:

— Ха така, сър, ха така! Сам Хокинс и ти сте си lika-прилика, мисля. Жалко, че ще бъдем очистени! Заедно бихме могли да смъкнем още някоя и друга кожа, ако не се лъжа.

Биехме се тихо и безмълвно. Беше мълчалива, но ужасна работа и ето защо думите на дребния поставяч на примки бяха ясно чути. Уил

Паркър също ги долови — въпреки вчерашното си раняване той беше извъртял пушката и нанасяше смазващи удари с приклада — и извика:

— Сам Хокинс, погледни насам, старий куне, ако искаш да видиш как се прави тая работа! Измъкни се от дупката и кажи дали грийнхорнът... ха-ха-ха, Уил Паркър, грийнхорн... чуваш ли, Сам Хокинс?... дали грийнхорнът е научил нещо!

Само на две крачки вдясно от мен бе застанал Олд Файерхенд. Досега все ми се бе струвало, че репутацията му беше малко преувеличена, но и така да беше, възрастта малко по малко си оказваше своето влияние. Сега обаче като че в него се бе върнала пълната му, пращяща младежка сила и начинът, по който с две ръце сееше изстребление в обграждащия го противник, ме караше да се удивлявам и възхищавам.

Опръскай от горе до долу с кръв, той се облягаше на скалната стена. Дългите сиви коси висяха от главата му на слепени кичури, широко разтворените крака сякаш бяха пуснали корени в земята. С тежка секира в едната ръка и леко закривен нож в другата, той мощно отбиваше напиралците врагове. Още повече от него бе покрит с рани Винету, но никоя още не бе го свалила и аз отново и отново отправях поглед към неговата висока, юначна фигура.

Ненадейно в кълбото червенокожи възникна движение и се появи Парано, проправяйки си път през гъстата тълпа. Едва съгледал Огнената ръка, той извика:

— Най-послед те имам! Спомни си Рибана и умри!

Поиска да се втурне покрай мен към него и тогава аз го улових за рамото, замахвайки за смъртоносен удар. Той ме разпозна, отскочи назад и томаховката ми процепи въздуха.

— И ти ли? — изрева. — Теб жив трябва да те имам. Метнете му едно ласо!

Още преди да съм съумял да размахам отново брадвата, оня притича край мен и вдигна пищова. Изстрелът отекна, Олд Файерхенд разпери широко ръце, изстреля се с могъщ скок сред враговете и рухна безжизнен.

Имах чувството, че куршумът прониза моите гърди, така ме проряза падането на героя. Повалих индианеца, с когото в този миг си имам работа, и понечих да се хвърля към Парано, когато забелязах една

тъмна фигура. Тя се провря със змийска подвижност и бързина през враговете и точно пред убицеца изпъна еластичните си крайници.

— Къде е краставата жаба на атьбаските? Тук стои Винету, вождът на апахите, за да отмъсти за смъртта на своя бял брат!

— Ха, кучето на пимо! Заминавай при дявола!

Повече не чух. Сцената до такава степен бе ангажирала съзнанието ми, че забравих да браня себе си.

Една примка легна на врата ми, дръпване... по същото време почувствах един съкрушителен удар по главата и изгубих съзнание!

Когато дойдох на себе си, около мен беше напълно тъмно, и тихо и аз напразно се питах по какъв начин се бях озовал в тая тъмница. Една палеща болка в главата ми припомни получения удар и подробностите от събитието се сглобиха в пълна картина. Към споменатата болка се добавиха и болките, които ми причиняваха получените рани и ремъците. Бяха ги стегнали така здраво около ръцете и краката, че ми се врязваха дълбоко в плътта и едва бях способен на някакво движение.

По едно време чух до мен шум, като че някой се прокашля.

— Има ли още някой тук? — попитах.

— Хм-м, то се знае! Питаш така, все едно Сам Хокинс е никой, ако не се лъжа.

— Ти ли си, Сам? Я кажи, за Бога, къде сме!

— Под горе-долу добър покрив, човече. Натикани сме в пещерата, дето бяха кожите. А къде ги заровихме, знаеш вече, мисля. Няма да намерят ни една, казвам ти, ни една!

— А какво стана с другите?

— Лоша работа, сър. Олд Файерхенд е убит, Дик Стоун е убит, Уил Паркър е убит — ама той и без това си беше грийнхорн, човекът, хи-хи-хи, грийнхорн, казвам, само дето не искаше да го повярва, ако не се лъжа — Бил Балчър е убит, Хари Корнър е убит, всички, всички са убити само ти и апахът мъждукате още. Също малката мис е все още малко жива... както ми се струва... и Сам Хокинс, хм-м, може би не са пречукали съвсем, хи-хи-хи!

— Със сигурност ли знаеш, че Елън е все още жива, Сам? — попитах настойчиво.

— Да не си мислиш, че един такъв стар скалпировач не знае какво вижда, човече? Тя е пъхната в съседната дупка заедно с твоя

червен приятел. Много ми се идеше да вляза и аз с тях там, но не успях, както ми се струва.

— Как е с Винету?

— Дупка до дупка, сър! Ако се отърве, ще изглежда като старата шуба, в която Сам Хокинс така предпазливо се е закопчал — кръпка до кръпка и шев до шев, мисля.

— За отървяване май въобще не може да се мисли. Но как е попаднал жив в техните ръце?

— Точно както ти и аз. Бранеше се като герой... хм, и май наистина си е такъв, ако не се лъжа, хи-хи-хи... искаше по-скоро да загине, отколкото да бъде опечен на кола, но нищо не помогна. Беше повален и кажи-речи разкъсан. Та ти не искаш ли да отървеш кожата? Сам Хокинс има голямо желание, както ми се струва.

— Какво може да направи човек с желание, което е неосъществимо.

— Неосъществимо? Хм-м, звучи съвсем като Уил Паркър! Добри хорица са мургавите, добри. Взеха на стария кун всичко, всичко — пищова, лулата... хи-хи-хи, ще се учудя, ако могат да пушат с нея, ухае направо на скункс! Ама на тях точно това ще им хареса... също Лиди отиде по дявола... бедната Лиди, какъв ли чакал ще я вземе сега!... И шапката и качулката... ще има да се дивят на скалпа, хи-хи-хи, струваше ми две дебели връзки кожи от дебелоопашатковци навремето в Текама, знаеш вече, мисля... ама ножа оставиха на Сам Хокинс — пъхнат в ръкава. Старата сива мечка го пъхна там, когато забеляза, че с квартирата в цепнатината е свършено, както ми се струва.

— Все още си имаш ножа? Но сигурно не можеш да се добереш до него, Сам!

— И аз така мисля, сър, май ще трябва мъничко да помогнеш на сина на моята майка!

— Идвам веднага! Нека видим какво може да се направи в тая работа.

Още не бях започнал да се търкалям нататък — единственото движение, чрез което можех да стигна до него — когато кожената врата се отвори и влезе Парано с няколко индианци. Носеше в ръката си главня и я задържа така, че да ни освети. Не си дадох труда да се правя, че съм все още в безсъзнание, но не го удостоих с поглед.

— Ето че най-сетне те пипнахме! — изскърца със зъби той. — До момента ти оставах малко длъжник, но сега няма да се оплакваш. Познаваш ли това тук?

Поднесе пред лицето ми един скалп. Беше онзи, който Винету смъкна от самия него. Значи знаеше, че съм го намушкал. Апахът не му беше казал, сигурен бях. Знаех, че на всички отправени към него въпроси ще отговори с гордо мълчание, но онази вечер Финети може да ме беше забелязал на светлината на огъня в мига на нашия сблъсък бе хвърлил един поглед в лицето ми. Когато не отговорих, той продължи:

— И всички ще узнаете какво е усещането, когато ти смъкват кожата над ушите. Изчакайте само, додето настъпи денят и ще изживеете радостта от моята благодарност!

— Няма да ти бъде толкова лесно, както ми се струва! — обади се Хокинс, на когото сърцето не траеше да остане спокоен. — Много ще съм любопитен каква кожа ще свалите над ушите на стария Сам Хокинс. Та нали е вече в ръцете ви, изработена от хеъдресъра^[48]... Как ти харесва работата, стари ямбарико?

— Ругай си, ругай! Имаш достатъчно друга кожа за дране. — И след една пауза, по време на която бе прегледал ремъците ни, попита: — Сигурно не сте си и мислили, че на Тим Финети е известен мишият ви капан? Той е бил в долината още преди кучето Файерхенд, проклета да е душата му, да си е имал понятие за него. И знаеше, че сте се устроили тук. Ей тоя ми го разказа! — Извади един нож от пояса и поднесе дървената дръжка пред очите на Сам Хокинс. Онзи хвърли един оглед върху изрязаните букви и извика:

— Фред Оуенс? Хм, той през цялото време си е бил един негодяй! Бих желал той самият да опита ножа, струва ми се.

— Нямай грижа, човече! Той си мислеше, че с тайната ще се откупи, но му взехме живота и кожата. С тая процедура ще се запознаете и вие, само че в образи ред — първо кожата и после живота.

— Прави, каквото щеш! Сам Хокинс е готов със своето завещание. На теб ти завещава нещото, дето му викат перука, ако не се лъжа. Как хубавичко само ще ти влезе в употреба, хи-хи-хи!

Парано го изрита и излезе, последван от мълчаливите си придружители.

Известно време лежахме смълчани и неподвижни, но когато сметнахме, че сме сами, се затъркаляхме един към друг, докато се намерихме в непосредствена близост. Макар ръцете ми да бяха здраво завързани, успях да измъкна ножа от ръкава му и да прережа вървите на неговите ръце. Няколко мига по-късно стояхме свободни и разтърквахме изтръпналите си крайници.

— Само така, Сам Хокинс, ти май не си чак толкова лош тип, мисля! — похвали се само дребното човече. — Вярно, затъвал си в някоя и друга каша, ама толкова зле като днес никога не е било. Много ми се ще да разбера как ще си измъкнеш ушите от качулката... ако не се лъжа, хи-хи-хи!

— Нека видим по-напред как стоят нещата вън, Сам!

— И аз така мисля, сър, това е най-важното.

— Трябва да си намерим оръжия. Ти имаш нож, но аз съм с голи ръце.

— Все ще се оправим някак!

Пристъпихме до вратата и открянахме леко двете кожи, служещи за завеси.

Неколцина индианци тъкмо измъкваха двамата пленници от съседната пещера и Парано се запъти насам от лагерното място. Вече беше станало доста светло, така че можехме напълно да виждаме долината. Недалеч от водната порта Суолоу бе влязъл в разпавия с плячкосания от клетия Уил Паркър кафяв жребец. При вида на любимото животно веднага се отказах от бягството пеша, което като че ли бе най-доброто. На неголямо разстояние от него пасеше издръжливата кокалеста кранта на Винету — кон, чиято ценност много трудно си личеше. Ако успеехме да се доберем до някакви оръжия и да достигнем животните, щяхме може би да имаме някакъв шанс.

— Виждаш ли нещо, сър? — попита Хокинс, смеейки се.

— Какво?

— Хм, отсреща там стария обесник, дето се е търколил на тревата.

— Виждам го.

— И също нещото, обегнато до него на камъка?

— Също.

— Хи-хи-хи, как удобно лежи на пътя пушкалото на стария кун! Ако аз наистина се казвам Сам Хокинс, то онова трябва да е Лиди,

мисля, и човекът все ще има някоя торбичка куршуми!

Не можех много да се занимавам с радостта на дребния герой, защото Парано ангажира цялото ми внимание. За съжаление нямаше как да разбера какво говореше на двамата пленници. Мина доста време, преди да си тръгне, но успях ясно да чуя последните му думи, изговорени с повишен глас, и разбрах съдържанието на цялата му реч.

— Пригответи се, пимо! Колът е забит, а ти — прибави, обръщайки се с особен поглед към Елън — достатъчно дълго си поигра на мъж и наместо Рибана ти ще станеш скуоу на Финети!

Даде знак на хората си да отведат вързаните пленници на мястото, където индсмъните бяха насядали и налягали около ярко пламтящия сега огън, и се отдалечи с високо изправена, достолепна стойка.

Сега трябваше незабавно да се действа, защото ако бяха отведени двамата по средата на събралото се множество, нямаше да имаме вече никаква възможност да се доберем до тях.

— Сам, мога ли да разчитам, на теб?

— Хм-м, не знам, щом ти не го знаеш! Трябва някой път да ме изпиташ, струва ми се.

— Ти се заеми с десния, а аз с левия. После бързо ремъците надве.

— И след това към Лиди, сър!

— Готов ли си?

Той кимна с изражение на лицето, от което ясно личеше задоволството от предстоящия номер.

— Е, давай тогава!

С леки, но бързи скокове се стрелнахме към индианците, мъкнещи пленниците зад себе си. И независимо че поради товара си бяха заставени да бъдат обърнати към нас, удаде ни се да стигнем незабелязано до тях.

Сам намушка единия отзад с толкова добре премерен удар, че оня се срина беззвучно. А аз, понеже бях напълно невъоръжен, изтръгнах първо ножа от пояса на другия и го прекарах с такъв натиск по гърлото му, че крясъкът, който се накани да издаде, излезе като свистящо гъргорене от прорезната рана. Той също рухна.

Няколко бързи среза освободиха вързаните от техните ремъци, така че те бяха свободни, още преди някой от враговете да е забелязал

нещо от това развило се с такава бързина събитие.

— Напред, вземете си оръжия! — извиках, тъй като добре съзнавах, че без такива измъкването е немислимо.

Откъснах торбичката с мунициите от тялото на убития от мен и се втурнах след Винету, който бе разбрал правилно ситуацията и скочи посред лагеруващите около огъня индианци, а не към портата.

Както във всеки миг, когато нещата се касаят на живот и смърт, човек е съвсем различен, така и на нас мисълта за онова, което бе заложено на карта, придаде необходимата ловкост и бързина. Още преди нападателите да са се осъзнали, ние бяхме вече минали помежду им с изтръгнатите от тях оръжия в ръка.

— Суолоу, Суолоу! — викнах на коня и няколко мига по-късно бях на гърба му. Винету скочи на своя, а Хокинс възседна първата попаднала му кранта.

— Качвай се при мен, за Бога, бързо! — извиках на Елън, която напразно се опитваше да се добере до кафявия жребец на Финети, който хвърляше като побеснял къчове наоколо.

Улових я за ръката, дръпнах я при мен и се насочих към изхода, през който току-що бе изчезнал Сам.

Беше момент на голяма възбуда. Яростен вой изпълваше въздуха, изстрели гърмяха, стрели свистяха около нас и на фона на всичко това се чуваше тропотът и пръхтенето на конете, на които диваците се метнаха да ни преследват.

Аз бях последен от трима ни и ми е невъзможно да кажа как стигнах на открито през тесния, извиващ се проход, без да бъда застигнат от врага. Хокинс вече никакъв не се виждаше, Винету изви вдясно, надолу по долината, по която преди няколко дни бяхме яздили нагоре на идване, и се огледа за мен дали ще го последвам.

Тъкмо се канехме да изминем завоя, когато зад нас отекна изстрел и почувствах как Елън потрепна. Беше улучена.

— Суолоу, Суолоу мой, препускай по-бързо! — подвикнах тревожно на животното и то се стрелна напред в същия бесен бяг, както след експлозията в Ню Венанго.

Поглеждайки назад, видях непосредствено зад себе си Парано на своя мустанг, другите бяха скрити от извивките на пътя. Макар да бях хвърлил само един бегъл поглед, все пак забелязах злобата, с която се стремеше да ни настигне, и удвоих призивите си към доблестния кон,

от чиято бързина и издръжливост зависеше всичко. Защото въпреки че не се боях от нито една битка с дивия, необуздан мъж, свободата на движенията ми бе ограничена от момичето, така че не можех да правя нищо друго, освен да препускам напред.

Като вихър летяхме край коритото на рекичката. Дорестият кон на Винету изхвърляше дългите си кокалести крака по такъв начин, че искри хвърчаха и чакълът се сипеше зад него буквално като каменен дъжд. Суолоу поддържаше равно темпо с него, независимо че имаше да носи двоен товар. Но макар да не се оглеждах вече, знаех, че Парано ни следва твърдо по петите, защото чаткането от копитата на кафявия жребец се чуваше все по-близо.

— Ранена ли сте, мис? — попитах с тревога.

— Яздете, яздете! — прошепна тя вместо директен отговор.

Топлата кръв се стичаше от раната върху ръката, с която бях обгърнал тялото ѝ. Главата ѝ лежеше отмаляло на моето рамо, а червенината на страните все повече и повече отстъпваше на плашещата ме бледнина.

— Елън, бъдете искрена! Вие не можете дълго да издържите.

— О, напротив! — отвърна тя с отпаднал глас, като вдигна очи към мен с неописуем израз. — Не, искам да се махна от това място и ще издържа при вас, докато... докато...

— Докато? — попитах с дълбок трепет.

— Докато изкупя със смъртта голямата, голяма грешка в моя живот.

— Не! — извиках, притискайки я по-здраво към себе си и подтиквайки коня към все по-бесен бяг. — Ти няма да умреш, не бива да умираш. Аз ще те изтръгна и от десетократно по-голяма смъртна опасност, тъй като без теб не мога да съществувам и живея!

Тогава тя обви ръце около врата ми, прилепи уста към устните ми и след една дълга, дълга целувка, по време на която продължавахме да се носим в дива гонитба, прозвуча:

— Бих могла да живея единствено и само за теб. О, какво щастие, какво блаженство би било да се подчиним на любовта!

Предчувствието за смъртта премина през нейното сърце и накара изкуствено насадената там смелост да потрепери. Замлъкна отмъщението, което бе пламтяло в него, и бе забравено всичко, което някога бе въздействало решаващо върху нейното мислене и воля. Тя

смяташе за щастие да изкупи онова, което бе престъпила по отношение своята женска природа, и това изкупление щеше да ми даде рая, към който се стремях с най-горещите си желания. Трябваше ли да го изгубя ведно с изтичащия живот? Не, хиляди пъти не, това не биваше да се случва!

С твърдото намерение да устоя, погледнах назад.

Отдавна бяхме напуснали коритото на рекичката и бяхме свърнали в откритата равнина, по която летяхме паралелно с простиращата се отляво гора. Парано сега беше изостанал на значително разстояние, с което Суолоу доказва, че далеч превъзхожда кафявия жребец. Зад Белия вожд следваха поотделно или на малки групи индианците, които не искаха да се откажат от преследването, макар да печелехме все по-голяма преднина.

Обръщайки се отново, видях, че Винету бе скочил и стоеше зад коня си. Зареди пушката. Аз също спрях моя жребец. Оставяйки Елън меко да се плъзне, слязох и я сложих да легне на тревата. За зареждане не ми остана време, защото Парано беше вече твърде близо. И тъй, скочих отново и посегнах към томахащата.

Преследвачът добре бе забелязал движенията ни, но позволи разгорещеността на преследването да го увлече и размахвайки бойната секира, се понесе към мен. В този миг прогърмя изстрелът на апаха, врагът трепна и се сгромоли, улучен по същото време и от моето оръжие, с разцепена глава от коня.

Винету обърна с крак безжизненото тяло и заговори:

— Змията на атъбаските няма вече да съска и да нарича вожда на апачите с името Пимо. Нека моят брат си вземе оръжията. — Мъртвият наистина носеше ножа, брадвата, револверите и карабината ми. Аз побързах да си ги прибера и скочих обратно при Елън, докато Винету улови кафявия жребец.

С голяма радост установих, че куршумът бе причинил повърхностна и не опасна рана. За превързване нямаше време, защото за този кратък престой индсмъните бяха дошли толкова близо, че кажи-речи можеха да ни достигат с куршумите си. Възседнахме отново и продължихме с подновена бързина.

Но внезапно нещо светло и лъскаво като отблясък на оръжие се мярна от лявата ни страна един многоброен отряд ездачи излетя от

края на гората между нас и преследвачите, направи завой и се понесе в кариер към тях.

Това бе едно дитачмънт^[49] драгуни от форт Уилкис, доведени насам от разузнавателен поход.

Едва съгледал помощниците, Винету обърна рязко жребеца, стрелна се покрай тях и с високо размахана томахавка се вряза в оглаласите, които едва бяха имали време да забавят хода на своите коне. Аз, напротив, слязох да прегледам раната на Елън.

С дълбока червенина на свян тя позволи да открия въпросното място и да поставя с възможно най-голяма бързина една временна превръзка. Сега тя бе изцяло жена и аз с прехлас прочетох в очите ѝ открито струящата към мен любов. Вярно, беше отпаднала, но повече от уплаха, отколкото от загуба на кръв. И когато сега поисках да я вдигна отново на коня, пристъпи, поклащайки глава, към кафявия жребец, чиито юзди Винету на минаване ми бе хвърлил, и миг след това седеше на гърба му.

— Ще можеш ли да се държиш? — попитах угрижено.

— Длъжна съм да остана силна, тъй като без мен няма да можеш да живееш — отговори тя с усмивка на щастие и вдигайки ръка, прибави: — Червенокожите бягат. Напред!

Така беше, както каза. Лишени от своя предводител, чиито подвижвания щяха да ги окуражават за съпротива или поне да внесат ред в бягството им, те препускаха с драгуните в последните им редици обратно по същия път, по който бяхме дошли. Трябваше да се предполага, че ще потърсят убежище в нашата котловина.

Започнахме отново да препускаме, стрелнахме се покрай множеството лежащи по земята мъртви индианци и с бързите си животни стигнахме войниците на доста голямо разстояние преди водната порта.

Сега бе много важно да не позволим на диваците да се установят в скалната извивка, а да навлезем заедно с тях. Ето защо изоставих Елън и се понесох със Суолоу през храсталаци и трънаци, през клонаци и камънаци покрай цялата колона на преследвачите и скоро се намерих до Винету, плътно препускащ по петите на бегълците.

Те завиха сега наляво към портата и най-предният тъкмо се канеше да насочи коня си в теснината, когато, оттам отекна изстрел и той рухна безжизнен от животното. Веднага се гръмна за втори път и

следващият изгуби стремената. Виждайки входа отбраняван по такъв начин и по същото време почти обградени от нас, стъписаните диваци пробиха в посока към Манкисита и избягаха покрай реката, постоянно преследвани от драгуните.

Не по-малко от объркването на диваците беше и моето учудване от изстрелите, така навреме подкрепихи нашето намерение. Не се наложи дълго да се съмнявам за неустрашимия стрелец. Едва бе заглъхнал тропотът от копитата на отдалечаващите се ездачи, и от една гора от четинести косми надникна огромен нос, над който предпазливо се подадоха иззад ръба на скалата чифт малки хитри очички. И понеже наоколо не се мяркаше никакъв враг, след любопитния обонятелен орган се измъкнаха доверчиво и останалите части от тялото.

— Благословени да са ми очите, сър! Каква пушка те изстреля пак насам, ако не се лъжа? — попита дребният човечец, удивен също така от моята поява, както и аз от неговата.

— Сам, ти ли си? И как се озова в портата? Та аз със собствените си очи те видях да препускаш напред!

— Да препускам, сър? Благодаря за ездата! Падна ми се една кранта, която едва се мърдаше и така друсаше старите си кокали, че краката на стария кун щяха да се разпаднат, ако не беше пуснал глупавото животно само да си търчи. Промъкнах се обратно, хи-хи-хи, като си помислих, че всички червенокожи са след вас и са зарязали „крепостта“ празна, както ми се струва. И така я заварих. Здравата се учудиха, когато се върнаха, и какви само физиономии направиха, казвам ти, какви физиономии, хи-хи-хи! Ама откъде доведохте тези военни, а, сър?

— Натъкнаха се на нас, Сам, пристигнаха точно навреме.

— Вярвам. Ама нека влезем, ако не се лъжа. Всички, всички лежат там все още така, както бяха покосени, мисля.

Винету ни беше изпреварил и ние го последвахме, теглейки конете след себе си. Със стигането си във вътрешността на „замъка“ го видяхме да стои на мястото, на което вчера така разпалено се бяхме били. В краката му лежеше трупът на един мъж, когото всички веднага разпознахме. Беше Олд Файерхенд.

Лежеше по гръб, разперил широко силните крайници, така че видяхме раната, която куршумът на Парано бе разкъсал на неговите гърди. Очите бяха затворени, по хлътналите страни и здраво

стиснатите устни все още лежеше израз на мъжествено презрение към смъртта, на което бе останал верен до последния миг от своя живот. Но едно ни накара да потръпнем от ужас — голият, кървавочервен череп. Бяха го скалпирали и великолепните дълги сиви коси... къде ли бяха? Парано ги нямаше при себе си, ах, там на кола висяха като победен трофей при другите скалпове. Елън не можа да понесе гледката и с високо хлипане се хвърли върху любимия покойник.

Ние се отдръпнахме, оставяйки я на нейната болка. Това бе един от най-тъжните мигове в моя живот и дори в очите на Винету, твърдия, горд и невъзмутим мъж, проблеснаха сълзи, когато сложи тежко ръка на рамото ми и каза:

— Душата на апаха е тъмна и сърцето му е без светлина. Искане му се главата му да лежеше до тази на неговия приятел и да е мъртъв като него. Нека белият ми брат направи щастлива дъщерята на Рибана, Розата на Куикърт!

Няколко седмици по-късно четиримата стигнахме до онази местност, където за пръв път бях видял Елън и при появата ѝ си бях помислил за Флетс Гоуст. Тя яздеше кафявия жребец на Парано плътно до мене, така че можехме топло да се държим за ръце. Още преди няколко дни бяхме чули от неколцина уестмани, че зетят на Форстър, сиреч братът на Елън, се е преселил от Омаха в Ню Венанго, за да възстанови в предишното състояние разрушената от огъня собственост на нещастния петролен крал.

Бяхме напуснали арената на последното приключение, придружени от драгуните, и днешната ни визита бе свързана с него. Бяхме решили добре да си отпочинем при него от натрупаната умора.

— Ето мястото, на което се поздравихме, Елън!

— За щастие ли бе това, или за нещастие? — попита тя, потапяйки дълбоко светналия поглед в моите очи.

— За щастие беше. Вярваш ли го и ти?

— Вярвам го!

Това бяха кратки думи, но отсянката в нейния дълбок, сонорен глас, издигнала се от самите глъбини на сърцето, ми каза повече отколкото някояълга реч.

Без да се безпокои, че сме изостанали, Винету беше продължил да язди напред, но неговият дребен съсед, изглежда, притежаваше по-малко снизхождение, защото ни подкани с нетърпелив вик:

— Де да знаеше само тоя стар кун тук какъв митинг се провежда там отзад! Ама нека малката мис си продължи напред, ако не се лъжа! Слънцето вече се скри, а Сам Хокинс копнее за някои нещица, дето ги няма тук, мисля!

-
- [1] Swallow — Лястовица — англ. — б.пр. ↑
[2] Rocky Mountains — Скалисти планини — англ. — б.пр. ↑
[3] Far West — ам. — Далечния запад — б.пр. ↑
[4] Bowie knife — англ. — дълъг нож с двуостър край — б.пр. ↑
[5] Woodlands — гориста местност — англ. — б.пр. ↑
[6] Добър ден, сър — англ. — б.пр. ↑
[7] Ваш слуга, мистрес — англ. — б.пр. ↑
[8] Тук Карл Май все още употребява правописа „апахи“. — б.пр. ↑
[9] Surveyor — англ. — земемер — б.а. ↑
[10] Блаф — англ. bluff — скалиста местност — б.пр. ↑
[11] Стоп — англ. store — магазин — б.пр. ↑
[12] Good luck! — англ. — Късмет!; възклицание на изненада — б.пр. ↑
[13] Barkeeper — англ. — барман — б.пр. ↑
[14] Landlord — съдържател на странноприемница — англ. — б.пр. ↑
[15] Per figuram — лат. — образно — б.пр. ↑
[16] Dear uncle — скъпи чичо — англ. — б.пр. ↑
[17] Coup — номер — англ. — б.пр. ↑
[18] Woodsman — англ. — човек от горите — б.пр. ↑
[19] Оркус — римски бог на подземното царство — б.пр. ↑
[20] Бъфало — ам. buffalo — бизон — б.пр. ↑
[21] S'death — англ. — По дяволите — б.пр. ↑
[22] Have care — англ. — Внимавайте — б.пр. ↑
[23] Heavens — англ. — Небеса — б.пр. ↑
[24] Лека нощ — англ. — б.пр. ↑
[25] Добра стража — англ. — б.пр. ↑
[26] Медицина — амулет — б.пр. ↑
[27] Bayou — скрит ръкав на река — англ. — б.пр. ↑
[28] Ракун — ам. racoon — миеща мечка — б.нем.изд. ↑
[29] Прерийно огниво — б.а. ↑

- [30] Bedroom — англ. — спалня — б.пр. ↑
[31] Израз на подигравка — б.пр. ↑
[32] Hole — англ. — дупка, врата — б.нем.изд. ↑
[33] Бобър — б.пр. ↑
[34] Добро утро, сър — англ. — б.пр. ↑
[35] Blitzmadel — нем. — огън момиче, момиче и половина — б.пр. ↑
[36] Bottom — англ. — дъно — б.пр. ↑
[37] Knife — англ. — нож — б.нем.изд. ↑
[38] Хайде, давай — англ. — б.пр. ↑
[39] Boudin — фр. — кървавица — б.а. ↑
[40] Ей Богу — англ. — б.пр. ↑
[41] Англ. — lawyer — адвокат — б.нем.изд. ↑
[42] Lariat — англ. — ласо — б.пр. ↑
[43] Saw — грак, грачене — англ. — б.пр. ↑
[44] Гатър — англ. gutter — улей, овраг — б.пр. ↑
[45] Gun — пушка — англ. — б.нем.изд. ↑
[46] Cach — скривалище за кожи — ам. — б.а. ↑
[47] Кауч — англ. couch — скрит бивак — б.пр. ↑
[48] Hairdresser — англ. — фризьор — б.пр. ↑
[49] Detachment — военно отделение — англ. — б.пр. ↑

РОЗАТА НА КАХИРА

Беше по времето, когато египетското слънце сипеше лъчите си с най-голяма сила върху изнемогващата от жажда земя, и всеки, когото някоя неотложна работа не подтикваше навън под открито небе, се бе оттеглил под своя покрив, дирейки възможно по-голямо спокойствие и хладина. Аз също лежах на мекия диван в наетото жилище, посрббвах от ароматната мока и тънех в наслада от уханието на превъзходния джебели, разнасящо се от моята лула. Дебелите, почти лишени от прозорци зидове възпираха донякъде слънчевия зной, а поръозните съдове, през чиито стени се изпаряваше нилската вода, правеха атмосферата дотолкова поносима, че кажи-речи не усещах обичайната обедна умора.

По едно време вън се извиси сърдитият глас на Омар ага, моя слуга, който заемаше същевременно при мен мястото на министър на всички вътрешни и външни работи и бе привързан към мен с такава любов и всеотдайност, каквато при един арабин спрямо християнин може да се нарече едва ли не безпримерна. Той е бил по-рано войник на Негово султанско величество и след дългогодишна служба бе прогонен поради инвалидност без много-много церемонии и тласнат в обятията на кучешка смърт. Тогава аз го взех при себе си, излекувах го от недъга и в резултат бях богато възнаграден. Получи добро облекло и носеше отлични оръжия — две неща, които го изпълваха с безкрайна гордост. А когато по-късно му дадох и пълномощието да ме замества със султанския ферман^[1] в ръка в повечето случаи, почувства цялото величие на своя ранг и почти всеки ден повтаряше уверението:

— Какво бях аз, о, господарю, когато ме намери и се смили над мен? Един мъртъв плъх, едно псе, което хората подритват! А какво станах при теб? Един господар, от когото феллахът се бои, а турчинът трепери. Ел хамдуллиллахи! (Слава на Аллах!)

Освен своята вярност и благонадеждност той притежаваше и едно особено ценно качество — хумор, който сякаш никога не пресъхваше, бликаше при всяка възможност и умееше дори от най-

сериозното и неприятно положение да изтръгне някоя весела страна. Ето защо биваше наричан Мукле, Шегобиеца, от всички онези, на които позволяваше подобна фамилиарност. И понеже при всеки монолог се представяше, както повечето араби, за персона, с която разговаряше, често държеше „на две очи“ такива възхитителни речи, че диафрагмата на един евентуален слушател би изпаднала в най-голяма опасност.

Но сега като че неговото настроение не бе най-доброто, защото го чух да вика с гневен тон:

— Какво-о? Искаш да смутиш ефенди ел кебир, великия господар и майстор... сега... в неговата пладнешка почивка? Да не би Шейтана — Аллах да ме предпази от него! — да ти е напълнил главата с нилска тиня, та не можеш да схванеш какво означава един ефенди, мъж, когото Пророка подхранва с мъдрост, който може всичко, дори мъртвите да съживи, стига само да му кажат от какво са умрели?

— Аллах да съхрани словата ти, сихди — прозвуча отговорът, — но аз трябва да видя твоя ефенди, големия лекар от Франкистан, защото моят господар, могъщият и богат Абрахим ага — дано Аллах го дари с хиляда години! — ме прати да го повикам.

— Абрахим ага го вика? И кой пък е тоя Абрахим ага и как се казва неговият баща? От кои люде е роден, къде живеят онези, на които дължи своето име? Никой не го познава и дори аз, храбрият приятел и закрилник на моя повелител, никога не съм виждал даже крайчеца на неговия тарбуш. Върви си и ела пак след три дена. Утре ние заминаваме!

— Чуй тогава, човече със запушени уши, какво ще ти кажа! Ефендите трябва да дойде при... — тук гласът на говорещия стана недоловим и аз можах да разбера едва последните му думи: — Ще бъде богато възнаграден, ако му се удаде да отдалечи смъртта от къщата на моя повелител!

— Аллах акбар! (Аллах е велик!) А аз, Омар ага бен Афрадин, си стоя тук с камшик от кожата на речен кон и забравям да му покажа твоя гръб. В името на брадата на Пророка, твоята уста изрича такава мъдрост, сякаш при пътуването разсъдъкът ти е изпаднал във водата. Не знаеш ли, че жената няма душа и поради това не може да отиде и на Небето? Моят господар познава Корана и презира жените. Най-красивата перла на харема за него е като скорпиона в пясъка и неговата

ръка никога не е докосвала одеянието на жена, защото знае, че аз ще го сторя наместо него. Ела пак след три дена. Утре ние заминаваме!

— Трябва да знаеш, о, немилостиви, че той няма да докосне одеянието ѝ и няма да види снагата ѝ, защото законите на харема са строги. Той ще приказва с нея през решетката!

— Удивлявам се на мъдростта на твоята реч и разумността на думите ти, о, човече! Нима не ти иде на ум, че здравето, което ефендите дарява, ще се задържи и увисне на решетката? Ела пак след три дена!

— Не бива да си тръгвам, защото, не заведе ли мъдрият ефенди, ще получа сто удара по петите!

— Благодари на твоя благодушен господар, робе на египтянин, че ще просветли краката ти с милост! Не искам да останеш измамен с това блаженство и затова ще те оставя сам да се прибереш. Утре ние заминаваме. Салам алейкум, Аллах да е с тебе и да отреди хубаво да си получиш ударите!

— Тогава нека ти кажа едно, храбри ага. Господарят на нашата къща има в съкровищницата си повече кесии, отколкото някога можеш да преброиш. Ти също трябва да дойдеш, така ми заповяда той, и ще получиш бакшиш, подарък, какъвто дори Хафиз паша, Дарителя на диаманти, никога не е давал.

Мъжът най-сетне бе поумнял и напипа мястото на моя добър Омар, което човек трябва да напипа на ориенталеца, ако иска да го настрои благоприятно. Сребролюбивият иконом действително веднага промени тона на гласа си и отвърна вече не така твърдо:

— Аллах да благослови устата ти, приятелю мой! Но един пиастър в моята ръка е по-добър отколкото десет кесии в твоята. Ще помисля дали трябва да смутя господаря.

— Не карай съвета на твоето сърце да се бави. Ето, вземи дара на твоя брат!

— Твоята ръка е мършава като чакала в примката и суха като пустинята отвъд Мокаттам. Как ще може полето да даде урожай, след като от небето са паднали само две капки роса!

След тази повече от ясна подкана долових за втори път звънящия тон на среброто и едва сега Омар бе готов „да ме смути“. Не можех да му се сърдя. Той само постъпваше според всеобщия лош навик, а пък и немски лекари тук горе, в Нубия, не се срещаха толкова

често, че един богат турчин, какъвто Абрахим много вероятно беше, да се скъпи с малък бакшиш.

Но онова, което ме изпълни с удивление при тази работа, беше обстоятелството, че ме викаха, както се разбра от приказките на двамата, не при пациент, а при пациентка. Макар да пребивавах от няколко години в Ориента, думата „харем“ за мен все още притежаваше дарованието на нещо тайнствено и романтично. И макар характерът на ориенталските жени да не ми вдъхваше уважение, то не можех все пак да не се възхищавам на тяхната красота, от която неведнъж ответият край на някое фередже ми бе показвал малка, но убедителна част. И тъй като мюсюлманинът не открива обитателките на своите женски покои дори в най-належащи случаи за очите на един чужденец, та бил той и лекар, то тук сигурно се касаеше за някоя стара слугиня или нямаше да видя нищо повече от връхчетата на пръстите на пациентката. Ето защо погледнах на влизането на Омар с голямо безразличие.

— Господарю, един мъж стои вън и иска да говори с теб. Има лодка на Нил и казва, че трябвало и аз да дойда с теб!

Едва не се изсмях при последната забележка, с която хитрият обесник се канеше да си подсигури един по-нататъшен бакшиш. Но не желяех да го поставям в конфузно положение и затова му заповядах кратко да пусне пратеника.

Оня се поклони до земята още при влизането, изу си обучащата, пристъпи няколко крачки по-близо и поде повторен поклон:

— Салам алейкум, Аллах да бъде с теб, о, господарю, и дано отвори ушите ти за молбата на най-нищожния от твоите слуги.

Замълча, очаквайки отговора ми. Аз отвърнах на неговия поздрав с кимване и наредих:

— Говори!

— Една голяма сърдечна мъка е дошла на главата на Абрахим ага, моя повелител. Лайлет, короната на неговото сърце, чезне в сянката на смъртта и ни лекар, ни факир, ни чародеец е в състояние да спре крачките на нейната болест. Но ето че моят господар — Аллах дано го възрадва! — чу за теб и твоята слава и че смъртта побягва от твоя глас. Той ме изпрати при теб и нареди да ти кажа: „Ела и ми върни моето цвете! Благодарността ми ще бъде блага и сияйна като блясъка на златото!“

— Аз познавам това селище, но още не съм виждал господаря ти. Къде живее той?

— Живее край реката и ти праща лодка. До един час ще стигнеш при него.

— Идвам!

Той се отдалечи, а аз се надигнах, не изцяло освободен от една изпълнена с очакване напрегнатост, която ме бе овладяла по време на краткия разговор. Стара и грозна тя не беше, сега го знаех. Името ѝ беше Лайлет, тоест Нощ. И понеже ориенталецът обича да нагажда името според качествата, веднага видях с моята жива сила на въображението пред мен да стои едно от онези могъщи, великолепни нощни видения, които обичат да се развиват предимно в източните страни. А и жилището бе доста подходящо за творческите плодове на фантазията. Преди няколко месеца го бях видял на минаване при едно пътуване на юг и бях чул, че е построено от някакъв заточен султански велможа и след неговата смърт стои запуснато.

Как ли бе стигнал сегашният собственик до идеята да заживее на това усамотено място? И него ли някакви политически причини го бяха довели насам, или си имаше тайни, които трябваше да крие?

Тези въпроси ме спохождаха съвсем нетърсени и макар отговорът им да не можеше да съдържа интерес за мен, то не виждах и повод да ги отблъсквам силом и тръгнах към бъдещите събития със съпричастие, малко по-голямо от обичайното.

Не след дълго седяхме при гребца в лодката — маг, вгълбен в дълбоки странни мисли, Омар, сериозен и горд, като паша с три конски опашки, а в ръката с неизменния камшик от хипопотамска кожа, най-доброто средство за създаване уважение и авторитет сред местното население. Вярно, жегата не беше приятна, но движещият се по течението плавателен съд предизвикваше разхлаждащ полъх, а при тази краткотрайност пътуването можеше да се нарече по-скоро излет, отколкото напрежение.

Минахме край засети с дуррха^[2], тютюн, сусам и сене^[3] поля, в чийто преден план се извисяваха стройни палми. Сетне последваха необработени площи, над които се протягаше нисък храсталак от мимози и сикомори, после гол камънак, а от средата на може би преди хилядолетия разпръснатите тук скални блокове се издигна висок зид от квадрати, зад който трябваше да търсим прием.

Когато пристанахме, забелязах, че един канал минава от реката под зида, за да снабдява вероятно жителите с необходимата вода, без да е необходимо да излизат от своето жилище. Тръгвайки напред, нашият водач заобиколи двата ъгъла до обратната на водата страна и похлопа на намиращата се там порта. Скоро ни беше отворено.

Насреща ни се ухили лицето на една чернилка, ала ние не обърнахме внимание на неговия стигащ земята метан, а продължихме напред. Някаква архитектурична красота от една частна ориенталска постройка не бях очаквал, затова и никак не се почувствах изненадан при вида на еднообразната, гола и лишена от прозорци фасада на обърнатата към нас къща, но пък климатът на страната бе оказал доста очебийно влияние върху старата зидария, за да мога да я препоръчам за жилище на една млада, красива и при това болна жена.

Декоративните растения, украсявали по-рано тясното пространство между зида и къщата и предлагали отдих на обитателките, отдавна бяха повехнали и изсъхнали. Накъдето и да погледнеше окото, не съзираше нищо друго освен гола безотрадна пустош и само ятата лястовици, гнездящи из многобройните цепнатини и пукнатини на постройката, внасяха донейде живот и движение в печалната, мъртва сцена.

Вървящият напред пратеник ни поведе през нисък тъмен входен тунел за коли към малък двор, в средата на който имаше басейн. Значи дотук водеше забелязаният преди малко канал и строителят на самотната къща по хитроумен начин се бе погрижил да снабди богато себе си и близките си с онова, което е най-необходимо и неизбежно за горещия климат на тези географски ширини. Същевременно сега установих също, че целият строеж е замислен без повреди да издържа на периодичните годишни разливи.

В двора се спускаха няколко дървени преградни решетки, зад които вероятно се намираха жилищни помещения.

Сега нямах време да им отделям голямо внимание, а дадох знак на Омар, който бе обрамчил пътната аптека, да чака тук по-нататъшни разпореждания и последвах съпровождача към дивана на господаря на къщата.

Той представляваше просторна полутъмна и висока стая, през чиито зарешетени прозоречни отвори падаше благотворна светлина. Залепените тапети, арабески и орнаменти ѝ придаваха уютен вид, а

сложените в една ниша съдове с охлаждаща вода създаваха много приятна температура. Дървени перила делиха помещението на две половини, предната от които бе предназначена за прислугата, а задната — за господаря и гостите му. Един широк диван, простиращ се от единия до другия ъгъл, красеше издигнатата задна част. Абрахим ага, „притежателят на много кесии“, седеше на него с подвити крака.

Той се надигна при моето влизане, но остана, според обичая, пред мястото си. Понеже не носех обичайните за страната обуца, не можех да се събуя, а тръгнах несмущавано с кожените си ботуши по скъпите килими и седнах до него.

Слугите поднесоха неизменното кафе и още по-необходимите лули.

Първият ми поглед естествено бе отправен към лулата му. Защото всеки познавач на Ориента знае, че по нея много ясно може да се разбере имотното състояние на собственика. Дългата, благоуханна и обвита с дебела позлатена сребърна тел тръба като нищо струваше хиляда пиастъра. По-скъп обаче беше кехлибареният мундщук. Той се състоеше от две части, между които проблясваше един пръстен, гарниран със скъпоценни камъни. Човекът май наистина притежаваше „много кесии“, но това не бе причина да се смути, защото някои от тези притежатели на лули със стойност от по десет хиляди пиастъра дължаха богатството си на своите потискани и ограбени подчинени. Така че по-добре един поглед към лицето!

Къде ли вече бях виждал тези черти, тези красиви, фини, но толкова дяволски в своята дисхармония черти? Изпитателно, остро, пробождащо, не, буквално дълбаещо се спусна погледът на малките, лишени от ресници очи в моите и се оттегли после студен и сякаш успокоен. Горещи и изтощителни страсти бяха гравирали по това лице своите все по-дълбоко проникващи следи. Любов, омраза, отмъщение и честолюбие се бяха взаимно подпомагали да смъкнат една величаво замислена натура в нечистотията на порока и да придадат на външността онова неопределимо нещо, служещо като предупредителен знак на непоквареността. Къде бях срещал този човек? Трябваше да се сетя, но чувствах, че това не е било при приятелски условия.

— Салам алейкум — прозвуча бавно от разкошната, но черно боядисана цялостна брада. — Дано Аллах даде да израсне балсам по

следите от твоите нозе и мед да прокапе от върховете на пръстите ти, та моето сърце вече да не чува гласа на своята мъка!

— Бог да ти даде мир и да позволи да открия отровата, гризяща живота на твоето щастие — отвърнах аз на неговия поздрав, тъй като дори лекарят няма право да пита за жената на един мюсюлманин, без да извърши най-голямо нарушение срещу вежливостта и добрите обичаи.

— Ти си мъдър лекар, а ръката ти е дарена с благодат, сякаш е благословена от Пророка. Ти ще откриеш и победиш болестта.

— Господ е всемогъщ. Той може да спасява и погубва и само нему подобава честта. Но ако трябва да помогна, то говори!

При тази директна подкана, издаваща една макар и незначителна тайна на неговия харем, той, изглежда, бе неприятно засегнат, макар да би трябвало да е подготвен. Но веднага опита да прикрие тази слабост и се отзова на подканата.

— Ти си от страната на неверниците, където не е срам да се говори за дъщерята на една майка?

Кимнах в знак на съгласие, забавлявайки се вътрешно на обходния маниер, с който говореше за своята жена!

— Също вярващият може да говори без скандализиране за жените на Франкистан. Позволи да го сторя!

Второ кимване бе моят отговор.

— Когато жената на един франк не приема храна...

При тези думи ме погледна, сякаш очакваше някаква забележка от моя страна. Аз само му дадох знак да продължи.

— ... когато изгуби блясъка на своите очи и пълнотата на страните си... уморена е и все пак вече не познава поздрава на съня... стои все облегната и върви полека... потръпва от студ и гори от жегата... не желае нищо, нищо не мрази и тръпне под ударите на своето сърце... не се смее, не плаче, не говори... не дава да се чуе гласна дума на вопъл и сама вече не долавя своите въздишки...

Отново ме погледна и в очите му ясно можеше да се различи страхът, който сякаш се увеличаваше с всеки от изброяваните симптоми. Явно я обичаше с последния мрачен плам на своето почти изцяло изсушено сърце и без да иска, ми разкри цялото си отношение към нея. Трябваше незабавно да му дам да вкуси наказанието и отговорих, вметвайки бързо:

— ... тогава тя ще умре!

Едва бях изговорил думите и той стоеше изправен в цял ръст пред мен. Червеният фес се бе плъзнал от бръснатата глава, лулата беше паднала от ръката му. В лицето се бореха противоречиви чувства, а очите се спряха върху мен с израз на ужас, който постепенно стана гневен и накрая заплашителен.

— Гяур! — прогърмя. — Осмеляваш се да кажеш на мен това, куче? Камшикът ще те научи кой съм аз... и че трябва да правиш само онова, което аз ти заповядвам. Умре ли тя, ще умреш и ти, но излекуваш ли я, ще можеш да си тръгнеш и да поискаш каквото ти сърце пожелае!

Бавно и с най-голямо душевно спокойствие, се изправих и аз в цял ръст пред него и заговорих, посочвайки лежащия на земята фес:

— Абрахим ага, какво ще каже Пророкът за това, че си оголил срамотията на своето теме пред един неверник?

В следващия миг той си бе покрил главата и със зачервено от гняв лице измъкна камата от пояса. А аз продължих спокойно както преди:

— Ходил съм на лов за мечки и съм плувал след речния кон; слонът е чувал моя изстрел и куршумът ми е улучвал лъва, „удушвача на стада“. Благодарни на Аллах, че си още жив, и го моли да укроти твоето сърце. Ти не можеш да го сториш, защото си твърде слаб, а пък ще умреш, ако това не се случи веднага!

Това беше ново, по-тежко оскърбление и с един светкавичен скок той понечи да ме сграбчи, но тутакси отскочи назад. Защото сега и в моята ръка проблесна оръжието, с което в онези страни човек никога не бива да се разделя. Стояхме един срещу друг сами, понеже още след поднасянето на кафето и лулите бе дал знак на прислугата да излезе, за да не долови нищо от нашия деликатен разговор.

С моя храбър Омар ага няхах и най-малка причина да се страхувам от обитателите на старата къща; в краен случай щяхме да изпозастреляме малкото живеещи тук мъже. Но вече доста неща подозирах за съдбата на болната, бях започнал да проявявам необикновен интерес към нея и ето защо предпочетох да тръгна по пътя на доброто.

— Остани със здраве! Бъди господар на себе си и своята къща! Ти не искаш да надвия смъртта и нека желанието ти се изпълни.

Раббена халик! (Господ да те пази!)

Все още с револвера в ръка, дадох вид, че се запътвам към изхода.

— Стой, стой, ефенди! — извика онзи и в гласа му сега прозвуча повече страх, отколкото ярост. — Ти поруга душата на един вярващ и не можеш да си идеш, без да ми дадеш удовлетворение и без да окажеш подчинение на моята воля!

Пристъпих обратно към него, погледнах го в трепкащите искрящи очи и отговорих възможно най-бавно:

— Отбележи си какво ще ти кажа, защото моята дума никога не прозвучава повторно. Ако в името на Иса бен Мериам, когото ние наричаме Исус, синът на Мария, а ти назова един от неговите вярващи „гяур“ и го заплаши с камшик, не ме помолиш за прошка, и то веднага, аз си тръгвам и Лайлет ще умре!

Преднамерено изрекох сега името, което пратеникът беше споменал. При неговата звукова форма нещо трепна по възбудените черти на египтянина, нещо разбуди в него съзнанието, че е поел по грешен път и трябва да го измине обратно, ако иска да запази моето благоразположение. Но неговата гордост се възбунтува при мисълта да поиска прошка от един християнин. Да приложи принуда, както при един арабски лекар, при мен беше невъзможно. Ясно видях как се лута из този лабиринт и това го доведе до нова ярост.

Тогава аз се обърнах, минах през оставения в перилата проход и вече се намирах близо до вратата, когато зад мен тревожно прозвуча:

— В името на милосърдието, остани!

Обърнах се бавно и имах възможността да видя възбудените черти в тяхната най-отблъскваща разкривеност. Следите на страстите сега бяха изразени с такава противна яснота, че почти се разкаях от моята победа. С бързо движение на ръката пресякох всички понататъшни думи.

— Нека словата ти останат неизречени! Християнинът прощава и без да има гласно разкаяние, все едно че си го изказал... Сега нека се заемем с излекуване болката на твоето сърце и отидем да видим болната.

Той отскочи назад като получил удар.

— Машаллах, луд ли си? Духът на пустинята сигурно е изгорил мозъка ти, та не знаеш какво искаш. Жената, на която се е спряло окото

на друг мъж, неминуемо ще умре!

— Тя още по-сигурно ще умре, ако на моето око не бъде позволено да я види. Аз трябва да премеря ударите на нейния пулс и да чуя от нея отговор за всичко, що се отнася до болестта ѝ. Само Аллах е всезнаещ и не му е необходимо да пита никого.

Отново се започна бурна разправа и мина доста време, преди да се съгласи с моето искане, разбира се, при силно ограничаващи условия.

Можех да видя всички женски покои, тъй като умишлено бях изрекъл твърдението, че причината за нещастieto може да се крие в някои нездравословни условия на жилището.

Естествено аз си давах вид, че вярвам в едно чисто телесно заболяване, макар още при първото изброяване на симптомите да знаех, че се касае за сърдечна и душевна болест. Бях много склонен да приема, че причината трябва да се търси в насилственото довеждане на пациентката в ръцете на Абрахим ага.

По-нататък можех да я видя как върви и да сложа първите три пръста на дясната си ръка около китката ѝ, за да проверя пулса. После можех да ѝ задам онези въпроси, които смятах за неизбежно необходими, но тя трябваше да изчаква с всеки отговор, докато получи разрешение от него.

Бях много доволен от тези отстъпки, защото ми предлагаха повече, отколкото някога може би е било позволено на европейец. Любовта на египтянина, а оттам и тревогата му, трябва действително да бе много необичайна, за да се съгласи на такива жертви. Вярно, във всяка негова физиономия можех да прочета злост и ожесточение, защото бях проникнал в качеството си на един за съжаление неизбежен натрапник в неговите неосквернени досега тайнства на вътрешния домашен мир. Хранех убеждението, че дори в случай на пълно излекуване на болната ще оставя тук в негово лице един непримирим враг.

Сега отиде лично да се разпорежи за най-необходимото, тъй като никой слуга не биваше да заподозре, че е позволил на един чужденец достъп до неговото светилище.

Най-сетне се върна. Около стиснатата уста бе залегнал израз на твърда, упорита решителност и с поглед, в който се мъчеше да скрие бликащата омраза, заплаши:

— В името на блажеността на всички небеса, ефенди, веднага щом изречеш дума, която не желая, или сториш и най-малкото повече от разрешеното, ще я понижа. Заклевам ти се във всяка дума от Корана и във всички халифи — Аллах да благослови тяхното възпоменание!

Значи ме беше опознал и знаеше, че това уверение ще му бъде от по-голяма полза, отколкото и най-драстичните заплахи срещу мен самия. Впрочем на мен и през ум не ми бе минавало да го оскърбя в неговите права. Само не можех при това негово поведение да се освободя от чувството, че във връзката му с болната има някаква тъмна страна.

Тръгнахме. Той вървеше напред и аз го следвах. Най-напред минахме през няколко тънещи почти в развалини помещения, из които вероятно щъкаха какви ли не нощни твари. После влязохме в стая, явно служеща като преддверие, и сега последва помещението, което по всички признаци биваше използвано като същински женски диван. Всички лежащи наоколо дреболии бяха такива, каквито жените търсят и обичат да употребяват.

Някакво друго разширение освен още едно съседно помещение харемът нямаше. А неизбежно необходимата баня много вероятно се намираше долу наравно със земята.

— Виж сега дали ще откриеш тук демона на болестта! — подкани ме Абрахим с полуподигравателна, полудоверчива усмивка. — Аз ще погледна дали слънцето на нейния лик е забулено за очите на чужденеца. Не смей да ме последваш, докато не се върна!

Бях сам. Къде ли беше тя? В другото помещение? Съвсем сигурно, неговите думи бяха достатъчно ясни. Кой ли би могъл да я види — Лайлет, Нощта, болната, изнемощялата до смърт! Какво сладостно, приятно замайващо ухание струеше и се разнасяше около мен! Смъртните благоухания на гледаните някога тук, сега увехнали, цветя ли бе това, или ароматният дъх на нейната чиста, целомъдрена уста, отбранявала се досега срещу целувките на омразния мъж? Чувствах се толкова странно, усещах такава приказна омая, сякаш някоя фея от приказките витаеше над мен, за да изпита моята дързост. И после кален, можех да извърша всичко, без сам да пострадам.

С усилие се откъснах от това настроение и плъзнах очи по помещението. Та нали знаех, че не тук трябва да се търси огнището на

болестта, и бях доведен единствено от желанието да видя вътрешността на един харем. Подредбата бе съвсем същата както в стаята на стопанина на къщата. Перилата, диванът, нишата с охлаждащите съ... но стой, стой, какво е това?

И тук, както и там, над тези съдове имаше един отдушник в зида, за да се осъществява по-бързо водното охлаждане. Подобни се употребяват само за сервизните помещения. И този отвор, той водеше...

С няколко бързи крачки се озовах до стената, приближих око до отвора и... да, това беше тя, Лайлет, Нощта на Юга, както трябва да е излетяла през дверите на вечерната заря, когато Създателя ѝ е дал позволение да се спусне в човешки облик на жадната за сън земя! Това бе Нощта, небесната, това бе Лайлет с тъмни, стелещи се почти до земята коси като диплите на воал.

Лайлет с чистия, блед, меланхоличен и толкова нежен, несравнимо красив лик. Лайлет с очи, открити и големи, дълбоки и бистри, в чийто поглед се съчетаваше цялата недокосната невинност на едно дете със сърдечния плам на ощастливяваща жена. Лайлет с великолепната, нежна фигура, каквато едва ли длетото на ваятеля е в състояние да извлече от мрамора. Лайлет, дарителката на роса, плачещата, по чиито ресници блестяха диамантите на болката. Лайлет... но не, това не бе възпъщението на онази украсена със звезди богиня, чиято поява и разлъка небето отпразнува с пурпурни пламъци и златисти отражения. Това бе едно раздирано от дълбока горест човешко същество, което не носи дори въздишка на устните, защото цялото негово същество представляваше един незатихващ, безмълвен вопъл.

Още не беше изпълнила заповедта му, в дълбочината на своята болка може би още не беше ги осъзнала и сега стоеше в леко, плътно обгръщащо я одеяние, докато той с всевъзможни заплахи се стареше да я склони към по-бързо навличане на обезобразяващите покривала.

Бях видял достатъчно. Отдръпнах се и, за да не възбудя и най-малкото подозрение, се върнах дори в предната стая. Никога не бях опознавал любовта, бях се шегувал, подигравал и присмивал на слабите духом, които за няколко дни флиртуване продават своята златна свобода, за да се пробудят във вериги и ограничаващи връзки. Сърцето ми уж никога нямаше да тупти за нещо друго, освен за пукота

на моята пушка и работата на едно вдъхновено творчество, а сега?... Един-единствен кратък миг бе бръкнал дълбоко в моето вкоравено сърце, за да събуди живот, поклъване, разпъване, цъфтеж, копнеж, искане и желание, за чието съществуване досега и понятие си бях нямал, чиято величина сега изобщо не можех да измеря и чието богатство тепърва бъдещето щеше да ми покаже. Чувствах само едно... не, знаех го със свята и необорима сигурност — часовете на нейното пребиваване в тази къща бяха преброени.

Но тук нямаше място за бленуване и бавене, трябваше да се действа! Решетката, заемаща мястото на прозореца, се състоеше от две отвесно движещи се една към друга части, които можеха да се издърпват или събират, в случай че някога се наложеше да се освободи отворът. При по-внимателно вглеждане забелязах едно тясно дървено резе, което държеше събрани двете половини. Бързо го отстраних, без да променя положението на решетката, и нека сега щастието се погрижи за останалото!

— Влез, ефенди! — прозвуча гласът на Абрахим.

Влязох. Обгърната от широки одежди и плътно забулена, тя стоеше до задната стена. От нея не се виждаше нищо друго, освен малките, обути в кадифени пантофки, нозе.

— Да направи няколко крачки! — обърнах се към египтянина.

При звука на моя глас тя вдигна отривисто глава и ми се стори, че тъмните очи се отправиха изучаващо към мен с израз на изненада и уплаха. Трябваше да призова цялото си хладнокръвие, за да изглеждам спокоен. По нареждане на повелителя си тя извърши няколко движения, чиято несигурност приписах повече за сметка на свяна, отколкото на слабостта. После започнах с въпросите си, чиято въздържаност напълно удовлетвори Абрахим.

Накрая поисках да ми даде ръката и въпреки сериозната ситуация за малко да прихна в смях. Беше така омотана с дебело сукно, че бе невъзможно да се различи положението или формата на някой пръст. По китката оставаше свободно пространство колкото да поставя само кутрето си. И аз трябваше да извадя правилните си заключения по пулса на тази така здраво стегната ръка!

Дадох си труда, разбира се, и макар лицето ми да запазваше пълна невъзмутимост, при докосването на малкото меко бяло местенце, сякаш ме заля някаква неописуема вълна, давайки ми достъп до най-

съкровения пориви на биещото зад дебелия одеяния сърце. Имах усещането, че вече не бях аз, а едно цяло с нея. Сякаш чувстваш движението на всяка капка от нейната кръв, пораждането на всяка мисъл. А сега... да, сега като че искаше да ми каже нещо, не видях нищо, никакъв знак, не, но го знаех и наведох по-ниско ухо, давайки си вид, че не само опипвам пулса на нейната китка, но го и слушам. И наистина, тихо, тихо, почти недоловимо, повя през булото:

— Спаси ме!

Всичко се случи така бързо и като под влиянието на някой непреодолим, симпатизиращ ни закон, че Абрахим нищо не усети, макар да стоеше плътно до мене. Трябваше да й дам отговор и още преди тиранинът да я е отпратил или сам да се бе отдалечил с нея, разпоредих късо:

— Аллах керим. (Аллах е милостив.) Скоро болестта ще напусне тази къща. Моята настойка трябва да донесе сън и дълбок покой, а после нови сили ще се влеят в болната душа. Лейлтак санде! (Щастлива нощ!)

Можех да изрека на тръгване този поздрав, тъй като по време на дългите преговори с Абрахим следобедът бе минал и сега вечерта бързо сгъстяваше мрака си по своя южен маниер. Омар ага беше повикан, понеже трябваше да дам опиат, след което си тръгнахме.

Уверението ми, че пациентката за кратко време напълно ще се възстанови, беше накарало Абрахим ага да забрави засега предшестващата разправа. Предложи ми за тази нощ гостоприемството си. Аз го отхвърлих също както подаръците, които се канеше да предложи. Но не попречих верният ми Омар да бъде ощастливен с един бакшиш, какъвто навярно от дълго време не бе получавал.

По тази причина, когато се качихме в лодката, за да бъдем върнати от предишния ни водач, той се обърна с гордо самосъзнание към слугата:

— Ние ще изцерим жената на твоя повелител, макар да няма душа. За тая работа мъжът, когото ти наричаш Абрахим ага, напълни ръката ми с благословия. От това няма да ме боли чак толкова, задето трябваше да изгубиш хубавите си сто удара. На драго сърце съм готов да те обезщетя от нашите собствени средства и ако това не те устройва

още сега, начаса, ще дойда пак след три дена. Утре още няма да заминаваме!

* * *

Лодката ни лежеше близо до едно дахабийе, нилска барка, което поради липса на вятър бе потърсило брега. Въжетата бяха закрепени, платната — събрани и рейсът, капитанът на кораба, прикани по благочестивия мохамедански обичай хората си на вечерна молитва.

— Хай ал ас салах (На молитва) — прозвуча неговият дълбок, мъжествен глас и вече на отдалечаване аз се обърнах бързо.

Правилно ли бях чул? Това наистина ли беше моят стар приятел Хасан, Абу ер Реисан, Бащата на корабните водители, както биваше наричан от всички свои познати? Гласът беше неговият. Бистър и ясен ехтеше от борда и когато изрече последните думи „ес салам алейкум“ (мир вам) с едно особено натъртване, свойствено само за него, вече не можех да храня никакво съмнение.

Сърцето ми подскочи от радост при тази така навременна изненада. На него, моя стар водач и закрилник, можех да разчитам във всяко положение, също и в настоящото. Заедно бяхме предприемали многобройни пътувания с кораб и камили и дружно преодоляваните опасности ни бяха свързали така тясно, сякаш бяхме баща и син.

След броени мигове стоях при него на кораба и чувствах крепката прегръдка, с която съвсем противно на студения ориенталски обичай ме притисна към себе си.

— Благословен да си, сине мой, че показва лика си на моите очи! Аллах те е закрилял в островите на Судан, за да изпита сърцето ми радостта си от теб. Ела, покачи, се на тези бали и ме остави да чуя какво е довело крака ти до това лошо място!

— Лошо място?

— Пред окото на праведния повяхва тревата и пред погледа му умират цветята на полето. Не знаеш ли, че тук живее Абрахим ага, който по-рано се наричаше Хеджан бей?

— Хеджан бей, Грабителя на керваните! — извиках толкова високо, че отекна надалеч по водата и Хасан ме предупреди с уплашено движение да мълча. — Хеджан бей, който после беше

помилван от вицекраля, за да предаде бившите си съучастници на въжето?

— Да, Хеджан бей, който също и нас ограби и плени, и на когото се изплъзнахте само защото ти уби камилата му!

— Ела по-близо, още по-близо, та никое друго ухо да не долови думите ми, Абу ер Реисан! Знаеш ли, че бях при него?

— При него? Разпозна ли те?

— Почти. Показа ми харема си.

— Харема си? Аллах да запази главата ти! Да не си слънчасал?

— Здрав съм и съм си с ума, Хасан. Ще научиш всичко. Слушай!

Разказах му приключението от днешния следобед, но без още да му споменавам нещо за решението си да освободя болната.

Откакто знаех защо Абрахим ага ми се бе сторил толкова познат, това решение бе станало, ако изобщо бе възможно, още по-твърдо. Хасан изслуша безмълвно разказа ми до края и после още известно време запази мълчание. След това запита бавно и с натъртване:

— Кога се каниш да тръгваш оттук?

— Още тази нощ.

— А розата на Грабителя?

— Тя ще тръгне с мен — отговорих, учуден от проникателността на стария, който напълно беше отгатнал мислите ми.

— Сине мой...

— Остави езика си да мълчи, татко мой! — прекъснах го аз на думата. — Знам какво искаш да ми кажеш и познавам своите пътища. Ти няма да нарушиш закона на Пророка, а трябва само по времето на първата молитва да бъдеш с кораба си тук, където ще те очаква моята лодка.

Той отново помълча известно време, после отговори:

— Дахабийето не е моя собственост. Аз идвам от Бахр ел Абиад, където поръчах гумми и сене, и пътувам обратно като гост. Но по времето на утринната заря ще бъдем вече далеч от това място.

С това нещата бяха уговорени. Старият Баща на корабните водители се ползваше с такъв висок авторитет сред другарите си по ранг, че спокойно можеше да се държи като господар на всеки кораб, на който се качеше. Знаех, че ще ми подсигури възможно най-голямата закрила, макар като мюсюлманин да не биваше да се впуска така

пристрастно в работа, която щеше да се развие между една жена и един неверник.

Още с връщането си в моето жилище се заехме с усърдно опаковане. Сбирките си оставих на съхранение при приятелски настроения към мен консул, когото посетих, а всичко останало Омар имаше грижата да вземе на дахабийето. После си направих един фенер, който ми се струваше най-подходящ за предстоящата цел. Напълних почти до ръба едно малко шишенце с фино масло и пуснах парченце фосфор. После го запуших херметически и ето че имах фенер, който не само пръскаше достатъчно сияние, но заемаше също така малко място и дори под вода не можеше да се повреди. Накрая, когато прибрах в портфейла кореспонденцията, в ръцете ми попадна последното писмо на моя брат. Носеше дата от Кайро и на едно място гласеше:

„... Знам, че с твоя устремен повече към дела характер считаш любовта за слабост. За съжаление не мога да опровергая становището ти, понеже все още не си срещнал същество, което да обсеби всички чувства и възприятия на твоето сърце. Но ако към теб приближи едно такова създание, каквото държа с безкрайно блаженство в обятията си, и твоята душевност ще се отвори за слънчевия лъч на любовта и всички гласове на вътрешния ти мир ще зазвучат хармонично до едно велико, безкрайно ликуване. Знаеш, че съм трезв човек, а не фантазьор и мечтател, но откак погледнах тези очи, откак целунах тези устни, откак вдъхнах уханието на тези къдрици и чух този глас, се освободих от една голяма част на земната материя и живея в един непрекъснат екстаз, който почти ме кара да вярвам в небесата на Мохамед. Смей се и се подигравай, но ела и виж сам... Убеден съм, че тогава присмехът ти ще замлъкне!...“

При първото четене на тези редове действително не бях съумял да съдържа една усмивка, но повторният преглед сега събуди съвсем други чувства в сърцето ми.

Каква съдба, че двамата почти по едно и също време трябваше да преклоним упоритите си досега вратове пред скиптъра на красотата! Какво щастие, че нашата орис щеше да ни събере в едно такова блажено време! И каква върховна наслада ни очакваше през цялото време на нашия затворен в тесен кръг живот!

Лодката се отблъсна.

Беше една от онези нощи, в които природата почива с такова дълбоко доверие, сякаш по целия ширен свят не съществуваше и една-единствена заплашителна или обезпокоителна сила.

Лекият полъх, който бе играл със сенките на здрача, бе отишъл да почива. Звездите на Юга се усмихваха мълчаливо от тъмносиния небосвод, а водите на божествената река течаха спокойно и почти безмълвно в своето широко корито. Оставихме малкия, полюшващ се плавателен съд да се носи по вълните. Аз държах в полулегнало положение кормилото, а Омар седеше неподвижно и мечтателно при изтеглените гребла. Отдавахме се без съпротива на покоя, който обикновено предшества всяко дело, било то във великата Божия природа или в живота на творящия човек.

Също в дълбината на моята вътрешност цареше спокойствие, тихо, мирно спокойствие. Сякаш един свещен Божи лъх беше повял селенията на моето сърце и аз неволно си спомних думите на източния цар, който под палмите на Сион посветил на бог Йехова звуците на своите псалми: „Наистина душата ми има тихо упование на Бога.“^[4]

Да, така беше. Истинската любов се уповава на Бога, основава се на доверието в неговата помощ и говори в часове на опасност: „С Господа искаме дела да вършим.“

Не беше лесно онова, което замислих да извърша. Дръзвах да вляза в бърлогата на лъва, от чието име бяха треперили цялата Нилска долина, граничните ѝ пустинни райони и пръснатите из тях оазиси. Огнестрелните оръжия бях принуден да оставя и ето как щях да бъда почти беззащитен срещу него и хората му, ако бъдех изненадан и открит. В този случай нямаше да мога да разчитам и на подкрепата на моя иначе толкова храбър слуга. Той трябваше да остане да пази лодката и да пробие дъното на вързаната до брега ладия на Абрахим, та евентуалното преследване да бъде осуетено и възпряно. Но аз толкова често бях срещал опасността, че полека-лека ѝ бях свикнал, а

и тук се касаеше за цел, за която и най-големият риск не можеше да бъде наречен висока жертва.

Така че напред! До зазоряването нямаше цяла вечност и се искаха действия. Ето там, от сивата камениста околност, вече се извисиха очертанията на постройката.

На известно разстояние над мястото слязох на сушата — Омар трябваше да опише широка дъга и да пристане по-долу — и тръгнах предпазливо към зида, използвайки за прикритие пръснато лежащите наоколо скални блокове. Искях първо да разузная обстановката.

Както действително можеше да се очаква, външната порта беше заключена. Но пък не се забелязваше и следа от живо същество — обстоятелство, което ме изпълни със задоволство, защото можех да приема, че жителите на самотната къща вече не са будни.

Въпреки това не вървах в изправено положение към канала, а проявих предпазливост да залегна и пълзешком да го достигна.

Водата му проблясваше не особено приканващо. Във всеки случай не беше приятно да се явиш пред едно толкова красиво женско създание с капещи и даже омазани с тиня дрехи. Естествено аз бях сложил само онези части от тоалета, които бяха неизбежно необходими, а всичко друго бях оставил в лодката. Хвърлих един камък във водата и от причинения звук разбрах, че не е дълбока. Вярно, не се налагаше да плувам, но по дъното се беше отложил дебел слой тиня, който затрудняваше придвижването.

Скоро се озовах под дъговидния свод на водопровода и започнах да отброявам точно крачките. Когато по моя приблизителна преценка се намирах под вътрешния двор, сводът внезапно се снижи до повърхностна на водата и сега знаех, че съм близо до басейна. Останалите крачки трябваше да пропълзя потопен и в приведена поза, което бе не само крайно неудобно и напрегнато, но и свързано с опасност. Какво щеше да стане, ако се натъкнех по път на някое непредвидено препятствие и не можех да се върна, за да си поема необходимия дъх? Или пък при изплуването бъдех забелязан от някого? Та нали не бе изключено някой да се мотае из двора.

Но всички тези опасения не можеха да ме разколебаят. Напълних си дробовете с въздух, превих се под водата и се запридвижвах — къде с плуване, къде с ходене — с възможно най-голяма бързина.

Бях изминал значително разстояние и вече усещах настъпващата липса на въздух, когато ръката ми напипа препятствие. Беше решетка, направена от дебели пръти и поставена много вероятно да задържа преминаването на животни и едри отпадъци в басейна.

При това откритие ме овладя известна тревога.

Назад нямаше как да се върна, защото още преди да съм стигнал мястото, където можех да се покажа над водата и да дишам, гарантирано щях да съм се задушил. А решетката изглеждаше много стабилно направена и здраво закрепена. Имаше само два случая — или да успея да премина, или да се удавя.

Напънах с всичка сила прътите — напразно. Решетката беше дълбоко вградена в стените. Сега хванах по средата само един прът, запънах крака и започнах да го дърпам... поддаде. От водата беше прогнил и се извиваше. Втори напън и той се прекърши... после другите... сега отворът беше достатъчно голям да се промуша. И точно в мига, когато гърдите ми заплашваха да се пръснат, стоях в басейна, подадох уста над водата, поех нов въздух, но веднага си дръпнах главата, за да се убедя първо, че не съм забелязан.

В следствие на напрегането на всички мускули и възбудата на дихателните органи треперех силно с цялото тяло. Но това бързо отмина и когато не забелязах нищо подозрително, излязох от водата и се промъкнах към ивицата тъмна сянка, протегляща се покрай стената.

Но един страх все пак не ми беше спестен — при постоянно приведеното тяло и поривистите движения ми беше изпаднала камата. Аз бях взел предвид този случай, наистина, и бях затыкнал не особено добро оръжие, така че загубата сама по себе си беше незначителна, но все пак достатъчно голяма, ако изпаднех в положение да се отбранявам.

Най-напред се промъкнах до портата, затваряща вътрешния двор от външния. Беше подлостена с обикновено резе, което лесно можеше да се издърпа. Същото бях забелязал и при портата на външния зид. Оттеглянето следователно не бе трудно да се осъществи.

Отворих, измъкнах се навън и отидох да взема една от върлините, които днес бях видял. Използвани някога като подпори за дърветата, те лежаха сега разпръснато наоколо, тъй като тези дървета отдавна бяха измрели.

Беше достатъчно дълга. Облегнах я на дувара, изкатерих се предпазливо и за своя голяма радост установих, че прозоречната решетка не е отново прихваната. Държейки се с една ръка за върлината, избутах тихо и внимателно едната половина и след няколко безуспешни и опасни опита се намерих най-сетне в преддверието.

Внимателно заслушан, долових дълбоко и равномерно дишане. Промъкнах се по-близо, извадих от джоба химическия фенер и плъзнах за кратък миг фосфоресциращото сияние по спящия.

Беше една възрастна жена — почиваше по ориенталски маниер на един проснат килим с облеганото на стената тяло. Нейният сън, както след внимателно заслушване долових, не беше обичаен. Лайлет добре беше разбрала думите ми „моята настойка трябва да донесе сън и дълбок покой“ и бе дала на старата част от опиума.

Тихо-тихо се запътих към следващата врата, затулена от завеса. Отметнах я и се озовах в дълбок мрак. Отново се ослушах, но не долових и най-леко дихание. Вече се канех да посегна към осветлението, когато бях разтърсен до мозъка на костите от ужас, но веднага след това облян от блаженство, каквото никога не бях изпитвал. Една малка, мека и топла ръка бе уловила моята и сега ме притегли навътре в стаята.

— Салам алейкум! (Мир на теб!) — полъхна току до бузата ми.
— Знаех, че ще дойдеш.

— Кой ти го каза? — попитах тихо.

— Твоите очи и моето сърце. Не отвори ли по тази причина решетката?

— Да. Но ако не бях дошъл още днес?

— Щях да те чакам — утре, по-късно, по всяко време, всяка нощ!

Беше ме разбрала, повярвала ми и ми се доверила! Една върховна наслада, която никой език или думи не могат да опишат, накара душата ми да потрепне.

— Искаш ли да тръгнеш с мен?

— Да.

— Негова жена ли си?

— Не.

Това „не“ прозвуча толкова твърдо и енергично, че почувствах неговото значение в цялото му измерение.

— Той къде е?

— В своя диван. Спи.

— Също от лекарството?

— Не. Той е твърде умен и щеше да се усети.

— Чу ли ме, когато идвах?

— Да. Сърцето ми трепереше и страх оковаваше крайниците ми.

Той често идва нощем до вратата.

— Тогава да бягаме! Как ще се измъкнем?

— Както дойде ти, друг път няма.

Отиде до единия ъгъл на стаята и когато се върна, ми мушна в ръката единия край на здрав кордон — другия беше пристегнала около тялото си. При това докосване усетих тревожното треперене на нейните пръсти.

— Ще го държиш ли?

— Да.

В другата ръка носеше един доста обемист вързоп, който внимателно пусна от прозореца. Значи толкова твърдо бе повярвала в идването ми, че напълно се беше подготвила за бягство.

Покачи се на прозоречния отвор. Несвикнала на подобно напрежение, не съумя да прояви необходимата предпазливост. Една от старите прогнили дървени летви се строши с шумен пукот и падна, изтраквайки на камъните. Нямаше място за бавене. Този шум трябва да бе чут и в най-отдалечените кътчета на къщата. Наведох се до нея навън и изтеглих върлината. Страхът ѝ придаде необходимите сили и тя бавно се плъзна по държания от мен кордон.

Но едва бе докоснала земята, чух откъм селямлъка да приближават бързи стъпки. Метнах се на перваза и скочих долу в двора, без изобщо да се възползвам от върлината. Грабнах вързоп, улових момичето за ръката и го повлякох с най-голяма бързина към портата.

В този миг зад нас отекна крясък, който сякаш не идваше от човешко гърло, а после стана тихо. Но тази тишина беше опасна. Онзи беше хукнал за оръжия. Протяхахме бързо по външния двор. Не познавах резето на портата и трудно владеех тревожната си ръка. Това ни отне скъпоценни мигове. Най-после то отлетя назад, но зад нас вече фучеше и преследвачът. Още не бяхме стигнали кой знае колко далеч

от ъгъла на зида и той изскочи от портата. Показах мястото, където приблизително предполагах да се намира Омар.

— Бягай нататък, аз ще го задържа!

Той приближи. Скорих настрани, за да го подлъжа за изстрел. Успях. Куршумът просвири край мен и аз се сринах като улучен на земята. Онова, което бях очаквал, стана. Без да се грижи повече за мен, онзи се понесе след момичето.

Незабавно се изправих, полетях подире му, пипнах го посред бяг, спирайки го на място, и още преди да е могъл да вземе някакво решение, го свалих с юмрук на земята.

Знаех, че само след броени секунди ще дойде отново на себе си и останалите обитатели на къщата веднага ще го последват. Ето защо улових момичето за ръката и извиках високо на слугата. Но неговата фигура вече се появи пред нас. Беше изскочил при изстрела от лодката, за да ми се притече на помощ. Първата му работа беше да ми тикне револвера в ръката и после да побърза пред нас.

За да може веднага да се отблъсне, не беше измъкнал съда напълно на брега. Ето защо, без дълго да се замислям, взех Лайлет на ръце и я пренесох през водата. Вързопът с дрехите също беше спасен и най-голямата опасност вече бе отминала, макар че сега отново чухме преследвачите.

Омар тъкмо постави греблата, а аз извих кормилото, когато двама мъже се появиха на брега. Бяха свестилият се Абрахим и слугата, който ни бе карал днес с лодката. Първият скочи с високо проклетие във водата и се хвана с две ръце за бортинга на лодката. Но Омар вдигна едното гребло и го стовари с такъв смазващ удар върху пръстите на египтянина, че оня се пусна с пронизителен крясък на болка.

Другият стоеше като истукан на брега. Явно едва сега разбра каква е работата. Моят храбър майордом се надигна от гребната пейка и извика, помахвайки с достойнство за прощален поздрав:

— Защо стоиш там, джемел (камила), и се дивиш? Не ти ли казах, че днес заминаваме? Простри ръце, о, олицетворение на цялата мъдрост, и измъкни от водата рибата, която наричаш Абрахим ага, свой повелител. Аллах да ви утеши! Салам, салам алейкум!

Лесно ни беше да наблюдаваме въздействието, което оказва тази душеспасителна реч върху клетия уплашен човечец, защото утрото

вече започваше да червенеет, а и отсреща се зададе под ветрила едно дахабийе, в което предположих очакваното. Не бях се заблудил. Когато приближихме, разпознах рейс Хасан. Беше застанал отпред на носа и ни махаше.

Лайлет още с качването в лодката си бе спуснала фереджето и сега, когато се озовахме на кораба, веднага се оттегли в каютата. Аз, напротив, се упътих към Хасан, за да се осведомя до каква степен е подготвена командата за моето присъствие.

— Мархаба! (Бъди добре дошъл!) — заговори той, отгатвайки намерението ми. — Ти си мой приятел, мой син!

Говореше ясно. Фактът, че не спомена момичето, ме предупреди, че ми предлага гостоприемство в пълен размер, но сваля от себе си всяка по-нататъшна отговорност. Отворих портфейла си и махнах на капитана да приближи.

— На кого принадлежи този кораб?

— На господаря, ефенди!

Значи беше собственост на правителството — едно щастливо обстоятелство за мен. Поднесох му фермана си.

— Познаваш ли този подпис?

— Познавам го, ефендина! — отговори той с трикратен и толкова дълбок поклон, сякаш стоеше лично пред Негово непобедимо султанско величество.

— Тогава знай! Ако съм доволен от теб, милостта ми ще засияе над вас. Но извършете ли нещо против волята ми, нозете ви ще изпитат гнева на камшика.

Познавах тези хора и знаех как да се отнасям с тях. Колко много ми симпатизираше Омар в това отношение, доказа много ясно, когато сега, само две минути след пристигането ни, обикаляше гордо-гордо палубата напълно въоръжен и с камшика от хипопотамска кожа в ръка.

Утринният вятър изпълни големите триъгълни платна и нашият съд заплава с добър ход. Бяхме отнесени вече на значително разстояние по течението, но въпреки това забелязах с помощта на моя силен далекоглед, че няколко души от самотната къща се суятят при мястото, където Омар беше потопил лодката на Абрахим. Значи се бяха канили да ни последват на кораба, но благодарение на нашите мерки това намерение не бе осъществено.

Но колкото много ме зарадва това, едно друго обстоятелство внесе голяма тревога в мен. На неголямо разстояние зад нас плаваше сандал, една от онези барки със строен корпус, многоброен екипаж и големи ветрила, които могат да се състезават и с параход. Беше повикан от брега и аз ясно видях, че свали платна, за да се отзове на повикването. Споразумееше ли се Абрахим с притежателя на кораба, по вода нямаше да можем да му се изплъзнем и толкова благоприятно изглеждащите досега обстоятелства щяха да станат крайно застрашителни.

Денят беше минал. Поради затишието на вятъра бяхме принудени да пристанем и на другото утро продължихме пътя си под пълни ветрила.

Ако изключим шумния маниер, с който темпераментният южняк си върши работата, можехме да говорим за много спокойно и приятно пътуване. Целият екипаж на кораба заедно с капитана се държеше на изпълнено с респект разстояние от нас и ни оставяше да се разпореждаме със свобода, която дължахме най-вероятно на моя ферман и на обстоятелството, че съм франк. Рейсът много добре знаеше, че западноевропейските консули не се шегуват, когато се наложи да вземат под ефикасната си защита някой, намиращ се под тяхна протекция. Специалното приятелство на Хасан естествено допринасяше своето да ни бъде оказвано желаното внимание.

С Лайлет си бях разменил само най-обикновените думи. Искях да й дам време за съсредоточаване и събиране на мислите и не биваше да се възползвам от предимствата на положението си. И през ум не ми минаваше да пристъпя към нея с ориенталски претенции. Времето трябваше да развие желаните цветове, а що се отнася до нещата около самата нея, то гледах на свързаното с тях откровение с една безспорна напрегнатост, наистина, но исках да оставя тя да реши кога да стане това.

Стоях до мударба, кормчията, на покрива на каютата, откъдето ми се откриваше свободен изглед по целия хоризонт. Абрахим не беше човек, който ще се откаже от едно преследване. Напротив, аз хранех твърдото убеждение, че той ще направи всичко възможно и невъзможно, за да изтръгне красивата плячка и да си отмъсти. Според законите на страната аз бях извършил заслужаващо смърт престъпление и той, на когото бе отнета най-скъпата собственост, на

когато бяха засегнати свещените права, можеше просто да ме застреля, където и когато ме намереше, без и най-малко да пострада от този акт на саморазправа. Моето положение следователно никак не бе успокояващо и аз наблюдавах с чувство много близко до тревога един предмет, който следваше курса ни и все повече приближаваше нашия голям и поради това по-бавен плавателен съд. Първо бях видял само мачтите, рязко открояващи се на хоризонта. Но постепенно се бях появили в пълна яснота големите латински платна, а сега можеше да се различи и дългият строен корпус, който се движеше под силния напор на сутрешния вятър с удивителна бързина по водната шир. Беше същият бърз ветроход, повикан вчера от Абрахим ага. Разпознах го веднага по едно закърпено място на предното платно, което вчера ми бе направило впечатление.

Скочих от покрива и се запътих към носа на кораба, където винаги седеше рейсът, за да следи фарватера и да дава съответните заповеди на кормчията. Сега се изправи.

— Виждаш ли сандала там отзад?

— Виждам го, ефенди. Той принадлежи на моя приятел Халид бен Мустафа и е най-добрият кораб между Судан и Ел Кахира.

— Твоят приятел Халид бен Мустафа още днес ще отиде при своите деди.

— Аз чувам какво говори устата ти, но не го разбирам!

— Той е заел кораба си на един мъж, който е мой смъртен враг. Между мен и него ще бъдат разменени куршуми и моят пръв изстрел ще отнесе Халид бен Мустафа.

— Аллах да ни пази, ефенди! Защо трябва синът на Мустафа да изкупува греховете на твоя враг?

— Защото му е заел своя кораб да ме преследва.

— Аз няма да позволя на моя съд да се разнесе мирисът на барут!

— Раббена халик! (Господ да те варди!) Защото ако твоята душа си помисли и една сричка само, която не ми харесва, първият куршум няма да улучи приятеля ти, а теб самия. Сега знаеш моите думи, Аллах да насочва мислите ти!

Хасан беше чул всичко и когато се отдалечих, заговори на рейса с настойчиви жестове. Сега не можех да сторя нищо повече и трябваше търпеливо да чакам развитието на събитието.

Предупрежденията на моя стар закрилник явно не останаха без последица, защото не мина много и видях да прибавят още една тикета, по-малко платно, за да увеличат бързината на кораба. Но скоро забелязах, че това можеше най-много да забави решаващия миг, но не и да го премахне.

Естествено аз бях твърдо решен на всичко, дори на крайни мерки. Един бакшиш вероятно щеше да окаже голямо въздействие, но аз познавах този сорт хора достатъчно добре и знаех, че камшикът на Омар и моята пушка ще вдъхнат по-голям респект, отколкото всяко друго средство.

И това мнение скоро се потвърди. Един от младите моряци се качи на малката лодка и изостана. Макар да не бях следил развоя на събитието, знаех, че е получил заповед да предупреди Халид бен Мустафа да се пази от куршума ми. Ориенталецът знае, че европейецът притежава по-добри оръжия и е по-сигурен стрелец от него, и поради това не изпитва никаква склонност да застане пред дулото на една франкска пушка.

Времето минаваше, сандалът идваше все по-близо и накрая ни настигна дотолкова, че оставеният пратеник можеше отново да се присъедини към нас. Неговата мисия не бе останала безрезултатна, защото, въпреки че онези бяха прибавили едно платно, за да поддържат еднакъв ход с нашия, не се насочваха към нас, а се държаха на предпазливо разстояние. А когато смъкнах с пушката един доста отдалечен ловджийски сокол, който се стрелкаше за риба над водата, бях твърдо убеден, че съм всял целебен страх на тези хора.

Абрахим ага естествено не беше доволен от тази голяма предпазливост. Видях го да търчи насам-натам със заканителни жестове и накрая овладя със сила кормилото. Сандалът се извъртя и взе курс към нас.

Запътих се с пушка в ръка към рейса.

— Виждаш ли твоя приятел Халид бен Мустафа, капитана, да седи отпред на носа?

— Виждам го, ефенди!

— Аз ще му говоря, за да го предупредя.

— Аллах да те просветли, ефендина! Каниш се да му отнемеш живота?

— Не, засега само ще го лиша от перото на рибар, което се появява на неговия тарбуш!

Вдигнах пушката, изстрелът отекна и перото изчезна. Дори най-голямото нещастие не би могло да докара до такава възбуда достойния Бен Мустафа както този предупредителен изстрел. Той подскочи във въздуха, сякаш дългите му крайници бяха направени от ластик, хвана застрашената си глава с две ръце и с пронизителни викове за помощ и удвоени от страха сили изтика Абрахим от кормилото. Сандалят направи завой и отново се дистанцира от нас.

Тази опасност като че бе преодоляна, но ни предстояха две още по-големи. От известно време бях забелязал, че вълните се устремяват с по-голяма сила и бързина и скалистите сега брегове пристъпваха все по-близо един към друг. Приближавахме един от онези бързеи, които в по-малка или в по-голяма степен застрашават моряка и представляват за трафика по Нил едно кажи-речи непреодолимо препятствие. Враждата между хората засега трябваше да замлъкне, за да насочат те цялото си, нераздвоено внимание към стихията.

Друга опасност ме заплашваше от евентуално разследване на моята авантюра пред съдията, което при сегашното положение на нещата едва ли щях да съумея да избегна. Дори да преодолеехме благополучно бързея, рано или късно щяхме да бъдем принудени да пристанем и тогава Абрахим със сигурност щеше да направи донесение за отвличането.

В този миг по палубата се разнесе гласът на реиса:

— Вдигнете поглед, мъже, шеллалът, катарактът наближава! Съберете се и се молете с Фатиха!

Хората изпълниха нареждането и подеха хорово:

*Предпази ни, о, Господарю, от вкаменения от теб
Шейтан!*

С името на Всемилоствия и Милосърден Аллах!

— даде тон рейсът, а другите запригласяха първата сура на Корана:

*Слава на Аллах, Господаря на световите,
Всемилоствия, Милосърдния, Владетеля на Съдния ден.
Пред Тебе се прекланяме и от Тебе очакваме помощ. Води
ни в правия път, пътя на тези, които си благословил, не
пътя на заблудените и заслужили Твоя гняв.*^[5]

Словата и делата на религията за мохамеданина не са формалност, а една дълбоко възприемана истина. Кратките думи и мен грабнаха могъщо. Не страх пред опасността ме овладя, а благоговение пред дълбоко вкоренената в сърцата религиозност на тези полудиви хора, които не правят и не започват нищо, без да са си спомнили за онзи, който ги подкрепя в слабостта.

— Хайде, млади мъже, храбри герои, отивайте си по местата — заповяда сега капитанът, — защото течението ни подхвана!

Командването на един нилски кораб не протича така спокойно, както воденето на съд по западноевропейски води. Горещата южна кръв кипи в жилите и тласка човека от екстремалната надежда до най-дълбокото отчаяние. Всичко живо крещи, вика, реве, вие, моли се или кълне в миг на опасност, за да започне в следващия момент още по-високо да ликува, пее и вика от радост. Същевременно всеки работи с всички сили, а капитанът търчи от един към друг, за да окуражава и навиква бавещите се с изрази, каквито само арабинът е в състояние да измъдри, и възнаграждава другите с най-благи и нежни имена, сред които най-често се повтаря думата „герой“.

Ние още от сутринта се бяхме подготвили за преминаването на бързея и бяхме взели резервна команда. Към всяко гребло бяха прикачени двойно повече хора, а при руля стояха трима водачи на барки, които познаваха тук всяка стъпка от течението.

С ужасяваща мощ шумяха сега талазите по едва покритите с вода скални блокове. Вълните се втурваха пенещо по палубата, а бумтежът на катаракта заглушаваше всяка команда. Корабът стенеше и пращеше по всички фуги, греблата отказваха да служат. Напълно неподчиняващо се на кормилото, дахабийето беснееше във врящата пяна.

Ето, че черните блестящи скали се събират пред нас, оставяйки отворена само една порта, което едва има ширината на нашия кораб.

Талазите биват буквално пресовани и се сриват под формата на могъщ сноп в един басейн, осеян с остри като бърснач и изпилени като игли каменни блокове. С бясна бързина се стрелваме към портата. Греблата са изтеглени. Сега сме в страховитата дупка, чиито стени са толкова близо от двете ни страни, че можем да ги достигнем с ръка. Нещо сякаш иска да ни изстреля във въздуха, с такава необуздана сила ни запокитва течението през искрящия гребен на водопада. Сгромолясваме се в гърловината на котела. Нещо клоkochи, пръска, шуми, бушува, гърми и реве около нас, сякаш са изтървани духовете на хиляди преизподни... Ето че нещо отново ни сграбчва с непреодолима мощ и ни дръпва рязко по една косо спускаща се равнина, чиято повърхност лежи гладка и дружелюбна пред нас, но тъкмо под тази гладкост се крие най-опасното коварство, защото ние не плаваме, не, ние падаме, ние пропадаме с главоломна сила по стръмната плоскост и...

— Аллах керим! (Аллах е милостив!) — прозвуча сега пронизителният глас на Хасан. — На греблата, на греблата, мъже, герои! Нима не виждате смъртта пред вас? Амахл, амахл, я Аллах амахл (Действайте, в името на Аллах, действайте), кучета, пъзливци, чада, работете, работете, мъже, храбреци, герои!

Втурваме се устремно към една ножица, която се отваря точно пред нас и в следващия миг трябва да ни унищожи. Скалите са толкова остри и падът на могъщото течение е толкова стремителен, че от кораба не може да остане и педя дърво.

— Аллах, я сатир! (О, Пазителю, помогни!) Наляво, наляво, кучета, синове на кучета, внуци на кучета, наляво, наляво кормилото, смелчаци, чудесни, несравними! Аллах, Аллах! Машаллах! (Слава на Аллах!)

Корабът се подчинява на нечовешките усилия и прелита край опасността. След няколко мига се намираме в спокойния фарватер и всичко живо пада на колене да благодари на Всемогъщия.

— Ешхету ину ла иллаха 'лах! (Засвидетелствайте, че има само един бог!) — отекна ликуващо по палубата.

— Салам аллейна бе барактак! (Помилвай ни с твоята благословия!)

В този миг нещо се изстрелва зад нас, като задрънато от тетивата на лък. Това е сандалът, оставил зад себе си същите опасности като

нас. Бързината му е двойно по-голяма от нашата и трябва да мине край нас. Но откритият фарватер е толкова тесен, че с голямо усилие съумяваме да се отдръпнем. Отминава с шумене почти отърквайки борд в нашия. На мачтата се обляга Абрахим ага, скрил десница зад себе си. Точно срещу мен вдига рязко по бузата скритата отзад дълга арабска кремъклийка... аз се хвърлям на палубата... куршумът просвирва над мен... и в следващата секунда сандалът е далеч напред.

Всички виждат коварния опит за убийство, но никой не намира време за удивление или гняв, защото течението отново ни грабва и понася в лабиринт от рифове. Тъкмо се каня да отида до каютата да се осведомя за състоянието на Лайлет, когато силен кръсък ме кара да остана на мястото си.

Сандалът бе налетял на една от скалите и от силата на сблъсъка един мъж бе изхвърлен през борда. Моряците въртяха греблата в талазите и леко пострадалият съд се стрелна отново свободно напред, подхванат от вълните. Но падналият остана във водата, вкопчил се отчаяно за скалата. Грабнах едно от наличните въжета от палмово лико и се втурнах към борда. Хвърлих го към застрашения мъж, той посегна, сграбчи го и бе изтеглен... Беше Абрахим ага.

Благополучно стигнал на палубата, той отърси водата от дрехите си и се спусна към мен със свити юмруци. Но се опомни, спря посред движение, обърна се и побърза към каютата. Ала още преди да я е достигнал, аз вече стоях пред него.

Бързеят беше успешно преодолян в неговите най-опасни места и сега можехме без бързане да се обърнем към нашата частна работа. Но явно засега преговорите щяха да ми бъдат спестени, защото Омар дотича, дръпна противника за врата и насочи насреща му запънат пищов.

— Абрахим ага, забрави ли, че съм слуга на моя победител и като такъв съм длъжен да пазя достъпа до неговия харем?

— Махайте се, разбойници! Дано Аллах...

— Мълчи, Абрахим ага, иначе в следващия миг душата ти ще бъде там, където живеят братята на Пъкъла. Кълна се в брадата на Пророка, аз не се шегувам!

Моят добър Омар се почувства засегнат в своята служба, а когато случаят беше такъв, нямаше по-луда глава от него. Абрахим трябва да го съзна и отстъпи. Тук стоеше срещу двама и беше достатъчно умен

да се откаже от борбата. Но във всяка от неговите черти можеше да се прочете неотменима решимост при първа възможност да я поднови с двойна сила. Без дума повече да каже, той се извърна и се настани на един пакет майчин лист. Трюмът не бе побрал целия товар и част от стоката бе закрепена по палубата.

На следващия пристан трябваше да оставим на сушата наетите от горната страна на бързея моряци. Ето защо дахабийето се насочи към брега. Но аз наредих на рейса да не губи там време, а веднага да се отблъсне. Въпреки че много му се искаше след голямото напрежение да позволи така необходимата почивка на хората си, той прояви готовност да изпълни желанието ми, но за съжаление му бе попречено. Когато наближихме брега, една лодка тръгна с гребане насреща ни. В нея седяха мрачно гледащи мъже, които веднага се качиха при нас на борда. Бяха гавази — полицаи.

Екипажът на сандала, който бе пристигнал тук да поправи получената повреда, бе разказал за отвличането на жената. Така че не биваше да се учудвам на неприятната визита. На това отгоре чудесният Халид бен Мустафа бе отърчал при съдията и му бе дръпнал една толкова добре формулирана реч за неверническия убиец, разбойник, размирник и бунтар, че щях да бъда много доволен, ако успеех да се отърва здрав и читав.

Тъй като правосъдието по тези страни още и понятие си няма за важната индустрия на връзките книжа, съдебни преписки, документи и по тази причина действа много бързо и по съкратената процедура, то всички бяхме вкупом подбрани и незабавно транспортирани. Дори Лайлет, дълбоко забулена, бе заставена да се качи в една носилка и да следва нашето шествие. А то с всяка измината крачка ставаше все по-голямо, понеже към него се присъединяваше мало и голямо, кьораво и сакато. Но на тръгване тя ми подвижна няколко думи на италиански, които тутакси прогониха всичките ми опасения.

— Аз съм християнка и бях насилствено отведена от него!

Каквато и причина да я бе карала досега да премълчава този факт, сега разбра, че това сведение е необходимо и ще ми бъде от голяма полза. Но откъдето взе тоя италиански и коя беше тя?

Сабетх боят, или директорът на полицията, седеше със своя секретар и вече очакваше нашето пристигане.

Той носеше отличителните знаци на майор, но не изглеждаше нито войнствен, нито прекалено интелигентен. Както командата на сандала, така и той бе смятал претърпелия злополука Абрахим ага за удавен. Сега се отнесе към възкръсналия от смъртта с респект, от който можех да си извадя заключение какъв страх е съумявал да вдъхва някогашният Хеджан бей.

След като на последния бе предложена лула, която естествено бе приета, разглеждането на делото започна с доклада на Абрахим ага за случилото се.

Аз бях седнал на дивана, от който въпреки настояването на сабетх беа не бях станал.

След като тъжителят бе дал показанията си, мъжът от полицията се обърна към мен:

— Имаш ли да кажеш нещо към думите на агата — Аллах да го закриля! — Франк?

— Нищо.

— Значи признаваш истинността на това, което чу?

— Да.

— Добре. Ти си виновен и после ще си чуеш наказанието!

И обръщайки се към Омар, продължи с най-гневния си тон:

— Знаеш ли какво те очаква, куче на един роб? Недей си мисли, че стоиш под закрилата на тоя неверник, дето се позовава на своя консул! Ти си поданик на великия господар — Аллах да умножи неговото велелепие! — и заслужаваш смърт. Гавази, донесете камшика!

Съдбовният синджир с кожения ремък за бастонадата бе донесен и слугите на справедливостта приближиха към моя доблестен майордом, за да изпълнят наказанието, което винаги бива гледано с голямо удоволствие.

Той ме погледна умолително с тревожни, търсещи помощ очи.

— Беш юз, въздайте му петстотин! — гласеше заповедта.

Сега аз се надигнах.

— Накарай слугите на Твое височайше правосъдие още малко да се позабавят, о, бимбаши, и хвърли погледа на твоите сияйни очи върху този документ!

Дадох знак на Омар и чрез него му предадох фермана.

— Какво трябва да правя с тая писаница?

— Искам ти или твоят сабетх ефенди да прочетете гласно първите думи!

Той предаде пергаментата на секретаря си и онзи прочете:

— „Притежателят на този буйрулту е капитан ефенди Н.Н. от Н., който пътува по заповед на своя крал в Египет, Нубия и Хабеш...“

— Стой, сега знаеш кой съм и заповядай на слугата си да прочете последните редове!

Той стана.

— „Да му се оказват всички почести, да му се дава закрила и помощ и се изпълняват желанията му така, че при завръщането си да може да разказва само добро за Нашата страна!“

При тези думи лицето на достопочтения бей стана малко по-дълго, отколкото бе преди туй. Но още по-голямо беше безпокойството му, когато продължих:

— Ще имаш ли добрината да ми кажеш, о, бимбаши, каква чест трябва да отдаде един служител на фермана на Негово величество султана? Ти го взе в ръката и го върна сетне като някоя книжна кесия, от която са изсипани фурмите!

— Не знаех, че притежаваш такъв ферман.

— Хубаво. Аз ще разкажа на Негово безподобие, че ти не знаеш нещо, което е трябвало да знаеш. Но още по-лошо за твоята душа е, че не си се научил да отличаващ тъжителя от обвиняемия. Кой ти заповяда да отрупваш престъпника с почести и да осъждаш пострадалия, без да си го изслушал?

По време на думите ми настъпи дълбока, безмълвна тишина сред доста неспокойното преди туй множество. Лицето на служителя доби израз на тотално описване и малките му пусти очи зашариха безпомощно между мен и Абрахим ага. Последният подскочи от дивана и извика:

— Келб, куче, какво се осмеляваш?

Без да обърна внимание на оскърблението, аз продължих:

— Аз съм този, о, бимбаши, който трябва да повдигне обвинение. Обвинявам този мъж, който се нарича сега Абрахим ага, за да прикрие прежните си дела, в отвличане на жена. Той отвлеche със сила моята приятелка, която не е дъщеря на исляма, а християнка. Аз я изтръгнах от неговите ръце, както ми повеляваше дългът на справедливостта, а ти искаш да ни накажеш, сабетх бей? Аллах да

дари духа ти със светлина, та да се научиш да вършиш онова, което е угодно нему и на твоя повелител!

Из цялата тази страна просто се изискваше безочие да се възползваш от ситуацията. Но докато бях буквално се приведе под товара на думите ми, те предизвикаха у обвиняемия тъкмо обратния ефект. Той измъкна камата от пояса, забравяйки от ярост всичко около себе си, и се втурна с дрезгав рев към мен. Аз го превъзхождах както по физическа сила, така и по хладнокръвие. Обезоръжих го с една бърза хватка и го блъснах в услужливите обятия на моя слуга, които тутакси го стегнаха като менгеме.

— Бимбаши, ти ли си властта тук, или трябва сам да се закрилям? — извиках сега, измъквайки револвера. Това му възвърна дееспособността и както бе откачало лекомислен към мен, така сега се обърна без въздържаност срещу яростно фучащия Хеджан бей.

— Вържете му ръцете и краката и го замъкнете в зандана. Случаят е тежък. Трябва да го обмисля и да постъпя като справедлив съдия!

* * *

Приеми моя поздрав, Кахира, великолепна кралица на Египет, обхваната от палми и градини, граничещи с пустинята! Привет на твоето благотворно небе, на твоите стройни минарета, на хладните ти улици, на шумящите платани и отрупани с плод сикомори, на твоите разнасящи балсамни ухания портокалови горички и натежали от фурми финикови палми! Привет на вас, сарацински къщи, привет на теб, о, изпъстрен с цветя Есбекийе, поздравя на вас, устремени в небесата пирамиди, и на теб, разположен сред пустинята Град на мъртвите, на теб, о, Мокаттам, с твоите планини, на теб, о, Булак, с твоето изпълнено с барки пристанище, и на теб, о, Фостат, с твоя дивен остров... да, поздравявам те, о, Кахира, теб и целия твой народ! Ес салам алейкум! (Мир и благоденствие вам!)

Дълги месеци бях бродил из пустинята и сега се връщах в несравнимия град, където отново щях да срещна следите на европейския живот, да намеря брата и да приема приветствията от далечната родина. Който познава Кайро, не би се удивил на патоса, с

който поздравих Града на петстотинте джамии, когато нашето дахабийе пристана в Старо Кайро. Омар ага се кълчеше от прехлас около багажа и дори Хасан, старият Абу ер Реисан, се провикна със своя дълбок глас:

— Саллах ен неби! (Слава на Пророка!)

Накъдето и да погледнеше окото, съзираше щастие и радост. Само Лайлет се бе облегнала неподвижно до входа на каютата и не проявяваше никакви признаци на чувства. Тя беше за мен една загадка, една дълбока, неразрешима загадка и тази непроницаемост хвърляше своите тежки, тъмни сенки в най-светите и съкровени кътчета на моето сърце.

Усложнението при сабетх бея беше останало неразрешено. За да може да извлече някаква изгода от благоприятното ми мнение, той ми беше предложил своето гостоприемство. Но едно пребиваване у дома му не можеше да ми донесе никаква полза и ето как аз отпътувах, без да дочакам съдебното му решение. Вярно, той ме увери в брадата на Пророка и в безбройните бради на всички халифи, че ще накаже затворника за назидание на другите, но аз бях уверен, че няма да му причини и най-малката болка, а ще го освободи час по-скоро. В интерес на истината бях много радостен, дето се отървах толкова леко от затрудненото положение, и поради това настоях за възможно по-бързо отплаване. По отношение външната форма пътуването бе протекло благополучно, но не така стояха нещата от гледна точка на най-горещото желание на моето сърце. С всеки изминал час то тупаше все по-високо и копнееше под могъщия порив на една любов, за каквато никога не се бях смятал способен.

Часове наред стоях при Лайлет и не можех да откъсна очи от прекрасните ѝ черти. Когато нямаше никой наблизо, тя ми ги предлагаше открито и това ме изпълваше с цялата блаженост на един рай. Но този рай още не можех да нарека мой. Не липса на смелост или самочувствие ме въздържаше да изрека решителната дума. В цялото същество на красивото момиче бе залегнало нещо, което я правеше недостъпна за един деликатен характер, нещо предупреждаващо, покъртително, което не можех да нараня и оскверня.

Знаех и усещах много ясно, че се чувства безкрайно щастлива, че е освободена от оковите на Абрахим, и все пак от чертите ѝ, от всяка нейна дума лъхаше някаква тиха меланхолия, някакво неспокойствие и

тревога, което ме изпълваше с тайна угриженост. Често бе стигал до устните ми въпрос за обяснение, но винаги срещях искрено умоляващия поглед на големите, изпълнени с дълбока светлина очи и не можех да постъпя другояче, освен да преглътна въпроса и да предоставя разрешението на бъдещето. И все пак често изненадвах тези очи да се спират на мен с израз на сърдечна любов и безрезервно доверие. Но от време на време ми се струваше, че в него е примесено неволно съчувствие, което ме тревожеше повече, отколкото би го сторило едно открито представено неблагоприятно положение.

Беше снощи. Луната хвърляше своята магическа светлина върху тъмните планини на Мокаттам и по водата трепкаха сребристи отражения. Едрите ярки звезди на Южното полукълбо сякаш се бяха спуснали близо до земята и вечерният въздух бе наситен с балсамови ухания. Бях се облегнал самотно отпред недалеч от рейса и се отдавах без съпротива на елегичното въздействие, което една такава нощ оказва на всяка възприемчива душа.

По едно време Лайлет пристъпи до мен, отметна воала и изложи страните си на леко подухващия ветреца. Имах чувството, сякаш лунните лъчи заструиха по-бързо и радостно, за да целуват нейното чело и устата ѝ, сякаш палмите по брега ѝ помахваха от полумрака своите поздравии, сякаш плискането на вълните замлъкна пред омагьосващото влияние на нейната близост. Нещо нежно и жално лежеше в ангелския ѝ лик. Една дълбока и тежка въздишка повдигна гърдите, чието движение въпреки покривалата успях ясно да различа. Внезапно сложи ръка на моята и тихо и принудено прозвуча:

— Ох, не ми се сърди, благодетелни!

Не знаех какво да ѝ отговоря. Погрешно изтълкувала моето мълчание, тя обви ръце, подтикната от някакъв непреодолим импулс, около врата ми, притисна здраво главица към гърдите ми и изхлипа:

— Лайлет не е виновна!

Още един дълъг, дълбок, неподлежащ на описание поглед, сякаш трябваше да потопи цялата си душа в моите очи, и после побягна към каютата.

Аз останах сред буря от чувства, която не ме остави на мира цялата нощ, а и на сутринта още не беше се усмирила. Някаква тайна, някакво бреме гнетеше нейната душа и отнемаше свободата на сърцето ѝ, което забавяше осъществяването на моите радостни възжелания. Но

аз потиснах опасенията си. Близкото бъдеще бездруго щеше да ми донесе разрешението на загадката и да ме осветли за положението около моята мълчалива повереница. Но както и да стояха нещата, тя трябваше да стане моя, та ако ще за един-едничък миг на радост да заплати със смърт или пуст и безрадостен живот!

Малкото пасажери, които дахабийето бе взело по път, минаха по трапа и аз се запътих сега към Лайлет, за да ѝ напомня, че трябва да тръгваме. Тя бързо приближи и помоли припряно:

— Не ме напускай още сега, а ме вземи със себе си!

Колко странно прозвуча само тази молба! Наведох се към нея и ѝ прошепнах с преливащо сърце:

— Аз никога, никога няма да те оставя!

Понеже знаех, че брат ми е сменил жилището си, а настоящият му адрес още не ми беше известен, наех за мен и Лайлет една баруче — една от онези натъкмени с възглавници двуколки, които са обичайни за Кайро. И предоставяйки на Омар грижата за багажа, потеглихме към „Отел д’Ориент“, където щяхме временно да се настаним.

Беше вече твърде късно да посетя консула, за да събера необходимите сведения и да получа евентуално пристигналите писма и документи. Ето защо реших да не излизам, а да се занимавам с подреждането на своите впечатления.

Тъкмо бях приключил с тази работа, когато Лайлет влезе при мен. Всяка нейна черта ми казваше, че я занимава някакво решение. А когато приближи до масата, знаех, че има намерение да даде отлаганото до днес обяснение. Но ето че погледът ѝ се спря върху лежащата пред мен папка, на която със златни печатни букви бе написано името ми. По лицето ѝ трепна светкавица на изненада и с несигурен, направо треперещ глас прошепуна:

— Дойдох да ти поднеса вечерния поздрав. Лейлтак саиде! (Лека нощ!)

— Лайлет — извиках, скачайки, — от какво се уплаши? Само тези две думи ли искаше да ми кажеш?

— О, не, господарю, ти щеше да чуеш много неща, но устните трябва да се затворят, за да проговорят утре!

— Утре? Защо не днес, защо не сега? Не чувстваше ли, че през цялото време сърцето ми копнееше за словата, които ти досега

съхраняваше и сега отново искаш да премълчиш?

— Аз по всяко време четях в очите ти мъката на твоята душа, ала устните ми оставаха неми, защото...

Сложи ръце пред лицето и облегна глава на рамото ми, дишайки дълбоко. Аз обвих ръце около нейната нежна, стройна фигура, но тя се отскубна и още преди да съм могъл да ѝ попреча, изчезна зад вратата на своите покои.

Какво беше това? Какво я беше уплашило и разтърсило така? Можеше ли наистина безобидната, невзрачна папка да предизвика така внезапна сдържаност? Подмятан между хиляди смътни и несигурни мисли, седях и си блъсках главата със страхове и догадки, чиято несъстоятелност отново и отново трябваше да оборвам. Не можеше все пак моето написано върху папката име, което тя досега наистина бе чувала само в неговия арабски превод, да въздейства върху настроението и решението на това доскоро напълно непознато за мен същество така силно, както току-що бях забелязал. Не ми оставаше нищо друго, освен да се въоръжа с търпение и да дочакам утрешния ден, за който тя спомена.

Брат ми живееше, както на утрото научих, в Булак. Веднага се отправих нататък, за да го видя отново след толкова дълго време и стана свидетел на щастието, за което ми бе писал.

Влязох без оповестяване. Той седеше на дивана с подвити крака и достоен израз на лицето като истински падишах. Вдигна очи към натрапника. Моите черти, загорели от слънцето почти до черно, изсушени от зноя на пустинята до кокал и забулени от гъстата брада, в първия миг, изглежда, му се сториха непознати. С намерение да пробвам докога ще издържи инкогнитото ми, поздравих с ориенталска сериозност:

— Салам ал...

Тогава той скочи и втурвайки се с разтворени обятия към мен, извика:

— Затваряй си човката, златно момче, за твоето „салам“ и говори, както ѝ е отредено! Но, за Бога, скъпи братко, как само те е пипнал господин слънце! Вярно, аз се улавям в благодатната мисъл, че махараджата на Седемте Индии ми е пратил един от най-черните си арапи, за да ми представи един стъписващ пример за модел на катранена човешка кожа. Ела, подвий си дългите крака и седни, та

човек на спокойствие да може да се наслади на твоята стара, скъпа, вярна, честна и домашно печена физиономия.

Беше си все същият весел, жизнерадостен и закачлив компаньон, който съумяваше да навлече в забавни одеяния дори най-сериозните изблици на своето сърце. По тази причина често биваше вземан от странични хора за повърхностен, а той просто бе твърде горд, за да разкрие на неканени погледи своята вътрешност.

Подръпна ми нежно чорлавата брада и усмихнато продължи:

— Слушай, драги мой, само не се показвай с тоя мимозов гъсталак пред никоя дама, в противен случай не би могъл да си пожелаеш по-решително фиаско! Три месеца не бива да се мяркаш в никаква компания, гарантирано, и аз трябва здравата да се потрудя над теб в миячната, ако не искам да ти бера резила като брат!

Сърдечната радост от срещата го караше да говори така, а пък и аз знаех, че думите му са добронамерени. Но въпреки това те ми причиниха болка, понеже засегнаха единственото ми уязвимо място. Ако гибелният климат до такава степен бе омаскарил външността ми, че дори братът забелязваше толкова малко привлекателност в нея, то какво ли очаквах тогава от Лайлет? Глупецът аз! Наистина, по отношение женската благосклонност май не можех да говоря още за никакъв опит, но и на най-невежия бе известно, че любовта предпочитала прави тържественото си влизане най-вече през очите. А аз сега приличах повече на бедуин от известното племе уелад слиман, отколкото на цивилизован ученик-последовател на Ескулап, шарещ наоколо в ботуши на жених. Загадката бе разрешена, и то по начин, който ме представяше на бъдещето не съвсем лишен от надежда.

След като радостно възбудените сърца си получиха своето и бурята на чувствата отмина, двамата се настанихме един до друг, за да си разменим необходимите вести. Едва сега, в хода на спокойния разговор, видях следа от тежка умора да лежи около потъналите очи, хлътналите страни и болезнено свитата уста на брата. Обикновено крепки и еластични, движенията му сега бяха видимо вели, а радостната руменина отпреди малко бе отстъпила място на болнава бледнина. Той беше болен... той страдаше... не можех да храня никакво съмнение. Със съчувствие и угриженост улових ръката му и се осведомих за причината на промяната, която за братските очи бе по-

забележима отколкото за тези на всеки друг. Минутно мълчание последва моя въпрос, а после с тих, вибриращ глас попита:

— Получи ли последното ми писмо?

— Да.

— И прочете за моето щастие?

— С искрена радост и благодарност към Бога, Бернхард, който ти е позволил да намериш едно такова същество!

— То изчезна... изчезна... вероятно завинаги!

Прозвуча толкова безутешно, толкова безнадеждно и понеже бях очаквал да го заваря в лоното на обилно щастие, извиках слисано:

— Изчезна?... По кой начин и защо?

— Изгубих я.

— Изгуби? По чия вина? Хайде говори, де!

— Ти естествено трябва да знаеш всичко дори от братска откровеност. Но още едно. Ти познаваш порядките в тази злощастна страна по-добре от мен и може би ще съумееш да дадеш съвет там, където аз отдавна съм застанал в края на мъдростта си и напразно си блъскам мислите да открия нещо, което да ми даде надежда. Да, аз приветствам твоето пристигане като единственото събитие, което може да ми донесе ако не жадуваната помощ, то поне утеха и успокоение.

— А аз повтарям молбата си. Та говори най-сетне, де! Не виждаш ли, че буквално ме изтезаваш! Какво всъщност се случи, та те превърна от толкова весел, пълен с надежда и щастлив компаньон в толкова съкрушен, толкова обезкуражен, лишен от обичайната енергия и самоувереност?

— Слушай тогава! Знаеш, че обитавах горния етаж на една стара постройка, от чийто равен покрив имаше открит изглед към по-ниско разположените покриви на съседните къщи. Аз имах навика да прекарвам горе прохладните часове на деня, а и вечер се качвах също, за да се наслаждавам на приятния въздух и великолепието на небето, макар като чужденец да се подхвърлях на опасността да си навлека толкова опасното тук възпаление на очите.

Съседната къща обитаваше един от онези левантинци, които в повечето случаи идват в Египет като закleti сиромаси и с нечестни похвати и жалки шмекерии натрупват цяло състояние. След това само се стремят да го запазят, тъй като при царящите в страната условия благоразумието им забранява да вадят на показ своята заможност.

Мъжът беше дошъл заедно с жена си и нейната сестра от Сирия, както скоро научих, и за пари беше готов на всичко, което обещава да донесе печалба.

Колкото малка симпатия изпитва човек към мъжката част от левантинските християни, толкова прочути са жените на Левант със своята често направо замайваща красота и душевни качества. Те са поставени в пълна противоположност на своите морално пропаднали съплеменници и аз твърдо вярвам, че са единствените сред жените на всички представени тук раси, на които човек може да повери щастието на своя живот.

Често виждах двете съседки да се разхождат с наслада по покрива на тяхната къща, но винаги дълбоко забулени. Само от време на време до мен достигаше някой откъслечен звук от техния винаги тихо воден разговор. Ако можех да съдя по приятния, мек тембър на единия глас, говорителката беше млада и едва ли грозна. Във всеки случай фантазията ми започна своята ласкава за нея дейност и понеже забелязах, че и на мен бива посвещавано известно внимание, скоро у мен се породих желанието да пооткрехна донейде тайната на булото. Те не бяха мохамеданки и следователно можех да приема, че едно малко любопитство от моя страна няма да се натъкне на пълна невъзможност, толкова повече че и от туркини бях получавал разрешение да хвърля един поглед зад жестоките и завистливи дипли на яшмака.

Една сутрин те бяха слезли след свършване на часа за отдих и аз вече бях с намерение също да се отправя към стаята си, когато отново долових леки стъпки. Бързо се извърнах. Но как да ти опиша великолепието, на което се натъкнаха сега очите ми! Изобщо няма да опитвам, защото не бих могъл и приблизителна представа да ти дам за откритата се пред мен красота, чистота и невинност, въплътени в едно женско създание, каквото нито картината на някой художник, нито някое от творенията на моята фантазия ми бе показвало. Не беше жена, а момиче, не съпругата на търговеца, а нейната сестра.

С поривиста крачка пристъпих до парапета и с един бърз скок се озовах долу при нея, пред нея, в непосредствена близост, така че можех да я склуча в обятията си, ако не беше се отдръпнала.

Беше забравила нещо и побързала да се върне, без да си спусне яшмака. Сега стоеше пред мен, пламнала от уплаха, и аз ясно видях, че трепереше. Струваше ми се, че небето се отвори, за да ми предложи

всички свои блаженства. С едно бързо посягане хванах двете малки бели ръце. Но и аз като нея не можех да говоря. Не бях бързият, дързък мъж, какъвто ме познаваш, а като някое дете, като някой божек, който не смее и звук да отрони от устните си, а концентрира молбата за милостиня единствено в необикновения поглед на своите очи.

Нейните очи също говореха. Вярно, потърсиха земята, но не забелязах в погледа гняв, а само страх и притеснение. Аз знаех всичко, всичко. Тя също ме бе забелязала при своето нееднократно присъствие на покрива, наблюдавала ме бе и може би усещаше влечение към самотния чужденец, който я даряваше с толкова много внимание. Чувство на безкрайно щастие изпълни гърдите ми и в следващия миг я бях привлякъл към себе си и прилепил уста към нейните меки, сочни, топли устни. С напъване на всички сили тя поиска да се освободи, но аз я държах здраво и попитах:

„Моля те, моля, кажи ми името си!“

„Казвам се Варде — прозвуча тихо и е нов опит да се изплъзне, прибави: — Пусни ме да си вървя, ден е и ме е страх!“

„Варде, Варде ли се казваш? Това означава на езика на моята страна Роза. Искаш ли да бъдеш моята роза... моя роза?“

Не отговори, а продължи да се бори с моите все още обгръщащи я ръце.

„Ден е, казваш, и затова те е страх? Щеше ли да побегнеш, ако беше тъмно и никой издайник не можеше да види моята целувка?“

„Пусни ме да си вървя, о, пусни ме!“

„А ще дойдеш ли пак, днес, когато стане вечер?“

„Не бива!“

Притегляйки я по-плътено към себе си, аз я заплаших:

„Ще те държа, докато кажеш, че ще дойдеш.“

„Ти си франк, твоето сърце принадлежи на родината ти и...“

„О, не, не — прекъснах я аз, — моето сърце принадлежи на теб, единствено на теб, и никога няма да помисли за някоя друга! Ще дойдеш ли?“

„Ще дойда“ — прошепна тя.

„Сама?“

„Сама!“

Още една целувка, срещу която сега не се възпротиви, а после бързо се отдалечи. Стоях като сомнамбул. Един поглед нагоре към

парапета, от който бях скочил, ми показва, че трошливите тухли предлагат за ръцете и краката опасни, наистина, но все пак достатъчни опорни точки. Скоро се намерих горе. Обръщайки се, забелязах последната дипла на изчезваща женска дреха. От безпокойство по мен се бе спряла зад издатъка на стълбите, докато ме види в безопасност. Тя ме обичаше, сега го знаех със сигурност и с нетърпение заочаквах вечерта.

Докато разказваше този щастлив миг от живота си, бледите му страни се бяха зачервили, а очите — изпълнили с блясък. Да, такъв си беше той: дързък, решителен, възползващ се от мига. Защо ли не бях постъпил и аз така с Лайлет!

— Тя съдържа думата си — продължи той. — Дойде и оттук насетне се виждахме всеки ден и скоро вече се занимавахме с обсъждане на нашето бъдеще. Един ден забелязах, че беше помълчалива и тиха от обикновено. Попитах я за причината и научих, че някакъв богат египтянин дошъл през деня при нейния зет и се пазарил вероятно за нея. Знаеш, че тук жените се продават или поне се придобиват срещу известна сума. На мен в момента ми липсваха средства, но въпреки това реших още на другия ден да посетя зетя, за да изпреваря другия. Варде щеше да го подготви.

На следващия предобед седях горе на платформата. По едно време чух шум, наведох се и видях двама мъже. Същевременно и те погледнаха нагоре и веднага ме забелязаха.

„Ааиб аалейху! (Позор за него!)“ — чух да вика единият, оглеждайки с мрачен поглед дуvara, който бях използвал като стълба.

Кои бяха двамата? Зетят, когото още не познавах, с онзи египтянин? След известно време наредих да му предадат, че желая разговор с него, и получих отговора да отида утре. Защо чак утре? Не можех да се освободя от чувството, че срещу нас е пуснато в ход нещо враждебно, и с непреодолима потиснатост зачаках вечерта, за да говоря с Варде.

Времето на срещата ни дойде, но не и любимата. Чаках до късно през нощта, но напразно. Сега вече заветно желях настъпването на деня, за да си изясня нещата при левантинеца.

Той ме посрещна с физиономия, по която злорадството бе явно изписано, и едва-едва спаси обичайната при едно посещение вежливост. Въпреки това аз му поднесох работата си с възможно най-

голямо спокойствие и любезност, а после с напрегнатост заочаквах неговия отговор.

„Ти си един от ефендитата, повикани от хадифа (вицекраля) да му построят големи къщи, в които парата работи повече от сто мъже?“

„Да.“

„Мразя ги тези чужденци, дето идват само за да ни направят бедни. Ти никога вече няма да видиш Варде!“

Изявлението беше наистина достатъчно ясно, но въпреки това аз съдържах гнева си и всячески се постарях да го склоня да промени решението си. Напразно. А когато накрая настоях да говоря лично с момичето, той се надигна и ми даде съкрушаващия отговор:

„Ти наруши порядките и законите на страната и си видял лицето на една жена, която е станала собственост на друг. Варде вече замина с мъжа, на когото я дадох. Върви си и кракът ти повече да не стъпва на моя покрив!“

„Значи си я принудил да напусне тази къща?“

„Принудил — изсмя се оня. — Лъжеш се, чужденецо. Тя тръгна с радост към кораба, защото се надяваше да те намери там.“

„Мен? Значи сте я измамили, предали! Знаеш ли, окаянико, че аз ще я търся и ще я намеря? Но горко ти, когато ти подиря сметка!“

„Мълчи! Ти си аджамия в тази страна, иначе щеше да ти е известно, че имам власт да се разпореждам с жените от моята къща според угодата си. Махай се, докато моят гняв не те е препратил при закона!“

Той говореше истината и имаше право да доложи оскърблението, което му бях нанесъл в увлечението си. Ето защо се овладях и си тръгнах, твърдо решен да направя всичко възможно и да поема всякакъв риск, но да намеря отвлечената любима.

Възможно беше просто да ми е разправил приказка и Варде да е още при него, но моите разследвания скоро ме доведоха до убеждението, че е казал истината. Но толкова по-безрезултатни бяха всичките ми усилия да открия някоя следа от възлюбената, макар да не пропуснах нищо, което би ми дало и най-мъглявата надежда.

Така минаха месеци, които ми донесоха единствено убеждението, че трябва да се откажа. Но всичко в мен се бунтуваше срещу мисълта, че чудесното същество, което ме обичаше с целия

плам на сърцето си, се намира в обятията на друг. Погледни ме... какво стана с мен?

Замълча. Познавах го и знаех, че всеки опит за утеха ще бъде безполезен.

— Не ти ли хрумна да научиш нещо чрез сестра й?

— Естествено. Това беше толкова близо до ума, че си го помислих още в първия час. Реших да говоря с нея, та дори и с това да се подхвърля на опасност. Но тя беше строго пазена, нямаше право вече да се качва на покрива. И понеже аз все пак не изоставих поста си на платформата, моят противник доведе нещата дотам, че хазаинът с хиляди уверения за своето съжаление ме уведоми за необходимостта да ми потърси друго жилище, тъй като сам той се нуждаел сега от моето.

— И ти се подчини доброволно на тая глупост?

— Волю-неволю, а и през ум не ми минаваше да се разправам с мъжа.

— И сега той наистина обитава помещенията?

— Не си го и помисля. Още стоят празни, въпреки че иска да ги даде под наем.

— Добре, аз ще отида при него и ще видя дали ще мога да ги получа за мен.

— За теб? — възкликна изненадано. — Вярно, имаш право. Иди, братле, ти ми вдъхваш нов живот! Ох, знаех си, че твоето идване ще ми донесе бодрост и кураж!

— Ей ти го на сангвиника! Първо напълно безнадежден, а само след една дума изпълнен с големи очаквания! Не се заблуждавай, Бернхард. Ние ще се посъветваме и със сигурност няма да пропуснем нищо, което може да бъде направено, но ако твоите усилия преди са били напразни, то сега, след толкова дълго време, не можем да предявяваме големи претенции към щастието или случайността.

— Знам, знам! Но все пак не можеш да ми забраниш да се радвам на твоето присъствие и да изразявам мнение, че на двама е полесно отколкото на един. Само една следа, една малка, лека следа ми достави и това ми е достатъчно! После аз ще доведа изчезналата, та дори да се наложи да я изровя изпод пирамидите.

Беше скочил. Надеждата беше напрегнала сега неговите мускули, зачервила страните му и съживила погледа му. Не можех да не се

радвам на това и се включих в неговото ведро настроение.

— Тая работа ми се струва малко трудничка, но ако се наложи да я отмъкваш от някой харем, аз съм насреща. В тези неща имам известен опит, а и необходимия късмет.

— Ти? — попита ухилено. — С коя Зулейка на великия везир или на падишаха офейка?

— Зулейка? Я стига, това име е твърде прозаично за едно такова приключение! Лайлет трябва да се казва тя, да, и така се казва тя действително. Искаш ли да я видиш?

— Момче, или си се захванал да пишеш романи, или нещо ти е мръднала чивията, което при тукашната жега е напълно извинимо.

— Блажени са, които не виждат, а вярват, но още по-блажени са, които не вярват, а пък виждат. Ти се мислиш към най-блажените, затова си навлечи празничните дрехи, невернико, и се докарай, защото в „Отел д’Ориент“ ще видиш короната на всички красавици, с която сигурно няма да може да се мери и твоята Варде!

— Чуй, синко, ти май говориш сериозно!

— Сериозно естествено.

— Наистина ли? Значи и ти си се влюбил? Ей, тази болест като че започва да се превръща в епидемия на нашето семейство — първо аз, сега ти! Ела и разказвай!

— Не, ела и виж! За разказване и по-късно има време. Аз и бездруго прекалено много се задържах.

— Както заповядаш. Но едно ще ти кажа, ако красотата на твоята Зулейка...

— Лайлет се казва тя!

— Добре, ако красотата на твоята Лайлет е само наполовина толкова голяма колкото моето любопитство, онова с „чивията“ си има своето пълно основание. И тъй, en avant!^[6]

Тръгнахме и скоро си пробивахме път през пъстрата навалица на тесните сокаци. Вече бяхме близо до хотела, когато брат ми ме улови внезапно за ръката.

— Боже мой, възможно ли е? Братле, вярно е, че твоето идване ми носи късмет. Погледни двамата мъже, които ей сега ще минат край нас!

Проследих посоката на пръста му и... почти се стреснах, защото единият от двамата не беше друг, а... Абрахим ага, Хеджан бей. Значи

сабетх беят го беше освободил — точно както си бях помислил — веднага след моето заминаване и тоя ме бе последвал.

Той също ме забеляза. По лицето му трепна светкавица на радостно удовлетворение, но той бързо се овладя и мина с придружителя си край нас. Мимиката на изненада не се бе изплъзнала на моя брат.

— Познавате ли се? — попита с кажи-речи пресекнал дъх.

— Много добре. Защо?

— Защо? Боже мой, нима не отгатна от думите ми кои са двамата?

— Говори!

— Левантинецът е мъжът, когото в онзи предобед видях на покрива на съседната къща. Кой е той... и къде се запозна с него?

Едва чух въпроса. Чувствах се, сякаш бях ударен с боздуган. Спрях като окаменял и видът ми трябва да е будел тревога, защото брат ми извика, дърпайки ме за ръката:

— За Бога, какво ти става? Хайде, хайде, трябва да проследим онези двамата! Пипнахме го!

Аз го задържах, защото един поглед ми бе подсказал, че не е необходимо да се промъкваме след тях.

— Не е нужно, по-скоро те ще ни проследят!

— Те нас? Защо?

— Не питай, а ела!

С тревожна, трескава припряност го забутах напред. В мен се бе породила една догадка, една догадка, толкова ужасна и все пак... но не, не можеше да ми го побере главата. Бързо преминах фойето на хотела и взех почти на бегом стълбите, водещи към моята стая.

Тя беше празна, когато влязохме. Лайлет значи се намираше в съседното помещение.

— Но кажи най-сетне какво ти става! Въпреки слънчевия загар си блед като мъртвец, а очите ти наистина навяват страх.

— Какво ми става? Ето, виж сам!

Отворих вратата и го тикнах в стаята. Една секунда беше тихо вътре, една секунда, която за мен се проточи като цяла вечност, а после прозвучаха радостните, ликуващи възгласи:

— Варде!

— Бернардо!

Бяха се разпознали; сега отново се имаха. А аз стоях по средата на моята стая и чувствах как кръвта ще ми пръсне сърцето, пред очите ми притъмня... стените се завъртяха с вихрена бързина около мен... краката почувстваха твърдината под тях да поддава... ръцете напразно потърсиха опора... и като повален от исполински юмрук рухнах в безсъзнание на пода.

Колко дълго съм лежал, не знам. Но когато се свестих, лежах на дивана. Почувствах ръката си в тази на брата и погледнах в насълзените, любвеобилно отправени към мен очи на Варде. Беше се надвесила към мен, изпълнена с тревога.

— Казвам се Варде, Абрахим ага ме наричаше Лайлет — обясни.

Кимнах, не можех да говоря. Беше ми невъзможно и единствен звук да произнеса. Тя беше любимата на моя брат. Сега всичко ми беше ясно. Някои дребни неща, начин на поведение, за които ми бе липсвала яснота, сега ми бяха понятни.

Когато чу гласа ми за първи път, тя беше отправила изпитателно очи към мен. Тембърът ѝ бе напомнил за Бернхард. Моята прилика с него ѝ бе вдъхнала доверие, без да е наясно с причината. Благодарност и любов бяха раздвоявали вътрешността ѝ и оттам неяснотата в нейните действия и поведение. Една вечер бе научила от папката истинското ми немско име и съдържала онова, което бе възнамерявала да сподели, тъй като сега всичко и бездруго щеше да се реши от само себе си.

В този миг влезе един келнер и съобщи за двама мъже, които питали за мен. Варде се оттегли, а аз се оправих.

— Моля те, Бернхард, остави ме аз да действам! — само това можах да кажа и те влязоха.

Бяха зетят на Лайлет и Абрахим, в чиито физиономии ясно бе изразен триумфът, че са ни спипали с изненада.

Противно на обичайния начин на действие на ориенталеца, те ни навестяваха без церемониална подготовка, лично и без служебни представители по работа, която имаше законово наказуем характер. Много вероятно го правеха от някакви съображения, на които трябваше да дам отпор с ясно и категорично поведение. Ето защо, без да ги чакам да заговорят, взех пръв думата, дърпайки звънеца за слугата:

— Абрахим ага, ти си един вежлив и добър човек. Аз може би напразно щях да те диря, ако не беше дошъл сам!

— Не разбирам какво приказваш! — отговори той, видимо слисан от спокойния маниер, с който го посрещаш. Сигурно беше очаквал да все у нас страх и ужас.

— Скоро ще разбереш! — И обръщайки се към Омар, попитах: — Омар ага, заредени ли са цевите на твоите пищови?

— Господарю — отвърна той, мерейки с враждебен поглед двамата мъже, единият от които му беше доста добре познат, — само кажи кого да застрелям! — И в същия миг цевите на излъсканите до блясък огнестрелни оръжия просветнаха в ръцете му.

— Всеки, който понечи да напусне тази стая, без да съм му разрешил!

— Добре, ефенди!

Петлетата изщракаха. Той застана в решителна поза и изпълнени с ненавист очи до вратата и двамата веднага съзнаха, че безпрекословно ще се подчини на моята заповед, макар да не я бях замислил сериозно.

— Абрахим ага, познаваш ли ме? — обърнах се отново към оня.

— Теб, похитителя на моята...

— Стой! — прекъснах го. — Не от това време имах предвид, а от по-рано. Когато дойдох у дома ти да лекувам Лайлет, прочетох по очите ти, че вече си ме виждал. Но споменът бе твърде слаб да ти подсказва къде.

Той ме погледна очаквателно, без да отговори.

— Спомни си за франка, когото ти, Хеджан бей, Унищожителя на керваните, ограби и се канеше да убиеш. Той беше по-силен и по-умен от теб и ти се изплъзна, но всичко, което притежаваше — имущество, скъпоценни сбирки, трябваше да изостави. Къде държиш собствеността ми, човече? Искam си я от теб, до последния камилски оглавник, до последния шатров прът... моята собственост или твоя живот!

По лицето му се бореха страх и ярост — страх от моята решителност и ярост, че за втори път застава победен пред човека, когото едва сега разпозна. Но в този момент вниманието ми беше привлечено повече от Омар. Той заедно с мен бе преживял онова нападение и после може би хиляди пъти се бе заклевал да отмъсти на

разбойника с най-крепки и същевременно забавни изрази. Със силно приведено напред тяло и пресекаващ от омраза глас извика:

— Ефенди, ефендина, кълна се във всичко, що го има по небето и земята, в брадите на всички стари жени — дано Аллах още дълго ги крепи! — това е той, това наистина е той!

— Той е! — потвърдих, но бях принуден с една строга заповед да възпра озлостения слуга да не се нахвърли върху Абрахим. После се обърнах към неговия придружител: — А ти си получил ограбеното имущество, за да продадеш сестрата на своята жена! Питай закона каква съдба те очаква.

Египтянинът се съвзе най-сетне от изненадата и видя, не без известно основание, празна заплаха в моите думи.

— Приказките ти са мъдри — рече с тон на злорадство, — но забравяш, че ме озари милостта на най-могъщия в страната. По твоя заповед слугата ти вдигна оръжие срещу мен и законът ще те накаже затова деяние!

— Ти право каза, приказките ми са мъдри. Но изворът на твоята уста дава мръсна вода. Не знаеш ли, че този най-могъщ в страната не може да прости злодеяние, извършено спрямо поданик на моята страна, спрямо слуга на моя владетел? И ти не можеш да сториш нищо срещу наказанието, защото консулт на моя народ няма да си отдъхне, докато справедливостта не си получи своето!

Той пребледня. Левантинецът също предлагаше гледка, която ме наведе на мисълта, че по някакъв начин е бил тясно свързан с по-раншната дейност на Абрахим, може би като укривател или изкупчик на задиганите стоки.

Трябваше да се възползвам от предимството, което бях спечелил.

— Абрахим ага, аз ти показах силата на моята ръка и куража на моята душа. Сега ще опознаеш и добротата на моето сърце. Седни до мене и нека заедно изречем думите на опрощението!

Той се подчини къде охотно, къде неохотно на поканата ми. И сега се започна един разговор, в който участниците влагаха цялото си остроумие и сила на волята, разговор, който накара да закипят всички страсти и вълнения, на които е способно човешкото сърце, разговор, толкова горещ и възбуден, че по едно време започнах да се съмнявам в успеха. Но накрая останах толкова доволен, че дадох заповед на Омар да донесе лулите.

По време на цялата тази словесна битка той стоеше като на жарава и все се надяваше, че ще изгубя търпение и ще превърна в истина изречената срещу Абрахим заплаха. Сега се видя напълно разочарован и извика едва ли не разплакан от яд:

— Щом ти доставя удоволствие да пушиш нашия скъпоценен джебел с разбойници, ще взема и аз да стана такъв, ефенди. Ама нека оня сам си натъпче лулата!

С един поглед на най-дълбоко прозрение към Абрахим придаде допълнително емфаза на тази революция срещу волята ми и едва сега, втиквайки пищовите в пояса, излезе, за да... се подчини въпреки всичко на моята заповед.

Споразумението ни беше просто. Абрахим ага се отказваше от Варде, а аз — от съдебно преследване срещу него. С тази отстъпка не правех никаква жертва, защото неговото наказание, което впрочем бе много съмнително, нямаше да ни върне изгубеното имущество. Но неговата загуба беше толкова тежка, че не съумях да потисна един порив на съчувствие.

Когато си тръгна със своя приятел, който изобщо не бе изразил желание да види сестрата на своята жена, Варде се върна при нас. Беше чула всяка наша дума и брала страх, чиято големина можеше да се мери единствено с възторга, който сега струеше от нейните очи. Хвърли се хлипащо на гърдите на Бернхард, ала той я доведе при мен.

— Не на мен трябва да принадлежиш, а на него! Той те е намерил и освободил; закрилял те е от опасностите на дългото пътуване по реката и срещу посегателствата на Абрахим; борил се е за теб и сега отново те извоюва със своята защита... Ето защо трябва да бъдеш негова. Вземи я, братко, и бъдете щастливи! Ти си я заслужи, а аз ще потърся утеха в мисълта, че съм си изпълнил дълга!

Заплака с глас от дълбокото вълнение, а и на мен се търколиха сълзи по загорелите от слънцето страни.

— Не, Бернхард, твоята жертва само би направила и теб, и нас двамата нещастни! Бог знае, че тя ми е не по-малко скъпа, отколкото на теб, но нейната любов ти принадлежи и ти си длъжен да я задържиш. Бди над нейното щастие така, както бих го направил аз всеки час, всяка минута от моя живот, ако сърцето ѝ не ми беше останало чуждо!

Тогава тя обви ръце около врата ми, притисна устни към моите и ме увери после с тържествен тон:

— То щеше да принадлежи само на теб, ако не бях опознала по-рано него, но то обича и теб... теб... само него и теб!

Аз я сложих в обятията му и притиснах двамата към себе си. Така стояхме дълго, дълго, плачейки и хлипайки като деца, докато вратата се отвори и влезе Омар ага.

— Ефенди... о-о... прощавай!... Ама... Аллах керим (Аллах е милостив)... ако Абрахим ага, Хеджан бей, разбойникът, беше тук, щях да имам... в името на брадата на Пророка... и аз кого да прегърна. Салам алейкум! (Мир и благоденствие вам!)

---

[1] Пътен паспорт, препоръка — б.нем.изд. ↑

[2] Просо — б.пр. ↑

[3] Майчин лист — б.пр. ↑

[4] Библия, Псалми, Псалм 62 (по слав. 61):1 — б.пр. ↑

[5] Коран, сура първа, Фатиха — б.пр. ↑

[6] En avant! (фр.) — напред — б.пр. ↑

ОТВЛИЧАНЕ В ПУСТИНЯТА

Връщах се в Мурзук от едно излизане из планините на Судах. Пред нас вече се простираха крайградските градини от палми, маслини, смокини, праскови и зарзали. Моят слуга Али спря храбрия си кафяв жребец, за да развие лъвската кожа, която беше пристегнал зад себе си. Жителите на селището трябваше да видят, че сме дръзнали да предизвикаме на битка Господаря с голямата глава, както арабинът има навика да нарича лъва.

Усмехнато го оставих да действа, защото, макар и малко суетен, Али беше слуга, какъвто само можех да си пожелая. Издръжлив и силен, хитър като лисица, но същевременно верен и предан на своя господар, вещ във всички наречия и обичаи на пустинните жители... въобще можех да разчитам на него във всяко отношение. Беше ми го препоръчал съдържателят на известния с доброто си име „Отел д'Ориент“ в Алжир. Оттам ме бе придружавал през Тунис, Триполи и Сокна до Фесан и беше твърдо решен да дойде с мен и по-нататък през Ауджила и Сива до Кахира. Беше привързан с истинска любов към мен и сигурно щеше да остане до мен чак до Сибир, ако в главата ми бе залегнал планът за такова пътешествие.

Боязливите и удивени погледи, които срещаните сега от нас жители хвърляха на нашия ловен трофей, му даваха повод да се поперчи.

— Виждаш ли кахшефа^[1], дето се задава там, сихди? — попита. — От дивене очите ще му изпаднат от главата, а? Да-а, имам си аз господар, който е голям талеб^[2] и ефенди и не се бои дори от Асад, Размирника^[3]! А пък аз, Али ел Хакеми бен Аббас бен Ер Руми бен Хафс Омар бен Назафи, наследих от бащата на моя брат кремъклийката на мъдрия султан Сюлейман^[4] който разговарял с животните и не се страхувал даже от черната пантера, дето е къде-къде по-опасна от лъва, наричан от нас Абу ел Селселе, Баща на земетръса!

Трябваше да отдам признанието си на изискаността, с която съумя да постави храбростта си над моята. Оставих го спокойно да си

приказва, докато стигнахме къщата на моя приятел, еврейския търговец Манасе бен Арахаб. Хвърлих на Али юздите на коня си, отидох до отреденото ми жилище да се преоблека и потърсих после домакина. Учудих се, че не срещнах никого от многобройната прислуга, и истински се изплаших, когато влязох в дивана и не заварих достопочтения Манасе да седи както обикновено с подвити крака — поза, която турчинът нарича „рахат отурмак“, почивка на крайниците — а легнал, с разбъркани коси, заровил дълбоко лице във възглавницата.

— Салам алейкум! (Мир на теб!) — поздравих го аз.

— Салам? (Мир?)... Как да бъде мир в къщата на Бен Арахаб, където чешмите оплакват и стените окайват... ах, ти ли си? Ти? Хвала на Господа, Всемогъщия, който те върна на мястото на нещастieto! Бъди добре дошъл, ефенди, и чуй мъката, дете ни споходи!

— Какво се е случило? — попитах, потресен от израза на отчаяние, крито можеше да се прочете по бледите му черти.

— Какво се е случило? Богът на моите деди отвърна лик от мен и ми отне детето, щастieto на моята старост, най-голямата ми радост на земята.

— Твоето дете? Рахил? — извиках слисано. — Умря ли?

— Умряла? Ех, по-добре да беше умряла! Тогава щях да изкажа благодарност на Господа, че ми е оставил поне нейния гроб, за да изплаквам на него сълзите си и теща жената, която ми даде единственото, добро дете! Защо ли не си останах в Сокна, където няма пустинни разбойници и грабители на дъщери! Защо ли дойдох в Мурзук да множа богатството си чрез търговия с кафила^[5]! Ти познаваше Рахил, дъщерята на моето сърце, детето на моята душа, гордостта на моя живот. Тя беше млада като Суламит, красива като Витсавее и горда като Юдит, героинята от града Ветилуя. Тя беше светлината на моите очи, звездата на моите дни и слънцето на моето, съществуване. Сега звездата угасна и слънцето залезе. Горестта ще ме отнесе в гроба, както е щял да си иде Яков заради Йосиф, продадения!

По време на тези чисто ориенталски сърдечни излияния сълзите му се стичаха на тежки капки по сивата брада. Той опита да ги подсуши и продължи:

— Тя си очерта очите с кхол и си облече украсената със златна сърма дреха, за да се разходи на наслада със своите приятелки пред портата Аин ел Шемс^[6]. Но ето че пристигнали двама силни ездаци с дълги кремъклийки и остри ханджари^[7]. Единият я дръпнал на коня и препуснали с нея навътре в пустинята.

Тъкмо исках да го попитам кога се е случило това, когато влезе един от слугите, поклони се смирено до земята и извести:

— В двора има един мъж, който иска да говори с теб, о, господарю!

— Аз не говоря, не приказвам, не искам никого да виждам. Кажи, заминал съм... кажи, мъртъв съм, умрял съм от печал и голяма скръб!

— Казах му го — отвърна човекът, който добре познаваше господаря си, — но той иска да говори с теб за някаква сделка, при която можело да се спечелят много кесии!

— Голяма сделка... много кесии? Какво ме грее сделката и защо са ми кесиите, когато изчезна Рахил, единствената наследница на моите имоти! Кой е мъжът?

— Един арабин със златен аграф на бурнуса и обковани със сребро пищови.

— Златен аграф... обковани със сребро? Нека дойде!

Звънът на благородния метал имаше при моя приятел същата сила като неговата болка. След няколко мига оповестеният мъж влезе с горда, достолепна поза.

— Салам алейкум! — поздрави, без да наведе и с един цол глава.

Беше волен син на пустинята и идваше при един гяур, правоверен при един юдеин.

— Мир на теб! Как е името ти и какво искаш от мен?

— Името ми е страшно като това на нел тимзах, крокодила, а какво искам, ще чуеш, Манасе бен Арахаб!

Изговори го с твърд, дълбок глас. И макар да бе спуснал края на чалмата си като лишам^[8], забелязах все пак, че тъмните му очи претърсват с остър поглед помещението.

— Ти имаш една дъщеря, нали? — продължи с въпрос.

— Една дъщеря! Познаваш ли я... виждал си я... знаеш за нея, по която разпратих всичките си хора? — извика Манасе, докато се надигаше с напрегната физиономия.

— Нито твоите слуги, нито беят с неговите войници, при когото си ходил, ще я намерят, та и нито дори пашата от Триполи. Всички шеятин^[9] да разпратиш, пак ще е напразно, защото... тя е при мен!

— При теб? — Манасе скочи напълно и пристъпи към него. — Как си се добрал до нея и как се казваш?

— Моето име ти е известно. Аз съм Кофла ага.

— Кофла ага!

С този възклик на ужас. Манасе слезе на мястото си, а и аз бях във висока степен изумен. Кофла ага, Господаря на керваните, биваше наричан прочутият с мрачната си слава и вдъхващ страх предводител на един гум^[10].

Той се появяваше ту тук, ту там и нападаше и унищожаваше керваните, така че ни за човек, ни за животно някога нещо се чуваше. Всеки търговски керван, който не бе придружаван от многоброен военен ескорт, ставаше жертва на разбойниците и нито гневните заповеди на пашата, нито усилията на бея можеха да сложат край на техните безчинства. Сега опасният и дързък мъж стоеше пред нас и заявяваше, че Рахил се намира в негова власт.

Сигурно я беше отвякъл за откуп, защото Бен Архаб беше известен като много богат човек.

— Да, Кофла ага! — повтори с горд тон.

— Аллах керим! Какво прави тя при теб?

— Искаш ли да я имаш отново?

— Да, да... колкото е възможно по-скоро... сега, веднага! Ти си я намерил. Искаш да я върнеш... Хамдуллилах, ти си един честен мъж!

— Помогни му, о, Аллах, той се е чалнал! — подигра се разбойникът. — Ти ще я имаш, здрава и читава, веднага щом заплатиш десет кесии злато.

— Да заплатя? — подскочи като клъвнат от отровна змия Манасе. — Ти си я отвякъл? Злодей, ще накарам на часа да те задържат!

— Няма да го сториш — отвърна онзи с презрителен жест. — Защото ако не се върна до един твърдо определен час, кълна се в брадата на Пророка, твоето дете ще умре! Давам ти две седмици време да набавиш кесиите и после ще ти кажа къде да ги занесеш.

— Десет кесии злато! Не мога да ги събера!

— Тогава момичето ще стане моя жена, Аллах знае, след което ще я дам на моите мъже, и после ще умре! А сега си затваряй устата, защото онова, за което Кофла ага се е заклел в брадата на Пророка, никога не нарушава. Салам алейкум! (Мир на теб!)

Без да ме удостои и с един поглед, той излезе. Манасе бен Арахаб се смъкна съсипан на възглавниците.

* * *

Бяхме от три дни на път от Мурзук за Ауджила. Експедиционният керван, към който се бях присъединил с Али, беше подготвен от Манасе, въпреки че го бях съветвал да почака, докато се открие възможност да го приобщи към по-голяма колона. Вярно, стоките бяха очаквани отдавна, а и той смяташе, че Кофла ага сега ще се занимава с десетте торбички и няма защо да се страхува от нападение. Беят не може да му даде охрана, тъй като определената за подобни цели част — турският гарнизон при Мурзук се състоеше само от двеста и петдесет мъже — беше на път по всички посоки на ветровете.

Аз бях на друго мнение. При всички случаи бе сигурно, че разбойникът е наредил да наблюдават къщата на Бен Арахаб и следователно е научил за тръгването на кервана. Без да ме е грижа за това, бях заявил на стария, верен шейх ел джемали^[11], че тръгвам с тях. Защото и при най-добра воля арабският разбойник не можеше да ми вдъхне страх, а и у мен се породил желание да бъда полезен с нещо на моя домакин.

Често бях виждал Рахил. Тя беше една от онези красавици, които съзряват само в Ориента. По тази причина и понеже бе родом от Сокна, с пълно право биваше наричана в главния град на Фесан Розата от Сокна. Колко често бях седял безмълвно пред нея, вгълбен в нейните очи, колко често бях получавал от ръката ѝ малката кафена чаша, колко често бях слушал нейните песни, от които най-вече трябваше да ми повтаря напева на арабския поклонник „Лабехка Аллах хюммех“^[12].

Сега се намирахме, както казах, от три дена на път и не бяхме забелязали нищо подозрително. Беше по времето на Аср, времето за

потегляне на всички истински араби, два часа преди залез-слънце. Яздех начело на кервана до шейх ел джемали, който ми разказваше за опасностите на пътуването през пустинята, понеже ме смяташе, с известно право наистина, за рхасим^[13].

Слушах неговите поднасяни по източен маниер в суперлатив описания, макар да знаех, че Сахара проявява своите най-големи страхотии не тук, в Либийската пустиня, а едва в същинската сахел.

— Виждаш ли тези камъни, сихди, дето лежат наоколо, сякаш са ги посели злите джинове^[14]? Те са паднали от небето, когато архангелът се е борил с Шейтана. Оня се държал здраво за дуварите на небето, един къс се откъртил и полетял заедно с него надолу.

— Какъв късмет, че не си стоял отдолу, иначе никакъв балсам нямаше да може да помогне на черепа ти!

— Ти май не вярваш на това, което ти казвам? Е, да, ти си един немзи^[15], на когото никой моллах и никой дервиш не може да помогне! Преди много, много време тук дошли храбрите уелад арфа и покорили тази обширна земя. На два захода на слънцето път оттук — той посочи на юг — били нападали няколко отломъка от ррас^[16]. От тях те построили Ел Каср^[17], ала Шейтанът ги прогонил от там. Сега в двореца живеят злите джинове и който ги приближи на повече от два дена път, преминава във властта на Джехенната, Пъкъла. В името на Всемилостивия, вярвай на това, което ти казвам! Аз го знам от един благочестив марабут, на възраст пет хиляди години, който е бил там!

Не направих опит да променям възгледите му, а спрях моята хеджин^[18], за да оставя да се източи край мен керванът, чийто ариергард представляваше моят храбър Али. Товарните камили се движеха много бавно. Това ме уморяваше повече отколкото бързата езда на някое стройно ездитно животно. Ако принадлежи към най-предпочитаната раса бишарин-худжун, то може да изминава в непрекъснат тръс десет до двадесет немски мили^[19].

Моето беше такова. Реших да остана известно време тук с Али, за да почувствам напълно въздействието на величавата пустош, а после скоро да настигнем кервана с нашите бързи животни.

— Чувал ли си някога нещо за Ел Каср? — попитах слугата, когато се разположихме.

При споменаването на Двореца на духовете у мен се бе породила една мисъл, която може би си имаше своето основание.

— Ел Каср, ефенди? — Той протегна отбранително разперените си десет пръста. — Помогни ни, о, Господарю, смили се над нас с твоята благословия, защото това е прокълнатата постройка, над която не може да прелети, без да падне дори птицата на Рая^[20]! В Мурзук чух за нея. Само ел бюдж, могъщият брадат лешояд, може да се вие над двореца, защото трябва да поглъща нещастниците, заблудили се по пътя към злите джинове.

— Толкова ли се страхуваш от тези духове?

— Аллах ихаркилик (Аллах да те изгори), сихди, ако мислиш, че аз, непобедимият Али ел Хакеми бен Аблас бен Ер Руми бен Хафс Омар ен Назафи, ще побягна от някой човек или някое животно! Ти си един велик талейб и ефенди, ама Аллах ху акбар (Аллах е още по-велик) и ако ме позориш със страхливост, ще те зарежа да лежиш тук и ще си тръгна натам, откъдето съм дошъл. Я кажи, кой може да се бори с духове, а?

— А ако тези духове са хора?

Добрият Али зейна уста до краен предел. Не можеше да проумее как така един дух ще ти бъде човек, докато не му дадох необходимото обяснение.

— Бисмиллах (В името на Аллах), сихди, ти си мъдър като султан Сюлейман, когато поискал да разреже детето! Ама що за хора биха могли да живеят в Ел Каср?

— Може би Кофла ага с неговите разбойници!

— Кофла ага... Кофла ага... Грабителя на кервани? — повтори той няколко пъти, за да направи дръзката мисъл по-приемлива.

После се изтегна на хасъра и затвори очи. Знаех, че сега няма да говори по въпросната работа, докато не е асимилирал напълно нещата. Прекъсна мълчанието си само за кратко, когато слънцето се потопи в пясъчното море. Тогава се надигна и каза:

— Сега от всички джамии прокълнява викът на мюезина: „Хай алас саллах!“ (Подготви се за молитва!) Извърни лика си, сихди, защото искам да се умия и погледна към Мека!

Вместо липсващата в пустинята вода остави през ръцете му да изтече загребания пясък и изрече предписаната глава от Корана. После отново зае предишното си положение.

Аз също се изпънах и се увих в завивката, за да се предпазя, доколкото е възможно, от непоносимия зной, който нажежената земя започва да излъчва след залез-слънце. Първоначално бях решил само след кратка почивка да последвам кервана, но тъй като той скоро също щеше да се установи на бивак и нямаше да го напусне преди зазоряване, реших да остана, където бях. На утрото по-лесно щях да проследя дирята. Сега въпреки яркия блясък на южните звезди окото не бе в състояние да достигне на кой знае колко голямо разстояние.

Накарах моята хеджин да легне на земята. Али последва примера. С помощта на няколко курабии от дуррха и нашите кирба^[21] си направихме скромна вечеря, след чието приключване потърсихме съня. Необятната шир на океана, просторните равнини на американските прерии, савани, пампаси и ляноси, разпрострелите се надълго и нашироко площи на пустинята... всички те имат толкова общо помежду си, но първите никога не са в състояние да проявят своето въздействие на пустош, самотност и безотрадность, както го прави последната, за която Фрайлиграт^[22] така сполучливо казва: „Проснала под Бога своята празнота като пуста и гладна просешка ръка.“ Колкото повече е отдалечен човек от себеподобните си, толкова по-могъщо е това въздействие. Той се чувства захвърлен в убийствена самота и забрава като нищожна песъчинка сред безпределното море от камънак и отломъци, от което на всяка крачка се хили към дръзкия странник грозната маска на Смъртта.

Затворих очи. Разкалената дневна светлина продължаваше да гори в тях. Бавно изпадах в неспокойна дрямка, която в разбъркан безпорядък ми представяше фигурите на Али, Рахил, Кофла ага, стария шейх ел джемали, твърдината на духовете заедно с ел бюдж, могъщия брадат лешояд, и падащата от висините мъртва Тхиур ед Джинне. Даже небесния зид видях да се проваля с трясък ведно с вкопчилиия се в него Дявол. Мятах се стенещо от едната страна на другата, докато най-сетне, малко преди изгрев-слънце, се смили да ме обори един по-дълбок сън.

Но той не трая дълго. Събуди ме гласът на Али, който бе коленичил с обърнато на изток лице. Молеше се с Фаджр, която никой добър мюсюлманин не пропуска по времето на дрезгавината, предшестваща зората.

Взехме по глътка вода и няколко хапки курабии от дуррха и потеглихме. За човек, който се е учил в Дивия Запад на Северна Америка да следва дирята на бизона, мечката или индианеца, не представляваше трудност да разчете следата на кервана по покритата с остър камънак земя, макар че, както добре виждах, не след дълго тя щеше да бъде заличена.

Трябва да бяхме изминали малко повече от миля, когато стигнахме мястото, където керванът бе бивакувал.

Земята тук образуваше една почти идеално кръгла паница, застлана с фин пясък и обрамчена от големи скални късове. Беше така енергично отпъкана, че многобройните отпечатащи нямаше как да не привлекат вниманието ми.

Слязох да прегледам това подозрително явление.

Тук бе имало някаква страшна бъркотия, може би дори се бе състояла битка, макар и не кървава. Потърсих някоя отправна точка и скоро намерих една, която ми даде пълно разяснение за нещата. Един кофла от двайсестина ездачи се бе промъкнал от юг, бе нападнал нашия керван по време на сън и го бе отвел после в същата посока. Никакъв знак не бе останал, ни най-малък, нито камилски оглавник или колче от шатра, забрало, сиджимка от някой самар или старо седло... Никаква следа нямаше да остане от престъплението, когато периодично подухващият от юг и север вятър заравнеше стъпките.

— Али, наистина ли си ми толкова верен, както все приказваш?

— Защо питаш, о, сихди? Аз съм ти верен както капките на водата и горещината на огъня!

— И ще тръгнеш с мен накъдето те поведеа?

— Хамдуллилах (Слава на Аллах), че те намерих, добрия ефенди от Немзистан^[23]! Ти си най-добрият господар в цялата Билад ел Руми^[24], и Магхреб ел Аузатх^[25], и Магхреб ел Ахза^[26]. Защо тогава да не дойда с теб? Ще вървя с тебе до края на земята и поне още десет хиляди дена път по-нататък!

— Също до Кофла ага, Али?

— Също до него, щом искаш. Че какво има толкоз? Нали живее тук, в Бахр бела мах, Морето без вода^[27].

— Той живее в Ел Каср.

— Знаеш ли го със сигурност, ефенди?

— Да. Той е бил тук със своя кофла и е отвел нашия керван към Двореца на духовете. Там ще запази животните и стоката, а мъжете ще избие.

— Аллах да погуби кучето! Да ида ли и да го разкъсам на парчета, сихди?

— Нали познаваш Манасе бен Арахаб?

— Че как да не го познавам? Нима не съм ял при него най-хубавия кускусу^[28]?

— И си виждал също Рахил, неговата дъщеря?

— Виждал съм я. Тя има очи като Лейкум Саайде, Благодатната, а шепите ѝ са пълни с доброта и милосърдие. Но тя изчезна. Според мен някой зъл джин е бил омагьосан от нейната прелест и я е отмъкнал във въздуха.

— Да, зъл дух е бил, но не от онези, за които си мислиш, а от плът и кръв. Той се казва Кофла ага.

— Кофла ага? Кой ти го каза, ефенди?

— Знам го. Той я държи пленена в Ел Каср.

— Пленена? Сихди, аз познавам един, който ще иде нататък и ще я освободи!

— Кой е той?

— Той се казва Али ел Хакеми бен Аббас бен Ер Руми бен Хафс Омар ен Назафи.

— Сериозно ли говориш, Али?

— Мислиш, че ще седна да си правя майтап с Кофла ага?

— Е, добре. Аз тръгвам с теб. Нещата касаят живота на мнозина мъже и свободата на дъщерята на Бен Арахаб. Направиш ли всичко, което поискам, ще получиш наградата, обявена за главата на Кофла ага от бея на Фесан. Напред, да проследим дирите!

— Бисмиллах (В името на Аллах), сихди! Но позволи по-напред да се помоля с Фатиха. Аллах помага на онзи, който се обръща към него в миг на опасност!

Коленичи върху седлото на своето спокойно животно с обърнато към слънчевия изгрев лице и започна да изрича Фатиха, първата сура на Корана, която е предписана на вярващите за всички важни начинания. След това подкарах моята бишаринхеджин в галоп, за да достигнем възможно по-скоро Двореца на духовете.

В продължение на почти два дни спазвахме южна посока. Малкият запас от провизии и вода, разчетен само за един ден, отиваше, въпреки постенето, към своя край и бе време да достигнем целта на нашата езда.

Който си представя пустинята като някоя голяма равнина, изпълнена само с пясък, се намира в заблуда. Пред нас постепенно се извисиха острите, фантастични контури на една планинска верига, между чиито предхълмия водеше дирята, служеща ни като пътеуказател. От час на час тя ставаше все по-тясна и тъкмо заобикаляхме един скалист издатък, Али спря животното си и с обичайното „Еоаххх“ му даде заповед да коленичи. Веднага последвах примера му — трябва да си имаше причина да не се показва.

— Аллах керим! (Аллах е милостив!) Виждаш ли гума ей там, сихди?

Проследих с поглед протегнатата му ръка. Пред нас лежеше широка кръгла долина, обхваната от стръмно извисяващи се планински стени. Точно срещу нашия наблюдателен пункт, на приблизително три четвърти час път, върху зъберите на ррас се издигаше една странна зидария. Към нея нагоре се бе устремила една дълга колона ездачи. Взех далекогледа и разпознах нашия керван. Воден и пазен от разбойниците, той постепенно изчезна зад древната, порутена порта. Планът беше бързо съставен. Не биваше да се показваме и поради това трябваше да заобиколим откритата котловина.

— Назад, Али, това е Ел Каср, трябва да стигнем до него по обиколен път!

Пътят, по който сега поехме, беше калпав, направо отвратителен. Трябваше да побързаме да стигнем мястото преди приближаващото спускане на мрака. Носехме се по тесни странични оврази, по диви и голи клисури, прехвърляхме стръмни планински хребети, сякаш хиляди джинове ни гонеха към гибелния Дворец на духовете. В основата си нашето начинание беше малко необмислено. Но, както вече казах, Кофла ага не можеше да ми вдъхне никакъв страх и открито признавам, дори се радвах на предстоящото приключение. Разчитах на нашите добри оръжия и на своето щастие, което до момента не беше ме напусकало и в най-критични ситуации. На храбростта на Али можех гарантирано да се осланям. Откакто знаеше, че Ел Каср не е обитаван от духове, а от хора, изгуби всякакъв страх към двореца.

Сега се спускахме по една тясна вади^[29], чието дъно бе обрасло с острата, режеща трева еспарто. Наблизо трябваше да има вода. И наистина, когато излязохме от ъгъла, който долината описваше, насреща ни проблесна жадуваният елемент. Това беше биркет, малко езеро, каквито се срещат тук-там из пустинята и имат вода само за кратко време, а през останалата част от годината са празни и пресъхнали.

И нещо друго забелязах: бяхме достигнали Ел Каср. Вади имаше една много дълга, но броени лакти широка странична клисура, едната страна на която се изкачваше почти отвесно до зидовете на замъка. Точно заради тази стръмнота не можехме да бъдем видени отгоре. Навлязохме в клисурата. Не бяхме напреднали кой знае колко, когато Али посочи нагоре.

— Виждаш ли ел бюдж, големия брадат лешояд, с неговите жени и деца, ефенди?

Цяло ято лешояди се беше дигнало над нас, а след броени крачки намерихме клисурата гъсто осеяна с оглозгани и избелели кости. Бяха човешки и вероятно, помислих си с тръпка на ужас, останките на нещастните камили, пленявани в пустинята, откарвани към Ел Каср и бутани от скалите в бездната. Ето кое значи лежеше в основата на преданието за ел бюдж, могъщия брадат лешояд, който се виел над Двореца на духовете!

Излитането на птиците можеше да издаде нашето присъствие. Трябваше да почакаме, докато се успокоят. Насочих животното си към един процеп, който забелязах в скалистата клисура. Слязох и тъкмо се канех да прегледам отвора, когато от него излезе един мъж, носещ два меха от кожата на суданска коза. Сигурно имаше намерение да отиде до биркет за вода. В миг го пипнах за гърлото и го склещих така силно, че не бе в състояние звук да издаде, а в следващата минута лежеше вързан на земята. После опрях камата на гърдите му.

— Слушай какво ще ти кажа, човече! Опиташ ли да се отбраняваш, или с един звук само да изречеш лъжа, тази стомана ще те прати надолу в Джехенната!... Кофла ага в Ел Каср ли живее?

— Да, сихди — простена той, изпълнен със страх.

— При него ли е Рахил, дъщерята на Манасе Бен Арахаб?

— Да.

— През тази цепнатина ли се стига до Двореца?

— Да.

— Колко мъже сте?

Той се поколеба с отговора, но едно леко бодване подпомогна добрата му воля.

— Двайсет и четирима.

— Къде е сега агата?

— В своя диван.

— А другите?

— При плячката.

— Къде?

— Недалеч оттук.

— Закълни се в брадата на Пророка, че си казал истината!

— Заклевам се!

— Стани и ми показвай пътя. Ако си покорен, нищо няма да ти се случи, но направиш ли и най-малкия опит за предателство, изгубен си! Къде са пленниците?

— Затворени са.

— Добре. Изкачвай се сега напред!

Хванах края на въжето, което свързваше ръцете му на гърба, и след като Али върза камилите, навлязохме в процепа. Арабинът не беше въоръжен. Всеки от нас, освен камата, носеше двуцевка и чифт двуцевни пищови, а аз имах и два шестгnezдови револвера. Всички оръжия бяха заредени. В началото процепът навлизаше хоризонтално в скалите, а после постепенно започна да се изкачва. С помощта на обитателите на замъка беше превърнат в проходим ходник.

По мое мнение трябваше вече да сме близо до повърхността на скалите, когато долових гласове. Бяхме стигнали до една врата. Приблжих предпазливо и надникнах в намиращото се зад нея помещение. В него от пръв поглед разпознах склада на ограбените стоки. Беше запълнен почти до тавана с бали и разните вещи, който един керван носи със себе си. На мъждивата светлина на факел от камилски тор различих и изброих над дваайсет мъже. Част от тях бяха заети, а другите се мотаеха безцелно. Затръшнах тежката старовремска врата и втиках в зидовете яките резета. Моето щастие ми остана върно и днес. Бандата на Кофла ага беше пленена.

— Покажи ми мъжете, които дойдоха преди малко! — наредих на арабина.

Той измина известно разстояние нагоре и спря пред втора врата. Подадох въжето на Али и пипнешком се ориентирах в тъмното. Тук също бяха монтирани здрави резета. Отворих.

— Салам алейкум, люде! Излезте, вие сте свободни!

— Хамдуллилах! (Слава на Аллах!) Ти ли си наистина, сихди? — прозвуча радостният глас на стария шейх ел джемали.

— Аз съм. Исках да се убедя в истинността на онова, което ти е разказал твоят благочестив пет хиляди годишен марабут, и плених злите джинове.

Отведох го с половината от хората му до вратата на складовото помещение и му предадох стражата, а с другите продължих след нашия водач.

Най-сетне излязохме на дневна светлина.

— Лабехка Аллах хюмех! — чух да пее над нас познат глас. Беше Рахил.

— Къде е диванът на агата? — попитах арабина.

— Върви нагоре по тези стълби! Ще минеш през две помещения и в третото ще го намериш.

— Елате с мен и ме чакайте пред вратата!

Краткият здрач на Юга вече се бе спуснал, когато влязох в дивана, но съумях все пак да забележа разкоша в подредбата на тези покои в древните руини. Кофла ага седеше на ценен килим, тежащ най-малкото четири центнера^[30], и беше до такава степен ангажиран с наргилето^[31] си, че не чу влизането ми.

— Салам алейкум! — поздравих аз. — Оглушал ли е Унищожителя на кервани, че не долови стъпките на моите нозе?

При звука на непознатия глас той скочи и пристъпи с няколко бързи крачки към мен. Позна ме и посегна към ятагана.

— Аллах акбар! (Аллах е велик!) Кой те доведе, чужденецо, от Мурзук до Ел Каср и как приближи, без да сме те видели?

— Дойдох да взема Рахил, дъщерята на Манасе бен Арахаб.

— Тя не е тук. Носиш ли десетте торбички?

— Тя е тук, Баща на убийството и Създател на грабежа, а торбичките са в Мурзук.

— Иди тогава и ги донеси!

— Ба! Ти никога няма да ме пуснеш да си тръгна, защото така свърталището на Кофла ага ще стане известно, а ще наредиш да ме

хвърлят от скалите както всички други!

— Кълна се в брадата на пророка, ти право каза, гяур! Предай си оръжията!

— Ще трябва сам да си ги вземеш!

Измъкнах револвера. Той сигурно още не беше виждал такъв малък инструмент.

— Майтапиш ли се с мене? Заклевам ти се в Мохамед и всички свети халифи, сложи оръжията си, иначе ставаш дете на Смъртта!

— А аз ти се заклевам в Иса бен Мериам, когото ние наричаме Исус, синът на Мария, че ще ти раздробя ръката, ако не хвърлиш веднага острието на пода!

— Тогава умри, келб, куче!

Втурна се към мен. Натиснах спусъка... ръката му се смъкна и вдигнатото оръжие падна с дрънчене на земята. Но той незабавно го грабна с лявата и с яростен крясък скочи непосредствено до мен. Дръпнах спусъка за втори път, лявата му ръка също беше улучена и сега той самият рухна.

— Амахл, насам, Али! — извиках.

Верният слуга влезе и се хвърли върху ранения, който се напегна под прегръдката му като простреляна пантера. Нищо не му помогна. Освободените камили също притичаха. Беше здраво вързан.

* * *

Отново влизахме тържествено в Мурзук. Бяхме взели само Кофла ага, главатаря на разбойниците. Неговите мъже все още се намираха в Ел Каср под охраната на оставените камили. Войниците на бея щяха да отидат да ги подберат.

Унищожителя на керваните яздеше, здраво вързан на камилата си, между Али и стария храбър шейх ел джемали. Следвахме аз и Рахил, която с прехласнато лице поздравяваше от закрепения на гърба на камилата тахтиреван^[32] ханните градини на града. Сегашната ни плячка беше по-ценна от кожата на Абу ел Селселе, която при предишното ни тържествено влизане бе красяла гърба на коня на Али.

Той и сега бе не по-малко горд от нашия улов. Когато стигнахме първите къщи, дойде до мен.

— Сихди, виждаш ли фундукиха^[33] там до вратата как любопитно зяпа кой ли може да е нашият пленник? Ти си един велик ефенди и тaleb, ама твоят слуга Али ел Хакеми бен Аббас бен Ер Руми бен Хафс Омар ен Назафи хвана Кофла ага и го върза, както човек връзва ел дибб, страхливия чакал. Той е един храбър герой и ще поиска от бея да му изплати наградата... ако ти е угодно!

-
- [1] Околийски управител — б.а. ↑
[2] Учен — б.а. ↑
[3] Лъва — б.а. ↑
[4] Цар Соломон — б.а. ↑
[5] Керван — б.а. ↑
[6] Слънчев извор, Източна порта — б.а. ↑
[7] Дълга кама — б.а. ↑
[8] Було пред лицето — б.а. ↑
[9] Шейтин — мн.ч. от шейтан — дявол — б.а. ↑
[10] Разбойнически керван — б.а. ↑
[11] Старши камилар — б.а. ↑
[12] Тук съм, о, Аллах — б.а. ↑
[13] Новак — б.а. ↑
[14] Духове — б.а. ↑
[15] Немец — б.пр. ↑
[16] Отделна планина — б.пр. ↑
[17] Планинска крепост — б.пр. ↑
[18] Ездова камила — б.пр. ↑
[19] Пътна мярка за дължина = 7420м. — б.пр. ↑
[20] Лястовица — б.пр. ↑
[21] Малки водни мехове за лична дневна употреба — б.а. ↑
[22] Фердинанд Фрайлиграт (1810 — 1876) — немски поет, преводач — б.пр. ↑
[23] Немзистан — Германия — б.нем.изд. ↑
[24] Европа — б.а. ↑
[25] Египет — б.а. ↑
[26] Северна Африка — б.а. ↑
[27] Пустиня — б.а. ↑

- [28] Булгур с овча лой — б.а. ↑
- [29] Долина — б.нем.изд. ↑
- [30] Мярка за тегло = 100 кг. — б.пр. ↑
- [31] Водна лула — б.нем.изд. ↑
- [32] Женска носилка — б.нем.изд. ↑
- [33] Ханджия, гостилничар — б.а. ↑

БОТ ШЪТЪРС^[1]

Прерията се врязваше под формата на полукръг във вековната гора и при външния край на тази „бухта“, както ловците наричат подобни места, бе установила бивака си групата, към която се числях. Искахме да си отдъхнем няколко дни от напреженията, които бяхме оставили зад себе си, и същевременно да използваме случая да „направим малко месо“. Беше ни се удало да приближим стадо бизони и докато другите се занимаваха усърдно с двете телета, които бяхме отстреляли и завлекли в бивака, аз предприех един „излет“ в прерията. Суолоу, моят храбър мустанг, не се нуждаеше от почивка в същата степен както другите коне.

Бях излязъл сутринта, а сега слънцето беше подминало от няколко часа връхната си точка. Вече се канех да се връщам, когато забелязах няколко следи от копита, които пресичаха под остър ъгъл пътя ми. Слязох да го прегледам.

Дирята беше много странна. В средата ѝ можеха ясно да се различат отпечатъците от копитата на два коня, от двете страни бяха яздили по трима ездачи, значи общо шест, а седми бе оставил отпечатъците си ту пеша, ту на кон от едната или от другата страна. Сравних стъпканата трева на отделните дири и открих, че средните две са с може би един час по-стари от другите, защото при тях стръковете се бяха изправили значително повече отколкото при останалите. Веднага ми стана ясно, че двамата са преследвани от другите седем, чиито следи бяха толкова пресни, че трябва да бяха минали преди не повече от половин час.

Понеже дирята следваше приблизително посоката, в която се намираше нашият бивак, реших да я проследя. Изискваше го грижата за моите хора. Намирахме се близо до Йелоустоун Ривър, значи на територията на враждебно настроените към белите сиуси, и въпреки че разполагахме с две дузини оправни ръце, една среща с индсмъните не беше желана. И тъй, възседнах отново Суолоу и го подкарах в онзи

спорен ход, който в югозападните райони на страната бива наричан собрепасо. При него конят вдига едновременно двата леви или двата десни крака, като предният винаги повдига по-високо от задния, което придава на движението по-голяма мекота и бързина, отколкото при тръста.

Така изминах за късо време значително разстояние и преследвачите трябваше вече да са доста близо, когато внезапно забелязах две следи от крака. Приближаваха странично и се смесваха с дирята, която не бях изпускал от очи. Отново слязох, за да ги прегледам.

Принадлежаха на двама бели, това беше безспорен факт, тъй като пръстите сочеха навън. Същевременно установих, че двамата мъже трябва да имаха съвсем различни фигури. Отпечатъците от краката на единия бяха значително по-дълги отколкото на другия. Според положението на стръковете двамата бяха минали оттук само преди броени минути. Качих се отново и ги последвах в галоп, отправяйки очи ту към дирята, ту към хоризонта. Скоро забелязах две бързо движещи се точки, които с приближаването се оказаха човешки фигури.

Поглеждайки веднъж назад, те ме видяха и спряха да ме дочакат с вдигнати за стрелба пушки. Когато стигнах толкова близо, че можех да ги разгледам, едва съумях да сдържа една усмивка.

Бяха двама мъже, събрани, сякаш за да подчертаят пълните противоположности в природата.

Единият беше нисък и с изключително голяма обиколка на талията. Гъста рошава брада покриваше лицето му по такъв начин, че от него можеха да се различат само един страховит, преливащ във всички краски на дъгата нос и две малки, хитро проблясващи очички. Разместената перука, нахлупена на широкия му череп, вероятно от дълги години не беше чувствала нито гребен, нито четка и приличаше на обърнато и раздърпано птиче гнездо. Върху нея се мъдреше някаква вещ, която някога може и да е била кожен калпак, но сега беше изгубила всичките си косми и приличаше по-скоро на обърнатата навън сбръчкана вътрешност на мечи стомах. Ловната дреха, в която човечето се беше напъхало, при всички случаи е била изготвена за някоя по-дълга персона, защото му висеше кажи-речи до глезените и

позволяваше от долната част на забавния трапер да се видят само два прокъсани и съдрани на много места мокарина.

Другият беше едва ли не два пъти по-висок от спътника си. Крайниците му бяха толкова сухи и издължени, че направо да те хване страх някой порив на вятъра да не ги разпилее като конци. Всичко по него беше дълго, тънко и тясно — челото, носът, устните, брадичката, вратът, тялото, ръцете, краката. На темето му балансираше някакъв причудлив предмет, чийто стотен правнук според Дарвиновото учение вероятно ще бъде наречен шапка. Коженото ловно яке не достигаше с няколко цола мършавите хълбоци, а безконечните крака бяха напъхани в два изтеглени високо нагоре калъфа, за които надали можеше някой да реши как да ги нарече — чорапи, гамаша или ботуши.

Въоръжението им беше обичайното за прерийния ловец и освен пушката на Дебелия, не предлагаше някакъв материал за специално оглеждане. А тя приличаше по-скоро на някоя скършена в гората сопа, отколкото на огнестрелно оръжие. Дървената част отдавна беше изгубила първоначалната си форма от разни резки, цепнатини и отчекнати трески; цев, затвор и обков бяха проядени от ръжда и един европейски стрелец сигурно само с най-голяма предпазливост би се решил на изстрел. Но аз вече неведнъж и дважд бях виждал подобни инструменти, с които незапознатият абсолютно нищо не може да подхване, докато собственикът дава от старата разнебитена тръба все майсторски изстрели.

— Стоп, сър! — подвикна ми Дебелия. — С какво намерение си излязъл на разходка по тази стара ливада?

— Ливада? — повтори за подсилване Дългия, като насочи дулото на пушката си право към носа ми.

— Махнете тези гънс, мешърс^[2] — отговорих аз. — Нямам намерение да ви изям!

— Не бих те и посъветвал да захапеш Ту Самс^[3], сър! Няма да получиш нищо вкусно, освен няколко парчета кръгло олово! Ти сигурно не си сам в саваната, смятам аз. С кого си?

— Компанията ми се е разположила в една бухта там отпред, приблизително пет мили оттук. Правим месо и аз произлязох малко, за да поддържам коня във форма.

— Това е дяволски непредпазливо от твоя страна, сър, смятам аз. Не знаеш ли, че по тая стара ливада има червенокожи?

— Има червенокожи? — кимна подсилващо върлината.

— От няколко седмици не сме мяркали и следа от някой редман.

— Днес ще можеш да видиш достатъчно, сър. Седмина преследват Ту Самс от Биг Хорн насам, а подире им сигурно има още цяло стадо йенктънси, смятам аз.

— Вие сте двамата ездаци, чиито следи видях и проследих? — попитах учудено и същевременно угрижено, защото йенктънсите бяха най-непримиримото и войнствено племе на сиу. — Но къде са ви животните и как се озовахте пеша обратно на собствената си следа?

Очичките на дребния проблеснаха към мен хитро и полусъжалително.

— Сам Тик смята, че ти си грийнхорн, сър, щом не знаеш как постъпва истинският уестман, когато иска да види дали някой не следва дирята му! Той описва една дъга обратно до нея и ако е останала свободна, нещата стоят добре. Но ако има враг по нея, вече е наясно с работата и преследвачите сега се намират пред него вместо зад него. Разбираш ли?

— Благодаря за наставлението, мастър, не точно то ми беше необходимо! Можеше само да ми кажеш защо сте слезли и сте подарили животните си на червенокожите.

— Подарили? Zounds, да не си откачен, сър?

— Откачен, сър? — изръмжа и другият.

— Е, мешърс?

— Ако Ту Самс бяха яздили по дъгата, йенктънсите щяха да останат подире им. Те обаче спънаха конете си, та глупавите индсмъни да си помислят, че си правят бивак и само са отишли до гората да съберат съчки за огъня.

— Съчки за огъня — потвърди дългото ехо.

— А-ха! — проточих изненадано. — Далеч ли е това оттук?

— Само на няколко тояги^[4], смятам аз. Колко мъже брои твоята компания, сър?

— Дванайсет.

— Само бели?

— Да. Може би ще имате нужда от пушките ни, мастър?

— Засега не, за седмината е твърде късно. Но теб можем да ползваме. Искаш ли да дойдеш с нас, или се страхуваш?

— На толкова страхлив ли ти изглеждам?

— Хм-м, конят е добър — отбеляза той с възхитен поглед към Суолоу, — ама мъжът, мъжът можеше да е по-добър, смятам аз. Ти седиш като за парад на седлото, по самото ти няма ни кръпка, ни леке, коланът ти и всичко там по него лъщи от метал и лак, а оная фаулинг пийс^[5] е излъскана, сякаш идва направо от стора. Ти нали си грийнхорн, а, сър?

Знаех какви предразсъдъци има истинският уестман спрямо добре поддържаното снаряжение и се ухилих.

— Нямай грижа, мистър Сам! Чувал ли си за някой си Джейк Хокинс от Сейнт Луис?

— Би трябвало! Та той е най-добрият оръжейник в Щатите!

— Е, тази пушка, тази карабина „Хенри“, която стреля двайсет и пет пъти при еднократно зареждане, и тези два револвера са направени от него. А мъжът, който ги носи, не е кентъкийски шутър^[6] наистина, но немец, който няма да направи днес първия си изстрел.

— Behold^[7], сър, това да се чува, смятам аз! Оръжията са добри, а Сам Тик се е запознал вече с някои мъже от Джърмани, които умееха да уцелят гризли в окото. Тръгвай с нас, но слез от коня, защото индсманите имат дяволски добри очи, а щръкналият на крантата човек се забелязва по-лесно отколкото оня, дето върви!

Слязох, хванах Суолоу за юздите и попитах на тръгване:

— Сега ми кажи и вие кои сте, мастър! Аз ви дадох информация за себе си и естествено трябва да знам на кого ще заемам куршумите си.

— Кои сме, сър? Хм, от това би излязла дяволски дълга история, но аз се казвам Сам и този тук също се казва Сам. Ето защо нашите хора винаги ни наричат Ту Самс. Ние сме от групата на Бот Шътърс и там горе край водата се намира нашият хайд-спот^[8].

Спрях и погледнах изненадано двамата мъже. Бот Шътърс, баща и син, бяха най-прочутите ловци между езерата и Мексиканския залив. Никой не знаеше истинските им имена, никой не знаеше произхода им, но всеки можеше да разкаже някое необикновено тяхно приключение. Те бяха най-неустрашимите врагове на индианците и макар външен човек да не бе стъпвал в бивака им, говореше се, че там могат да се намерят повече нъгитс^[9] и индиански скалпове, отколкото би могло да се натовари на една волска кола.

— Бот Шътърс? Истина ли е това, мастър?

— Естествено, сър! И ако някой ден се събереш с тях, те на драго сърце ще ти разкажат за Сам Тик и Сам Тин, които са все заедно и вече са смъквали кожата от главата на някой и друг червен нехранимайко. Нали така, Сам Тин, старий куне?

Кун е съкращение от ракун, миеща мечка, и се употребява от ловците с най-различно значение като обръщение.

Сам Тин изгрухтя в знак на съгласие, а Сам Тик отново пое по пътя. Следвайки дирята, крачехме бодро напред.

След известно време видяхме в прерията да се издава един дълъг и тесен „горски език“. Двамата трапери станаха по-предпазливи. Те изоставиха дирята, която заобикаляше „езика“, и побързаха в права посока, търсейки по възможност прикритие между предните храсти, към високостеблените бели акации и уеймаутови борове. Когато стигнахме при тях, Сам Тик спря.

— Height-day^[10], най-лошото отмина, смятам аз! Червенокожите можеше да са прозрели намерението ни и да ни причакват тук, където щяха да бъдат в безопасност от куршумите ни и можеха със сигурност да ни очистят. Ама негодниците са наистина по-глупави от дебелията глава на някой калърд джентълмен^[11] и сега ще трябва да измрат и да ни предадат скалповете си!

— Предадат скалповете си! — потвърди Сам Тин, като последва спътника си, който предпазливо се запромъква към отвъдната покрайнина на „езика“.

От другата страна се намираше една от вече споменатите бухти. Тя беше разделена по дължина на две половини от един поток, чиито брегове бяха гъсто обрасли с върби, елши и тополи. Той идваше от най-вдадената част на „залива“ и изчезваше, описвайки завой, зад отсрещния горски ъгъл. Един поглед ми беше достатъчен да видя, че хитростта на двамата умни трапери бе напълно успяла.

Те бяха минали през потока, бяха спънали зад него животните си и навлезли в отвъдната част на гората, за да опишат оттам една дъга обратно до своята диря. Междувременно йенктънсите бяха пристигнали, бяха забелязали двата коня и веднага се оттеглили зад водата, за да дочакат завръщането на белите, които после биха били изгубени. Но преди това, за да се уверят в своята сигурност, бяха претърсили сегашното си наблюдателно място. Следите, които забелязахме, ясно го удостоверяваха. Сега лежаха на няма и двеста

крачки без всякакво прикритие пред шубраците на потока. Конете им бяха вързани за колчета в тяхна близост. Беше цяло щастие, че вятърът духаше срещу нас, в противен случай животните отдавна щяха да са ни подушили и издали.

— Сам Тин, старий куне, виждаш ли меднокожите там? Погледни към оная пролука, ако си закопнял за конете ни! Те не са ги докоснали. Сега, сър, дигай пушката. Ти ще вземеш първия там вдясно, аз втория и Сам Тин третия, после вадим брадвите и върху тях! Нали имаш томахавка там под палтото?

— Имам, а в пушката имам два заряда, така че ще взема първия и четвъртия!

— Добре, сър! Смятам, че те ще бъдат дяволски изненадани, когато ги нападнем от посока, която съвсем не очакват!

Четири изстрела прогърмяха и четирима индианци се преметнаха. Другите трима подскочиха, съгледаха ни и се затичаха към конете. На първия се удаде да достигне своя. Измъкна колчето, метна се на гърба му и препусна. Аз се хвърлих към следващия, който също вече се канеше да скочи на едно от животните. Измъкна томахавката от пояса и замахна за удар, но мигновено се свлече на земята. Ножът ми се беше забил до дръжката в гърдите му. Оглеждайки се, забелязах двамата ловци да притискат към земята последния, който отчаяно се бореше срещу тях. Тук моята помощ беше явно излишна, но избягалият не биваше да се изплъзне.

— Суолоу!

Храброто животно беше останало сред дърветата. При моя вик веднага дотича в тръс. Възседнах го и препуснах да заобиколя горския „език“, накъдето видях вече на доста голямо разстояние да галопира индианецът. Изминаваше същия път, по който беше дошъл.

— Come on, Суолоу!

Думите бяха достатъчни, за да премине мустангът в най-бърз бяг. Полетя ventre a terre^[12] напред и още в първите мигове се оказа, че далеч превъзхожда коня на дивака. От секунда на секунда разстоянието между нас ставаше по-малко, докато го приближих на двайсетина конски дължини. Той ме забеляза и подтикна животното си към максимално възможната бързина.

— Стоп, Суолоу!

Мустангът спря и избягваше и най-малкото движение, защото извадих карабината от клупа на седлото — знаеше, че искам да стрелям. Изстрелът отекна и индианецът рухна от коня. Докато мустангът му продължи да препуска без ездач, аз приближих яздешком до улучения. Куршумът му беше пронизал тила. Беше мъртъв. Слязох и му прибрах ножа, брадвата и торбичката с муниции като победни знаци. От страх си беше зарязал пушката в „залива“.

Когато отново седнах на седлото и се огледах за избягалия кон, забелязах в посоката на дирята, но още на голяма далечина, един тъмен куп от движещи се към мен фигури. Взех далекогледа от пояса, разгънах го и започнах да наблюдавам подозрителното явление. Бяха индианци и следваха нашата диря, много вероятно йенктънсите, за които спомена Сам Тик. Обърнах коня и се понесох в кариер обратно към бухтата. Там заварих Ту Самс да смъкват скалповете на шестимата мъртъвци.

— Пипна ли го, сър? — попита Сам Дебелия.

— Да, ето оръжията му.

Отговорът излезе със запъване от устните ми, толкова бях стреснат от вида на мъжа. По време на боричкането с дивака му бяха изпаднали шапката и перуката и сега виждах един лишен от коса череп, чиято израсла впоследствие кожа преливаше в най-ужасяващи оттенъци. Сам Тик някога е бил скалпиран.

— Behold, сър, сигурно зяпаш черепа ми, смятам аз? Веднъж попаднах в ръцете на йенктънсите и си изгубих перушината. Оставиха ме да лежа, смятайки ме за мъртъв, негодяите. Но Сам Тин, старият кун, ме намерил и ме взел със себе си. Трябваше дяволски много да изтърпя, докато си събера отново ума. А после яздих до Шайен при хеъдресъра, за да си купя тая плъхова кожа, която се нарича перука. Костваше ми четири дебели връзки кожи от дебелоопашатковци, но се изплати. Защото се заклех за всеки десет косъма да вземам по един скалп от червените скаундрълс^[13]. Вече съм събрал цял куп там горе в нашия хайд-спот и той ще стане още по-голям, смятам аз. Ето, вземи си твоите три скалпа, сър!

— Благодаря, човече! Аз не съм бил скалпиран и не мога да ги взема, защото...

— Не можеш? — прекъсна ме той учудено. — Ти доказа, че не си грийнхорн...

— Не си грийнхорн — включи се и кльощавият с одобрително кимване.

— И не искаш червените кожи?

— В това отношение аз съм на различно мнение от вас! Впрочем действайте по-бързо и да се разкараме оттук! Подире ни има цял отряд индианци, които след може би десет минути ще пристигнат в бухтата.

— Индсмъни?

Тантурестият мъж изтича с пъргавина, на каквато не бях го считал способен, до върха на горския език и погледна към прерията. В миг се върна, подпъхна трите смъкнати скалпа под колана си, насъбра си оръжията от земята и прекоси потока.

— Have care!^[14] Сам Тин, старий куне, вземи другите три кожи и си дигай чукалата! Йенктънсите иначе ще се намърдат между дългите ти крака.

Аз също си вдигнах пушката, която преди малко бях захвърлил, и последвах двамата. Когато си пробих път през храстите от другата страна на потока, те вече седяха на седлата. Бяхме твърде слаби за съпротива и не биваше да се показваме по откритата прерия. Преценявах броя на враговете някъде към сто. С възможно най-голяма бързина поехме покрай периферията на гората. Тя образуваше многобройни гънки и заливи и ние ту препускахме направо по откритите места, ту се провирахме през храстите, шубраците и дърветата на тесните горски езици. Конете на Ту Самс се оказаха отлични, макар че не оставях Суолоу да развие цялата си бързина, защото щях иначе да се откъсна от тях.

Тази бърза езда продължи доста време, докато стигнахме втори поток, при който Сам Тик парира своето животно.

— Все още ли искаш да отидеш при твоите хора, сър?

— Разбира се, мастър Сам! До тях имам малко повече от две мили и не бива да ги карам да се тревожат за мен. Нали ще дойдете с мен?

— Не. Ние сме тук на пътя за Бот Шътърс и до четвърт час ще бъдем в безопасност. А ти продължиш ли да яздиш нататък, ще подхвърлиш и себе си, и цялата ти компания на опасност, смятам аз. Нашите следи тук ще изчезнат, докато твоите ще останат и ще бъдат открити от индсмъните. Тръгвай с нас! На нас ни е забранено,

наистина, да водим външни хора в нашия хайд-спот, но ти заслужаваш да направим едно изключение. Решавай бързо, сър!

— Бързо, сър! — помоли и Сам Кльошавия.

— В такъв случай идвам с вас!

Решението беше взето малко прибързано, но това бе извинимо. Трябваше ли да пропусна една чудесна възможност да се запозная с Бот Шътърс? От друга страна, действително щях да подхвърля хората си на опасност, тъй като следата ми щеше да отведе диваците при тях. А ако нашите следи наистина изчезнеха тук, което беше напълно възможно с помощта на потока, то от хайд-спота може би щях да намеря някой път да стигна при тях без заплахата за тяхната сигурност.

Вкарахме конете във водата и поехме срещу течението. Оглеждайки се още веднъж, видях няколко клонки в края на храсталака, през който бяхме дошли, да се помръдват и ми се стори, че съзрях между тях тъмното лице на един дивак.

— Мастър Сам, хвани друг път, ако не искаш да издадеш вашия хайд-спот! Индсмъните са вече тук!

— Egad^[15], сър! Това не е възможно, нашата преднина беше твърде голяма. Следвай ни бързо, заблудил си се!

Поех след тях, но се приготвих за стрелба и често поглеждах назад. Но понеже не се виждаше нищо подозрително, успокоих се с мисълта, че възбудената ми фантазия е създала онова лице.

Коритото на потока беше твърдо и скалист, така че не можеше да остане и най-малък отпечатък от копито. Гората ставаше все по-гъста и по-гъста. Пристъпи напълно до водата и непроходимият подлес не оставяше свободно местенце, където да можем да излезем на брега.

Яздихме в продължение на може би четвърт час срещу течението, когато царящата наоколо тишина бе внезапно прекъсната.

— Who is there?^[16] — викна ни един глас, без да мога да различа питащия.

— The Two Sams, старий куне! — отговори Сам Тик, като мушна, цевта на пушката си в шубрака. — Отваряй, Джим Полтър!

Забученият, както сега забелязах, само за маскировка на входа храст изчезна надясно и ние можахме да излезем с конете на брега.

— Welcome, Sam, welcome!^[17] Всички ли се връщате от каньона, или само вие? Какво, един непознат?

— После ще чуеш, Джим, после. А сега закрий дупката! Йенктънсите са долу в бухтата и искат да ни поднесат кожата си, смятам аз!

Мъжът веднага върна храста в предишното му положение, а ние продължихме ездата. Пред нас се откри една от онези малки поляни, които обикновено биват наричани сторм геп^[18].

Те възникват, когато ураган събори някой остров от исполински дървета и в девствената гора се образува място, което с помощта на брадвата и огъня може да бъде превърнато в едно от онези хайдинг-хоулс^[19] или хайд-спот, каквито ловците обичат да използват за зимен бивак или като скривалище срещу проследяването им от индианци.

По средата на свободното пространство гореше „бял“ огън, около който се бяха събрали в най-удобни пози няколко уудлендски фигури. Периферията на поляната беше направена напълно непроходима и когато плъзнах очи по нея, видях в заден план една малка колиба от дървесни стволове, на чиято врата стояха двама мъже с отправени към нас погледи.

— Бот Шътърс, сър — рече Сам Тик, посочвайки към тях. — Ела, първо трябва да отидем на рапорт при тях!

— Рапорт при тях! — повтори дългучът, който смяташе, че по този начин представя в най-добра светлина своята съпринадлежност към шишкавия.

Двамата мъже направиха няколко крачки към нас. Даже и Фама^[20] да преувеличаваше, както ги гледах сега пред себе си, намирах ги способни да свършат повече работа, отколкото сто други.

Бащата имаше истинска великанска фигура. Дълги бели коси се стелеха по широките му плещи. Лъчите на големите сини очи още не бяха помръкнали от възрастта. Ветрове и бури, дъждове и снегове, жеги и студове бяха ощавили неговите твърди черти, а всеки инч от исполинската фигура показваше сила, която нито времето, нито напрежението бе в състояние да намали.

Синът беше почти толкова висок, но със сигурност също толкова юначен. Носеше дългата си гъста черна коса свързана в кок, както го правят индианците. Остро изрязаното лице беше замургавяло от слънцето, а може би си беше такова и от произхода, защото силно оформените черти издаваха метиса. Плътното прилепналото яке от лосова кожа подчертаваше широките гърди. Всяко от неговите

движения беше отривисто, излъчваше ловкост и сила като на ягуар, който вижда пред себе си враг.

Започването на разговора беше съвсем различно от онова, което бях очаквал. Погледът на по-възрастния от Бот Шътърс се бе прехвърлил от мен на коня ми.

— Суолоу? — възкликна учудено. — Наистина е Суолоу! Как се добра до това животно, сър?

Очите му проблеснаха към мен, сякаш искаше да ме прогори с появилото се в него подозрение.

— Получих го от Винету, един апахски вожд, с когото се събрах за малко край Рио Суанка.

— Той ти е дал най-добрия си кон? В такъв случай трябва да си му оказал някоя изключително голяма услуга!

— Беше нападател от едно племе на атъбаските и щеше да бъде вързан на кола на мъченията. Тогава се появих аз и... е, останалото можеш да си го представиш! След това поскитах с него, имах в негово лице един отличен учител и на сбогуване получих Суолоу.

— Аз не те познавам, сър, и това, което разказа, може и да е измислено. Винету дори на мен не е предлагал коня. А не би го продал на никаква цена, защото, докдето стига саваната, животното няма равно на себе си. И който се появи на него пред Джозиъс Шътър, минава за убиец на апача. Можеш ли да се очистиш от това подозрение?

Отстъпих крачка назад и стрелнах ръка към ножа.

— Сър, кажеш ли тази дума още един-единствен път и ще имаш възможността да сравниш моето острие с твоя боуи найф. Как искаш да ти представя доказателство тук, край Йелоустоун, че Суолоу ми е бил подарен преди година край Рио Суанка?

Очите му сякаш искаха да проникнат в душата ми.

— Има едно доказателство. Ако Винету те е обикнал, неговите мълчаливи устни са били отворени, за теб. Известен ли ти е неговият най-голям враг?

— Имаш предвид Шатунга, вожд на йенктънсите, който е убил сестра му, понеже станала жена на един бял ловец, а не негова?

— И кой е бил този бял ловец?

— Джозиъс Паркър, един кентъкиец.

Той ми протегна ръка.

— Ти издържа проверката, welcome, сър! Но как се събра с моите Ту Самс?

— Нека ти разкажем това по-късно, кърнъл^[21] — намеси се Сам Тик. — Смятам, че по-напред трябва да те осведомя за нещо по-належащо. Йенктънсите ни връхлетяха при Биг Хорн, така че се изплъзнахме само аз и Сам Тин, старият кун. Ама те се лепнаха за дирята ни и ни следваха по петите чак долу до бухтата, където чакат нашите куршуми.

— Нашите куршуми — кимна неговият дълъг камарад.

— S' death! И вие наистина сте били изненадани и избити... но това ще ми разкажеш после, сега преди всичко нашата сигурност!

Сложи ръка до устата и нададе кряка на прерийната кокошка. Само след броени мигове при нас стояха деветима закалени в бури мъже.

— Буйте, бойс^[22], йенктънсите са в бухтата. Всеки знае какво да прави в такъв случай. Те са избили нашите хора горе в каньона. Останалото могат да ви разкажат Самс. Бил Хокинс, пристегни си колана и се промъкни до бухтата. Трябва да знам как стоят нещата там. Стражата при „портата“ ще бъде удвоена и белият огън трябва да стане червен. А ти, сър, се разположи възможно най-удобно. Ти се нуждаеш от почивка и някои други неща!

Докато другите останаха на открито, аз влязох с него във вътрешността на колибата. Тя се състоеше от едно-единствено помещение, четирите стени на което притежаваха странни, предизвикващи тръпка на ужас трепети. От горе до долу бяха накачени индиански скалпове.

— Седни до масата и си хапни добре, сър! Аз трябва да поговоря с Ту Самс, след което отново ще бъда при теб!

Излезе. Аз огледах помещението. Върху дългите коси на скалповете беше закрепен цял арсенал от употребяваните в прерията оръжия. Започнах да броя скалповете — десет... двайсет... двайсет и пет... трийсет... престанах да броя и се извърнах. Бях видял един съкрушителен пример на дива енергия, с която бе нанесен унищожителен удар на една обречена на гибел, гърчеща се в последните смъртни конвулсии човешка раса. От ужас не можех да ям въпреки изпитвания глад.

След известно време Джозиъс Шътър влезе отново.

— Ту Самс ми разказаха всичко, което се е случило. Благодаря ти за подкрепата, сър, която си им оказал! На тях едва ли им личи, че са най-добрите ми ловци.

Той се настани на едно легло близо до мен.

— Ти не си ял?

— Не можах — отговорих с неволен поглед към тапетите.

— Я стига! Който тръгва за Запада, трябва преди всичко да си хвърли чувствата в Мисисипи. Аз съм Джозиъс Паркър, кентъкиецът, когото преди малко спомена. Няма да ти разправам дълга история, каквито всеки може самият да преживее тук. Шатунга опече брат ми жив на кола на мъченията, отвлече жена ми и двете ми деца, скалпира ги и ги хвърли на койотите. Мен самия преследва и до ден-дневен. Ето защо съм се заклел да обрека на унищожение и смърт него и племето му. Йенктънсите бяха силни и могъщи, иди сега да питаш колко души наброяват! Бот Шътърс сдържаха думата си. Днес той се осмелява да доближи моя сторм-геп, но няма да намери с червените си убийци нищо друго освен смърт. Погледни насам!

Пристъпи до задната стена и отвори една врата. Водеше навън в гъсто преплетената девствена гора. Той излезе и дръпна един ремък от бизонова кожа. Предният вход се захлопна с дебели резета. После взе един фитил от пирона и го провъртя в някаква малка дупка в пода.

— Схващаш ли, сър?

Аз само кимнах. Механизмът беше замислен, за да примами врага в колибата, да го затвори вътре и след като собственикът се измъкне отзад, да го взриви. Dark and bloody grounds^[23] не бяха почва за цветя на милосърдието.

— Горе в Биг Хорн се намира злото в несметно количество. Там открих един каньон с нъгитс, големи колкото гълъбово яйце. Половината от хората ми беше непрекъснато заета там с извличане на богатството, та след смъртта на Шатунга да имаме необходимите средства да заживеем на изток. Аз съм богат, златото е заровено тук, в хайд-спота. Той е открил хората, нападнал ги е и ги е избил, с изключение на двамата измъкнали се щастливо...

Вън прозвуча крякът на прерийната кокошка и веднага след това изстрел. Той скочи, пристъпи до вратата и я отвори с някакъв невидим за мен механизъм. Прокънтяха няколко изстрела. Аз също побързах към входа и стигнах тъкмо навреме, за да видя как диваците напират

на гъсти тълпи от потока към поляната. Значи забелязаното долу от мен лице е било действително, а не въображаемо. Индианците ни бяха следвали предпазливо и открили тайния вход. Клетият Бил Хоукинс най-вероятно е бил заловен по пътя и очистен.

— Neigh-ho^[24], стана твърде бързо! — извика изненаданият трапер и смъкна пункса от дъската.

В миг фитилът пламна по земята. После отвори с блъскане задната врата.

— Бързо, сър, помогни ми да спасим оръжията!

Докато въвн на поляната ловците търсеха укритие зад лежащите в безпорядък дънери и възпираха врага с добре прицелени залпове, ние сваляхме с най-голяма бързина оръжията от стените и ги носехме в гората под един стъкмен там рууф^[25].

Краткотрайният здрач бързо премина в тъмна вечер. Огънят, който първоначално бе подхранван от привычката на белите с големи цепеници и поради това наричан „бял“, сега се бе снижил. Ловците го бяха стъкнали по маниера на червенокожите — за да не се издават с пушека и пламъците, те прибутват постепенно краищата на клоните в жаравата. По тази причина диваците не можеха да различават скритите бели и получаваха куршуми, без самите те да имат сигурна стрелба.

В този миг над поляната се разнесе дълбокият глас на техния вожд и по негова заповед те измъкнаха томаховките и се втурнаха към трупите, зад които лежаха ловците.

— Away, boys^[26], при мен! — извика тогава Джозиъс Шътър.

Ловците скочиха и се стрелнаха насам, следвани по петите от индианците, които проникнаха след тях в блокхауса.

— Изчезвайте, изчезвайте въвн в гората! — заповяда Джозиъс, докато с мощни удари на секирата задържаше червенокожите да не последват хората му.

— Сега разбрах защо бе наричан Шътър, Трошача. Той не удряше с острието, а с тъпото на своето страхотно оръжие. Всеки негов удар разтрошаваше непогрешимо черепа на улучения на хрущяли късове. Всички бели бяха побързали да се изнижат покрай него и през задната врата. Синът му ги последва и аз него. После и той изскочи навън. Захлопна вратата и тикна двете яки резета. След като в продължение на няколко секунди бе гледал през една дупка в

помещението, което диваците изпълниха с оглушителен крясък, дръпна ремъка и предният вход бе затворен.

— Колибата е пълна, напред, бойс, около хайд-спота и в потока!

Втурна се напред и ние го последвахме. Който беше изстрелял оръжието си, взе от скрития запас едно или повече заредени. Около поляната имаше просечена тясна пътека. Излазът ѝ при потока беше прикрит от няколко храста. Пробихме си път през тях, наскачахме във водата и няколко мига по-късно стояхме при неохранявания вход на сторм-гепа.

В този момент проехтя детонация, от която земята под нас потрепери. Един исполински огнен стълб се извиси фуниеобразно от мястото на блокхауса, запokitвайки развалините високо във въздуха. Всички индианци се бяха събрали там, за да освободят затворените си другари. Експлозията помете повечето от тях и едва отломките бяха нападали по земята, Джозиъс извика:

— Върху останалите! Първо огън, а после хващайте ножа и брадвата!

Залпът въздейства ужасяващо, а след това мнозина от обхванатите от страх диваци паднаха почти без съпротива под смазващите удари на траперите.

— Подкладете пак високо огъня, бойс, трябва да виждаме! — нареди кърнълът.

Дългите сиви коси се вееха около главата му подобно на грива, очите му искряха от жажда за бой и когото достигнеше секирата му, беше изгубен. Неговият син бе застанал до него и се показваше достоен за своето име. Томахавката му намираше не по-малко жертви от тази на бащата.

— Хо... хо... хи! — прозвуча по едно време окуражаващият боен вик на вражеския предводител.

Той поиска да се втурне към Джозиъс и трябваше да мине край мене. Улових го за високия, украсен с пера кок, дръпнах го назад и замахнах за удар.

— Стой, сър, това е Шатунга, той ми принадлежи!

Възникна страховита борба. Двамата мъже стояха твърдо, сякаш краката им бяха пуснали корени в земята. Нямаше удари от томахавка или нож. Мускулите им работеха със страшно напрежение. Който изгубеше опора, попадаше във властта на другия. В един миг към тях

скочи Сам Тик. Всички ние бяхме ангажирани и си имахме работа със собствените си противници.

— Cheer up, cornel, дръж го здраво! Сега ще ми плати за перуката!

Захвърли томаховката, изтегли с дясната ръка боуи найфа, улови с лявата Шатунга за косите, три светкавични среза... мощно дръпване и той държеше кожата от главата на живо скалпирания. Онзи се свлече на земята с нечленоразделен крясък.

Ужасяващ вой екна от гърлата на диваците. Видяха предводителя си да пада, нахвърлиха се с мобилизиране на всички сили върху нас и с блъскане и удряне ни разхвърляха настрани и се стрелнаха с дълги скокове към входа да ни се изплъзнат. Ние хукнахме подире им да ги преследваме.

Започна дива гонитба надолу по потока. Той беше толкова тесен, че най-много двама мъже намираха място един до друг. Нямаше време за проява на предпазливост и внимание. Носехме се напред всеки с максимално възможната бързина. Който паднеше, оставаше да лежи във водата, а другите го прескачаха.

Изведнъж далеч отпред прогърмя изстрел... още един... трети. Какво беше това? Яростният вой на индианците отново се надигна.

— Напред, бойс, удряй! Не знам какво става, но те трябва да са се натъкнали на съпротива. Да ги притиснем!

Отново се затичахме. Застигнахме ги. Отпред изстрелите все още гърмяха — първо силно, от пушка, после по-остро и тънко, от револвери. Сетне работеше само тихата, но неуморна стомана.

— Продължавайте си спокойно, момчета — чух тогава един дълбок басов глас пред нас. — Подхванали са ги и отзад. Когато пробием, ще видим на кого са били турили око нехранимайковците!

Познавах този глас. Той принадлежеше на един стар капанджия, когото нашата група беше избрала за предводител.

— Уил Роли — викнах му аз, — дръж здраво фронта и не пускай никого да мине!

— Хей, та това е нашият сър от Джърмани, когото търсим! Come on, момчета, трябва да стигнем при него!

След няколко минути той стоеше пред мен и ми разтърсваше радостно ръцете.

— По дяволите, сър, колко се страхувахме за и теб, а после падна една ти ми работа — първо долу в „залива“ и сега също тук горе! И къде се беше скрил?

— Почакай малко, мастър Роли, сега има друго за вършене!

Останалите ловни другари също приближиха и изразиха радостта си от срещата. Индианците бяха напълно победени и кажиречи смлени. Само неколцина бяха успели да се изплъзнат през гъстата ивица храсталаци. Ние най-напред се убедихме, че лежащите в потока диваци са наистина мъртви, а после се върнахме в сторм-гепа да прегледаме раните си. Защото колкото и щастлив изход да бе взела за нас битката, нямаше човек, който да не е повече или по-малко ранен.

Огънят гореше „бял“ и висок и осветяваше с трепкаща светлина мястото на нападението и опустошението. Джозиъс поздрави със сърдечна благодарност новите гости, които бяха дошли толкова навреме. Тревогата по мен ги накарала да се качат на конете и да излязат в прерията. Там наскочили на избягалия мустанг на убития от мен индианец, проследили обратно дирята му и така се натъкнали на следите на йенктънсите, които ги довели до потока. Там индсмъните били оставили конете си под охрана. Тъкмо намушкали постовете и доловили експлозията. Грохотът и сиянието от пламъците им показали пътя към мястото, където тяхната помощ може би била необходима.

Аз също трябваше да разказвам, докато кърнълът лично ми превързваше малката рана от нож, която бях получил в ръката.

— Сега от все сърце вярвам, сър, че си имал Винету за учител — каза той, когато свърших. — Ще му разкажа за теб, когато го видя. Аз изпълних клетвата си и сега ще потегля на изток. Но преди туй ще прехвърля маунтийнс^[27] и ще уведомя вожда на апахите, че убиецът на неговата сестра е паднал.

Тогава приближиха Ту Самс, които бяха чули тези думи.

— Вземи ме с теб, кърнъл — помоли Дебелия. — Аз трябва да видя Винету, а в замяна ще ти подаря скалпа на Шатунга!

— Повече не искам да знам за скалпове, Сам. Моето желязо, прониза черното сърце на убиеца. Косите му можеш да задържиш. Но щом искаш, тръгвай с мен!

— Thank you, sir!^[28] А Сам Тин, старият кун?

— Нека дойде и той, двамата бездруго сте неделимо цяло.

— Neigh-day, това е вярно, сър! Няма да се разкайваш. По пътя надолу има още дяволски много червенокожи и аз смятам, че дори Бот Шътърс биха могли да имат нужда от пушката на Ту Самс!

— Пушката на Ту Самс! — кимна Сам Тин отмерено, като направи крайно доволна физиономия, че и по-нататък ще може да остане при своя кърнъл.

-
- [1] Ам.англ. — Двамата поразяващи — б.а. ↑
[2] Англ. преиначено от фр. *messieurs* — господа — б.нем.изд. ↑
[3] Two Sams — Двамата Сам — англ. — б.пр. ↑
[4] Траперски израз за близо — б.нем.изд. ↑
[5] Fowling-piece — пушка за врабци — англ. — б.пр. ↑
[6] Shooter — стрелец — б.пр. ↑
[7] Виж ти — англ. — б.пр. ↑
[8] Англ. *hide-spot* — скривалище — б.нем.изд. ↑
[9] Nuggets — едри зърна промивно злато — ам. — б.нем.изд. ↑
[10] Възклицание на облекчение, изненада — англ. — б.пр. ↑
[11] Coloured gentleman — негър — ам. — б.нем.изд. ↑
[12] *Ventre a terre* (фр.) — с голяма бързина — б.пр. ↑
[13] Scoundrels — нехранимайковци — б.пр. ↑
[14] Пази се — англ. — б.пр. ↑
[15] Ей Богу — англ. — б.пр. ↑
[16] Кой е там? — б.пр. ↑
[17] Добре дошъл, Сам, добре дошъл — англ. — б.пр. ↑
[18] Storm-gar — дупка от буря — б.пр. ↑
[19] Hiding-holes — скривалище-дупка — ам. — б.пр. ↑
[20] Фама — (лат. *fama*) — мълва — б.пр. ↑
[21] Кърнъл (*cornel*) вместо „кънъл“ (*colonel*) — полковник — б.нем.изд. ↑
[22] Бойс (англ. *boys*) — момчета — б.пр. ↑
[23] Мрачните и кървави поля — ам. — б.пр. ↑
[24] Уф, уф, ох — израз на почуда — б.пр. ↑
[25] Roof — навес — англ. — б.пр. ↑
[26] Настрани, момчета — англ. — б.пр. ↑
[27] Mountains — планините — б.пр. ↑
[28] Благодаря, сър — англ. — б.пр. ↑

ГУМЪТ

АСАД БЕЙ, УНИЩОЖИТЕЛЯ НА СТАДА

От Средиземноморската зона до същинската Сахара, т.е. между символа на плодородието и цивилизацията и знака на безплодието и варварството, лежи северноафриканската степ, простираща се от Атлантическия до Индийския океан. Тя образува широк низ от плата и голи хълмисти вериги, чиито плешиви възвишения израстват от мъртвите води на солни езера. През лятото е покрита от шатрите и стадата на арабските номадски племена, но зиме лежи запусната под покривката на падащия и тук сняг.

Културата не е съумяла да си създаде тук едно трайно, спокойно кътче. По тези ридове най-много зърната на ечемика да получат някакво що-годе съзряване. А зъбите на гладуващите стада лакомо изгризват до корен всеки новопоявил се кълн. Нито къща, нито дърво предлагат на бродещото наоколо око благотворно място за отмора. Дребни парченца кварц и камънак покриват земята. Подвижните дюни, подхранвани от летящия пясък, пълзят крачка по крачка по скръбните площи, а където се покаже някаква вода, тя лежи в басейна си като мъртва маса, от която е изчезнал всякакъв жив, син тон, за да отстъпи място на неодушевена, мръсна сивота.

Бях напуснал крайбрежието, за да се заскитам в нерадостната самота на тези райони и после през Ауджила и Сива да стигна до Египет. Придружаваше ме само моят слуга Махмуд. Той беше обикалял надлъж и шир Ориента, говореше в удивителен миш-маш всички арабски и турски диалекти, напоследък беше служил в Алжир като водач на чужденци и сега бе встъпил в настоящото си положение, та да знаел най-сетне на кого принадлежи. Имаше истинска исполинска фигура на Голиат, което при най-вече стройните араби е изключителна рядкост, и притежаваше съответната на тези измерения мускулна сила. Тя всъщност ме бе накарала да го ангажирам. Но за жалост скоро стигнах до познание, че неговата липса на кураж е точно толкова голяма колкото физическата му сила. Въпреки своята енакова снага той беше пъзлив като заек. Задържах го само защото много добре

познаваше порядките в страната и беше бодър, жизнен компаньон, с когото човек можеше да си съкрати времето.

Яздеше едно много издръжливо, наистина, но дребно и дръгливо бедуинско конче, така че краката му едва ли не се влачеха по земята. Беше навесил по своята вдъхваща респект фигура всевъзможни оръжия умееше отлично да придава на лицето си такъв свиреп израз, че при подходяща възможност можех много добре да го ползвам за плашило.

Бяхме яздили целия ден. Сега слънцето клонеше към хоризонта и няколко стрелкащи се през разреждения въздух лястовици, които поетичният арабин нарича „Тхиур ел Дженнех“ (Птица на Рая), потвърдиха приближаването на вечерното време за отмора.

— Хамдуллилах (Слава на Аллах), сихди — въздъхна Махмуд и отметна към тила качулката на бурнуса си, която бе предпазвала лицето му от слънчевите лъчи.

Този бурнус някога си е бил бял, но сега имаше вид, сякаш е висял закачен половин столетие в някой комин и е бил здравата натъркан с парче сланина.

— Махмуд ел Кебир, Големия Махмуд, както бива наричан твоят храбър слуга от всички, които го познават, е уморен като пъдпъдък, прелетял морето. Кога ще слезем от конете?

Бях принуден да се усмихна — Големия Махмуд не се отказваше да се сравнява с пъдпъдък. Направих опит да го утеша:

— Мюезинът вика своето „Хай алас саллах“ (Подготви се за молитва) едва когато слънцето се потопи в пясъчното море. А след молитвата следва и почивката!

— Маалеш, това е нищо, господарю! Та сега е едва Аср, времето за тръгване на керваните, два часа преди вечерта. Твоят слуга Махмуд бен Мустафа Юсуф Лакуб Ебн Башар ще падне от коня, ако трябва още толкова дълго да язди. Седлото му гори между краката, сякаш има под себе си някое кьоше от Пъкъла! Имай милост към него и му позволи да слезе на земята!

Вместо какъвто и да е отговор аз подкарах в галоп моята берберска кобила. Той трябваше да ме последва, а аз дадох вид, че не долавам крепките, насъбрани от всички ориенталски езици думи, които мърмореше в брадата си.

Бях забелязал, че конят ми е разширил ноздри. Трябва да беше усетил влажен въздух и може би наблизо се намираше някоя от споменатите по-горе води, наричани биркет ел фехлате, мъртво езеро. Яздехме по едно меко спускащо се възвишение, което долу преминаваше в доста просторна равнина. Когато извадих бинокъла да я обследвам, съзрях една редица от шатри, в чиято близост пасяха овце и говеда. Имахме пред себе си чергарско арабско селище и можехме да бъдем сигурни, че ще намерим приятелски прием.

След кратко време достигнахме тъжното езеро, близо до което бе разположено селцето, и спряхме конете си още при първата шатра. Щеше да бъде непростимо оскърбление спрямо собственика, ако потърсехме прием в някоя от следващите. Жителят на пустинята е роден крадец и разбойник, но тачи толкова високо закона за гостоприемството, че никога не го нарушава.

Старият парцалив плат, който закриваше входа, беше дръпнат настрана и излезе един възрастен мъж. Той ни огледа с любопитен и учуден поглед. Почернялото му от слънцето лице беше прорязано от множество връзки, а сухата му снага бе силно приведена. Навярно наброяваше деветдесет години.

— Салам алейкум! — поздравих, вдигайки ръка към гърдите. — Имаш ли малко място за нас, където да подслоним глава за отмора?

— Мархаба иа сихди! (Бъди добре дошъл, о, господарю!) — отговори той просто, пристъпи до коня ми и хвана юздите, за да мога да сляза.

Сторих го. Наоколо не се мяркаше жива душа и само няколко любопитни женски глави надникнаха през леко отместените входни завеси.

— Къде са мъжете, на които принадлежат тези шатри? — попитах.

— Ще ти кажа — отговори той и приближи към мен с физиономия, която из един път беше станала много сериозна и тайнствена. Сви длани до ухото ми, прилепи уста до тях и прошепна толкова тихо, че едва можах да го разбера: — Познаваш ли Асад, Размирника? Познаваш ли Асад бей, Унищожителя на стада?

Кимнах утвърдително.

— От дълго време той преследва стадото ни, отмъква най-добрите животни и миналата нощ отново грабна едно говедо. Айб

алейху! (Позор за него!)

Можех да си обясня шепнещия тон. Арабинът изпитва изключителен респект от лъва. Докато могъщото животно е още живо, той го нарича с най-високопарни имена, за да не го оскърби и си навлече отмъщението му. Но когато е мъртво, нахвърля се с най-унизителни думи върху му, от които езикът на неговата страна притежава прекомерно богат запас. Той позволява дълго време да му отмъква най-добрите глави от стадото, преди да се реши да го нападне, защото това винаги коства поне един, но често и няколко човешки живота.

Иначе толкова храбрият син на пустинята никога не се осмелява, както дръзкият европейски ловец винаги предпочита да го прави, да нападне сам лъва. Напротив, събират се всички мъже от дуара, годни да носят оръжие, издирват бърлогата на Царя на животните, подмамват го да излезе с оглушителни резове, викове, свирки и изстрели и още с появата му започват да го обстрелват със своите дълги, неточни кремъклийки с колкото може повече куршуми. Лъвът никога не пада веднага. Дори смъртно ранен, той притежава все още достатъчно сила да се нахвърли върху един или неколцина и да си отмъсти кърваво за причинената му смърт.

Страхът, който изпитват тези хора от него, стига дори дотам, че при вземане решението за нападение говорят само шепнешком — смятат, че може да ги чуе. Ето защо старецът ми говореше толкова потайно и хвърляше при това много угрижени погледи към мястото, където трябваше да се състои приключението. Та нали Асад бей, лъвът, можеше да долови думите му!

При тази вест от мен изчезна всяка умора. В Дивия Запад на Америка вече бях заставал срещу някои диви зверове, гледайки смъртта в очите. Сега бях дошъл в Северна Африка, за да видя лъва. Но това желание въпреки всичките ми усилия досега беше оставало неизпълнено. Днес, без каквото и да е очакване, то можеше да бъде осъществено. Трябваше ли боязливо да се колебаея?

— Заеми, се с нашите животни — помолих. — Аз ще отида да потърся Емир ел Селселе, Господаря на земеръса!

Знаех, че лъвът бива наричан така заради мощния му рев.

— Говори по-тихо! — помоли старецът страховито. — Ако те чуе, изгубен си! Ще дойде насам и ще те разкъса на парчета.

— Аллах акбар! (Велик е Аллах!) — завайка се Махмуд, голиатът. — Да не се е вселил бесът в тебе, господарю, че искаш страшната котка, която има повече сила от сто шейтана, събрани на едно място, да ти изръфа месата и натроши костите ти?

— Нима Махмуд ел Кебир има страх и ужас в сърцето? — попитах го аз.

— Аз? Сихди, ако ме беше запитал някой друг, щях да го удуша на място. Махмуд бен Мустафа Юсуф Яакуб Ебн Башар никога няма страх и ужас, това го знаеш много добре. Но той не е млад и нито достатъчно тлъст. Лъвът хич няма да пожелае да го яде!

— Той няма да те изяде, ти ще останеш при конете!

Никой не беше по-радостен от тази заповед от него. За да задържи и мен, той се впусна в най-картинни описания на опасността, която ме очакваше. Нищо не помогна. Извадих двуцевката си. Беше мечкоубиец, закупена от „Фронт Стрийт“ в Сейнт Луис. Никога не беше ми изневерявала и всеки изстрелян от нея коничен куршум бе изпълнявал своя дълг. Знаех, че няма да ми засече, а това беше най-главното.

— Хамдуллилах (Слава на Аллах) — рече старецът със зарадвана физиономия. — Аллах е състрадателен и милостив. Той те изпрати при нас и ще благослови оръжието ти!

Беше разпознал в мое лице европейца. Жителят на източните страни смята всеки франк, който носи пушека, за изкусен стрелец и има респект от него, защото знае, че притежава куража да излезе сам насреща на всяко диво животно.

След като се освежих след напрегнатата езда с глътка вода от поднесения мех, поисках да ми опише мястото, където се намираха неговите хора. От езерото се изкачваше нагоре по хълма едно все повече разширяващо се дере. Беше един от онези оврази, наричани вади, които при редките, но затова пък толкова по-силни порои, внезапно се изпълват с вода, но иначе са сухи и само по периферията си са обрасли с оскъдна растителност.

— Съвсем горе в тази Батн ел Хаджар, Утроба на камъните, се намира леговището на Господаря с голямата глава — прошепна старецът, посочвайки осеяната със ситен камънак, клисура. — Той скоро ще излезе, защото слънцето клони към заниз, а тогава трябва да

иде в Джехенната, Пъкъла! Тичай бързо! Ти си прочут сред синовете на лова и ще го убиеш!

Беше забавно с какви ласкателства опитва да нагласи нещата така, че лъвът да изяде мен вместо някого от жителите на селото. Дадох на Големия Махмуд още няколко кратки наставления и тръгнах.

Ако леговището на лъва действително бе в клисурата, то сигурно се намираше в горната ѝ част. За да стигна колкото може по-скоро там и избегна завоите, които правеше, закрачих директно от шатрите в предполагаемата посока на целта.

Правилно бях разчел нещата, защото едва се намерих в близост на горната част на вади, долових от дълбочината ѝ да се разнася ужасяваща гюрултия. Пристъпих бързо до лежащия пред мен ръб и сега можех да обгърна с поглед цялата ситуация.

По стръмния откос точно срещу мен се спускаше трънак от мимози, напълно обкръжен от кряскащите араби. Навярно лъвът се бе скрил вътре, защото намиращите се от горната част на гъсталака мъже търкаляха големи камъни, за да принудят животното да излезе. Бях поразен от този лишен от тактика метод да се ловува дивеч, който може да бъде повален най-добре през нощта, очи в очи и без всякаква дандания. Мъжете размахваха кремъклийки и ножове, чекнеха се от възбуда и опитваха да се окуражават с кресливи подвиквания.

В този момент забелязах в средата на шубрака леко движение. То стана по-силно и след броени мигове той излезе — не бързо, изскачайки поривисто по маниера на котките, а бавно, с уверени, величествени крачки. Разкошна тъмна грива се спускаше в безпорядък около главата и предната част на торса. Могъщата пискюлеста опашка се проточваше далеч зад него. Гледката наистина беше великолепна. Благородното животно стоеше и гледаше самоуверено бързо насочените към тялото му пушки и, както ми се стори, изпускаше презрителни искри от големите си кръгли очи.

Но ето че всички цеви избълваха огън, изстрелите прогърмяха. Обхвана ме ловна треска и повече с плъзгане, отколкото със спускане, полетях към дълбочината. Мъжете не забелязаха появата ми. Лъвът беше улучен от няколко куршума, но повърхностно. С два дълги скока се изстреля към най-близкия от враговете си. Повали го, постави предните лапи на гърдите му и надигна глава за рев, какъвто никога не

може да се чуе в някоя менажерия, а само от гърлото на истински волно животно. В следващия миг мъжът щеше да бъде разкъсан.

Без да ме е грижа за останалите, част от които бяха избягали, а другите стояха неподвижни от страх с празни кремъклийки, се втурнах право към лъва. Той ме забеляза и се отдръпна от жертвата си — нещо, което много рядко се случва. Коленичих и взех пушката за стрелба. Това, което изпитвах в момента, не бе страх или ужас, няма описание за чувството, обтегнало всяка моя фибра. Кръглите очи горяха унищожително към мен, опашката се изви издайнически. Мощните предни лапи се свиха, лека тръпка пробяга по снишеното тяло. Натиснах спусъка, а вторият заряд улучи животното, когато вече летеше във въздуха. Лъвът рухна по средата на скока, претърколи се няколко пъти насам-натам, потрепвайки, и замря неподвижен.

— Хамдуллилах, Аллах акбар! (Слава на Аллах, Аллах е велик!) — прозвуча от всички гърла. — Хаза несиб! (Това е дело свише!) Кучето, синът на куче, внукът на кучешки син, е мъртъв. Той падна опозорен, катурна се и умря без слава и чест! Нека ел дибб, чакалът, и ел табеа, гиената, го излапат, нека ел бюдж, могъщият брадат лешояд, разкъса бърливото му сърце и нека ел рхасал, газелата, поругае него и неговите бащи, него, който си отиде без кръв, борба и съпротива от Страната на живота. Доведете харирите (музикантите), нека освиркат с рабаба неговия резил!

От всички страни се разнасяха високи ликуващи викове. Арабите ритаха мъртвото тяло, налагаха го с юмруци, блъскаха го с приклади и заплюваха презрително муцуната му. Напрежението ме беше напуснало. Чувствах се, сякаш бях избегнал неминуема смърт, сякаш бях освободен от дълго, дълго пленничество и дишайки дълбоко, наблюдавах суетнята на темпераментните синове на тази знойна страна.

— Какъв късмет, че пристигна точно навреме! — прозвуча един глас до мен.

Беше мъжът, когото лъвът бе повалил. Имаше висока, суха, но жилава фигура и лице, загоряло почти до черно от слънцето. Големите остри, тъмни очи издаваха някаква особена светлина. Един гневен поглед от тяхна страна навярно би изкарал от равновесие и някой сърцат мъж; това не беше трудно да се забележи.

— Не аз, а Аллах го стори — отговорих. — На него единствено отдай честта!

— Да, на него честта, а на теб благодарността! — поправи се той, като плъзна остър, изпитателен поглед по мен. — Ти си чужденец сред децата на пустинята, нали?

— Дойдох от Франкистан, за да убия Асад бей, Унищожителя на стада.

— Ти го уби. Аллах ти е дал благословията и милостта си. Бъди мой гост. Аз съм бей ел урди, повелителят на бивака, който се намира там долу край водата. Ти ми спаси живота и ще намериш милост и прошка.

При тези загадъчни думи го погледнах удивено в лицето.

Той го забеляза.

— Кожата на Господаря с голямата глава е твоя собственост. Ти ще я получиш. Остави тези мъже тук и ела с мен, аз ще те водя!

Без да се оглежда за другите, закрачи напред. Последвах го надолу по вади. При изхода, където тя се отваряше при езерото, бяха вързани за колчета значителен брой камили. Те не бяха обикновени товарни животни, каквито човек може да получи за четиристотин пиастъра, а без изключение ездитни камили, истински хеджун, които много рядко се срещат в такъв брой и се купуват по за няколко хиляди пиастъра. Той спря.

— Ти се каниш да пътуваш в Бахр бела мах, Морето без вода, което вие наричате Сахара?

— Да.

— Имаш ли си вече джеммел, камила, каквато ти подобава?

— Не!

— Погледни това животно! То е хеджин, бишарин-хеджин, второ като него няма по цяла сахел. То е твое, подарявам ти го!

Поисках да възразя, понеже бях чувал за цената на една бишари, ала той ми даде знак да мълча с толкова повелителен поглед, че отложих протеста за по-късно. Сега продължи пътя си, тръгвайки пак пред мен.

Защо бяха скрити тези камили тук, в царството на лъва? Откъде тези наглед толкова бедни пастири имаха толкова множество скъпоценни животни? По каква причина бяха само ездитни и не

товарни? Защо бе говорил за милост и прошка там, където дължеше само благодарност?

Мъжът имаше зли очи. Не можех да си отговоря на тези въпроси и реших да бъда предпазлив.

ХЕДЖАН БЕЙ, УНИЩОЖИТЕЛЯ НА КЕРВАНИ

Керванът преди дълго време беше напуснал Ауджила и по мои сметки отдавна трябваше да сме достигнали Сива. Старият шейх ел джемали, както бива наричан старшият на камиларите, никак не ми харесваше. Неговият мрачен, отблъскващ характер не будеше доверие. Още завчера ни увери, че Сива е близо, а пък и днес не виждахме следи, които да говорят за близостта на оазис, или както го нарича арабинът „уах“. Последната капка вода беше отдавна погълната, меховете се спаружиха. Трябваше да ядем противното брашно от дуррха сухо, както си беше направо от торбичката. Атмосферата обгръщаше телата ни като разтопен бронз, а земята гореше като нажежено желязо.

Внезапно настъпи радостно оживление сред бавно мъкнещата се върволица на пътниците. Над гъсто забуления хоризонт се извисиха резките очертания на бленувания аух. Импозантните върхари на финиковите палми се възправяха един над друг на стройните си колони и леките перести колони се полюляваха плавно под надигащия се пустинен вятър. След зеленината се къдреха вълните на прелестно езеро, а въздухът трептеше от влажните изпарения. Палмовите корони се отразяваха в проблясващата повърхност, камили газеха и гълтаха живителната течност, протегнали дълги вратове.

— Хамдуллиллах! (Слава на Аллах!) — завикаха наоколо. — Това е Сива! Господарят ни спаси, хвала и слава нему!

— Хауехн алейху иа Аллах! (Помогни им, о, Аллах!) — помоли се Големия Махмуд, който яздеше до страната ми. — Те са си изгубили разсъдъка от зноя и жаждата и смятат фата моргана, измамното отражение, за действителност!

Извади шишето, което беше изпразнено още преди четири дена, и го прилепи за хиляден път напразно до устата, за да извлече още една капка от подправената с цибиб вода.

— Остава си празно — проплака с въздишка. — Махмуд бен Мустафа Юсуф Якуб Ебн Башар ще си умре със сухо гърло!

Имаше право. Това беше фата моргана. Извадих картата и компаса, както често го бях правил напоследък. Пресмятането отново ме доведе до убеждението, че вече не се намираме на правия път. Насочих се за десети или двайсети път към челото на кервана до стария шейх ел джемали и му направих съответните забележки.

Той ги изслуша мълчаливо, но не отговори, а продължи да язди.

— Глухо ли е станало ухото ти — попитах аз, — или не искаш да слушаш?

— Аллах керим (Аллах е милостив), но търпението на човешката душа си има край — обади се най-сетне той. — Кой е боят, най-главният тук, ти или аз?

— Никой от двамата. Ти си водачът, ние сме ти се доверили и всеки може да те пита за пътя!

— Тогава върви, ако знаеш някой по-добър! Аз съм хаджи, един угоден на Аллах мъж, а ти си гяур, неверник, когото Аллах ще проводи в Пъкъла. Махай се, ти ме омърсяваш!

В следващия миг камилският ми камшик процепи въздуха и така здраво го перна през лицето, че по него тутакси набъбна дебела дамга.

Той смъкна рязко дългата кремъклийка от рамото и я насочи към мен.

— Келб, куче, умри!

Не натисна спусъка. Револверът, който бях отправил към него, го възпря. Но едва бе минала минута, около нас се образува застрашителен за мен кръг.

— Той удари един вярващ, един хаджи, трябва да умре! — извика шейхът. — Аз съм бил два пъти в Мека, Града на Пророка, три пъти в Медина, Покрития със слава, и съм се молил в Джидда, където лежи погребана Ева, майката на човешкия род, петстотин стъпки дълга и дванайсет стъпки широка. Какво обаче е сторил той и на кое угодно на Аллах място е бил? Той е един франк, който се моли на Иса бен Мериам, Исус, синът на Мария, и ме удари в лицето. Той трябва да умре!

Знаех, че при обикновени обстоятелства рискувах с този прибързан удар живота си, но нямах намерение, както за съжаление го правят мнозина европейски пътешественици, да позволя безнаказано

да ме оскърбява един фанатизиран и невеж човек само защото стоя сам срещу него и хората му. Представителят на една цивилизована нация е длъжен при всякакви обстоятелства да защитава нейната чест, а аз нямаше защо да се страхувам от тези изнемогващи от жажда хора. Сравнително добре си бях запазил силите и имах повече сигурни куршуми, без изобщо да държа сметка за Махмуд, отколкото те в своите дълги и безопасни огнестрелни оръжия.

— Затваряй си устата, съвършенство на цялата благочестивост — отговорих по тази причина, — в противен случай ще те застрелям! Ти си хаджи, поклонник, който е странствал само от Ауджила до Мека и от Мека до Ауджила, а аз съм бил във всички страни по земята и съм видял градове и хора, чиито имена никога няма да чуеш. Мислиш, че един франк ще се страхува от теб? Един-едничък мъж от Франкистан е по-мъдър и умен от сто шейх ел джемали, защото има при себе си един дух, който познава всички места и го води по всички пътища дори и когато още не е стъпвал там. Виждаш ли как духът трепери от гняв, задето ни водиш по грешен път?

Тикнах му компаса под носа и той отпрати очи с безкрайно удивление към него. Ориенталецът е във виеша степен суеверен и обича да се изразява по пищен начин. Така че аз знаех какво върша, употребявайки такова самохвалство, за което в родината бих бил сърдечно осмян. Сега продължих:

— Виж тук! Тези два револвера, за които никога не си чувал, изяждат дванайсет мъже, тази пушка премахва двамина, а тази карабина „Хенри“, чието име и един път не е достигало до ухото ти, ще коства живота на двайсет и пет вярващи, ако се осмелите да ме докоснете. Бог да ти съхрани разсъдъка и да те оздрави, защото иначе ще те събера с твоите деди, макар да си бил дванайсет пъти в Града на Пророка. Един шейх ел джемали, който не познава пътя си, е по-лош за странника и от самура, гибелния пустинен вятър. Махни си пушкалото, че да не те смъкна с изстрел от гърба на тази джемел, която е по-умна и разсъдлива от своя господар!

Тези думи имаха незабавен ефект. Той заметна пушката отново на гърба и понечи да продължи прекъснатия път.

— Стой, иа, Ибн Сюлейман (о, наследник на Соломон), още не сме свършили! Ти каза, че сме на правия път. Кога ще стигнем в Сива?

— Утре, още преди захождане на слънцето.

— Добре! Ние ще продължим да те следваме, но ако утре до залез-слънце още не сме видели уах, слънцето на твоя живот ще залезе, заклевам се в брадата на вашия Пророк и в Исус, Разпнатия, когото вие наричате Иса бен Мариам!

Обърнах камилата и се насочих обратно към края на колоната. За момента опасността бе отклонена от мен, но можеше пак да се върне.

Знаех, че шейхът ще направи всичко възможно да си отмъсти за нанесеното му оскърбление. Неговите единовърци се чувстваха, сякаш е било отправено лично към тях. Но от една страна, напреженията и лишенията ги бяха обезсилили и обезкуражили, а от друга, бях възбудил недоверието им към него с твърдението, че ни води в погрешна посока. Следвах го мълчаливо и мрачно. Той беше мюсюлманин, те му се бяха доверили, но знаеха превъзходството на европейското образование и поради това не можеха така лесно да отминат моето обвинение. Сигурно тайно бяха решили засега да не вземат ничия страна, а спокойно да дочакат развоя на събитията.

Обичайното време за разполагане на бивак още не беше настъпило, но всеобщата умора бе достигнала такава степен, че скоро трябваше да спрем. Камилите бяха разтоварени и вързани за колчета, шатрите бяха разпънати и оскъдната вечеря взета. Неколцина си легнаха да почиват, а другите насядаха в кръг с подвити крака — поза, която турчинът нарича „рахат отурмак“, почивка на крайниците — за да дадат израз на унилото си настроение. У тях се бе породило ужасно опасение. Вече често се бе случвало кервани да тръгват от Ауджила за Сива, без да постигат целта си. Те биваха нападани и унищожавани от страшния Хеджан бей с неговия гум, както наричаха разбойническите кервани. Но костите на избитите никога не биваха намирани по пътя, а далеч настрани в пустинята. Нещастниците или са били подмамвани от разбойниците да се отклонят от правилната посока, или са били отвеждани на гибел от безсъвестни водачи. Какво ли, ако отивахме сега към същата съдба? Това бе ужасяваща мисъл, защото се знаеше, че Хеджан бей не оставя живи хора, затова и биваше наричан не другояче, а Унищожителя на кервани. Тъжният разговор не трая дълго. Изтощението си каза своето и скоро всички, с изключение на поставената стража, спяха със съня на праведния. Аз също се изтегнах на постелката си, но не можах да намеря покой, понеже тревогата за нашето положение отново и отново отваряше уморените очи.

По едно време до ухото ми се донесоха от далечина звуци, които изцяло ме разсъниха. Вярно, те бяха приглушени от разстоянието, но за наострения слух все пак доловимо добре прозвуча лаещото „и... ау“ на чакала и междувременно хиената изръмжа своето дълбоко и дрезгаво „омму“. Ослушах се напрегнато и установих, че не съм се измамил. Сkochих. Наблизо трябваше да има вода, защото тези животни всеки ден се нуждаят от своето и поради това никога не се осмеляват да навлязат твърде далеч в безводната пустиня.

Отметнах завесата на шатрата и излязох. Големия Махмуд стоеше вън. Звуците бяха привлекли и неговото внимание.

— Чуваш ли джиновете, злите духове на пустинята, сихди? — попита тихо. — Те подлъгват странника към гибел, ала Махмуд бен Мустафа Юсуф Якуб Ебн Башар няма да се остави да бъде измамен. Той чува, че гласовете не идат от чакала и хиената и ще остане да си лежи в шатрата.

Пропълзя отново под ниския брезентов навес, който си беше стъкмил, а аз останах заслушан. Звуците пак се разнесоха, но този път и аз долових, че не бяха естествени. Но бях твърде далеч от мисълта да ги приписвам на зли духове. По-скоро бях убеден, че произхождаха от човешко гърло.

Какво трябваше да означава това? Бяхме се отклонили от верния път и аз нямаше как да не помисля за Хеджан бей. Взех си оръжията и се упътих към шатрата на шейх ел джемали. Той не беше там. Потърсих близката стража. Мъжът се беше свлякъл от изтощение на земята и спеше.

— Бисмиллах иа раджал! (В името на Аллах, ставайте, мъже!) — провикнах се аз. — Хеджан бей, гумът е наблизо!

В миг бивакът се оживи и всички се юрнаха към камилите, за да ударят на незабавно бягство. Противопоставих се на безразсъдните. Та нали и бездруго щяха да загинат, ако в страха си се разпилееха из мъртвата пустош. Само след дълги предупреждения и молби успях да ги отклоня да останат. Но имаха такъв страх от Унищожителя на керваните, че с голяма неохота посегнаха към оръжията. Спокойствието, което се опитвах да запазим, в крайна сметка им импонира. Вслушаха се в напътствията ми и се върнаха в шатрите, за да се отбраняват под тяхно прикритие. Но за мен зад платнището нещо не ми даваше мира; нещо ме подтикваше да изляза и да се убедя дали

предположението ми е правилно. Оставих си само ножа и револверите, дългоцевните оръжия щяха само да ми пречат.

Беше тъмна нощ, но звездите на южното небе все пак пръскаха достатъчно светлина, за да може човек още от известно разстояние да забележи някой по-голям предмет. Избягвайки всякакъв шум, се запромъквах в посоката, от която бях чул лая. Още не бях стигнал кой знае колко далеч, когато долових тихо приближаващи стъпки. Хвърлих се на земята. Появиха се двама мъже и спряха близо до мен. В прериите на Северна Америка често се бях озовавал в подобно положение, само че тук вместо към червенокожи се промъквах към двама араби. Подготвих се за нападение и измъкнах ножа.

В единия разпознах шейх ел джемали. Кой беше другият? Това веднага щях да узная.

— Имаш при себе си един франк, казваш? Силен и храбър ли е?

— Има кураж и много оръжия. Притежава също един добър дух, който му показва пътя. Но ти ще го надвиеш, о, Хеджан бей!

— Спи ли?

— Спи, всички мъже спят. Ако твоят гум остави камилите си и потайно приближи пеша, никой няма да може да ви се изплъзне. Броят ви е по-голям от нашия, но едно шумно нападение все пак ще коства живота на неколцина от вас.

— Твоята уста казва истината. Хайде, покажи ми бивака. После ще се върна и ще доведе унищожителите на кервани!

Шейх ел джемали не можа да го последва. Аз скочих, пипнах го за врата и забих ножа до дръжката между плещите му. Предателят издаде само един къс, придихателен звук и се срина на земята.

Хеджан бей долови шума и се обърна. С извадения незабавно от раната нож аз се хвърлих към него. Под неочаквания сблъсък той падна на земята. Коленичих върху него, склещих с лявата ръка гърлото му и приближих острието до очите му.

— Хеджан бей, смъртта ще те погълне, ако помръднеш и един крайник само!

Страхът беше овладял този толкова страшен човек. Той лежеше напълно неподвижен под мен.

— Аз съм франкът, за когото ти говори шейхът. Моят нож му въздаде наградата и ще пронизе и твоето сърце, ако не ми се подчиняваш!

— Какво искаш? — прогъркори оня от притиснатото гърло.

— Изслушай ме! Аз не се стремя към смъртта на ближния и ти можеш да си спасиш душата, ако направиш това, което поискам от теб! Познаваш ли пътя на керваните за Сива?

— Да — отговори той.

Трябваше само в края на всеки мой въпрос да му отпускам толкова въздух, колкото му беше необходим за отговора.

— Ще ни оставиш ли безпрепятствено да си тръгнем и с цялото си имущество?

Той замълча и се напрегна да се освободи. Незабавно опрях острието на ножа в гърдите му.

— Да умреш ли искаш, Хеджан бей?

Преустанови опита. Заплахата беше сериозна, разбра го.

— И тъй, оставяш ли ни да си вървим с цялото имущество? Отговаряй, няма да чакам повече от три секунди!

— Да.

— Ще ни придружаваш и закриляш с твоя гум, докато вече не можем да се заблудим?

Той повтори предишната маневра, но беше принуден да се подчини.

— Да.

— И ще ни снабдиш с храна и вода от вашите торби и мехове?

— Да — изскърца зъби разбойникът.

— И няма да правиш опит да нарушиш думата си?

— Няма!

— Закълни се, че ще удържиш това, което обеща!

Сигурно се беше надявал, че ще го освободя без клетва, а после естествено да нехае за обещаното. Но се видя излъган и напрегна всички сили да ме отхвърли. Сега го стиснах още по-здраво и опрях острието малко по-осезаемо върху областта на сърцето.

— Заклевах ли се?

— Заклевам се — изшушна със стаен гняв, понеже не виждаше друг изход.

— В брадата на Пророка?

— В брадата на Пророка!

— Добре! Изправи се, Хеджан бей, и тръгвай с мен към бивака. Ти стоиш под моя закрила и косъм няма да падне от главата ти!

Той стана от земята. Сигурно за пръв път Унищожителя на кервани бе лежал под враг, а изключителната отстъпка, с която беше откупил живота си, трябва да му се бе сторила във висша степен унизителна. Постоя известно време неподвижен под този товар, но когато попитах:

— Страхуваш ли се да тръгнеш с мен? — прозвуча късият, рязък отговор:

— Хайде!

И закричи до мен по пътя, по който бях дошъл.

Моето предположение, което преди малко ме бе извело от бивака, напълно се беше потвърдило. Шейх ел джемали бе свързан с Хеджан бей, а животинските гласове бяха уговорен сигнал.

Когато стигнахме до моята шатра, разбойникът спря изненадано. Камилата ми бе станала от мястото си и високият ѝ силует се очертаваше много ясно на звездния хоризонт.

— Една бишари... една бишарин хеджин? Арабинът не продава такова животно! Как е стигнало до ръката ти, франк?

Говореше високо. При прозвучаването на неговия глас животното вдигна глава и приближи, доколкото му позволяваше държащото го към колчето въже. Той пристъпи бързо и улови оглавника.

— В името на всички шейтин, живеещи в Пъкъла, това е моята бишари, която аз... — прекъсна се и приближи към мен да ме огледа по-внимателно, отколкото го беше сторил преди. — Ти си това... ти си наистина! Това е изпитание от Аллах, тъй като ще бъде безчестие да си взема онова, което съм ти дал. Хеджан бей няма защо да се срамува, че ще придружава и закриля един мъж, който се е радвал при него на свещеното право на госта и е умъртвил Господаря с голямата глава. Той сега с драго сърце и воля ще сдържи своята дума!

Аз също едва сега познах бей ел урди, който преди време бе лежал под лъва и бе спасен от смърт благодарение на моята намеса. Бях останал няколко дни при него и на сбогуване бях принуден да приема камилата. Едва сега можех да си отговоря на въпросите, които си бях задал в онзи ден при спускането ни по вади. Затова значи бе говорил за милост и прошка — в неговия бивак бе опасно да се влиза. И затова притежаваше все бързоноги ездитни животни — пустинният разбойник няма необходимост от бавни и неповратливи товарни

камили. И той ги бе скрил във вади, за да не привлече вниманието на евентуалния посетител върху своя същински занаят.

Моето завръщане накара Големия Махмуд да изпълзи изпод своя навес.

— Сихди, кажи кого водиш тук?

— Погледни го сам!

Той го стори.

— Аллах акбар! (Аллах е велик!) Та това е благородният бей ел урди, при когото Махмуд бен Мустафа Юсуф Яакуб бен Башар закла и изяде най-тлъстата овца, която някога му се е падала!

— Той е — потвърдих аз, усмихвайки се на спомена на гладния слуга. — Той лежи с кервана си наблизо и ще ни отведе до Сива.

— Бйсмилах, това е добре! Значи ще получа нещо в моето шише — то е бом бош, съвсем празно!

Повиках мъжете и им съобщих онова, което сметнах за добре. Тялото на шейх ел джемали бе отстранено незабелязано от тях. От случилото се не узнаха нищо — бях го обещал на бей ел урди — и сметнаха шейха за избягал, понеже ни е водил погрешно. Разбира се, щеше да се вдигне голяма шумотевица, ако хората в Сива научеха, че Хеджан бей е бил принуден да стане закрилник на тези, чиято гибел преди туй е замислял. Но аз с удоволствие щях да си държа устата затворена, защото трябваше да съм радостен, задето съм се отървал толкова лесно от превъзходящия ни по сила гум.

Насила постигнатата с ножа клетва бе спазена. Получихме всичко необходимо и пристигнахме благополучно в Сива. Но половин ден по-рано се сбогувахме с нашия, при други обстоятелства толкова опасен съпровод. Предводителят погали за последен път бишарин хеджин и заговори със сериозно лице:

— Раббена халик! (Бог да те пази!) Ти надви два големи бея — Асад бей, Унищожителя на стада, и Хеджан бей, Унищожителя на кервани. Стреляй по Господаря с голямата глава колкото си искаш, но за в бъдеще се пази от гума, защото Аллах рядко се съгласява един от неговите вярващи да бъде победен от някой другоземец. Салам алейкум! (Мир и благоденствие на теб!)

АКВА БЕНЕДЕТА

1. ВЪВ ВЕРСАЙ

Людовик XV се разхождаше в парка на Версай. Докато знатните дами и господа от Двора го следваха на почтително разстояние, маркиза Дьо Помпадур, неговата всемогъща любовница и истинската повелителка на Франция, се придържаше плътно до него. Оживените жестикулации на двете високопоставени особи удостоверяваха, че предметът на разговора трябва да е изключително интересен.

— Известен ли ви е произходът му, мадам? — попита кралят.

— Това е тайна, сир, над която той съблюдава най-дълбоко мълчание, и мисля, че дори въпросите на Ваше величество ще останат без резултат.

— Следователно има основателни причини да крие своето минало. Но въпреки това той е един забележителен авантюрист.

— Който може да бъде от неимоверна полза за държавата — прибави фаворитката настоятелно. — На него фабрикуването на скъпоценни камъни и благородни метали явно не му създава особени затруднения. По време на краткото си пребиваване тук извърши удивителни лечения и притежава един еликсир, който отстранява въздействията на възрастта.

— Значи адепт, лечител чудодеец!

— Повече, много повече от това, сир! Той рисува гениално, виртуоз е на различни музикални инструменти и освен френски, английски, немски, италиански, испански, португалски и всички древни езици говори също арабски, турски, персийски и китайски. Този мъж е мистерия!

— И то от онези, при които прехласът преминава в разочарование.

Маркизата видимо се стараеше да отстрани съмнението на краля.

— Позволете, Ваше величество, да повикам графиня Дьо Жержи! — помоли тя и без да дочака отговор, се обърна и махна на една дама от свитата.

Отдавна покойният граф Дьо Жержи бе преди петдесет години пратеник във Венеция. Дамата беше неговата вдовица.

— Негово величество желае да научи нещо по-подробно относно вашите срещи с граф Дьо Сен Жермен във Венеция, скъпа моя. Бъдете така добра да повторите накратко разказа си!

Графинята се поклони в знак на съгласие.

— Смея ли да попитам на каква възраст ме преценява Ваше величество? — запита тя.

Кралят се усмихна при този въпрос, който една дама изрича обикновено само със сигурното очакване на комплимент. Той се намираше в добро настроение и реши да подразни графинята с едно високо число. Оценяваше я на петдесет, но отговори бързо и късо:

— Шейсет!

Сега бе ред на госпожа Дьо Жержи да се усмихне.

— Сир, моята първа среща с граф Дьо Сен Жермен датира отпреди пълни петдесет години — отговори тя, — а по онова време броях няколко години над трийсетте.

— Невъзможно! — извика Людовик, тайно малко ядосан за проявената неосведоменост. Та нали един крал трябваше да знае всичко, да е наясно дори с частните отношения на тези, които се намират в негова близост.

— По отношение външността си от онази възраст на трийсет години аз се съхраних благодарение на настойката, която граф Дьо Сен Жермен ми даде, в продължение на четвърт век. И дори след употребата на последната капка от този възхитителен еликсир, въздействието ѝ се разпростира до ден-днешен. Аз стареех по-бавно от другите.

— А графът? Той самият естествено също употребява тази вълшебна напитка?

— Очевидно. Той от петдесет години не се е състарил и с година.

— Разкажете за втората си среща! Тя трябва да е била пълна изненада.

— Срецнах го при мадам — започна старата графиня с поклон към маркизата — и помислих, че виждам пред себе си един син, изключително приличащ на баща си. Осмелих се да приближа и го заговорих:

„Имайте добрината да ми кажете дали баща ви не е бил около 1710 година във Венеция.“

„Не, мадам — отговори той несмутимо. — Аз съм изгубил баща си много отдавна. Но самият живях в края на предишното и началото на настоящото столетие във Венеция. Имах честта да привлека донякъде интереса ви, а вие бяхте достатъчно добра да намерите за приятни няколко баркароли от собствените ми композиции, които съвместно пяхме.“

„Простете, но това е невъзможно, защото граф Дьо Сен Жермен, когото по онова време познавах, беше поне на четирийсет и пет години, а вие сега сте най-много на същата възраст!“

„Мадам — каза графът усмихнато, — аз съм вече много стар.“

„Но в такъв случай би трябвало да наброявате близо сто години! Това не е невъзможно!“

И сега ми разказа множество дребни, подробни факти, отнасящи се до съвместното ни пребиваване във венецианската държава, за които само аз и Сен Жермен можехме да знаем. Неговата изключителна памет припомняше не само най-незначителни подробности, а всяка дума, казана, помежду ни тогава. И за да ме убеди напълно, ми показва един малък белег на ръката си, възникнал някога от одраскване по иглата ми за вземо.

— Тук посетил ли ви е? — попита кралят.

— Не, сир. Времето му е изключително много ангажирано. Но ми даде позволение да се отбия за минута при него. Аз го сторих. Той ми показва една колекция от диаманти, която истински ми напомня за възшебната лампа на Аладани. Струваше много, много милиони.

— Значи е богат?

— Убедена съм в това, макар хората по никой начин да не могат да си обяснят неговото богатство. Той няма имения, ренти, банкери, никакви твърди приходи от някакво друго естество. Карти и зарове никога не докосва и въпреки това води голямо домакинство. Има прислуга, коне, карети и огромно количество скъпоценни камъни от всякакъв вид и цвят. Човек не знае какво да мисли!

— Той сигурно е някой изпечен шарлатанин. Може би някой ден ще го срещнем — каза Людовик.

Не можеше да признае, че тъкмо за този час бе намекнал по предпазлив начин за едно randevu с „изпечения шарлатанин“.

Намекът беше разбран и осъществен. Точно когато завиваха край една боске^[1], съгледаха един господин, който държеше в ръката си роза и така внимателно я оглеждаше, че явно не забеляза приближаването на Двора. Очите на краля се плъзнаха изучаващо по фигурата на непознатия и просветнаха с доволен поглед.

Беше разпознал очаквания.

— Кой е този мъж? — попита независимо от това с гневна физиономия. — Та нали по време на нашето присъствие тук никой няма право на достъп!

— Сир — отговори графинята учудено, — това е граф Дьо Сен Жермен. Той е свикнал да се осмелява повече от други. Ще позволи ли Ваше величество да го представя?

Кралят кимна сдържано.

— Ще проявим благосклонност да побеседваме няколко минути с него!

Госпожа Дьо Жержи пристъпи към стария мъж, поздрави го и го поведе после към краля. Той беше среден на ръст, имаше изискано държане, правилни черти, тъмен тен на лицето и черна коса. Облеклото му беше семпло, но изработено с вкус. Единственият лукс, който си бе позволил, но наистина изключително необикновен, се състоеше в голямо количество диаманти, които носеше по всички пръсти, ланеца и вместо копчета. Само токите на обувката всеки познавач би оценил на най-малко двеста хиляди франка.

Людовик го поздрави любезно, но започна разговора без всякакво встъпление:

— Казват, че възрастта ви възлизала на няколко столетия. Вярно ли е това?

— Сир — отговори Сен Жермен с израз в гласа и лицето, свойствен единствено за хора с дух, — аз от време на време се забавлявам, като оставям, а не карам хората да вярват, че съм живял в по-стари времена.

— Но истината, господин графе, е...?

— Истината често е недостижима.

— Според уверението на някои лица, на които сте били известен още при управлението на моя дядо, би трябвало обаче да наброявате повече от сто години.

— Това не би било кой знае колко изненадваща възраст. В севера на Европа съм виждал хора по на сто и шейсет години, че и отгоре.

— Зная, че има такива, но вашият младежки вид обръща с краката нагоре всички изследвания на учените. Бих се радвал да получа доказателство, че сте живели през миналото столетие.

— Това е много лесно, сир!

Той измъкна от джоба един подвързан по готически образец сувенир, отвори го и извади един от многобройните листове, които съдържаше.

— Ще бъде ли достатъчно едно свидетелство на великия Монтен, Ваше величество?

— Напълно. Дайте листа на маркизата!

Графът се подчини на повелята, а госпожа Дьо Помпадур прочете редовете на философа, смятан по онова време за ненадминат:

„Il n'est homme de bien qui mette a l'ecamen des lois toutes ses actions et pensees, qui ne soit pendable six fois en sa vie] voire tel qu'il serait dommage et tres injuste de punir.

A son ami, le comte de Saint-Germain.

M. Eyquem de Montaigne.“^[2]

Удивеният монарх посегна към бележката и се убеди, че Монтен я е написал със собствената си ръка през 1580 година.

— Забележително, във висша степен забележително, графе! — извика той и също господин Дьо Гонту, херцог Дьо Бранка и абат Бернис, които бяха пристъпили по-близо, не съумяха да сдържат удивлението си. — Виждам, че не страдате от липса на скъпоценни камъни. В състояние ли сте от малки диаманти да правите големи?

— Който умее това, сир, със сигурност ще бъде сдържан по отношение на своето изкуство — отговори графът уклончиво. — Преди да добие право да говори за тези неща, човек трябва да накара перлите да растат.

— Това за вас възможно ли е?

— Да. Аз им придавам петкратна, та дори десетократна големина и същевременно най-голяма чистота.

— Чували ли сте, че има диаманти с петна?

По одухотвореното лице на графа плъзна тънка, почти снизходителна усмивка.

— Аз често съм имал такива. Петната почти винаги могат да бъдат отстранени.

— Как, вие наистина сте открили тайната, към чието разбулване практиката досега напразно се е домогвала?

— Премахването не е трудно, сир. Ако не се е удавало на други, вината не е в изкуството и практиката, а в майстора.

— Ами ако подложа на проверка истинността на вашето твърдение?

— Аз ще я издържа — прозвуча гордо и самоуверено. Кралят извади един диамант и с това ясно доказва, че е бил подготвен за срещата със Сен Жермен.

— Вижте този камък! Той щеше да струва четири хиляди франка повече, ако беше чист.

Графът разгледа внимателно диаманта.

— Петното е големичко, но въпреки това аз мога да го отстраня. Ще има ли Ваше величество добрината да ми повери камъка?

— Можете да го вземете. Моят ювелир, който го оценява сега на шест хиляди франка, уверява, че можел да брои десет хиляди, ако го нямало петното.

— До четиринайсет дена ще имам честта да ви го върна напълно чист.

— Тогава ще имаме основание да признаем вашата вещина. Но я кажете откровено, графе, говори се, че умееете да приготвявате някакъв еликсир, някаква aqua benedetta^[3], благодарение на която ваши приятели намирали закрила срещу въздействието на старостта.

— Природата е вечно млада, сър. Който умее да екстракира нейната витална сила и да я прехвърли в човешкия организъм, не знае старост. Може да е преживял хиляди години, без да спомене и дума за това.

— Вие отбягвате въпроса ми и все пак ми давате положителен отговор. Ние намираме наслада в беседата си с вас. Елате пак насам! Бихме се радвали на вашето присъствие!

С едно благосклонно кимване на кралската глава графът бе освободен. Той се отдалечи, запътвайки се към един усамотен район на парка. Тъкмо се канеше да го напусне през намиращия се там изход,

когато срещна един млад мъж, който възнамеряваше да влезе. По лицата на двамата се отрази изненада, но графът преди другия успя да се овладее.

— Я гледай — извика младият мъж на немски, — тук съвсем неочаквано се натъкваме на хер рицаря Фон Шьонинг, граф Парожи, или както гласи там истинското ви име! Я кажете искрено, драги господине, с каква магия оперират във Версай по-успешно, с черна или бяла?

От тона му лъхаше безкрайна горчивина. Графът го погледна студено и твърдо в лицето и запита:

— Хер барон, как е баща ви?

— Благодаря, много добре! В деня, когато го напуснахте, без да се сбогувате, той забеляза, че се е докарал до просешка тояга. Вашето изкуство не му остави нищо друго, освен куршума, с който умееше по-добре да се оправя, отколкото в общуването с обесници и измамници. Изстрелът излезе сполучлив и сега свидетелите на вашия талант са с един по-малко.

— Това можеше да се предвиди, тъй като вашият баща никога не се вслушваше в моите добронамерени съвети. В случая ми е болно заради вас. Мога ли по някакъв начин да ви бъда полезен?

— Принуден съм да се откажа от вашата любезност, тъй като не притежавам нищо, с което да ви заплатя за разорението си!

— Аз съм много търпелив, майн хер, но въпреки това си съдържайте езика! Граф Дьо Сен Жермен, който току-що има един поверителен разговор с краля, в никой случай не се чувства заставен да търпи спокойно безоснователните злостни забележки на барон Фон Лангенау.

— Граф Дьо Сен Жермен? Позволете да ви поздравя с новата титла! Аз също имам да обсъдя днес с краля едно-друго и няма да пропусна да му препоръчам господин графа за управител на неговите финанси!

С един презрителен жест той се извърна и се отдалечи.

Графът остана. По лицето му въпреки мургавия тен можеше да се забележи плъзналата бледнина. След кратък размисъл той се върна в парка, вместо да мине през изхода, и закрачи към двореца. Там научи, че маркиза Дьо Помпадур вече е влязла в покоите си. Той често се бе отбивал при нея, имаше разрешение за пропуск по всяко време и

нареди да доложат за него. Госпожа Д'Осе, първата ѝ камериерка, беше при нея.

Могъщата дама го посрещна с изключителна любезност.

— Добре дошъл, скъпи ми графе! Не предполагах, че ще ви видя толкова скоро отново при себе си.

— Можех ли да напусна Версай, мадам, без да ви благодаря за добротата, която ми оказахте, позволявайки ми да говоря с най-великия владетел на нашето столетие?

— Тази доброта не беше лишена от себичност. От разговора с вас човек извлича полза за изключителни неща, считани досега за невъзможни. Наистина ли ще можете да отстраните петното от диаманта на краля?

— Това гарантирано ще стане. Вижте тези камъни!

Той извади от джоба една кутийка и я отвори. В нея имаше топази, смарагди, сапфири и рубини на значителна стойност. Госпожа Дьо Помпадур плесна ръце.

— Какво богатство! Графе, вие наистина сте феномен!

Той прие възхищението с голямо равнодушие.

— Кутийката съдържа само излекуваните пациенти от моята сбирка. Всички те имаха петна. Аз ги премахнах. Благодарение на това притежават двойно по-голяма цена. Тази дреболия може да ви послужи като доказателство!

Той хвърли на масата един златен кръст със зелени и бели камъни. Един златар би дал за него поне хиляда и петстотин франка.

— Госпожо Д'Осе, бихте ли го приели като подарък?

— Не може да го казвате сериозно, графе! — отговори камериерката, но въпреки всичко взе кръста и го сложи за проба на шията си.

— Защо не? Та това е само една багатела!

— Но вземете го, скъпа моя, господин графът така желае! — настоя фаворитката. После се обърна към граф Дьо Сен Жермен: — При последната си визита вие ми обещахте още веднъж да се върнете на въпроса с вашата аква бенедета. Надявам се, че молбата ми няма да бъде напразна, тъй като ме осведомиха, че малката десетгодишна контеса Ланси^[4] вече била получила една доза от нея.

— Казали са ви истината. Аз акомпанирах няколко италиански опери, които контесата пееше, и бях толкова запленил от нея, че реших

да удължа щастливия жребий на красотата, която притежаваше.

— Кралят също е чул за вашата вода. Той желае възможно най-дълго да запази сегашното състояние на своето здраве.

Графът извади две шлифовани флакончета, пълни с някаква кристална течност.

— От изпълнението на това искане зависи щастието на цяла една нация. Тази аква бенедета ще съхрани на Франция нейния монарх, а на вас, мадам — вашата красота и младост.

Подаде ѝ флакончетата. Тя посегна с видима жадност и извика радостно:

— Благодаря ви много, скъпи мой приятелю! Един граф Дьо Сен Жермен не бива да бъде питан за цената на този незаплатим еликсир. Определете какво мога да сторя за вас!

— Единствената награда, към която се стремя, е вашето благоволение, мадам, и разрешете да бдя с помощта на звездите над вас и краля.

— Закрилата на вашия гений за нас е добре дошла. Аз вече ви помолих да питате звездите за мен. Получихте ли някакъв отговор?

— Получих го снощи в полунощ.

— И какво гласеше?

— Беше ясен и открит, така че не беше необходимо да свиквам за съвет духовете от четирите посоки на света. Поради това мога също така открито да го съобщя.

— Е?

Маркизата изглеждаше изключително напрегната.

— Гледах как блести небето над Германия. Една голяма звезда се извиси сияйно, а от нея излетя една отломка, стрелна се насам през границата и се сблъска със звездата на Франция. От небесния свод прокапа кръв. Въздухът тегнеше от мрак, а земята потрепери под тропота на биещи се кохорти. Не видях конкретно лице, не чух конкретно име, мадам, съзирах само факти. Звездите никога не са ме мамили. Тълкуванието не ми бе дадено, трябва да го предоставя на вас.

Маркизата беше пребледняла под грима като мъртвец.

— О-о, знай коя е тази звезда на Германия! Та нали кралят от Сан Суси си мисли, че отдавна се числи към небесните властелини. Но онази отломка нямаше ли цвят, форма, от които да може да се заключи нещо по-определено?

— Струва ми се, че разпознах едно „L“. Но достъпът до *chambres diplomatiques*^[5] не стои открит за мен и аз не познавам лице, за което да мога да направя намек.

— Предчувствието ми не ме е подвело! Едно „L“...? Онзи немски барон Фон Лангенау е натоварен с тайна мисия. Неговата физиономия още от пръв поглед ми навя антипатия. Трябва да говори с краля. Аз обаче ще се погрижа този разговор да не се състои. Имам доверие във вашите звезди. Той може още днес да отпътува за варварската си родина!

* * *

Когато четвърт час по-късно барон Фон Лангенау поиска аудиенция, получи от дежурния камериер наставлението да не си прахосва безполезно времето във Версай, кралят нямало да попречи на неговото незабавно тръгване обратно за Германия.

Когато влезе в своето удобно парижко жилище, слугата му предаде едно ухаещо на парфюм писъмце, което току-що бе доставено. То съдържаше кратките слова:

„Скъпи приятелю,

Вие бяхте отпратен. Въпреки че моята леля е получила един бриляnten кръст от виновника за тази мяра, не можеше да не ме осведоми. Малко аква бенедета е виновна за провалянето на Вашата мисия. Обичам Ви достатъчно, за да Ви съобщя повече подробности, ако проявите желание да ме посетите още веднъж преди заминаването си.

Ваша нежна Амели Осе“

---

[1] Боске (фр. *bousquet*) — горичка — б.пр. ↑

[2] Няма добродетелен човек, който да не е заслужил пред закона за всичките си действия и мисли поне шест пъти в живота си въжето;

би било жалко и много несправедливо да накажете вашия човек. На неговия приятел граф Дьо Сен Жермен, М. Екием дьо Монтен. ↑

[3] Aqua benedetta (лат.) — благословена вода — б.пр. ↑

[4] Същото момиче става известно по-късно като госпожа Дьо Жанли — б.а. ↑

[5] Дипломатически спални — фр. — б.пр. ↑

2. В ХАГА

У граф Д'Афри, френския посланик в Нидерландия, имаше голямо соаре. Из великолепните помещения на неговото жилище, освен високите сановници на Генералните щати и представителите на всички европейски нации, се движеше една многолюдна тълпа от прочути и влиятелни частни лица, чието присъствие придаваше на приема един по-малко дипломатичен вид.

Трапезата, край която присъстващите в продължение на няколко часа се бяха отдавали на материалните радости на живота, беше раздигната. Разпилени на отделни групи и в различни стаи, те опитваха с оживен, произволно завързан и също така лесно прекъсван разговор да уредят своите лични или държавни изгоди.

Един млад мъж в сепъл черен костюм се движеше привидно безучастно покрай разговарящите дами и господа и така стигна до една празна стая, с която завършваше поредицата от помещения. Тя беше оскъдно осветена. Пристъпи до един от прозорците, затулен напълно от висящи до пода завеси, и се загледа в нощния зимен пейзаж.

По едно време долови приближаващи стъпки. Двама мъже влязоха и се настаниха на една от гарниращите стените плюшени тапицерии. Със сигурност се бяха уединили да обсъдят някаква тема, която не е за всяко ухо. Младият мъж вече се канеше да излезе, както му повеляваше честта, от своето непреднамерено скривалище, когато чу да се споменава едно име, което го накара да остане. Разбра, че единият от мъжете беше самият граф Д'Афри. Другият беше прословутият Казанова, който със своето бягство от Оловния затвор на Венеция си беше спечелил голяма слава. Сега беше изпратен от Франция в Хага, за да ускори по заръка на херцог Дьо Шоазьол един важен финансов въпрос.

— Казвам ви, драги Казанова, че се заблуждавате, ако храните надежда, че ще направите добра сделка — каза графът. — Аз изпитвам симпатии към вас и ви желая най-добра сполука, но на краля се прави лоша услуга. Операциите на генералния ревизор дискредитират

нацията и хората биха стигнали до неминуем банкрут, както искам открито да ви кажа.

— Всичко това го знам добре, но все пак не ми се иска да гледам съвсем обезверено на успеха на моята мисия. На правителството липсват пари. Аз съм натоварен да разменя с възможно най-малка загуба френските държавни книжа на стойност дваисет милиона франка, които министърът ви е изпратил, срещу по-добре котиращи се чуждестранни книжа. Успехът на тази манипулация не е невъзможен, тъй като министърът ме увери, че войната, снижаваща нашите полици, приближава своя край. Тайните мирни преговори били в пълен ход.

— Не искам да оспорвам този факт, но сигурно ще признаете, че в качеството си на пълномощен министър трябва да съм по-пълно информиран относно нашите политически надежди и опасения. Държавната хазна е празна, флотата — унищожена, войските ни — разбити. В следствие на това мирът няма да бъде изгоден за нас. Който възнамерява сега да купува нашите книжа, ще трябва дълго да чака, преди да може да ги оползотвори без загуба, а господин Дьо Бернис ме натовари да ви предоставя дваисетте милиона само с осем процента отстъпка. Склонен съм да вярвам, че при една такава оферта няма да се яви купувач.

— Въпреки това аз си запазвам надеждата. Когато кралят види, че искането му е твърде високо, ще го редуцира. Днес имах среща с господин Пеелс и шестима други шефове на компании. Те ми предложиха десет милиона в брой, седем милиона в петпроцентови книжа и освен това се отказват от онези милион и двеста хиляди гулдена, които Френско-индийската компания дължи на Холандската. Това са девет процента загуба за нас. При настоящите условия предложението ми се струва много приемливо.

— Заблуждавате се, като мислите, че кралят има някакво отношение към тази сделка. Политиката „*Quel de boeuf*“^[1] много често се намира, и понастоящем също, в положение да лишава своите акредитирани пълномощници от правене на сметки.

— Не ви разбирам.

— Възможно. Сигурно познавате граф Дьо Сен Жермен.

— Виждал съм го в Париж при госпожа Д'Орфе. Създава впечатление за необикновен човек. Кралят го дарява с доверието си и му устрои жилище в Шамбор.

— Виж ти! — възкликна удивено Д'Афри. — Този авантюрист май е предпочитан от щастието. Знаете ли, че се намира тук, в Хага?

— Нито дума!

— Отседнал е в „Принца на Орания“ и си дава вид на дипломат, без да ме удостои и с едно посещение. Не успях да отгатна естеството и целта на неговата мисия, но не бих се и подхвърлил на опасността да се компрометирам с препоръка, ако някой дойде да иска сведения за него.

— В „Принца на Орания“? Та това е странноприемницата, в която живея и аз!

— Значи бихте могъл да влезете в разговор с него?

— При всички случаи, графе.

— Мога ли да разчитам на вашата опитност, за да узная целта на неговото пребиваване тук?

— Не мога да кажа дали притежавам такава, но пък нали става дума само за един опит.

— Опитайте. А сега нека се върнем при компанията, иначе липсата ни ще бъде забелязана!

Когато двамата мъже се отдалечиха, подслушвачът напусна своето скривалище и се отправи към предните помещения.

Там пристъпи към един мъж, който се отличаваше със своеобразна, мъжка красота. Беше седнал при масичката на една колона.

— Прощавайте, уважаеми сеньор Казанова — извини се той, — но ще помоля за разрешение да седна до вас! Желанието да ви бъда полезен ме води при вас.

Прочутият затворник посочи един vis-a-vis^[2] стоящ стол и каза вежливо:

— Компанията на хер барона Фон Лангенау по всяко време ми е приятна! Аз също изпитвам желание да ви бъда полезен.

— В такъв случай позволете да ви дам първото доказателство за нашата взаимна, приятелска разположеност! Чух, че господин Дьо Шоазьол ви е възложил уреждането на някакъв финансов въпрос, така ли е?

— Така е. Нямам причина да правя тайна от тази работа.

— С удоволствие бих допринесъл своето, за да можете да решите вашата задача.

— Ще ме задължите с най-голяма благодарност — отбеляза Казанова. — В състояние ли сте наистина да окажете една позитивна подкрепа?

— Позитивна не, а негативна, но затова пък се надявам никак да не е малка. Намирам се в щастливото положение да ви назова едно препятствие, поставено пред вашите намерения, за което вероятно нямате сведение.

— Препятствие? Наистина ли? Мога ли да попитам в какво се състои, хер барон? — осведоми се Казанова.

— То се казва Сен Жермен — отговори барон Фон Лангенау.

— Сен Жермен? Познавате ли този мъж?

— Малко, но пред друг едва ли ще имам желание да го призная. Известно ли ви е каква работа го е довела в Хага?

— Не — отвърна Казанова. — На вас известно ли ви е?

— Да. Касае се ни повече ни по-малко за сто милиона срещу залагане скъпоценностите на френската корона. Кралят желае да направи тази сделка без намесата на своите министри и дори без тяхно знание. Граф Дьо Сен Жермен се счита за човека, който може да го постигне, и в следствие тази самоувереност не благоволява да направи една визита на граф Д'Арфи.

— Убеден ли сте, че ми казвате истината?

— Напълно! Господин Калкоен, секретарят на Негово всемогъщество, ми повери тайната и ме осведоми още, че Сен Жермен е депонирал като гаранция най-красивия диамант от короната. Камъкът бил великолепен и от най-чиста проба. Ответната страна е склонна да сключи сделката, а вие съзнавате, добри ми Казанова, че от тази работа вие само ще пострадате. Ако холандците заемат сто милиона на краля, надали ще проявят склонност да ви обменят вашите двайсет милиона.

— Имате право и аз ви дължа голяма благодарност. Напълно разбирам намека, който правите, и искам на свой ред открито да ви кажа, че на сърцето ми лежат много повече моите двайсет милиона, отколкото стоте на краля. Човекът си е егоист. Вие, изглежда, сте размишлявали по този въпрос. Можете ли да ми дадете някой добър съвет?

— Един мъж с вашите способности не се нуждае от съвет, но аз ще ви представя на банкера Ейдриън Хоуп, който има решаващия глас по работата на Сен Жермен и при една моя препоръка с удоволствие

ще ви бъде полезен във вашата. Освен това познавам тук един отличен химик, който е беден, но честен мъж и няма да се остави да бъде заслепен от апломба на графа. Разбирате ли ме?

— Много добре! Той ще изследва диаманта от короната. Ще ме запознаете ли с него?

— Веднага щом пожелаете. Казва се Ван Холмен и живее съвсем наблизо. Доверени хора приема и нощем.

— Дали да не му направим още тази вечер своята визита?

— На вашите услуги! Не вярвам — прибави баронът с усмивка — граф Д'Арфи да има причина или склонност да протезира Сен Жермен. Ако знам, че притежавате, благосклонността на посланика, бих намекнал, че едно писмо от негова страна до министъра би поставило под голям въпрос заема.

— Оставете ме да действам, хер барон! Графът не е наясно с мисията на Сен Жермен. Като ми давате възможност да го осведомя, аз ще му окажа услуга, която ще го накара и той да прояви услужливост към мен. Веднага ще говоря с него.

Казанова се изправи, за да приведе в изпълнение изреченото намерение. Барон Фон Лангенау остана със съзнанието, че донякъде е върнал на граф Дьо Сен Жермен за спомена от парка на Версай.

Когато присъстващите започнаха да се разотиват, тръгнаха си и двамата мъже. След кратко време стояха пред задната врата на малка, невзрачна къщица, от чийто комин въпреки късния нощен час видяха да се издига гъст тъмен пушек, в който от време на време се примесваха проблясващи в червено и синьо искри.

Лангенау почука по особен начин, след което вратата се отвори от само себе си и по същия начин се затвори след влизането им. Като прекосиха един къс, тесен коридор, те се озоваха в окадено ниско помещение, чиято обстановка го охарактеризираше като лаборатория. Сред множество епруветки, реторти, тигели и разни чудновато оформени съдове клечеше едно дребно, сухо човече, което наглед не се поинтересува от влезлите, а продължи да наблюдава застиването на някаква металическа течност, излята в пясъчна форма. Едва когато се намираще в състояние на втвърдяване, то се надигна да поздрави пришълците. Това стана просто и със сърдечност. В него нямаше нищо от маниерите на шарлатана.

— Как стана, хер барон — попита, — че ви виждам днес толкова късно у дома си?

— Искях да ви представя сеньор Казанова, който вероятно скоро ще има случай да ангажира вашето изкуство.

— Сеньор Джакомо Казанова от Венеция?

— Да — отговори споменатият. — Ще ме извините, че името Ван Холмен ми е непознато!

— Вие сте приятел на госпожа Д'Орфе от Париж, нали?

— Да. Познавате ли дамата?

— Кореспондирам си с нея. Тя често ми е писала за вас. Всеки момент очаквам един мъж, когото преди няколко седмици сте видели при нея.

— Мога ли да попитам кой е този мъж?

— Граф Дьо Сен Жермен.

— А! — извика удивено Казанова. — Към своите приятели ли го числите?

— Аз? Хм-м! — Химикът гордо поклати глава. — Стотици хора го почитат почти като бог, ала аз го смятам за един умен шарлатанин, който добре умее да превръща за себе си дукатите на други в шестнайсеткаратово злато. Сега той е тук и посредством слугата си ме уведоми, че малко след полунощ ще ми направи едно посещение. Любопитен съм да науча какво го води при мен.

— Това е една щастлива случайност — отговори барон Фон Лангенау. — Именно заради графа дойдохме при вас. Той е натоварен, или поне така си дава вид, да заложи скъпоценните камъни от френската корона срещу сумата от сто милиона и оставя за гаранция най-големия диамант с молба за незабавно наброяване на сто хиляди гулдена. Казвам ви го, защото знам, че ще си мълчите. Приятелството между графа и краля на Франция трябва да е много искрено и изпълнено с доверие.

— Да — прибави Ван Холмен, — или вярата на графа в наивността на други хора е също толкова голяма. Аз отгатвам желанието, което искате да изразите към мен, така че не е необходимо да го казвате. Чувате ли? Звъни се! Трябва да е той. Влезте в този кабинет. Той няма да забележи присъствието ви.

Отвори една скрита зад зимника врата и вкара двамата мъже в една малка камерка, отделена от лабораторията само с тънка стена,

така че можеше да се чува всяка изговорена в нея дума. Те доловиха шума от вратите, а после станаха свидетели на кратък, но важен разговор.

— Вие сте Вай Холмен?

— Да.

— Аз съм граф Дьо Сен Жермен.

— Тъй!

Сен Жермен много вероятно беше очаквал да направи впечатление със споменаването на името си. Простото „тъй“ на химика, изглежда, го подразни.

— Вие май изобщо не сте чували за мен? — попита сухо и отблъскващо.

— Не е много, което съм чул.

— Толкова повече тепърва ще чуете! Дойдох да ви предложа една добра сделка.

— В какво се състои?

— Слушали ли сте за моята прочута аква бенедета?

— Да.

— Трябваше да дам от нея на краля на Франция и маркиза Дьо Помпадур. Запасът ми отива към края си, а кралят ме помоли за подновяване на дозата. За приготвянето на водата се нуждая от напълно обзаведена лаборатория и понеже не нося своите апарати, ви умолявам да ми отстъпите вашата за един час. Ще запазя сегашното ѝ състояние и като награда за вашата любезност ви предлагам този диамант. Получих го във Виена от граф Дзобор. Струва си своите хиляда и двеста гулдена.

— А съставките за вашата аква бенедета?

— Нося ги в джоба на наметалото си.

— На вашите услуги съм. Тъкмо приключих с моите занимания и сега ще ви запозная с приборите.

Последва инструкция, след което Ван Холмен добави:

— Сега ви напускам. Разполагайте се свободно. Когато ви дотрябвам, дръпнете звънеца!

Отвори се врата, а после се чу как бе заключена отвътре. След късо време се надигна един капак в пода на камерата и от него се измъкна химикът. Усмехнато даде знак на двамата да мълчат.

— Той ще фабрикува своята универсална вода на живота — прошепна. — Ще го наблюдавам!

Премести един стол до стената, качи се и отвори предпазливо един отдушник, нагласен в преградната стена под тавана. През възникналото отверстие можеше да се хвърли един поглед в лабораторията.

Постоя доста време на своя пост и после слезе.

— Е? — попитаха другите любопитно.

— Нищо. Разглежда колбите и тигелите. Неговата аква бенедета, убеден съм в това, не е нищо друго освен безобидна смес от вода и някакво ароматно вещество. Посещението му има за цел само реклама: Но много е възможно тази аква бенедета да се превърне за него в аква маледета^[3]. Струва ми се, че извърши голяма грешка, като ми подари така наречения диамант, на граф Дзобор. Аз ще го подложа на анализ. Надявам се, че дотогава няма да си тръгнете.

— Ще останем. В наш интерес е да чуем резултата от вашето изследване.

Но минаха няколко часа, преди Сен Жермен да позвъни. Ван Холмен незабавно изчезна под капака и влезе след това в лабораторията.

— Аз съм готов, а вие си имате възнаграждението. Мога ли да дойда пак? Предстои ми да направя няколко важни и комплицирани опита, които ще изискват повече време от днес. Но моето присъствие в никой случай няма да ви бъде в ущърб.

— Елате и можете да ползвате апаратите ми, както намерите за добре!

Графът си тръгна. Химикът пусна двамата мъже да влязат.

— Претекстът за аква бенедета послужи само като въведение. Кой знае какви химически процеси има да извърши, свързани с неговите сто милиона. А сега ще подложа на проверка диаманта.

Той раздуха отново угасналия вече огън, напълни разни съдове с различни ingredienti и предприе с камъка процедури, за които дори на Казанова липсваха познания, а той се славеше с добри знания в химията. Изследването отне дълго време и утрото отдавна се бе сипнало, когато свърши. Двамата наблюдатели се намираха в състояние на изключително голямо напрежение, защото резултатът от

този строго научен анализ щеше да окаже значително влияние върху техните намерения.

— Готов съм! — отсъди най-сетне с триумфираща физиономия Ван Холмен.

— И вашата преценка гласи? — попита баронът.

— Диамантът се състои от чист въглерод. При силна температура би трябвало да изгори. Аз исках да го изгоря, но не успях. От какво вещество, се състоеше този камък, не зная.

— Намирате ли се способен да подложите на проверка депозирания от графа коронен диамант, без това да намали неговата стойност, ако камъкът е истински?

— Намирам се способен.

— В такъв случай приемоте засега моята благодарност.

Те напуснаха с чувство на възхищение учения мъж.

Не след дълго се намираха при банкера Хоуп, за да го осведомят подробно.

— Аз първо бих подложил камъка на строга проверка — заключи Казанова.

— О! Вие не го смятате за истински? — попита банкерът учудено.

— Не мога нищо да твърдя, но ние идваме тъкмо от една такава проверка, която действително даде един много неблагоприятен за графа резултат.

Той разказа събитията при Ван Холмен. Хоуп го изслуша с напрегнато внимание. Последва много оживен разговор, в края на който тримата се разделиха с уговорка за най-строго мълчание.

— Мисля, че отиваме към победа — рече Казанова. — Щом ми помогнахте по този начин да отстраня препятствията, хер барон, започвам действително да вярвам, че моята сделка ще се състои.

— Пожелавам ви го, но ще остана сдържан по отношение благодарността, тъй като срещу графа действам повече от мой, отколкото от ваш интерес. Аз му дължа един реванш.

* * *

Няколко дни по-късно граф Дьо Сен Жермен получи следното писмо:

„Кралят на Франция поиска чрез своя пълномощен министър господин граф Д’Афри Вашата екстрадиция. Депозираният от Вас коронен диамант бе изследван и признат за фалшификат. Той ще бъде съхраняван, докато кралят лично го рекламира. От съображение към краля Ви се предоставя време за незабавно заминаване. Един приятел на автора на тези редове предаде да Ви кажа, че за провала на мисията Ви е виновна малко аква бенедета. Спомнете си за барон Лангенау и за нощта при Ван Холмен.

Два часа след получаването на това писмо ще дойдат да Ви арестуват...”

Когато полицейският комисар дойде, графът вече беше отпътувал. Преследването беше подето мудро и ето как след броени дни се разбра, че графът се намира на сигурно място. По неznайни пътища и през Ламанша беше стигнал до Англия.

---

[1] Буквално: „Око на бивол“ — фр. — б.пр. ↑

[2] Vis-a-vis (фр.) — насреща — б.пр. ↑

[3] Прокълнатата вода — лат. — б.пр. ↑

3. ВЕКЕРНЬОРДЕ

Принц Карл фон Хесен-Касел, датски фелдмаршал и губернатор на провинциите Шлезвиг и Холщайн, седеше в мекото си кресло, в което го приковаваше омразната подагра, и се ровеше много усърдно в стари, пожълтели ръкописи. При това поглеждаше от време на време неспокойно към часовника. Изглежда, с нетърпение очакваше някого.

Най-сетне камериерът доложи за двама мъже, които незабавно влязоха и бяха посрещнати с изключителна учтивост от принца. Това бяха датският легационен съветник Морин и граф Дьо Ламбер, който бе представен от първия.

— Господин графе — заговори любезно маршалът, — вашето присъствие ми е приятно, защото ми предлага възможност да докажа, че вече от дълги години подслонявам под моя покрив най-прочутия мъж на това столетие. Граф Дьо Сен Жермен се намира в момента в моята библиотека. Тази нощ, точно в дванайсет часа, той ще разреши две задачи, по които магията и химията от хилядолетия напразно са работили. Вие идвате в добър час и аз ви каня да станете свидетел на вашия триумф.

Графът се поклони, благодарейки.

— Графът — когато имах честта да се запозная с него, носеше името господин Беламаре — е един изключителен мъж, едно явление, което излиза извън всички ваши представи.

— Къде го срещнахте за пръв път?

— Във Венеция. Там станах свидетел как той подари на един познат обикновена хартиена изрезка, която един банкер погаси срещу двеста дуката. Съумя да накара една перла за пет дуката така да нарасне за осем дни, че му предложиха после шейсет за нея. А барон Шош уверяваше, че преди много години го видял в Байона, където превърнал в чисто сребро една оловна табла с тежина няколко фунта. Оттогава ни най-малко не бил остарял.

— Чували ли сте го да музицира?

— Да, на пиано. Свири виртуозно.

— Днес ще се възхитите още повече от него. При мен ще има една компания, към която сте поканени и вие. По този повод той ще се прояви на виолина, както ми обеща. Майсторството му е направо несравнимо. Господин Мерин, който преди четирийсет и девет години го е слушал да свири, ме уверяваше, че през този дълъг период той не е променил нито умението, нито външния си вид.

— Мога ли да науча заглавието на този ръкопис?

— Това е един коментар от Раймундус Лулус и изяснява всички тъмни пунктове около Хебер, Роджър Бейкър и Арно дьо Вилньов. Струваше ми почти четири хиляди талера. Имам го от Сен Жермен, който от своя страна е заплатил за него една значително по-висока сума.

— И какви са задачите, които графът днес ще разреши?

— Една смеска на прах, която мигновено превръща всички метали в чисто злато, и една аква бенедета, която не само премахва както досегашната влиянието на старостта, а превръща и смъртта от външни фактори, например чрез раняване, в невъзможност.

— В такъв случай наистина съм любопитен дали ще успее.

— Аз съм убеден. Прахът вече от пет години стои над огъня. Аз все отново и отново трябваше да чакам, тъй като потайните часове така и не искаха да се хармонират с констелацията на небесните тела, и вече изгубих търпение, когато графът преди малко даде уверението, че днес в полунощ всички астрономически и магически предпоставки щеци да бъдат налице.

— Мога ли да си позволя — попита Морин — да доведе двама господа, които ме посетиха по дипломатически въпрос и живо се интересуват от екселенц?

— Кои са те?

— Принц Паранов и барон Фон Лангенау.

— Ами доведете ги. Принца срещнах навремето във Виена. Той е добре дошъл. А баронът се отличи като дипломат. Ще се радвам да се запозная с него.

— Двамата са тук с дамите си.

— Те естествено ще се присъединят към компанията. Предайте им моята покана. При мен идват и си отиват хора от Версай и Потсдам без принуда и съмнения. Аз не съм казал на графа нищо за сбирката, която ще се възхити на неговото изкуство! Напротив, възнамерявам да

го изненадам с присъствието на стари познати, които съм поканил за тази цел. Вие ще видите при мен много интересни и дори прочути личности. Нека сега не смущаваме графа. Той е забравил всякакво безпокойство, тъй като трябва да мобилизира до полунощ всичките си сили!

Маршалът беше ревностен франкмасон и до днес е известен както със стремежа си да възстанови „стриктното съблюдаване“, така и със своята голяма благосклонност към мистици и ясновидци. Знаеше, че му се присмиват заради приятелството му с граф Дьо Сен Жермен и щедростта към него, и днес искаше шумно да докаже, че той в никой случай не е измамник, а един феномен, който не може да бъде добре оценен единствено защото разсъдъкът на непосветения не може да го проумее.

Всички поканени се явиха. Освен споменатите вече дами и господа пристигнаха също голям брой политически или научно изявили се личности, които с напрежение чакаха появата на тайнствения граф. Той до полунощ бе работил в лабораторията и едва тогава научи от принца, че ще представя доказателства за своето изкуство не само пред него, а пред едно представително общество от жадни за знания личности. Само след дълго отказване се съгласи. В салона беше издигнат един подиум, драпиран със завеса, на който най-сетне се появи героят на вечерта, загърнат в дълга персийска дреха. Придружаваха го няколко слуги, носещи разни прибори и странно оформени съдове. Видът му беше на много добре консервиран шейсетгодишен мъж. След като беше подредил предметите и дръпнал завесата, той започна с дълбок, монотонен глас:

— Който познава теорията на планетарните часове, талисманите на Полифилос и граф Дьо Трие и е проникнал в тайните на Артехиус и Сандивайе, може да помоли своя гений да тръгне с мен до Меркурий, от Меркурий до Луната, от Луната до Юпитер и от Юпитер до Слънцето. Това е магическият кръг на Зороастър. Той прескача Сатурн и Марс и аз ще го обознача с черни букви по тази бяла дъска.

Досега бе говорил със сведени очи. Сега ги вдигна, плъзна ги по събранието и продължи:

— Поздравявам ви в името на гения на Агрипа и ви обграждам с пентаграмата на великия Соломон, чието изкуство да побеждава смъртта аз днес преоткрих. Тази фиола съдържа новата аква бенедета,

тази скъпоценност, от която е достатъчно човек на всяко столетие да взема по една-единствена капка, за да бъде безсмъртен, вечно здрав и неуязвим. Първата капка принадлежи на изобретателя...

Той отсипа една капка от течността в една пълна с вода златна лъжица и всмукна бавно напитката.

— ... втората капка ще съхрани във вечна младост мъжа, при когото се намираме и който подкрепяше свещената наука с толкова великодушни жертви. Нека приближи!

Маршалът се надигна. Сен Жермен го визира остро с очи. Погледът му падна върху мъжа, който бе заел място зад принца. Лъжицата, която държеше, потрепери в ръката му и изпадна на земята.

— Стой! — извика. — Мрачни демони са проникнали в моя кръг. Невярващият се е промъкнал в това помещение. Не мога да продължа!

Завесата падна. Графът събра набързо каквото можеше от апаратите и се отдалечи. Компанията остана слисана и в продължение на минута съблюдаваше мълчание, което накрая бе прекъснато от остър смях.

— Той ни позна, бароне, той се страхува. Елате!

Беше принц Паранов, който отправи тези думи към Лангенау. Двамата пристъпиха към маршала.

— Екселенц, ще имате ли добрината да ни придружите до така наречения Дьо Сен Жермен? — попита принцът.

Заговореният се намираше в голяма обърканост заради гостите си. Тази покана му дойде точно навреме. Той кимна утвърдително и даде знак на двамата мъже да го следват. След няколко мига стояха пред търсения.

— Май ме познавате, господин графе? — попита баронът. — Имах честта да ви срещна във Версай, след като се бяхте отказали от познанството с моя баща. В Хага за съжаление не ми беше възможно да ви направя визитата си, тъй като ние твърде бързо си заминахме. Затова толкова много се радвам, че ви виждам тук и мога да ви доведа този господин, за когото вероятно все още си спомняте!

— Моята памет е на възраст столетия — отговори графът. — Тя никога не ми е изневерявала!

— В такъв случай ще си спомните и диаманта — обади се сега Паранов, — който ми продадохте във Виена за пет хиляди дуката като истински. Той произхождаше от основаната от вас и граф Дзобор

манифактура и се оказа фалшификат. Вие сте един измамник, господин Дьо Монфера, Беламаре, Фон Шьонинг, Уелдън, Солитков, Царожи и Сен Жермен. Виждате, че знам всичките ви имена, имената на един шарлатанин. Вие естествено нямате достатъчно чувство за чест, за да поискате удовлетворение!

— Притежавам достатъчно снисходителност, за да не бъда изведен от самообладание от умозаклученията на един безумец!

— По дяволите, графе, това е срамно! — вметна маршалът. — След всичко, което ви каза този господин, вие трябва да се биете с него. В противен случай ще бъда принуден да се откажа от компанията ви.

— Добре, но ако ще го направя, това ще е единствено от съображение към вас, екселенц.

— Екселенц не рискува нищо — ухили се подигравателно Паранов. — Графът ще остане невредим. Той изпи една капка от неговата аква бенедета и е неуязвим.

Четиримата мъже дълго време отсъстваха. Сега тримата се върнаха при компанията. Графът не се виждаше.

При първите сивкави зари на утрото между дюните бяха прокълнители два изстрела, а един ден по-късно се разпространи новината, че прочутият граф Сен Жермен внезапно е починал. Неговите привърженици вярваха, че духът му само е преминал в ново възплъщение. Графът винаги бе говорил за своята апостазия. Неговите противници бяха на друго мнение.

Към тях определено се числяха и двамата мъже, които няколко дни след неговата смърт напуснаха града с една пощенска кола. Те разговаряха с него. При тях седяха две дами.

— Той наистина имаше страх от мен — каза единият. — Не улучи, а моят куршум го прониза право в гърдите. Наследството му принадлежи на маршала.

— То сигурно е малко — прибави другият. Беше барон Фон Лангенау. — Къс позлатено олово и шишенце аква дестилата^[1].

— Тя ще има същото въздействие както прочутата аква бенедета при Людовик XV и госпожа Дьо Помпадур, сиреч никакво.

Последните думи бяха на баронеса Фон Лангенау, племенницата на госпожа Д'Осе, която беше подписала онова обяснително писъмце до сегашния си мъж с „Важа нежна Амели Д'Осе“.

[\[1\]](#) Дестипирана вода — лат. — б.пр. [↑](#)

ЕДИН СЕЛФМЕЙДМЪН^[1]

По-здравословен беше навремето животът в Запада, по-добър, много по-добър отколкото сега, казвам ви, и можете да ми вярвате! Червенокожите навлизаха значително по-навътре в страната, отколкото в днешни дни и човек трябваше да си отваря очите, ако не искаше да си легне някоя хубава вечер, а на заранта да осъмне на небето без скалп. Ала това не беше чак толкова лошо, защото неколцина индианци все щеше да съумееш да държиш надалеч от себе си, но редом с тях се бе навъдила каква ли не бяла измет, или ранърс^[2] и лоуфърс^[3], както ги наричат тук в Изтока. А тези типове бяха достатъчно коварни и хитри, за да ти отворят повече работа, отколкото всички индианци между Мисисипи и Великия океан, събрани наедно.

Особено един от тях даваше повод да говорят за него. Беше събрал всичките десет хиляди дявола в себе си и беше такъв отчаян сатана, че славата му се беше разнесла дори из страните на Европейския континент. Чувал съм, че всички вестници пишели там за него. Вие също го знаете и като ви кажа името му, ще сте наясно с нещата. Става дума за Канада Бил, най-големия обесник и нехранимайко на Съединените щати.

Той е английски циганин и всъщност се казва Уилям Джоунс. Първо се запилял към Канада и завъртял там доста добра търговия с коне, докато разбрал, че с карти може да се печели малко повече. Бил научил една игра, която отвъд океана, там в Джърмани, наричат „кюмелблетхен“, а пък при нас ѝ казват „три кард монт“. И започнал да се подвизава най-напред там горе в Британските колонии, докато докарал нещата до такъв майсторлък, че дръзнал да мине границата при янките. Направил целия Север несигурен, ошушквал и най-отраканите джентълмени до последния цент. Сетне се преселил в Запада, където редом с хазарта вършел какви ли не други безчинства, които десет пъти щели да го закарат на въжето, ако дяволът не си набутвал пръста. Аз също се посъбрах за малко с него и същевременно

направих познанство с един прочут мъж, който... Е, бездруго ще чуете кого имам предвид, а въведението към една история не бива да се проточва прекалено много, в противен случай слушателите ще извикат „Стоп!“ и ще се изнесат в галоп, преди още да си подхванал нещата както трябва.

И тъй, бях още зелен в занаята, но имах здрави юмруци, очите ми бяха бдително отворени, имах добър и бодър дух, умеех доста добре да се оправям с пушката, а боуи найфът ми беше прониквал между ребрата на хора, които не бяха очаквали да им бъде пусната кръв по такъв начин. Бях се заскитал за бобри по Горен Арканзас. Направих хубав улов, продадох капаните на няколко срещнати кампанименъри и търсех подходяща възможност да стигна до старата Мисисипи. Исках отново да се позавъртя сред хора и да си накупя туй-онуй, тъй като дрехите ми с времето здравата се бяха протрили.

Намерението ми си имаше своите мъчнотии, защото областта, през която трябваше да хвана пътеката си, беше дяволски несигурна. Команчи, чоктоуси, семиноли и крийки се бяха хванали за косите, воюваха на нож и третираха всеки бял като общ враг. Значи трябваше да внимавам. Пътят ми водеше по средата на бойната територия, а бях съвсем сам и се налагаше да разчитам единствено на собствената си предпазливост и издръжливост. Даже кон нямах — кампанименърите ми го бяха изкрънкали на нищожна цена — и трябваше да яздя двата си крака.

Движех се приблизително към Смоуки Хил и по мои пресмятания вече не можех да съм далеч от Арканзас. Срецах множество потоци, които се отправяха към него, и се натъквах на разни гадинки, които се въдят само по бреговете на големи реки.

Така си пробивах път през девствения лес и вече се оглеждах за някое подходящо място за бивак, защото беше станало доста тъмно. Внезапно долових дълбок и силен човешки глас, който резонираше с мощен ек в гъсталака. Според езика човекът, издаващ така непредпазливо присъствието си, беше бял и значи нямаше защо да се страхувам. Запровирах се през храстите към мястото, на което се намираше.

И какво мислите видях?

На един стар пън по средата на малка полянка беше стъпил един мъж и държеше с ръкомахане на хикориите и сикоморите реч, по-

хубава от която не би могъл да дръпне и на някой митинг. Аз съм си малко дива глава и много-много не се заслушвам в онова, което ми се говори, ама човекът имаше такъв глас и начин на изразяване, че тутакси ми секна хиленето, в което се канех да избухна. Дяволски забавно ми се беше сторило, дето някой си там държи посред вековната гора проповед на буболечките и москитите.

Както вече казах, беше вече доста тъмно, но все още можех ясно да различа фигурата и лицето му. Беше висок и силен, крепък и жилав като истински янки. Имаше остро щръкнал нос, огледално бляскави очи без лъжа и измама в тях, широка уста с остри ъгълчета и ъгловата брадичка. Въпреки добродушието, което излъчваше, явно можеше да бъде хитър и лукав, ако го намереше за добре.

Пред дънера, на който беше застанал, лежаха грамадна брадва, хубава пушка и някои други неща, от които човек се нуждае по онези места. Мъжът очевидно се упражняваше в ораторство. Изглеждаше създаден за селфмейдмън, който с борба, труд и лишения ще си извоюва едно по-добро положение от това, което предлага Запада.

— Вие казвате, трябва да се стремим така да подчиним нашите негри, че дори да бъде обявена свободата им, от страх да останат при нас — декламираше той. — Всичко онова, което брътвят европейската раса и немските янки за хуманизма и християнската любов, е въпиеща глупост. Любовта трябвало да управлява! Любовта...? Ха... камшикът трябва да управлява! Говорите така, защото користолюбието е вкоравило вашето сърце и го е превърнало в камък. Аз обаче ви казвам: дойде времето, в което...

Спря по средата. Бях се показал малко повечко от храсталака и той ме забеляза. В следващия миг беше скочил от пъна и вдигайки пушката за стрелба, извика:

— Стой, човече, нито крачка напред! Кой сте?

— Я стига, оставете пушкालото настрана. Нямам намерение да ви изям или да получа шепа олово в тялото!

Втори, по-остър, поглед го убеди в моята миролюбивост. Свали пушката и кимна.

— Елате тогава насам и кажете кой сте!

— Казвам се Тим Самърленд, сър, Тим Самърленд откак се помня и няма да позволя да бъде махната и най-дребната частица от моето честно име. А вие как се казвате?

— Моето име е Линкълн, Абрахам Линкълн. Имам сал тук във водата и се каня да се спусна с него на юг. Вас какво ви води насам?

— Много и нищо. Бях събрал няколко кожи, продадох ги и сега и аз бих желал да сляза надолу като вас. Ще можете ли да ме вземете донякъде със себе си?

— С удоволствие, стига да сте свестен тип, с когото човек не би се опозорил, Тим Самърленд. Аз съм насякъл пръти за ограда, които в Юга се заплащат добре, и съм приключил с работата си. Помощникът, който трябваше да тръгне с мен, офейка, така че вие сте добре дошъл, ако по време на пътуването давате сегиз-тогиз по една ръка.

— Това се разбира изцяло от само себе си, мастър Линкълн. Колко надолу смятате да се спуснете?

— Докато продам прътите. Но я кажете, бива ли ви с пушката, която сте увесили на рамото? Тук си е направо зловещо и двама мъже са малко срещу няколко дузини червени обесници, каквито се роят сега тук и там покрай водата.

— Нямайте грижа за тая работа, сър! Вие ми се струвате оправен момък, иначе нямаше толкова спокойно да навлезете в гората, но и Тим Самърленд не е издялкан от по-лошо дърво, можете да разчитате на това! Какво всъщност проповядвахте, сър?

— Нищо от значение! Идват му на някого в самотата разни ей такива мисли, които биха могли да донесат полза на други. Тогава си представям, че тези други са пред мен, и им казвам какво мисля. Може би някой ден нещата ще стигнат дотам, че да държа истинска реч, която няма да иде на вятъра. А сега да отидем до водата. Там е по-сигурно и по-удобно. Всичко е подготвено за пътуването и заранта можем да отплаваме!

За свое учудване разбрах, че до брега имаме да извървим само няколкостотин крачки. Салът лежеше там. Беше стъкмен по всички правила на изкуството и носеше голямо количество млади стебла, които можеха да донесат на Абрахам хубави пари. Той беше отстрелял един порядъчен запас от космат и пернат дивеч, така че по време на пътуването едва ли щеше да ни се наложи да ловуваме. И тъй, направихме си една обилна вечеря и се изтегнахме с лулите край водата. Разказвахме си какви ли не добри и лоши неща, каквито човек тук и там преживява.

Биваше си го човекът. Беше преживял много неща и за всичко порядъчно бе размишлявал. Ето защо вадеше на показ възгледи, които ми вдъхнаха порядъчен респект към него, а когато си казахме „good night“^[4] знаех, че съм попаднал в достопочтена компания и няма да е необходимо да се срамувам от ролята си на боцман.

На другото утро пътуването започна. Протичаше много добре, макар от време на време някоя стрела или обезсилен куршум да прелиташе от брега към нас. По водата можехме да не се страхуваме от червенокожите, а когато приставахме вечер, това винаги ставаше на място, където можехме да очакваме необходимата сигурност.

Ето как стигнахме в близост до форт Гибсън. Смятахме да отидем на брега, за да попълним, както си му е редът, мунициите. По пладне видяхме селището пред себе си и немалко се учудихме, че не забелязахме никакъв, пост или въобще човешко същество. Дори от комините не се издигаше дим, поради което бе близо до ума предположението, че се е случило нещо необикновено.

От предпазливост не спряхме сала на обичайния пристан, а продължихме пътя си още донякъде по течението, сякаш искахме да отминем, и се насочихме към брега едва зад един завой на реката.

Тук Линкълн взе пушката и ножа в ръка и слезе на брега.

— Ще отида да поразузная, Тим Самърленд. Ти отпусни котвеното въже и бъди готов веднага да го срежеш, ако забележиш нещо подозрително!

И изчезна между високите крайбрежни върби. Трябва да знаете, че по време на пътуването между нас се бе промъкнало популярното „ти“. Аз и до днес се гордея с него и не бих го разменил срещу никаква служба и никакви почести.

Направих каквото бе наредил. За щастие не се яви повод да се върна със сала в средата на течението. Мина доста време, докато се появи. По лицето му бе изписано гняв и лукавство.

— Тим, има работа за нас. Сега можеш да докажеш, че не си лош уестман!

— Готов съм! Какво откри?

— Команчите са нападнали форта и са изклали всичко живо. Сега са излезли на някакъв поход и са оставили една стража от само дванайсет мъже. Те са попаднали на брентите и се търкалят в

безсъзнание по земята. Бях помежду тях, без да се помръднат. Ела, има добър товар за нас!

Беше изразил дръзка мисъл, но нямах намерение да го разубеждавам. За броени мигове достигнахме форта. Изненаданите бранители лежаха разпръснато по земята. Бяха ограбени и скалпирани. Няма много за разказване. Влязохме в общото помещение, където индианците си бяха взели своя дринк^[5].

Бяха се налели до козирката и лежаха полумъртви край бурето, което бе обърнато и беше изляло съдържанието си.

— Връзвай! — разпореди късо Абрахам Линкълн.

За миг от кожените наметала на червенокожите бяха нарязани необходимият брой ремъци и за по-малко от половин час дванайсетимата се намериха на нашия сал. Там бяха вързани за трупите така здраво, че нямаха никаква възможност за измъкване. В момента бяха толкова пияни, че никой от тях не усети промяната в нещата.

После се върнахме отново във форта, за да спасим каквото можеше от намиращите се там предмети. Трябваше да побързаме, защото останалите индсмъни можеха да се върнат всеки миг и тогава бяхме изгубени.

Едно обстоятелство не можеше да не ни направи впечатление. Всички избити бяха ограбени, а никъде не намерихме някоя от принадлежалите им вещи. Отнесохме ги на сала, за да ги погребем по-късно в безопасност или да ги предадем в Кидрън заедно с прибраните неща, и вече се канехме да се отблъснем от сушата, когато внезапно проехтяха два изстрела. Бяха предназначени за нас, но лошо прицелени. Единият куршум просвири край ухото ми, а другият откъсна парче от ризата на Абрахам от бизонова кожа.

Моментално скочихме обратно на сушата и си запробивахме път през върбалака към мястото, откъдето бяха дадени изстрелите — надвисналото облаче го показваше. Една малка торба лежеше там на земята. Оставихме я, без да я прегледаме, понеже клонките пред нас шумоляха, а трябваше да пипнем мъжа, пожелал да отнеме живота ни.

Когато достигнахме края на шубрака, видяхме как търчи пред нас. Беше бял. Бягаше към форта, за да намери прикритие зад постройките. Веднага щом отекнаха изстрелите, ние бяхме грабнали

пушките си. Сега ги вдигнахме едновременно и в следващия миг оня се строполи на земята посред бяг.

Приближихме бързо. Куршумите бяха излезли през гърдите му и без съмнение беше мъртъв.

— Я гледай! Познаваш ли човека, Тим Самърленд? — попита Линкълн, като го обърна с крак.

— Никога не съм го виждал!

— Огледай го внимателно, Тим. Ние сме очистили един прословут лоуфър. Това е Канада Бил!

— Канада Бил? Възможно ли е? Какво е правил насам? Мислех, че сега е долу край Ред Ривър, както се говореше!

— Той беше навсякъде, също тук, както виждаш. Кой знае каква роля е играл тук. Сега стои пред онзи, пред когото трябва да отговаря.

Наведе се да му претърси дрехите. В него вече нямаше и следа от живот, а джобовете му бяха съвсем празни.

— Хайде, Тим! Ще го оставим да лежи ей така, защото не заслужава да се подхвърляме повече на опасност заради него!

Върнахме се при торбата. Беше тежка. Когато я отворихме на сала, намерихме в нея редом с касата на форта няколко часовника, верижки и пръстени — бяха ги носили офицерите и войниците. Сега знаехме каква роля е играл Канада Бил при нападението. Нашият сал му се е видял добро средство да офейка със своя грабеж. Всичко останало можеше да се изясни при разпита на индианците. Чакахме пробуждането им с напрегнато любопитство, макар от друга гледна точка сегашното им състояние да бе добре дошло за нас.

Отблъснахме се от брега и скоро се намерихме в средата на течението, което бързо ни понесе надолу. Абрахам Линкълн стоеше отпред на сала, за да следи за змии, алигатори и индианци — трите най-големи врагове по онези места за плуващите по реката. По онова време не подозирах, че той скоро ще заеме челното място на „сала“ на Съединените щати, за да го преведе сигурно през най-опасните бързеи, през които някога е плавал.

* * *

Когато между две истории минат няколко години, то и в разказа може да бъде направена пауза. Та нали и в живота не всичко върви като по вода и нашего брата е подмятан насам-натам от ветровете, които задухват ту от една, ту от друга страна и могат да изиграят на уестмана лоша шега.

Бях го узнал по себе си и бях дошъл във Виксбърг, за да си отдъхна и аз веднъж като хората. Но, pshaw, траперската кръв не е съгласна на никаква почивка освен на онази, която ще дойде един ден при всеки, когато е изстрелял последния си куршум и е опитал вражеския нож или олово. Мина само седмица, а времето ми се видя страшно дълго. Мисълта, да отпътувам отново, ме завладя и аз започнах по цял ден да се мъкна нагоре-надолу покрай реката и да се оглеждам за нещо, което да даде твърдо направление на моето решение.

Ей така бях застанал пак на кея, или както се нарича нещото там, и просто се радвах на навалищата, която пристигащите стиймърс докарваха и заминаващите прибираха, когато внезапно видях едно лице, едно лице, казвам ви, което не можех да забравя, макар да бяха минали почти двацет години, откак за последен път го бях видял пред себе си.

— Бети, Бети Кронър! — извиках и си запробивах път през народа към нея. — Бог да благослови очите ми, ти ли си това, или не?

— Тим! — възкликна тя, плесвайки ръце от радост и удивление. — Тим Самърленд, какво щастие, че те намирам!

— Да, щастие е, Бети, едно дяволски голямо щастие! Спомняш ли си как навремето те поисках за жена, а ти не пожела и предпочете Финк Пеншло пред мен? Беше едно прокле... едно чудесно време, исках да кажа, Бети! Ти забягна с Пеншло, ама аз не съм те забравил и до ден-днешен. Damn!^[6] Странна работа е онова нещо, дето му викат любов! Как преживяваш и как се озова във Виксбърг?

Очите ѝ внезапно се навлажниха, казвам ви, така се навлажниха, че и аз трябваше да прекарам ръка по старото си лице. Защото трябва да ви кажа, че всичко друго може да ми е безразлично, ама Бети Кронър не мога да гледам как плаче.

— Ах, Тим, лошо ми потръгна — отговори Бети Кронър през сълзи, — а сега, тук, съвсем на зло!

— Zounds, възможно ли е? — извиках. — Кой е виновен за тая работа, Бети? Доведи ми го и аз така ще го пипна за врата ей с тия пръсти, че ще търчи петдесет мили подир душата си, докато разбере, че няма да може да си я върне!

— Ех, стига да можем да ти го посоча, Тим, ала аз самата не го знам!

— Разказвай тогава! Или ела по-добре там в стора, където ще можем да седнем и на никого няма да се пречкаме на пътя!

Тя тръгна с мен и започна разказа си.

— Пеншло е мъртъв, Тим, вече от много години. Най-малката ми дъщеря Елън е на осем години. Обичах я едва ли не повече от всички, но ето че и нея изгубих заедно с другите!

— Изгубила си? Нима си изгубила и децата си, Бети?

— Да, и четирите. — Тя заплака тихо и неудържимо. — Преместих се с Пеншло в Ню Орлиънс, където останах допреди няколко седмици. Тогава снахата ме повика в Севера и аз се отправих на път с децата. Тук слязох на брега да направя някои покупки, а когато се върнах на кораба, те бяха изчезнали. Не можах да науча нищо повече, освен ме един добре облечен мъж ги взел, за да ги отведе при майка им.

— В името на моя боуи найф, Бети, това е една дяволски нещастна история! Какво ще правим?

— Не знам, Тим! Аз бях в тукашния пълййс стейшън^[7], но нищо не помогна. Ден и нощ бродя из града, но напразно. Сега и парите ми свършиха, понеже платих скъпото пътуване, и съм сама в чуждия град без всякаква помощ и съвет!

— По дяволите, Бети, това не е вярно! Или считаш. Тим Самърленд за нищо, за нищичко?

— Прости ми, Тим, но не зная дали не ми се сърдиш още за тогава, а и не са ми известни нещата около теб, дали ще ти позволят да ми помогнеш!

— Да се сърдя? На теб? На когото му скимне да го повярва, Бети, ще му смажа главата така, че да заприлича на някоя стара географска карта! И нещата около мен? Искам да ти кажа нещо, Бети. Около Тим Самърленд няма никакви неща, но той има пари, много пари, и на драго сърце ще ти ги даде, за да намериш децата си!

Работата беше по-лоша, отколкото си мислите. Бети беше от освободените и имаше доста голяма доза тъмна кръв в жилите си. Това ясно си личеше не само по косата и цвета на кожата, но и по ноктите. Децата ѝ следователно имаха същите отличителни белези и ако някой ги бе отвел от кораба и представил за роби, нямаше да е лесно да ги получим обратно дори и да знаехме кой е измамникът.

Преди всичко друго я заведох при моя бординг мениджър^[8], при чиято жена намери радушен прием. После я накарах подробно да ми опише и разкаже всичко, а след това се залових да открия следата на дивеча, който дори не познавах.

Търсенето ми дни наред беше напразно, докато случайно не попаднах в бара на хотел „Уошингтън“.

Тук имаше дяволски изискани джентълмени и старият Тим Самърленд немалко се чудеше как се е осмелил да пристъпи прага на една такава диърнес спеланк^[9].

Но той е по-добър човек от някои, дето пробождат с носа дупки в небето, и хич не се оставя да му замаят главата.

И ето че из един път влезе един, който изглеждаше много по-добре и джентълменски от тях, хвърли поглед наоколо, сякаш се канеше да набучи главите им на кол, и вече се обръщаше да си върви, когато ме съгледа. Нещо проблесна във верните очи и той пристъпи към мен да ми протегне ръка.

— Тим Самърленд, стари райфлъре^[10], какъв вятър те довя на това място?

— Линкълн, Абрахам Линкълн, наистина сте вие с все кожа и кости!

— На „ти“, говори на „ти“, Тим, точно както навремето, когато закопчихме дванайсетимата индсмъни от форт Гибсън върху трупите на сала. Ела с мен горе в моята рум^[11], трябва да разказваш!

Представете си, за времето, през което не бях го виждал, човекът беше станал капитан и даже лойър, както наричат в Стария континент адвоката, и всичко бе постигнал сам, без всякакво училище. Беше дошъл насам по някаква работа и живееше в хотела, но се канеше да отпътува още с първия стиймър. Проклет да съм, ако не му разправих веднага историята на Бети. Той ме изслуша внимателно, но не каза нищо и само кимна няколко пъти в знак на съгласие, сякаш всичко му беше вече известно.

— Well, Тим — произнесе накрая, — ти попадна точно на подходящия човек и дори ще имаш децата, ако искаш!

— Дали искам? Бих застрелял всеки, който твърди противното, и деветдесет пъти ще обиколя земята, стига само да знам, че така ще ги намеря!

— Добре, много добре! Как е изглеждал мъжът, с когото са тръгнали от кораба?

— Като всеки друг! Кариран панталон, сиво сако и жълта панамена шапка, един нос, два крака и...

— И е куцал, куцал, нали, Тим?

— Zounds, стюардът е казал нещо такова, но не си спомнял точно! Познаваш ли го, Абрахам?

— Малко! Трябва да ти кажа, че съм натоварен да проследя един мъж, който едно жури с удоволствие ще види пред себе си. Той се подвизава из страната, без някой да може да го намери. Аз обаче съм му по петите. Той върти по земите оттук до Мисури добър киднеп бизнес^[12], като задига децата на почтените хора и ги продава в по-долните щати, където за тази стока се плаща добре. Аз ще сложа край на занаята му. Искаш ли да се включиш?

— Разбира се! Кога тръгваме?

— Веднага!

— Добре, готов съм. Но Бети?

— Остава тук. Само ще отскочим до нея и ти ще имаш грижата до връщането ни да не търпи лишения.

— Линкълн, алигатор да ме изяде, ако някога забравя, че...

— Стига, Тим, стига! Аз трябваше да разчитам единствено на себе си, защото южняците ще застават враждебно на пътя на моята работа. Кой знае дали няма да изпадна в лошо положение и тогава ще ми бъде много приятно да имам до себе си някого, на когото мога да се осланям.

— Well done^[13], значи пак ще си паснем както навремето, когато дадохме на Канада Бил да опита нашето олово и после така хубавичката доставихме червенокожите в Кидрън.

— Що се отнася до Канада Бил, трябва да ти кажа, Тим, че тъкмо по тези места той често се навърта. Притежавал край Ред Ривър голям участък блатиста земя и за свое удоволствие бичувал до смърт „абаносовото дърво“. Не е забравил и „три кард монт“ и съвсем

наскоро е ударил в Сейнт Луис дваисет хиляди долара. Или тогава там горе край Арканзас съм се заблудил и изобщо не е бил той, или нашите куршуми не са му били достатъчни. Сега си пийни и си пуши, докато се приготвя!

Това беше една удивителна среща, хора, и аз много ѝ се радвах. Той беше станал джентълмен, какъвто можеш да видиш само по журналите, и от пръв поглед си личеше, че ще стигне още по-известен. За мое учудване измъкна от куфара един стар траперски костюм и скоро стоеше пред мен така, както го бях срещнал в гората.

— Сега съм готов, Тим. Човек не бива да тръби по света кой е и какво се кани да прави. Куфара ще пратим на твоята Бети. Нека го държи като залог, че ще се върнем.

Всичко при него ставаше както трябва. Няма и час по-късно се качихме на стиймъра, потърсихме си като обикновени уестмани едно местенце на палубата и се настанихме възможно най-удобно. Пътуването трая четири дни. Не питах къде ще слезем и не се грижех също за онова, което Линкълн вършеше. Знаех, че ще проговори, когато му дойде времето. Той оглеждаше изпитателно всеки, който се качеше на кораба, но никой друг освен мен не го забелязваше.

И ето че в околностите на Гейм Сити една лодка докара на борда някакъв мъж с две деца, на които от пръв поглед се виждаше, че имат негърска кръв в жилите. Те явно много се страхуваха от него и си останаха сврени в ъгъла, където ги отведе.

— Това е нашият човек! — забеляза тихо Абрахам.

Оня наистина понакуцваше, макар и облеклото му да не беше описаното. Той остана до вечерта на кораба. После се качи с децата в една ладия, която очевидно го бе чакала насред реката.

— Bounce!^[14] — възкликна Линкълн. — Той е нащрек и лесно може да ни се измъкне. Нека видим какво може да се направи.

Отиде при капитана и заговори нещо с него. След кратко време бе спусната една лодка. Ние се качихме и тя полетя, карана от шестима гребци, в мъглата, в която се бе изгубила ладията. Моряците трябваше после да настигнат кораба и поради това наблягаха мощно веслата. Хората от ладията не ни забелязаха, въпреки че достигнахме брега едновременно с тях. Пристигнахме на едно по-дълбоко място и се лепнахме храбро по дирята им.

Пътят водеше към една плантация, разположена близо до реката. Когато мъжът стигна кемпа^[15], където живееха негрите, изсвири. Появи се фигура с камшик в ръката. Беше един от надзирателите.

— Водя ви две нови. Дай им да ядат и ги пусни да си играят с другите, за да не циврят. Ама не се ли усмирят, тегли им ремъка по гърбовете!

Непознатият тръгна към жилищните постройките. За да не бъдем видени, ние стигнахме до тях по обиколен път. На верандата нямаше никой, в парлъра^[16] също не се мяркаше човек, но от един отворен прозорец на приземния етаж проблясваше светлина. Промъкнахме се нататък. Край масата седяха трима мъже. Новопристигналият беше сред тях. Вторият можеше да е плантаторът, а третият, *by God*^[17], това беше Канада Бил, черта по черта, косъм по косъм, точно както го бях видял да лежи в краката ми там горе край Арканзас.

— И колко доведохте днес, Уилмърс? — тъкмо попита той.

— Две. Беше трудна работа, почти както с четирите, които ви доставих от Висксбърг. Те покориха ли се?

— Не се тревожете, гладът и камшикът причиняват болка. Мистър Тени гледа да не губи от разноските по пансиона. Утре тръгвам за Ред Ривър. Ако двете са ми по вкуса, ще ги купя и ще ги взема със себе си.

Линкълн ме дръпна в един тъмен ъгъл.

— Тим, разбра ли?

— Горе-долу.

— Това е истинският Канада Бил.

— Истинският.

— Нашата пукотевица не му е отнела живота и индсмъните са го излекували с техните треви.

— Така мисля и аз. Може би днес ще научим от него онова, което дванайсетимата негодяи навремето така упорито премълчаха в Кидрън. Добре стана, само че си получиха куршумите.

— Аз не мисля, че ще узнаем нещо. Обстоятелствата не са благоприятни. Тим Самърленд, сега се нуждае от твоята помощ!

— Нямам нищо против.

— Аз имам заповед за арест, но тя няма да ми бъде от никаква полза.

— Възможно е. За Бил?

— Не, за онзи, когото тук наричат Уилмърс.

— Аха!

— Той отвлича деца мулатчета.

— И ги продава?

— Така е. При този мистър Тени ги държи „на склад“. Бил е дошъл да купува. Децата на твоята Бети са негови, те все още се намират тук. Ти чули го?

— Доколкото ми беше полезно, да.

— Как ще ги освободим? Доброволно няма да ни ги дадат. На зачитане на закона и моята заповед не можем да разчитаме, нито на някаква друга помощ и подкрепа...

— Хм-м, а какво ще кажеш да опитаме и без външна помощ, Абрахам? Аз имам дяволски добра пушка, а и останалото не е за изхвърляне!

— Аз също си го помислих и съм готов, що се отнася до мен. Пък и друг път май няма. Но ако се провалим, изгубени сме! Затова искам да ти...

— Silence, old lawyer!^[18] Аз се включвам в играта и точка по въпроса! Бети трябва да си има отново своите деца. От тези хора не се страхувам!

— Така да бъде! Такова нещо още не е било, със сигурност, но ние двамата до утре ще бъдем господари на тази плантация. Сутринта в осем часа оттук ще мине нагоре по реката стиймърът „Уилсън“. Научих, че капитанът се казва Халер и е немец. На един такъв можем да се доверим. Неговото гостоприемство ще ни закриля, докато се намираме на палубата му. Познавам ги тези немци, те са честни хора и не искат да знаят за робството. Разхлаби си ножа, свали си пушката и да вървим!

Стигнахме незабелязано, без да ни усетят, до верандата, после в парлър и сега от тримата ни делеше само една врата. Линкълн я изблъска.

— Good evening, mesch'schurs!^[19] — поздрави, пристъпи до прозореца, спусна жалюзите и затвори крилата.

Аз заставах до веднага затворената след нас врата и вдигнах пушката. Мъжете скочиха, но изненадата им бе отнела способността да говорят.

— Останете си седнали, аз ще ви правя компания!

Със запънат револвер в ръка придърпа един стол и се настани.

— Damn, мастър, какво търсите тук? — запита Канада Бил. Той пръв се окопоти и посегна към пояса.

— Остави го затъкнат, Бил! Давам ти дума, че ще ти прострелям ръката, ако не я махнеш незабавно оттам!

Бил се подчини. Видя, че работата не е на шега.

— Питаш какво търся тук? Хм, много ми се искаше да знам как така се появи пак, след като куршумът ми те просна край форт Гибсън. Моят сал и торбата сигурно си заслужаваха двата изстрела, които трябваше да ни пратят в отвъдното. Виждаш, че имам да уреждам една малка сметка с теб!

— Cheer up, на твоє разположение съм! — извика оня, подскачайки радостно. — Сега ще трябва да ми дадеш обяснение...

— Достатъчно! Сядай, Бил, защото не мога да удържам повече куршума си! И тъй, сега си призна, че...

— Признал съм? Нищо не съм признавал, не знам какво имаш предвид. Знам само, че си един проклет детектив, когото хубавичко ще отпратя към дома!

— Детектив не съм, поне не за теб, Бил. А вкъщи ще си ида и сам, но когато ми е угодно. Нашата работа има повече частен характер. Та нека ви кажа, господа. Онзи мъж там до вратата ще ви прибере оръжията, каквито може би имате у себе си. Вие ще кротувате, защото който понечи да се възпротиви, веднага ще го застрелям!

— Тогава нека кажа първо и аз една дума — обади се едва сега Тени, който до момента слисано бе мълчал. — Аз съм господарят на къщата. Всеки, който ме нападне, е разбойник и ще бъде задържан. Ще повикам хората си!

— Дори си длъжен да го сториш, но засега още не. Тим Самърленд, ела насам. Покажи им ножа си!

— Нямай грижа, олд френд!^[20] Който помръдне, ще опита острието. Покажете, мешърс, какво имате в себе си!

Бяха получили голям респект и се подчиниха. Само Бил и Уилмърс имаха оръжия: Бил — един нож, а другият — нож и револвер. Иззех им нещата и се върнах при вратата.

— Тъй, това беше въведението — ухили се Линкълн. — Сега идва ред на главното действие и аз на всеки поотделно ще кажа каквото имам да му казвам. Другите през това време ще мълчат, в

противен случай куршумите ми ще се намесят в разговора! Мистър Уилмърс, аз те познавам. Ти всъщност се казваш Джоунъс Форбиш и ще ме придружаваш няколко дена!

Мъжът пребледня.

— Това е лъжа, не е вярно! Аз се казвам...

— Стоп, ние свършихме. Кажеш ли още една дума, свършено е с теб. „Юнайтид Стейтс банк“ отново ще види своя кларк^[21], който така бързо успя да офейка, можеш да бъдеш сигурен в това! Сега ти, Бил. Ще ти задам един въпрос, на който ще ми отговориш с „да“ или „не“. Изречеш ли една дума повече, или забавиш отговора повече от минута, стрелям. Името ми е Линкълн, Абрахам Линкълн. Отбележи си го!

— Какво искаш?

— Ще ми предадеш ли доброволно отвлечените деца, които си купил от Форбиш, ако обещаеш да не споменавам форт Гибсън?

— Да — прозвуча след пауза. — Да, ако...

— Спри, иначе стрелям! Аз никога не се шегувам. Ще си получиш обратно сумата, ако все още се намира у Форбиш. А сега ти, достопочтени мастър Тени. Ще отговаряш на въпросите ми съобразно истината. При най-малката съпротива си труп. Подчиняваш ли се, нищо няма да ти се случи! Тези двама мъже в твоята къща ли живеят?

— Да.

— Мистър Уилмърс в твоя кемп ли държи стоката си?

— Да.

— Не искам да съдя начина ти на действие, но ако оправиш каквото си сгрешил, няма да пострадаш. Сега ще ме отведеш до стаята на Форбиш, но размениш ли с някого дума или знак, свършен си. Хайде! Тим, имай грижата да заваря тук всичко така, както съм го оставил!

— Това се разбира изцяло от само себе си!

Положението ми не беше леко, а отсъствието на Абрахам малко се попроточи. Беше минал почти час, когато се върна. Дойде сам. Неговото красноречие и доказателствата, намерени в стаята на кларка, бяха цяло щастие за нас. Плантадорът беше обещал да не се меси в работата ни, ако го оставим на спокойствие, и Линкълн бе достатъчно умен да му гласува доверие.

С другите двама имахме още един час сериозна работа. Тя приключи благополучно, тъй като плантаторът наистина съдържа

думата си и не прояви враждебни намерения.

На утрото напуснахме фермата с вързания Форбиш и повече от една дузина деца. Единствено на изключително силната личност на Абрахам дължахме този щастлив резултат. Капитан Халер ни взе. Вярно, по път си имахме някои малки сдърпвания с нашия пленник, но това не беше нищо в сравнение с предишното рисковано дело и пристигнахме благополучно във Виксбърг.

Можете да си представите радостта на Бети, когато видя отново децата си. Другите бяхме предали още по път на близките им. Аз останах във Виксбърг и... е, хм, историята с Финк Пеншло, когото бе предпочела пред мен, е забравена. Сега Бети си има друг мъж и той е по-добър от първия, защото се казва Тим Самърланд.

А Линкълн замина със своя кларк на изток. Никога не го видях вече, но толкова повече слушах за него. Вие всички го познавате и целият свят го познава. Бут го застреля, проклет да бъде, но той въпреки това продължава да живее в щатите, защото онова, което стори, е сторено за столетия и страната никога вече няма да получи човек като Абрахам. И когато си седя ей така и си мисля за него, в ушите ми винаги звучи: „На «ти», говори на «ти», Тим, точно както навремето!“ Да, той беше истински мъж, селфмейдмън, какъвто втори няма. Имаше сърце, беше жилав и твърд като дървесината на хикория, но същевременно мек и благ като... като... е, какъвто иначе може да бъде само някой немец. Бог да го възнагради!

---

[1] Самоиздигнал се човек — ам.-англ. — б.пр. ↑

[2] Ранърс (ам. runners) — скитници — б.пр. ↑

[3] Лоуфърс (англ. loafers) — безделници — б.пр. ↑

[4] Лека нощ — англ. — б.пр. ↑

[5] Drink — пиене — англ. — б.пр. ↑

[6] Проклятие — англ. — б.пр. ↑

[7] Police-station — полицейски участък — англ. — б. пр. ↑

[8] Boarding-manager — англ. — хазяин — б.пр. ↑

[9] Ам. жарг. (dearness-spelunc) — излъскана дупка — б.пр. ↑

[10] Райфлър (ам. Rifler) — стрелец — б.пр. ↑

[11] Рум (англ. room) — стая — б.пр. ↑

[12] Киднеп бизнес (англ. kidnap-business) — похищение на деца — б.пр. ↑

- [13] Well done (англ.) — Добре казано — б.пр. ↑
- [14] Възглас на изненада, учудване — б.пр. ↑
- [15] Camp — бивак — англ. — б.пр. ↑
- [16] Parlour — преддверие, салон — б.пр. ↑
- [17] За Бога, ей Богу — англ. — б.пр. ↑
- [18] Тихо, стари адвокате! — б.пр. ↑
- [19] Добър вечер, господа — англ. — б.пр. ↑
- [20] Олд френд (англ. old friend) — стари приятелю — б.пр. ↑
- [21] Кларк (англ. clerk) — чиновник, служител — б.пр. ↑

АФРИКАНЕРЪТ

1. ПОХИЩЕНИЕТО

Като някой голям, исполински сфинкс, чиято загадка от хилядолетия изчаква своето разрешаване, лежи откъм южния край на Стария свят и плакната от два могъщи океана богатата както на контрасти, така и на тайни безмерна суша на Африка. Една грандиозна природа твори тук с титанични сили най-гигантските растителни и животински видове на земното кълбо. Стотици хиляди квадратни мили земя жадуват тук под проклятието на безплодието или образуват обширни степни плата, чиято оскъдна растителност единствено през дъждовния период позволява съществуване на скокливата антилопа и сродните ѝ видове. Безбройни потоци и пороища се втурват през пролетта гърмящи и разпенени в долините, за да пресъхнат само след късо време в сухия пясък и не оставят след себе си нищо друго освен хаотично разпилян чакъл и каменни отломъци. А където цивилизацията се осмелява да постави дръзкия си крак върху съпротивяващата се земя, тя трябва там да се приготви за битка със стихии, повеляващи над смъртта и гибелта.

Жителите на северното крайбрежие на Африка са играли изтъкната историческа роля още в най-стари времена, докато останалата част на този и до днес непознат континент остава забулена в най-дълбок мрак. Че Южния кап е бил познат още в древността на историческите народи, е отчасти свободно предположение, отчасти легенда. Така например Кант вярва, че въз основа Трета книга на царете, глава 22, може да се приеме, че по време на юдейския цар Йосафат морските пътешествия от залива на Арабско море около Кап до Испания са били нещо обичайно, а Херодот разказва, че картагенци, изпратени от египетския фараон Нехо, около 610 година преди Христа били изминали същия път. Впрочем за заобикаляне на този континент се считало вече едно по-нататъшно напредване покрай западния бряг на Африка, като плаването на картагенеца Ханс някъде към 500-та година преди Христа, макар то да е стигнало все пак най-много до Гвинея.

А че по-късно Евдокос от Кицикос бил направил едно пътуване от Габес около Кап до Персийския залив, си е измислица.

До края на петнадесетото столетие никой не е стигал и заобиколил от север южния нос на материка. Кралят на Португалия Жоау изпратил една малка ескадра под водителството на Бартоломеус Диас, който през 1487 действително обиколил Кап. На по-нататъшното плаване обаче попречил избухналият сред хората му бунт. Заради ужасните бури, които претърпял край Кап, той го нарекъл *Sabo tormentose* (Нос на бурите). Крал Жоау обаче променил това име в нос Добра надежда, тъй като сега вече не се съмнявал, че е намерил пътя за Индия. Неговият приемник, крал Имануел, изпратил една флотилия от четири кораба под командата на Вашку да Гама, за да проследи по-нататък открития път — една задача, която този прославен мъж наистина разрешил. Но целта на португалците била само пътят за Индия, от южния край на Африка те не се интересували.

Едва холандците го завладяват през 1600 година в лицето на морския капитан Ван Кисбук. Колонистите (бурите) изтласкали хотентотите и проникнали постепенно до кафрите, извоювайки и от тяхната земя участък след участък. Заселничеството растяло и предизвиквало завистта на англичаните, които не си отдъхнали, докато на Парижкия мир през 1714 страната не им била отстъпена. Тя привлякла наплив от английски колонисти, от което холандските бури видели интересите си увредени, и ето как помежду им възникнала вражда, играеща една доста значителна роля в битките на Колонията с туземното население.

* * *

По еднообразната равнина яздеха двама мъже. Животните им бяха от бързоногата, издръжлива раса, докарана в Южна Африка от синовете на Стара Англия, която така преимуществено се отличава от тежките, безпомощни нидерландски „тръсаджии“.

— Damn it!^[1] — изруга единият, като засенчи с ръка очите си срещу лъчите на залязващото слънце и огледа лежащия пред тях хоризонт. — Къде ли остана тоя дяволски Клаарфонтайн! Или нещо си объркал местността, Джон Хоблин?

— Аз да съм объркал местността, мистър Рафли? Такова нещо още не ми се е случвало. Клаарфонтайн се намира право пред нас и след най-много половин час сме там.

— И момичето наистина е толкова разкошно, както го описа?

— Наистина! Съдейки по красотата, трябва да е от племето аматомба или лагоа, разбирам ги тези неща, сър!

— Добре, Джон, за известно време тя ще стане моята малка женичка. Ще я купя и ако намеря, че...

— Да я купите? Хм-м, не мисля, че това ще ви се удаде. Тези нидерландски бури са особени хора, а Пит ван Холмен е от истинските, макар да има едва двацет и няколко години. Струва ми се, че той самият е хвърлил око на момичето, а пък и не е човекът, който ще отстъпи една домашна прислужница на някой йнглишман.

— Чувал съм за него! Бил един от най-дръзките африканери и се боял от тъпата кафри също толкова малко както от лъва или носорога. Но ще видим! Той е дясната ръка на Питер Ойс, който се въоръжава срещу зулуския вожд Дингаан. Ние не бива да му позволим да победи. С поръчението, което имам в ръцете си от губернатора, ще ми бъде лесно да го погубя. Харесали ми момичето, ще бъде мое, така стоят нещата!

Двамата англичани продължиха пътя си мълчаливо.

Джон Хоблин се оказа прав. Още не бе минало половин час и от равнината се издигнаха ниските постройки на усамотено холандско поселище. Беше Клаарфонтайн.

Няколко огромни ловни кучета поздравиха пришълците с яростен лай. Една изключително чисто облечена жена излезе от вратата и успокои животните, при което очите ѝ измерваха непознатите с недоверчив поглед.

— Вие сте навярно майката на Пит ван Холмен? — попита Рафли.

— Да — отговори тя просто и късо.

— Той вкъщи ли си е?

— Не.

— Къде може да го намери човек?

— На лов е. Издирва един леопард, който напада стадата ни.

— Кой е с него?

— Сам е.

— Кога ще се върне?

— Не зная точно. До утре със сигурност.

— В такъв случай ще останем. Трябва да говорим с него.

Слезе без всякакви формалности от коня, предаде го на придружителя си и пристъпи в къщата. Плантаторът умее да се възползва от закона за гостоприемството без големи предисловия. Когато влезе в стаята, едно младо момиче понечи свенливо да я напусне. Той й хвърли един бърз поглед и веднага я улови за ръката.

— Стой, малката! Защо искаш толкова бързо да изчезнеш? Няма защо да се страхуваш от непристойности от моя страна!

Тя опита да се освободи и когато това не й се удаде, вдигна умолително големите тъмни очи към господарката си.

— Как е името ви, господине? — попита.

— Рафли.

— Е, добре, мистър Рафли, оставете детето ми на мира. Вие сте мой гост, а тя трябва да се потруди в кухнята за вас.

— Няма ли да е по-добре вие самата да го сторите, юфрау Ван Холмен?

Направи опит да придърпа момичето към себе си, ала стопанката застана с едрата си холандска снага между тях.

— Почакайте с мнението си, докато ви попитам, сър! Ханийе ще отиде в кухнята, така казах и така ще стане!

В следващия миг момичето беше изчезнало.

Ханийе, както бе наречена от бурската жена, можеше да привлече вниманието дори на мъж, безразличен към другия пол. Вярно, жените на кафрите са най-вече дребни, занемарени и невзрачни, че даже и грозни, но има няколко племена, които са се прославили с красотата на жените и момичетата си. Ханийе вероятно произхождаше от някое от тях. Простото зеландско облекло, което носеше, много добре подчертаваше физическите й достойнства.

Англичанинът я беше проследил със светнал поглед. Сега се обърна към строгата жена:

— Купили ли сте момичето, юфрау?

— Не. Бурът — Бог да благослови възпоминанието му! — я намери в пустинята. Двама мъртъвци лежали край нея — един мъж и една жена. Доведе детето в Клаарфонтайн и тук то бе възпитавано заедно с нашия син Пит.

— Значи не знаете произхода ѝ?

— Знаем го. Когато Панда, вождът на зулу, бил преследван от брат си Дингаан, предал своята жена и детето си на един довереник, който трябвало да ги скрие в Калахари. Те намерили извора затрупан и окаяно загинали, а детето бе нашата Ханийе. Когато веднъж пренощува в Клаарфонтайн, Панда го разпозна.

— Защо не си го взе?

— Вече нямаше родина, а Ханийе не искаше да ни напусне.

— Тъй! Значи си имате работа с Панда, най-големия враг на английското правителство? — попита сър Рафли дебнещо.

Жената го погледна неустрашимо в лицето.

— Нещо против него ли имате, сър? Който стъпи под покрива на един бур, има право на храна и отдих, такъв е бил обичаят, такъв е и сега, такъв ще остане и занапред. Или трябва да ви отпратя?

— Продавате ли момичето, юфрау? — попита той, избягвайки отговора. — Бих я отвел утре със себе си срещу една прилична сума.

— Да я продавам? Не, сър, на никаква цена. Тя стана мое дете и скоро ще стане жена на сина ми. Бурите от Клаарфонтайн никога не са търгували с човешка плът!

Заряза го и отиде в кухнята. Той се ухили подигравателно, напусна стаята, зави край надълго разпрострялата се постройка и пристъпи към извора, от чиято бистра вода имението беше получило своето име. Там завари Джон Хоблин да пои жадните коне.

— Е, сър, видяхте ли момичето?

— Да.

— И хареса ли ви?

— Трябва да я имам, да я взема със себе си!

— Кога?

— Сега, веднага!

— Сега... веднага?

— Да, защото точно сега ще е най-лесно. Тя е дъщеря на Панда.

— Дъщеря на Пан... Панда? Възможно ли е, сър? Какво ли ще каже Дингаан, ако го научи!

— Той ще го научи, а ние ще извлечем големи изгоди от това. Ти каза, че бил заел проходите, за да се нахвърли върху бурите.

— Така е, знам го със сигурност.

— Дотам има само половин ден път. Ще издържат ли конете ездата?

— Определено, те са още доста бодри, сър!

— Пит ван Холмен е на лов. Забеляза ли някаква прислуга?

— Не. Хората трябва да са при стадата.

— Аз също мисля, че двете жени са сами. Няма да изчакваме връщането на другите. Кучетата са вързани и няма защо да се страхуваме от тях. В конюшната има коне. Ще вземем един за момичето. Жената ще вържем. Напред, да не губим време!

Двамата мъже изчезнаха в къщата. Само след минута-две се разнесе крясък... още един... Хоблин се появи отново, влезе в конюшната и изкара един кон. Рафли също излезе. Носеше в ръцете си една пристегната в одеяло фигура. Тя беше вързана върху животното и похитителите се отдалечиха в тръс.

---

[1] Damn it (англ.) — Поврага — б.пр. ↑

2. РАЗПЛАТАТА

Изворната вода на Клаарфонтайн напояваше една широка падина, пищно обрасла с различни видове оксалис и пеларгония, и се съединяваше с един поток, който се спускаше от височините. Там една от толкова редките в Капланд гори протягаше към небето своите исполински смрадливи^[1] и жълти дървета.

На една поляна сред тази гора стояха трима мъже. Единият от тях беше кафър. Той трябва да бе направил близко запознанство с цивилизацията, защото не носеше оръжията на своите племенни родственици, а рур — опасната, сигурна пушка на холандските колонисти — и островръх, леко закривен нож, който е еднакво удобен и за мушкане, и за сечене. Облеклото му беше полуевропейско, но пригодно за скитническия живот, на който бе обречен прокуденият син на страната. Другите двама бяха бури, това си личеше от пръв поглед.

По-възрастният не беше висок, но необикновено плещест и със солидно телосложение. Сигурно беше давал отпор на всички несгоди на един суров и изпълнен с опасности живот и имаше вид на човек, когото никакви трудности не могат да разколебаят от веднъж взетото решение.

По-младият едва ли наброяваше много над двайсетте, но тялото му беше с истински херкулесови пропорции, а наметнатата върху плещите кожа от пантера повишаваше войнственото впечатление, което неговата внушителна външност създаваше.

Тримата мъже бяха Панда — зулуският княз, Питер Ойс — бурският предводител, и Пит ван Холмен от Клаарфонтайн. За всеки външен човек последният бе излязъл на лов, но отсъствието му бе свързано единствено с току-що приключилите обсъждания.

— И тъй, Панда е мой приятел — рече Ойс — и няма да наруша своята дума?

— Панда ще сдържи онова, което е казал — отговори кафърът. — Дингаан го прогони от неговия крал, затова той застана начело на

храбрите мъже финго и още днес ще потегли с тях към клисурите на Куатламба, както обеща!

— И колко племена ще тръгнат с него?

— Амафенгу, амабака и амаваши. Ще дойдат също зебемби, латонга и амахута от земята Зофала, които само чакат пратениците на Панда, за да смажат предателя Дингаан.

— В такъв случай се разбрахме. Оттук аз ще яздя директно към лагера при Питер-Морицбург, за да дам разпорежданията си. Утре рано нападам Дингаан и когато той се измъкне, моят приятел Панда ще заеме зад него проходите, за да го смачкаме. Извоюваме ли победа, Панда ще стане крал на зулу и всички финго ще му плащат данък. Пит ван Холмен, ти ще се върнеш в Клаарфонтайн и ще се сбогуваш с близките си. По пътя за Питер-Морицбург присъединяваш всички бури, които са още без водач, и ми ги довеждаш в стана. На добър час!

Подаде ръка на двамата и изчезна в горския гъсталак. Панда сложи ръка на рамото на младия бур.

— Когато Панда стане крал на зулу, ще даде дъщеря си на мъжа от Клаарфонтайн и голям брой диаманти, каквито растат в земята на планините Курука. То ще бъде за него един добър баво, баща, и утре в битката ще държи ръката си над него, за да не го улучи отровното копие на някой мъж лагоа!

— Не иска ли баща ми да дойде с мен и да чуе гласа на своята дъщеря?

— Не. Времето е кратко, а ни чака много работа. Върви с мир!

Те се разделиха. Кафърът навлезе в сплетените клонаци на гората, а Пит пое бързо към родния си дом.

Имаше да измине дълъг път и вече се бе свечерило, когато стигна заселището. Завари всички жители занемели и объркани и вестта за отвличането на любимата го тресна като съкрушителен гръмотевичен удар. Но той не беше мъж, който ще се предаде без съпротива на униинето. Напротив, това известие само пришпори неговата младежка енергия.

Пит ван Холмен свика ратаите, предаде на един заръката на Питер Ойс относно намиращите се по посока Питер-Морицбург бури, нареди на друг да му оседлае най-бързия кон, повери им защитата на дома и се сбогува после с майка си.

— Пит, приеми моята благословия, нека тя те закриля и води! — рече тя.

Не се завайка и не заплака, не пита също накъде смята да се отпрати. Истинската бурска жена знае, че едно-единствено дело струва повече отколкото хиляди празни думи.

— Майко, аз ще ти я върна! — отговори той, отвърза кучетата следотърсачи, които веднага се стрелнаха по дирята на двамата англичани, и ги последва в галоп.

Изгрялата луна осветяваше пътя му. Кучетата бяха добре дресирани и не излизаха извън неговия зрителен и слухов обсег. Само след късо време се убеди, че похитителите са хванали пътя към проходите Куатламба при Дингаан.

Трябваше ли да продължи? Преследваните при всички случаи щяха да бъдат в безопасност, преди да е съумял да ги настигне. И после по кой начин щеше да спаси Ханийе? Благоразумието му повеляваше да дочака утрешния ден на битката, ала любовта не преставаше да го подтиква напред. Той се вслуша в нея и реши да остави коня на някое подходящо място под охраната на кучетата и да отиде после пеша да разузнае.

Пътят водеше все по-нагоре, през дълбоки клисури, покрай стръмни скатове. Скоро щеше да бъде при целта и сега се видя заставен да удвои предпазливостта.

Тъкмо яздеше по една тясна пътечка, едната страна на която рязко пропадеше в пропаст, а от другата се извисяваше отвесна скална стена, когато предното от кучетата изджавка остро и по същото време се разнесе обичайната за кафрите повеля:

— Илицви! (Стой, парола!)

Той парира коня, вдигна пушката и заповяда:

— Тигър, Самсон, дръж!

Мислеше, че има пред себе си отделен пост, какъвто туземците действително слагат на по-голямо разстояние от своя боен стан, но се лъжеше.

Кучетата се хвърлиха напред с дрезгаво ръмжене... отекна пронизителен крясък... още един... трети и четвърти — четиримата врагове бяха нападнати и разкъсани. После прозвуча двукратен вой, скимтене... храбрите животни бяха победени от надмощието. Иззад ръба на скалата се подаде цевта на пушка, прозвуча гневен вик:

— Илици тета! (Кажете паролата!)

Пит не можеше нито паролата да каже, нито да вземе на мушка скрития зад скалата човек. Вражеският изстрел изтрещя. Конят на младия мъж беше улучен. Вдигна се с пръхтене на задните крака... той се плъзна от седлото и животното се сгромоли презглава назад в бездната.

Понеже не знаеше броя на намиращите се пред него врагове, не му оставаше нищо друго, освен да се оттегли колкото може по-бързо. Затича се обратно към входа на прохода. Но едва го беше достигнал, и в него се впериха оръжията на значителен брой кафри. Преди малко те го бяха пропуснали да мине, но сега застанаха на пътя му. Той даде двата изстрела, които имаше, и връхлетя с високо размахан приклад враговете. Притиснат отзад и отпред, нямаше никакъв шанс за измъкване при този числен превес на неприятеля. Бранеше се като прострелян лъв, но нищо не помогна. Един удар от боздуган го просна на земята.

Когато дойде отново на себе си, беше светло утро. Погледът му обгърна един стан от няколко хиляди туземци. Предводителят им бе застанал в този миг пред издигнатата за него колиба.

Беше Дингаан, зулуският главатар.

Водеше оживен разговор със своите подглаватари, в който участваха и двамата англичани. По тяхно настояване той бе изпратил една дружина от хората си да залови адютанта на Питер Ойс.

Очите му се спряха на свестилия се мъж и с бързо движение на ръката насочи вниманието и на другите към него.

— Ти ли си Пит ван Холмен? — попита той младия мъж, който бавно се бе надигнал.

— Да — отговори този сухо.

Главата го болеше, наистина, но иначе се чувстваше в пълно съзнание и сили.

Със злорадо потрепване около широката уста Дингаан мина през вратата на колибата си и измъкна Ханйе, дъщерята на неговия прогонен брат. Очите на Пит блеснаха. Знаеше, че го чака жестока смърт, ако не му се удаде да избяга. Тук стояха двамата мъже, които бяха отвлекли любимата му, недалеч от колибата имаше няколко коня... той съзнаваше своята исполинска физическа сила... осени го едно дръзко, безумно дръзко решение.

Още преди Дингаан да е могъл да отправи към него втори въпрос, Пит беше измъкнал ножа на Джон Хоблин. Той проблесна два пъти... похитителите бяха пронизани в сърцата.

— Ханийе, на коня там! — извика и в следващия миг беше пипнал вцепенения от изненада вожд за перчема.

Момичето бе препускало с него по широката степ. С няколко бързи скока то се озова при животното и се метна на гърба му Пит последва примера ѝ, стиснал кафъра като с железни клещи. И се започна диво препускане — през стана, по урви и клоофс^[2], по спускове и край отвесни стени, все надолу по долините. Зад тях се носеше ужасяващо кряскане и олелия, на което можеха да се присмиват, тъй като кафрите винаги се придвижват пеша, а с малкото коне на главатаря вече не бяха в състояние да намалят сегашната преднина. Но цялата „армия“ се бе вдигнала на крака, за да си върне отвлечения предводител.

Проходите на Куатламба отдавна вече се намираха зад дръзкия африканер, така че можеше да намали бързината на конете. Ненадейно от един гъсталак папрат и алое прозвуча:

— Стой! В името на светата Юфрау от Антверпен, та това е Пит ван Холмен! Откъде идваш, мун jong^[3]? Напразно те очаквах сутринта! И кого водиш?

Беше самият Питер Ойс, който се намираше в авангарда на настъпващата бурска войска. При приближаващия конски тропот се бе скрил с хората си и сега излезе учудено напред.

— Откъде идвам, баас Ойс? От проходите там горе. И кого вода? Ето, огледай го сам!

Хвърли полузадушения вожд от коня.

— Дингаан... за Бога, самият Дингаан! Как, в името Божие, докопа този пленник?

Пит разказа с бегли думи приключението. Удивлението на слушателите беше еднакво голямо с радостта им от пленяването на опасния кафърски крал. Но нямаше време за губене. Пленникът беше вързан и поставен под сигурна охрана. Хората се приготвиха да посрещнат приближаващите врагове от безопасно укритие, а Ойс се отправи с Пит и Ханийе назад към основната войска, намираща се в пълно настъпателно движение.

Прочутото сражение с кафрите при Питер-Морицбург беше блестящо проведено и спечелено. Туземците бяха нападнати отпред от бурите, а отзад — от Панда, и напълно унищожени. Дингаан бе принуден да се откаже от владичеството и Панда го пое. Той удържа дадената дума на Пит ван Холмен. Младият господар на Клаарфонтайн отведе Ханийе, дъщерята на прочутия кафърски крал, у дома си и получи обещаната зестра, която „расте в земята на планините Курука“.

Недалеч от Грьонинген се издига малка едноетажна къщичка, оградена от тисов плет. Собственикът ѝ е един минхер от рода Ван Холмен. Само преди няколко години той беше много беден. Тогава получи от Капланд писмо от един далечен сродник, който заедно с множеството поздрави се осведомяваше за неговото положение.

Той веднага отговори и последва втора пратка, чийто ясен златен звън напълно премахна грижите и неволите на милия „нееф“ Ван Холмен. И към тази възрадваща пратка беше прибавен един от ценните капски диаманти, които ювелирите сега толкова много търсят.

На когото се отвори някога път към Грьонинген и отиде в онази дача, ще може да го види, както и да узнае и други интересни истории за Пит ван Холмен, безразсъдно дръзкия африканер.

---

[1] Смрадливо дърво (*Ocotea bullator*) — южноафрикански вид дафиново дърво с неприятно миришеща дървесина — б.нем.изд. ↑

[2] Клоофс (хол. *kloofs*) — клисури — б.пр. ↑

[3] *Myn jong* (хол.) — моето момче — б.пр. ↑

ОТМЪЩЕНИЕТО НА ЕРИ

Приблизително на шестнадесет градуса южна ширина и двеста двайсет и шест градуса източна дължина от Феро^[1] или на двеста и шестнайсет градуса от Париж се намира една островна група, открита през 1606 година от Кирос^[2] и кръстена от прочутия Кук, който през 1769 основно я изследва, Дружествени острови — в чест на кралското дружество на науките в Лондон.

Те се разделят от един широк проток на две групи — Уиндуърдс и Лийуърдс. Към първата принадлежат Таити или Отаеити — най-големият остров на архипелага, Маитеа, наричан също Оснабрук, и Еймео или Муреа. Островите Лийуърдс са Хуахине, Тахоа, Бора Бора и Мауруа или Маупити.

Цялата островна група е от вулканичен произход, но малките, почти микроскопични „майстори строители на океана“, растенията животни от клас „Полипи“, непрекъснато работят за тяхното уголемяване. Те обграждат всеки отделен остров с остри, режещи коралови пръстени, по които може да се образува нова почва, и правят по този начин корабоплаването по протоците между островите много опасно.

Земята на тези острови е изключително богата и плодородна. Планините са покрити с гъсти гори, а крайбрежните равнини са така добре напоявани от потоци, че растителността е неимоверно пищна. Там се ражда в изобилие захарна тръстика, бамбук, хлебни дървета, палми, банани, писанг, платани, батати, житни култури, ямс, ядливи корени и други южни растения.

Жителите са от малайско-полинезийски произход с тъмнобакърен цвят на кожата, жените в повечето случаи — малко по-светли. Имат правилно и крепко телосложение и са гостоприемни и добродушни. Живеят в моногамия и държат жените си в доста голямо уединение. Страстно обичат музиката, танците и фехтуването.

Жителите на Дружествените острови първоначално са изповядвали политеистична религия, при което дори принасянето на

човешки жертви не е било нещо необичайно. Техните жреци, същевременно лечители и гадатели, са упражнявали изключително голямо влияние върху тях, но в края на осемнайсетото столетие основаните от англичаните мисии започват да им дават силен отпор. По-късно и Франция изпратила своите кръстители, за да изтръгнат „клетите езичници“, които водели напълно доволен и щастлив живот, от вечното проклятие и да ги спечелят за небесните селения. Ето как някогашните езичници са превърнати понастоящем в християни — дали в тяхна полза и благословия, това действително е въпрос, на който изповедниците на християнството предпочитат да не отговарят.

Цивилизацията си има своето варварство, светлината — своята сянка, любовта — своя егоизъм, а от мястото на вечното блаженство човек може да надникне надолу в Преизподнята, както поучава притчата за сиромаша и Лазар. Издигната от нетолерантния фанатизъм по остриетата на мечовете и превърната в знаме от една хитро пресметлива жажда за завоевания, религията, проповядваща Христова любов, благост и милосърдие, вече е изминала по-голямата част от земното кълбо: цели раси и народи са изчезнали или се намират сега в своите последни, диви предсмъртни гърчове; историята на бъдещето изгуби от това унищожение важни културно-исторически сили и моменти, а верният духовен пастир „търси със самопожертвователност изгубените овчици“, които всъщност никога не са принадлежали към неговото стадо, и обръща гръб на многобройните и коварни болести, които избират жертвите си от собствената му кошара.

Когато Дружествените острови били открити, в лицето на техните обитатели бил намерен един малък, детински наивен народ, живеещ без особени желания и в райска невинност, на когото богатата природа била дала по прахоснически начин всички необходими потребности за един доволен, безгрижен живот. Пришълците били посрещнати с радушно гостоприемство, почитали ги едва ли не като божества и получили всичко, което им лежало на сърцето. Те отнесли тази вест в родината, където се породило желание по същите наслади и стремеж към повишаване блаженството на островитяните чрез проповядване на Божието слово и довеждането им до политическа зависимост. Били екипирани кораби, които понесли към островите оръжия, библии, духовници и... още каква ли не нравоучителна измет. Покръстването започнало, оръжията и пренесените болести си

вършели своето, човешките жертвоприношения били забранени, но господин Бакхус и госпожа Венера си вземали една след друга своите хекатомби, така че „клетите езичници“ много скоро се превърнали в послушни овчици, сред които много рядко се появявал някой вироглав коч и той трябвало да бъде „отделян на лявата страна“, ако от само себе си не се запътел натам, където се чува само вой и търкане на зъби. Доброто, съчувстващо Божие чадото никога не е така достойно за омраза, както в случая, когато натрапнически се мъчи да направи своите братя щастливи. Този приятелски стремеж е пролял неизброими потоци топла кръв и на милиони хора — кой ли е в състояние да ги преброи — е коствал загубата на характер, родина, живот и имущество.

* * *

Таити, Перлата на Южните морета, бе проснала снага под едно великолепно тъмносиньо небе, слънцето сипеше жарава върху искрящите морски вълни и гористите върхове и склонове на планината Орохена или проблясваше в Потоците и тесните каскади, които скачаха от живописно извисилите се на възбог скали, но неговият зной не стигаше до приветливите селца, намерили място под сянката на палмите и безчетния брой плодни дървета и полъхвани от приятната прохлада на свежия морски бриз.

Дългите перести ветрила на кокосовите палми шумяха под мекия повей, а откъснатите от вятъра широки листа на банана шумоляха по земята; прецъфтелите портокалови цветове капеха, разпространявайки неземно ухание, но въпреки това клоните бяха вече отрупани със златистожълти плодове. Беше един от онези магически красиви, прекрасни дни, чието великолепие и богатство може да се срещне само в тропика. И докато островът лежеше тук с цялата си райска красота, така млад и свеж, сякаш току-що е излязъл от ръката на Твореца, там отвън, при кораловите рифове, прибойт гърмеше своята дълбока, вечна песен. Времената се менят, а с тях и хората, само необятният, винаги променлив и все пак вечно еднакъв океан си остава все същият и днес продължаваше да запokitва както преди хилядолетия своите кристални маси срещу остриите скали; белите, искрометни гребени на

вълните се надигаха и снижаваха, сякаш хиляди наяди поглеждаха към сушата, където над разпенените води се извисяваха вечно зелените, появявани от вятъра върхари. А под тях един малък народ, обречен на бавно загиване, можеше да отброи последните удари на пулса на своето индивидуално съществуване.

Там, на крайбрежието, лежеше Папеее, столицата на Таити, и едно пъстро множество се движеше из нея в своите бели, сини, червени, жълти, раирани или с нахвърляни цветчета дълги одеяния. Как прекрасно бяха украсили младите, хубави като картинка момичета своите черни, къдрави и меки като коприна коси с цветя и изкусно вплетеното снежнобяло, ветреещо се лико на ароуруута! И колко ловки, но и горди бяха движенията на местните дендита, препасали кокетно около хълбоците си пъстрото парау или спускащата се на дипли марра, а върху раменете заметнали живописната тебута! И как наперено ходеха между красавиците! Бяха преплели в дългите си лъщящи от мазнина коси ивици от бяла тапа и червена фланела, което никак не стоеше лошо на бронзовия цвят на лицата им.

Но ето че изведнъж всичко живо се занатиска към брега. Приближаваше едно кану, чието бяло платно бризът така беше изпълнил, че седящият вътре човек използваше греблото колкото да поддържа съда в правилния курс.

Кануто беше от обичайните за тези места — просто издялано от един ствол и с кръгло дъно. Благодарение на това плаваше по-бързо, но и много лесно щеше да се обръща, ако не го предпазваше така нареченият аутригър^[3].

Тези аутригъри се състоят от две върлини или дървета, които са закрепени здраво напреко върху кануто и държат отдясно един лек, издялан под формата на шейнило поплавък. Той следователно плава паралелно с лодката, на разстояние около четири стъпки от борда, и е здраво вързан за напречните, дървета. Обръщането на съда, та дори и клатенето му, е невъзможно. Наляво няма как да се обърне, защото тогава трябва да повдигне от водата целия плавок, отдалечен на близо два лакътя; надясно — също така малко, тъй като в този случай не би могъл да потопи направения от леко дърво плавок заедно с прътите, и то на такова разстояние. По тази причина тези канута дори при неспокойно море плават изключително сигурно. Вярно, без аутригъра човек трябва да се движи много предпазливо, понеже кръглото дъно

следва и най-малкото накланяне на тялото и едно незначително разклащане води не само до опасността да се обърне и да получи една неволна баня, но и да заплати с живота си, защото бухтите и изобщо водите на този остров гъмжат от акули, които принадлежат към най-ненаситния вид от тези гибелни морски разбойници.

Младият мъж умееше, както всички островитяни, отлично да управлява своето кану. Той пореше напреко вълните и когато стигна в близост до сушата, прибра платното, за да не бъде изтласкан от вятъра върху острите крайбрежни скали.

Сега с помощта на греблото се запровира между кораловите рифове, но тази работа очевидно не го напругаше. По-голямата част от неговото внимание бе насочено по-скоро към множеството украсени лодки, вързани една до друга до брега и готови всеки момент да потеглят. Защото сред тях се намираше една, отличаваща се с украсата си от знаменца и какви ли не цветя и листа, която той много добре познаваше. С нея бе дошъл да го вземе Потомба, бащата на неговата красива млада жена, когато трябваше да я доведе до Еймео — най-близкия, западно разположен от Таити остров, в своя дом под палмите край Папеее.

Познаваше също стария сбръчкан Потай, който седеше очаквателно в плавателния съд. Точно в същата поза бе чакал и тогава в кануто. Не приличаше ли това на щастливо сватбено пътуване? И защо се отличаваше лодката на Потомба от останалите, след като имаше все пак само една дъщеря?

Той наблегна по-здравомесло и след броени мигове лодката застырга по пясъка на брега. Върза я с ликовото въже за един забит за тая цел кол и притича към стария слуга.

— Потай — попита той, — какво правиш днес тук на брега на Таити?

Старият вдигна поглед.

Очите му прелетяха по фигурата на питация с неописуем израз.

— Атуа, богът на всичко добро, да бъде с теб, Аноуи! Иди си вкъщи и питай какво правя тук!

— Не искаш ли ти самият да ми кажеш?

— Не мога, Аноуи! Моето сърце много мисли за теб през всичките седмици, докато ти беше на островите Табуай. Оро, богът на всичко зло, се спусна над Еймео и Потомба, великия принц, който

отхвърли вярата на дедите и сега се моли на бога, за когото ни приказва старият блед митонаре.

„Митонаре“ означава мисионер, но с тази дума островният народ обозначава в своя много опростен език всичко, което е свързано с религията на християните. Така например църква, проповедник, олтар, проповед, блажен, свят, благочестив винаги бива наричано само с „митонаре“.

— Възможно ли е, Потай? — попита младият мъж. Беше толкова уплашен, че въпреки бронзовия цвят на лицето се видя как кръвта се оттегли от страните му. — Ох, да си бях останал у дома! Знаех си, че онова чуждо влечуго ще се промъкне в неговата къща, за да му открадне вярата на нашите бащи, но се помахих да отида към земите на Табуай, а търговията, която ми донесе голяма печалба, ме задържа толкова дълго време. Аз ще говоря с него, ще го върна пак при истината на нашите жреци и Манина с удоволствие ще ми помогне!

— Манина, твоята жена?

— Да. Тя ме обича повече от живота си, последва ме от бащиния си дом на Еймео до Папее, а когато тръгнах, изплака цяло море от сълзи. О, сладка моя Манина, днес ти отново ще ме видиш и двамата ще изтръгнем Потомба от ръката на митонарето! Но я кажи, какво правиш тук?

— Устата ми не иска да говори, думите ѝ тежат!

— Потай... твойт дух е мрачен, а очите ти са влажни! Ти ме обичаш, твойт лик и без думи ми казва, че ме грози нещастие. То е свързано с Манина. Как стоят нещата около нея?

— Не мога да ти кажа, но си мисля за Маори, който беше твой съперник!

— Маори?

Само тази дума изговори, но с един скок се намери между канутата и полетя навътре в сушата. Не обръщаше внимание на тълпата, чиито погледи се спираха съчувствено върху него, отминаваше тичешком и онези, които излизаха напред да му кажат някоя дума. Заобиколи Папее, докато стигна една постройка, която се отличаваеше със своята големина и площта на принадлежащите ѝ насаждения.

В тази къща беше прекарал своето златно юношество, тук бе виждал благоговението, което отдаваха на баща му, най-големия вожд

на Таити, тук бе преживял разрушаването на всички традиционни и поради това свещени връзки, което бе коствало на неговия баща властта, авторитета и... живота. Благородният произход беше станал безстойностен. Той подхвана заедно с брат си търговия с разположените в съседство архипелази и спечели богатство на мястото на изгубеното влияние като ери, като принц. После бе споходен от щастието да получи най-красивото момиче на Дружествените острови за жена, макар че Маори, влиятелният син на свещеника, който беше станал християнин и местен митонаре, се бе домогвал до ръката ѝ, за да използва влиянието на нейния баща.

Какво се беше случило сега с нея? Влезе в къщата и завари брат си мрачно да седи в един ъгъл.

— Омби, какво е станало? — запита с почти пресекнал дъх.

— Аноуи, ти си тук? Хвала на Атуа, който те изпрати да освободиш душата ми от мъката, която ѝ тежи! Достатъчно силен ли си да чуеш вестта?

— Силен съм. Какво стана с Манина? Защо не идва да ме посрещне?

— Тя вече не е тук.

— Вече... не е... тук? — Изрече с голямо затруднение тези толкова значими думи. — Жената на моето сърце вече не е тук? Къде отиде?

— Потомба дойде да я вземе и я даде за жена на Маори, отцепника. Днес е сватбата и канутата чакат във водата, за да отведат годеника на Еймео.

Аноуи не отговори. Пристъпи до отвора в стената, служещ за прозорец. Трябваше да има въздух, ако не искаше да се задуши. Гърдите му спазматично се повдигаха, а духът му излизаше с хъхрене между смъртнобледите устни.

Дълго, дълго стоя там, докато най-сетне бавно се обърна.

— Омби, тя с весело сърце ли го последва?

— Не. Той дойде да я вземе, когато ме нямаше, и с хитрост я е примамил да тръгне.

Аноуи задиша по-леко.

— Чуждото учение внася в сърцата омраза, раздор и лъжливост. То ще задуши нашата вяра както буренът — полезното растение. Аз ще си тръгна от страната на дедите и никога вече няма да се върна в нея.

— Ще си тръгнеш? От устата ти говори гласът на отчаянието!

— Не, Омби. Манина все още ме обича, аз съм спокоен. Но не мога да остана, ако...

Спря по средата на думата си, но брат му го разбра по искрящия поглед и бързото движение на ръката.

— Аноуи, ти си ери и в жилите ти тече кръвта на принц. Хората ти отнеха жената, двамата митонаре са виновни за това. Направи каквото ти повелява сърцето. Омби, твоят брат, ще стои вярно до теб!

— Аз нямам нужда от помощта ти. Но още в следващата нощ ще трябва да бягам. Ще тръгна към островите Табуай, откъдето днес дойдох. Погрижи се за всичко, което ще ми бъде необходимо, и премълчи мястото, накъдето ще бягам.

— Ще си мълча и ще те последвам по-късно. Атуа изостави Перлата на Южните морета. Аз ще тръгна натам, където знам, че ще те намеря.

— В такъв случай ще ти кажа йоранна (сбогом). Пригответи към полунощ голямото кану с провизии за път зад върха на Лаго. Аз тръгвам!

Взе от стената един двуостър крие (кама) и го затъкна.

— Йоранна, Омби, аз съм ери и Манина ще остане моя!

— Йоранна, Аноуи, бога на всичко добро да бъде с теб! Нека неговото слънце ти свети през деня, а звездите — през нощта, за да бъде пътят ти сияен и никога да не го забулва мрак!

Аноуи тръгна. Избягваше хората и се насочи към едно място от брега, където никой нямаше да го види.

Сватбената флотилия, която беше дошла да вземе годеника, беше отплавала и се намираше на път за Еймео. Той се хвърли на земята и зачака, скрит от широките листа на бананите.

Едва когато канутата изчезнаха и тълпата се разотиде, се изправи и се запъти към своя съд. Качи се, загреба между кораловите рифове и постави после платното.

Курсът му го водеше около остров Еймео към разположеното на него селце Тамай. То се намираше недалеч от Опаухо бей. Там живееше Потомба, словонарушителят и похитителят на жени, и там щеше да се състои сватбеното тържество. То щеше да бъде проведено с голяма празничност, тъй като бащата на младоженката беше принц, а

младоженецът — първият митонаре, спрямо когото щеше да бъде извършена такава церемония.

Манина седеше в последното помещение на жилището, за да се приготви за празника. Прислужниците я бяха оставили по нейна заповед и сега, когато се почувства сама, сдържаните сълзи потекоха по бледите ѝ страни. Веднъж вече беше тук като булка, но колко щастлива беше тогава и колко неизразимо нещастна беше днес! А украсата, в какво се състоеше тя? Фигурата ѝ беше стройна и благородна, запазила своята девическа свежест — това се виждаше въпреки горестта, която караше тялото ѝ да потръпва. Красивите тъмни очи бяха печални, рязко очертаните вежди — склучени, а изящните устни — затворени. В косите и по фигурата ѝ не се забелязваше нито цвете, нито каквато и да е друга дрънкулка. Нещо повече, тя дори се беше отказала от облеклото и материите, които ѝ бяха донесени от белия, омразния чужденец. Едно пароу от мека жълто-кафява тапа, което се спускаше до над коленете ѝ, обгръщаше бедрата ѝ и оставаше открити безупречно красивите форми на краката, а една теай, късо наметало от същата материя, обвиваше раменете и горната част на тялото ѝ. Гъстата гарвановочерна коса се спускаше на вълни по тила и нито едно цвете, нито едно появяващо влакно от ароуруут не я красеше. Та нали самата беше цвете, с прогорена от росата на сълзите чашка, откъсната от мястото, където бе цъфтяло най-красиво и разнасяло най-силни ухания.

Изведнъж чу лек шум по външната страна на бамбуковата стена.

— Манина! — повика я тихо той.

Тя познаваше този глас. Нима беше възможно той да е тук? Та нали беше чула, че още не се е върнал.

— Аноуи! — възкликна радостно.

— Не говори високо, Манина! — предупреди гласът отвън. — Оро, богът на всичко зло, бди със своите духове около колибата, затова трябва да бъдем тихи и предпазливи.

— Но ако те видят, Аноуи? — попита тя сега изпълнена със страх.

— Писангът ме прикрива, слънце на моето сърце. Кажи, обичаш ли ме още?

— Повече от хиляда живота!

— Но все пак искаш да тръгнеш с отцепника?

— Не, никога! Аз нося под дрехата си кама. Тя щеше да прониже сърцето ми веднага щом Маори ме докоснеше, повярвай ми, Аноуи!

— Познавам те и ти вярвам! Искаш ли да си останеш моя жена?

— С какво удоволствие, но не може!

— Може. Иди спокойно с него при чуждия свещеник. Аз ще дойда и ще говоря. И не помогнат ли думите ми, внимавай, когато те отвеждат към Папеете. Извикам ли името ти, скачаш в моето кану. Съгласна ли си?

— Да.

— Тогава не се страхувай от думите и действията на бледия митонаре. Той не може да навреди на нашия съюз, защото е сключен от нашия жрец, така че нека и благословията му се стече като нищо в морето. Сбогом, Манина, йоранна, йоранна, прекрасна моя жено!

Писангът вън прошумоля. Аноуи се беше оттеглил.

Флотилията беше пристигнала в Тамай. Младоженецът стъпи на брега и беше приветстван от Потомба с „добре дошъл“. Гостите се разположиха под палмите и се насладиха на пълни с мляко кокосови орехи, печени батати и множество вкусни плодове, каквито по онези ширини се раждат в обилни количества.

И ето че отекна тремолото на барабана и се разнесоха звуците на флейтата. Церемонията щеше да започне. Под вечно зелените широколистни дървета беше издигнат един украсен с цветя олтар, при който „бледият митонаре“, английският мисионер, чакаше годеницата. Маори влезе в къщата и я доведе.

В този миг през кръга от стоящите наоколо гости си проби път един млад мъж и пристъпи към застаналия близо до олтара Потомба.

— Привет на теб, о, Потомба, татко на моята съпруга! Докато ме е нямало вкъщи, тя е дошла при теб и аз сега идвам да си я отведа обратно.

— Махни се от мен, езичнико! — гласеше отговорът. — Аз вече нямам никаква работа с теб!

Аноуи остана спокоен. Той само сложи ръка на рамото на своята жена и се обърна към свещеника:

— Митонаре, тази жена ми се закле във вярност в черепите на нашите предци. Жрецьт на нашия народ ме попита: „Ейта аней ое а фааруе и та ое ватрмна?“ (Никога ли няма да напуснеш своята жена?) и

аз отговорих: „Ейта!“ (Не!) Потомба ни даде своята благословия. Ти имаш ли правото да ни разделиш?

Мисионерът вдигна очи към небето.

— Като всемогъща майка Светата християнска църква може да взема и дава дъщерите си на когото поиска. Махай се оттук, невернико, за да не се стовари върху теб гневът на Божиите чада!

— Тогава ела, Манина! — отговори той, хващайки я за ръката.

В същия миг Маори го удари с юмрук в лицето и няколко души го уловиха и повлякоха. Той не каза нито дума и не се възпротиви. Но когато стигнаха близо до брега, се отскубна и скочи в кануто си.

— Кажете на Маори, че ще се явя да си взема жената! — викна и загреба в открито море.

Заобиколи острова и стигна до разположеното точно срещу Папеее селце Алфареайтеа. Там пристана и слезе на брега да си купи известно количество малки и големи риби.

Когато сметна, че е настанало подходящото време, качи се пак в плавателния съд и стигна с гребане до едно място, откъдето можеше да обхване с поглед протока между двата острова. Над водата се спусна мрак, нощта настъпи, но вълните около кануто приличаха на прозрачен течен кристал. Той върза една от рибите за парче лико, спусна я във водата и само след кратко време последва рязко дръпване. Една акула беше отмъкнала примамката. След известно време младият мъж хвърли втора риба и продължи така, докато пет-шест акули залудуваха около лодката му.

— Бъдете добре дошли, слуги на ери. Аз ще си отмъстя, а вие ще си получите храната!

Продължи да примамва ненаситните чудовища около себе си, докато трепкащите огньовете на приближаващи лодки го убедиха, че флотата отвежда вкъщи новобрачната двойка. Той загреба бавно към тях, следван от акулите.

Далеч пред всички плаваше Маори. Беше се настанил отзад при кормилото, докато Манина седеше отпред на носа. Внезапно той видя пред себе си едно кану, което му препречи пътя. Изправи се.

— Стой, кой е там? — запита.

— Аноуи, за да ти заплати днешния удар! — прозвуча в отговор.

Същевременно приближи лодката по дължина на неговата, два силни среза с острия крие по ликовите връзки на аутригъра и

напречните пръти паднаха във водата. Сега Маори при най-малкото движение беше неспасяемо изгубен.

— Манина, насам! — извика Аноуи.

С един пъргав скок жена му се озова при него. Лодката на Маори, сега без балансър, се обърна, той се изтърси със силен крясък във водата и беше веднага посрещнат от акулите.

Преди останалите съдове да стигнат мястото, Аноуи беше поставил платното и полетя със своето бързо, остроносо кану по посока Лога. Никой никога вече не чу за него и Манина. След известно време брат му Омби също напусна Таити и тръгна, както се заговори, към островите Тубуай. Не след дълго Потомба умря. Беше обичал своето единствено дете и последните му думи били проклятие срещу „белия митонаре“, на когото дължеше загубата на дъщеря си.

---

[1] Фери или Хиери се числи към Канарските острови — б.пр. ↑

[2] Педро Фернандес Кирос (1565 — 1615) — испански мореплавател, предприел заедно с Торес през 1605 изследователско плаване и търсене на легендарната Южна земя, при което открива Новите Хебриди — б.пр. ↑

[3] Страничен балансър на кану против обръщане — англ. — б.пр. ↑

ИБН ЕЛ 'АММ

Една дълга колона от хабание араби и негри фори се движеше по Вади Саламат към хълмовете на Джебел Марра. Всички тези черни или силно загорели от слънцето мъже седяха на магарета, тъй като в Судан „корабът на пустинята“ не се чувства у дома си.

Начело яздеше храбрият Ракаб ес Сераф^[1], който беше получил името заради необичайната дължина на своя врат. Беше пратеник на Махди и водеше тази дружина при неговия зет, известния шейх Ел Обеид.

Заради нощния хлад керванът беше потеглил още преди изгрев-слънце. Денят още не беше настъпил и вярващите още не бяха изrekli утринната си молитва:

В един момент Ес Сагхир, Малкия, приближи животното си до страната на водача. Той дължеше това име на дребната си като на джудже фигура, но иначе беше известен като храбър мъж. Яздеше единствения кон в кервана, един от онези прочути гарбани, които биват докарвани на изток през езерото Чад.

— Погледни! — каза той, посочвайки напред, където между разстъпващите се скалисти възвишения можеше да се види една светла ивица на небето. — Наближава зората, времето, когато Саба бей изпитва най-голям глад. Няма ли да е по-благоразумно да спрем на бивак, докато той отново отиде да си легне?

Саба бей е лъвът.

Жителят на онези райони се бои да произнесе високо името на лъва. Той смята, че животното ще го чуе и така ще бъде повикано.

Ето защо Ракаб ес Сераф веднага направи предупредителен жест и отговори тихо:

— Дахел Аллах! (В името на Аллах!) Не говори толкова високо, иначе Господаря на земеръса ще дотърчи и двама ни ще грабне от седлата! Леговището му било тук някъде, наблизо. Затова трябва съвсем потайно да минем край него. Кажи на хората да не вдигат

никакъв шум и да се молят с първите слова на четирийсет и осмата сура!

Ес Сагхир изпълни заповедта и скоро всички устни зашепнаха:

— „Наистина, дарихме ти Ние на тебе една победа безспорна. За да ти прости на тебе Аллах твоите минали и бъдещи грехове и ще завърши Той благата си за тебе и ще те поведе по Правия път.“

Така керванът продължи да се придвижва възможно, побезшумно. Бреговете на безводната вади отново се стесниха. Тя се изкачваше стръмно нагоре и с една остра извивка затваряше видимостта напред.

Внезапно проехтя онзи дълбок рев, който започва хъхрещо, бързо нараства до ужасяваща сила и се загубва после с гръмовит тътен — беше ревят на лъв. Арабинът го нарича ррад, гръмотевица, и наименува лъва Господаря на земеръса.

Всички — хора и животни — потрепериха.

— Аллах акбар, Аллах керим! (Аллах е велик, Аллах е милостив!) — завикаха мъжете един през друг. — Кавам, кавам (Бързо, бързо), яздете в галоп!

В следващия миг ездачите се носеха в кариер, така че товарните животни, които водеха, едва бяха в състояние да ги следват. Гласът на лъва бе породил многократно ехо и хората не знаеха откъде е проехтял — отпред, отзад или от страна на стръмно издигащите се брегове.

Когато бягащите ездачи оставиха завоя зад себе си, вади стана по-широка и отпред, където левият бряг се снишаваше, видяха да припламват първите лъчи на зората. Беше времето на Фаджр, първата молитва, която никой истински вярващ не бива да пропуска или да изрича по-късно. По тази причина Ракаб ес Сераф спря въпреки страха, в който всички се намираха, ездитното си животно, и извика със силен глас:

— Хас алас салах! (На молитва!) Ешшемс, светлината на деня, започва да се издига. Въздайте на Аллах честта, който е сътворил и нея, и нас!

Скочи от магарето и другите последваха примера му. Коленичи с обърнато към Мека лице, направи с ръце движенията на обредното измиване и високо започна да се моли с първата сура на Корана, която другите заизричаха след него.

Животните бяха замрели неподвижно и от време на време изпръхтяваха. Товарните магарета се намираха в близост до един мимозов трънак, растящ в подножието на левия бряг, където една тясна странична клисура се врязваше в скалите. Бяха много неспокойни и трепереха под товара си, но благочестивите, ревностни богомолци не го забелязваха.

В многогласен хор се носеше наоколо молитвата:

— „С името на Всемилостивия и Милосърден Аллах! Слава на Аллах, Господаря на световите, Всемилостивия, Милосърдния, Владетеля на Съдния ден. Пред Тебе се прекланяме и от Тебе очакваме помощ. Води ни Правия път, Пътя на тези, които си благословил, не...“

По-нататък не стигнаха в молитвата си коленичилите мъже. В споменатия мимозов гъсталак още от самото начало бяха възникнали леки движения, а сега, в този миг, страховитият рев отново прогърмя, от непосредствена близост и не обичайният, а от гърлата на няколко лъва.

За миг възцари дълбока тишина. Мъжете се бяха вцепенили от страх. Негърът Ер Рих пръв скочи от земята и закрещя:

— Мауна, мауна, мадад! (Помощ, помощ! Бягайте, бягайте!

И хукна. Но гласът на водача, четеца на молитвата Ракаб ес Сераж отекна гръмовно:

— „... не пътя на заблудените и заслужили Твоя гняв.“^[2]

Въпреки страшната опасност той довърши като истински мюсюлманин, който вярва в късмета, молитвата си и този пример въздейства така, че всички изрекоха след него тези думи. Вярно, това не стана с молитвена задълбоченост и спокойствие, а всички бяха наскочали и търчаха от страх един през друг.

И този страх действително си имаше своето основание, защото един необикновено едър лъв се беше изстрелял с могъщ скок върху едно от товарните магарета, повали го и с едно-единствено захапване му строши с хрущене врата. Една лъвица, която почти не му отстъпваше с мощта на краиниците, тъкмо се хвърли към второ магаре, което понечи да ѝ се изплъзне със страхлив скок. И втори, съвсем израсъл мъжки лъв излезе в същия миг от храсталака и избирайки жертвата си, нададе с горда, самоуверена поза дълбок, предизвикателен рев. В заден план пък една млада, но много силна

лъвица се промъкваше към друго товарно животно, което от страх тичаше право към опасността и навлезе в гъсталака.

На страхливия негър Ер Рих „провървя“ по същия начин. Като прихванат от бесове, той се беше понесъл право към стария лъв и пътем получи от едно магаре, което хвърляше такива високи и силни къчове, че тежкият багаж бе запокитен от самара, един ритник в гърдите и рухна на земята. В следващия миг лъвът го връхлетя.

Дивата сцена, разиграваща се в настоящия миг, не се поддаваше на никакво описание. Хора и животни бягаха разбъркано един през друг. Всичко що имаше глас викаше, крещеше, ревеше, вайкаше се и пищеше за помощ с всички сили. Жителят на Юга няма хладнокръвието и присъствието на духа на северняка. Че по методите и маниерите на прочутите ловци на лъвовете Жюл Жерар и Гордън Каминг сам мъж застава неустрашимо и самоуверено със сигурната си пушка срещу Царя на животните, за него е направо нечувано и непонятно. Освен това мъжете от кервана бяха въоръжени само със стари фитилни и кремъчни пушки, сиреч изключително безполезни срещу такива животни. Само двама не бяха изгубили разсъдъка си, а именно храбрият Жирафов врат и Ес Сагхир. Малкия скочи на коня си, за да го видят всички, и извика с кънтящ глас:

— Не бягайте, мъже, герои! Спрете, чапкъни, страхливци, кучета! Вземете си оръжията, любимци, храбреци, мизерници! Застреляйте Ибн ел 'амм! Той е дошъл със своята жена и двете си деца да изяде нас и магаретата ни. Аллах йенарл еш шейтан! (Аллах да прокълне шейтана!)

Ибн ел 'амм означава „братовчед от бащина страна“. Така бива наричан лъвът, когато хората се боят да произнесат истинското съществително.

Малкия препусна в галоп към стария лъв, който тъкмо разхапваше главата на негъра, скочи от коня, приближи дулото на пушката си до самото му око и дръпна спусъка, а после мигновено отскочи далеч настрани. Могъщото животно потрепна, остана в продължение на миг неподвижно, после падна на една страна и изпъна крайници... беше мъртво.

Извиси се неописуемо ликуване. Примерът на Малкия подейства. Бегълците се събраха и се подготвиха за нападение.

— Ибн ел 'амм е мъртъв! Хамдуллилах! (Слава на Аллах!) — закрещяха хората. — Убийте неговата жена и децата му! Изпозастреляйте цялото роднинско котило!

Бутаха се един друг напред. Фитили пропушиха, изстрели загърмяха, куршуми засвириха. Естествено от двайсет улучваше само един, но треската на битката беше обхванала хората, а и всички вярваха, че Аллах им е предначертал съдбата в Книгата на живота. Държаха се храбро.

Беше страховита битка. Няколко души бяха убити от животните, мнозина бяха по-тежко или по-леко ранени, но накрая и всички лъвове лежаха мъртви на бранното поле с жестоко простреляни кожи. Никой нападател, изключвайки Ес Сагхир, Малкия, не можеше да твърди, че той е дал смъртоносния изстрел. Жената и децата на „Братовчеда от бащина страна“ бяха издъхнали от загуба на кръв вследствие многобройните рани.

Сега победителите се нахвърлиха върху победените. Скубеха ги, ритяха ги, плюеха ги и им прикачваха всички възможни обидни прозвища, на които арабският език е толкова богат.

Мъртвите бяха покрити с камъни, за да не бъдат разкъсани от ел бюдж, могъщия брадат лешояд, а ранените — превързани. Кожите на трите лъва бяха нарязани на толкова парчета, че всеки победител да може да получи едно за спомен. Но Ес Сагхир получи кожата на ибн ел 'амм, когото сам беше повалил. Това беше трофей, под чиято тежест неговото товарно магаре щеше здравата да се поизпоти. Другите носеха по-леки.

Когато керванът стигна по-късно до местоназначението си, приключението естествено беше разтръбено във всички тоналности.

Достигна и до ушите на Махди Мохамед Ахмед, който каза:

— Онзи негър Ер Рих е бил като вятъра, бързо и страховито е ударил на бяг. Той е трябвало да умре, защото не си е довършил молитвата. В Съдния ден ще се сгромоли в Джехенната от Моста на изпитанието. Но Ракаб ес Сераф е храбър водител. Аз ще го повиша до мюлазим^[3]. А героят Ес Сагхир е дребен по снага, но голям по смелост. Той ще встъпи в редовете на моите гавази и ще носи почтеното име Абу ел Бундукия, Баща на пушката, докато Аллах го повика при себе си. Фи аман Аллах! (Аллах да го закриля!)

- [1] Ракаб ес Сераф — Жирафов врат — б.а. ↑
- [2] Коран, сура 1, Фатиха — б.пр. ↑
- [3] Мюлазим — лейтенант — б.а. ↑

РОБСКА МЪСТ

Беше през август, по време на летния дъждовен период. Един малък керван бавно се спускаше по долината Халимала. Той се състоеше от около петдесет роби от мъжки и женски пол от племето амхара и двайсет въоръжени надзиратели от рода шибрил абокр сомал. Те имаха грижата да поемат робите от Харар и да ги докарат до отсамната страна на споменатата долина, където иса-сомал щяха да приемат от тях човешката стока и да я транспортират до морския бряг. Амхара бяха вързани един за друг с въжета. Тяхното племе е едно от най-жизнерадостните и будните, но на тези хора, изтръгнати насила от родните места, това в никой случай не личеше. Иса са най-отвратителните и свирепите от всички сомал и, така че робите вървяха към едно влошаване на своята досега и бездруго жестока съдба.

Долината излизаше на една равнина, по която дъждът бе предизвикал появата на свежа трева. Дори растящите по нея дървета ваба, които доставят отровата за стрелите на сомал, бяха обагрили в по-светло своята вечно зелена листовина. Под техните корони се намираше едно изоставено село от колиби, в чието владение бе встъпил един отряд иса, за да изчака тук пристигането на шибрил абокр с робите.

Когато върволицата се показва, те се затичаха насреща й, размахвайки оръжия. Приветствието премина с обичайната дандания, а после амхара бяха отведени във вътрешността на селото, оградено с плет от бодливи клони и тръни. При входа бяха поставени няколко стражи.

Най-напред започна пазаренето за цената на робите. Всеки един беше внимателно огледан и порядъчно измъчен. След като споразумението беше постигнато, дойде ред на заплащането в сукно, барут и разни железарски стоки. След това щеше да последва неизбежното угощение — силно подправено с червен пипер овнешко, което жените на иса междуременно бяха приготвили.

Едно исаско дете беше забелязало сред пленниците двама братя на своята възраст, които се бяха облегнали уморено на високата, горда фигура на баща си. Следвайки някакъв сърдечен порив, то пристъпи към тях, сложи ръка върху главата на единия и каза високо, така че всички го чуха:

— Аз съм твой аббан^[1] и ти си свободен.

Според обичая на страната младият амхара вече не беше роб. Момчето иса вече вдигаше ръка, за да освободи от робството и другия, когато предводителят на иса дотича бързо, дръпна го обратно и изкрещя:

— Луд ли си? Да не би да сме платили за тези кучета, за да ги освобождаваме? Думата на един иса важи дори когато той е дете. Това момче амхара следователно вече не се числи към робите, но след като не можем да го продадем, няма и да го мъкнем със себе си!

Извади дългия си двуостър нож и прониза сърцето на амхараското момче. Никой сомал не се стресна от убийството. Такива кървави дела си бяха част от тяхното ежедневие. Но робите изкрещяха от ужас. Бащата на убитото момче замръзна за миг, после изтръгна ножа от намиращия се в обсега на свободните му ръце убиец, заби го в гърдите му, срязва въжето, свързващо го с неговите другари по неволя, и се втурна, ревейки от ярост, сред сомал, като рани тежко неколцина.

Понеже въжето беше прерязано на две, няколко амхара успяха да се освободят. Техният развилнял се съплеменник видя това и осъзнавайки, че ще бъде победен от надмощието на врага, побягна, като им извика:

— Бягайте след мен, а после отмъщение!

И крайно време беше за него, защото вече му бяха изтръгнали ножа. Затича се към входа на селото и неколцина от другарите му го последваха. Но стоящите там стражи бяха чули олелията. Бяха нащрек и той тъкмо профуча през пролуката в трънената ограда, един от мъжете го прониза с копието си. Другите бегълци видяха това, изгубиха смелост, не посмяха да продължат и след кратка съпротива бяха надвити.

Ако шибрил абокρ вече си бяха тръгнали, събитието можеше да вземе лош изход за иса, които не наброяваха повече от петнайсетина воители. Ето защо те решиха да накажат строго бунителите. Отделиха ги от другите роби, вързаха им краката и проведоха съд над тях.

Тъй като възнамеряваха да ги продават, трябваше да им пощадят живота. Само най-дръзкият беше осъден на смърт, на ужасна смърт. Увиха го в една стара завивка и го вързаха така, че не можеше да помръдне. После скачаха върху него, докато му строшиха всички ребра и стави. Оставиха го да лежи в това състояние.

Другите бяха връзвани един след друг за ствола на едно изсъхнало дърво и жестоко бити, при което жените ръсеха червен пипер върху разкъсаната от пръчките плът. След това започнатото преди малко угощение бе подето отново, сякаш нищо не се бе случило, и продължи до късно през нощта.

На другия ден всички потеглиха. Шибрил абокр пое обратно, а иса взеха посока към морското крайбрежие, след като бяха погребали мъртвия си предводител под куп камъни. Убитите амхара, баща и син, бяха оставени на дивите зверове. Стъпканият роб беше още жив. Дълго след тръгването до ушите на другарите му продължаваха да достигат неговите викове и вопли.

Керванът беше оставил зад себе си платата от вътрешността на страната и сега се движеше през хълмист регион, прорязан от множество дерета, които само през дъждовния период се изпълваха с вода. По това време беше опасно да се задържа човек в някое от тези пресъхнали корита. Когато горе в планините внезапно се изсипе дъжд, който обикновено се лее като из ведро, водата се втурва напред с голяма мощ и помита всичко по пътя си. Пристига с бучене като висока стена и след броени минути сухата, спокойна долина се превръща в ревящо, носещо гибел пороище.

Едно такова сухо корито достигна шествието привечер. Тъй като последният дъжд беше оставил малко вода, от която хората се нуждаеха за пиене, останаха да пренощуват тук. Иса брояха, както вече бе казано, петнайсет воини, към тях се добавяха жените, които при сомал дори на път трябваше да вършат цялата работа, и също споменатото вече момче. Робите отново бяха вързани за дълго въже и трябваше да спят така; също битите, които едва съумяваха да потиснат болките си. Единствено момчето амхара можеше да се движи свободно, тъй като не бе допустимо, че ще избяга.

Беше светла лунна нощ, чиято тишина бе нарушавана единствено от лая на чакала и песента на дъждосвиреца. Пленниците лежаха плътно притиснати един към друг, за да се топят взаимно, тъй като

тук нощите обикновено са много студени. Иса седяха и лежаха край един огън, част от тях спяха, другите трябваше да пазят робите. Някъде около полунощ се надигна лек ветрец, който все повече се засилваше. Беше студен и влажен и идваше от планините. Шумът му беше глух и зловещ. Спящите се събудиха. Внезапно в него се примеси някакво особено бучене, което сякаш приближаваше. Скоро то вече не беше бучене, а гръмовит рев. Като планински жители амхара знаеха каква стихия предизвестяват тези звуци. Сkochиха уплашено.

— В името на Аллах, шеллалът идва! Спасявайте се! — извика един от тях.

Шелал означава водопад, бързей, изливаща се водна маса. Иса чуха тези думи и започнаха набързо да събират дребното си имущество, за да побегнат. Може би щяха да успеят да изкатерят стръмния бряг, да оставят вързаните за общо въже амхара да се издавят. Но тогава един от тези изрева, надвишавайки с глас грохота на водата:

— Ако ще се давим, да се давят и те с нас! Дръжте ги здраво, дръжте ги здраво!

В миг иса бяха обградени от амхара като от неразкъсваема верига. Всеки роб сграбчи един от мъчителите си. Иса пуснаха в ход оръжията си, наистина, но беше твърде късно. Една висока и тъмна ревяща маса се втурна към тях, връхлетя приятели и врагове, поде ги и ги понесе със себе си.

Оставено без внимание, момчето амхара бе изтичало до малкия иса и го бе попитало:

— Можеш ли да плуваш?

— Не.

— Тогава се дръж здраво за мен! Ти поиска да спасиш брат ми, затова аз ще спася теб!

Шеллалът отмина и водата потече спокойно между бреговете. Луната се отразяваше в нейните талази и осветяваше две момчета, които следваха реката, за да видят дали някой не се е спасил... Напразно търсене! Пороището беше проявило добра воля към отмъщението на робите и заедно с тях бе погълнало и господарите им. Само двете момчета бяха избегнали гибелта. Те се бяха прегърнали и малкият иса каза на амхара:

— Сега аз все пак ще бъда твой аббан. Скоро ще срещнем мъже от моето племе и най-добрият от тях ще те приеме за свой син, защото ти от благодарност оцени моя живот по-високо от твоя.

---

[1] Аббан — закрилник — б.а. ↑

МАГРЕБ ЕЛ АКСА

Магреб ел акса, Крайния запад, гласи арабското име на Мароко, чийто султан бе получил неотдавна отрова от една жадна за мъст туниска одалиска. Владетелят не умря и последните новини дори обявиха състоянието му за доста задоволително. Но въпреки това чакали и хиени дебнеха пред стъпалата на трона му наследството, за което при всички случаи щеше да се пролее кръв, а от другата страна на морето хералдическите животни на средиземноморските държави се бяха снишили в готовност за скок, за да „запазят своите лежащи в подножието на Атлас интереси“, както гласеше дипломатическият израз.

Вече се чуваше да квалифицират Мароко като африканската България и отвред се бяха отправили напрегнати погледи към тази страна, която отдавна вече не е, наистина, за нас една заключена със седем печата книга, но все пак предлагаше толкова своеобразие и оригиналност, че на човек му се искаше — особено в очакване на предстоящите там събития — да се запознае с нещо истински „магребско“, та дори само на рисунка.

Една отлична възможност за това предлагат графиките на художника на английската мисия, която през април на текущата година тръгна от Танжер за столицата на страната.

Там виждаме най-напред вярно предадената картина на марокански музиканти, които трябва да възславят посрещането на мисията при губернатора на Дукала. Движейки се с танцови движения напред-назад, те надуват пищялките си, докато тъмнокожият диригент лумка табл, един приличащ на там-там инструмент. За някаква хармония, разбира се, тук изобщо не може да става дума, тъй като Негово превъзходителство „генерал Бас“ никога не се е мяркал в Дукала.

Когато бедуинът реши да посреща гости, той го върши най-вече с „лаб ел барут“, барутна игра. И колкото по-знатни и повече са тези гости, толкова по-голямо е количеството на изгърмения барут.

Посрещачите препускат в бесен карьер срещу идващите, докато стигнат в такава непосредствена близост, сякаш в следващия миг ще прегазят гостите. Тогава рязко обръщат конете и се понасят обратно. Това се повтаря, докато стигнат дуара (село от шатри) или чара (село от къщи). Същевременно стрелят и крещят с все глас. Създава се впечатление, сякаш всички са обладани от Шейтана или злите джинове на пустинята. И ако гостите искат да проявят учтивост, трябва да се включат в гюрултията и да опитат дори да надминат другите. Така възниква сцена, която не подлежи на никакво описание.

Жените и дъщерите стоят при входа на редиците шатри или колиби и викат към приближаващите своето „Мархаба“ (Добре дошли). Една или друга може да се увлече от въодушевлението и да извика пълния поздрав: „Ахла ва сахла ва мархаба!“ (Пожелавам ти голямо семейство, лек живот и благополучие!)

Върху опаката страна на тази лъскава монета могат да се видят просящите, от които истинският, горд син на пустинята би се срамувал. Той отделя от своя имот за бедните си съплеменници достатъчно, за да не им се налага да просят. Но уседналият мавър е с по-кораво сърце. Заговори ли го някой просяк с „Дахел Аллах“ (В името на Аллах), той му казва „Аллах юселлимак!“ (Аллах да те пази!) и отминава със стисната ръка. Но нека ние пожелаем на застаналите тук при изхода на бивака просяци по-радушни дарители, които ще постъпят според думите на пророка: „А’мелхер ва ирмих фил бахр!“ (Стори добро и го хвърли в морето!)

Когато гостите са изтупали от себе си пътния прах и са се отморили, опитали са пилафа, кускусуто и неизменния, плуващ в мазнина овен, направили са или са получили посещение и са огледали стадата, шейх ел урди, господарят на бивака, ги кани да се уверят в превъзходните качества на неговия шахин.

Добре дресираният сокол е гордост за своя притежател. Той е обучен дори за лов на газели, като каца на главата ѝ и ѝ изкълвава очите. Един шахин трябва да бъде дързък и винаги готов за бой; не бива да се бои дори от ел бюдж, могъщия брадат лешояд. Когато ловува със сокола, бедуинът винаги язди най-добрия си кон, може би дори някой раджи пак (чиста кръв), който води произхода си от любимата кобила на Мохамед. Той познава всяко движение на господаря си и го следи внимателно. Когато бъде снета качулката на

сокола, той вече е готов да отлети всеки момент. И едва господарят е протегнал ръка да подхвърли птицата, тя се стрелва без команда към дивеча, когото е наблюдавала също така зорко като него.

Докато заможният обитател на равнината се отдава на лов със соколи, бедният, но дързък жител на Атласките планини обича един друг вид спорт, който действително не се хармонира добре с нашата осма заповед. Думата „харамия“ (разбойник) минава при него за една много почтена квалификация. При това той е необикновено учтив и на никого не изпразва джобовете, без да изрече при всеки предмет, който му взема, едно любезно „Бидестурак“ или „’ан иснак“ (С твое позволение).

Съвсем други са нещата при мароканския трибус, когато посреща по военному знатни гости. Той не минава, наистина, без велелепие, но ако някой немски кавалерийски вахмистър присъстваше, не би спрял да поклаща глава. Вярно, самият шейх изкомандва „Хаз дур!“ (Пушки на рамо!) или „Ясалам дур!“ (За почест!), ама как се изпълнява тази заповед! От това може да побегне подплашен и най-стариат гальотаджийски кон, който е прекарал двацет години на фронта. Но независимо от всичко видът на един такъв отряд ни най-малко не е смехотворен. Всеки ездач е един отделен характер, един достолепен, самоосъзнат представител на своето племе. Чуждите думи „униформа“ и „равнение“ биха се натъкнали при него на най-гневна съпротива. Той е роден воин и счита за оскърбително някой тепърва да го обучава на това. Той е спал като малко момче между конски копита и е прекарал половината от живота си на седлото. Думите „раджал“ (мъж) и „хейал“ (ездач) за него са равнозначни. Горко на онзи, който му каже, че седи лошо на седлото или не умее правилно да държи дългата си кремъклийка!

Че е ездач, и то отличен, той го показва всеки ден и час, независимо дали неговият кон бяга пред сеещия смърт самум и буквално поглъща безмерната шир на пустинята или степта, или изнемогва от палеща жажда, крета бавно, крачка по крачка, и се спъва в собствените си копита. Когато локвите са пресъхнали и езикът прегаря устата като разкалена мед, когато очите са кървясали и горят като огън и безсилното тяло боли, а целта е още толкова далеч, тогава се проявяват достойнствата на мъжа.

Погледът му напразно търси помощ по прихлупения хоризонт. Вода, само вода може да доведе спасението, а той много добре знае, че колкото и далеч да го завлече днес конят му, няма да намери и една единствена капчица. Или се заблуждаваше? Там отсреща, вляво, нещо проблясва и дипли вълни като голяма водна площ. Това е езеро! Конят на язdecия начело водач разтваря душещо ноздри и радостно процвилва. Също срещналият ги бен амир, който е тръгнал към столицата да проси, сочи с ръка насреща и радушно се хили с негърското си лице, ала водачът поглежда бегло и казва печално: „Това е Халаф ел хава, Лъжата на въздуха, това е Мах еш Шейтан, Водата на Шейтана. Който следва тази примамка, ще язди в заблуда и е изгубен!“

Преодолял ли е пътникът подобни опасности, тогава двойно повече го ободрява гледката на светлеещите в бяло къщи, зеленеещите се градини и накацалите около тях шатри. Сърцето му е изпълнено с благодарност и всичко недобро, нечисто сякаш се е отдръпнало от него. Толкова по-голямо е и състраданието му към забулените фигури, които седят самотно настрани от пътя, защото под страх от смъртно наказание им е забранено да влизат в съприкосновение със здрав човек. Това са прокажени, на които ужасна съдба е отредила тялото им да умира и се отделя на части. „Ана джо, ана ачан!“ (Гладен съм, жаден съм!) — викат те с умоляващ тон.

Когато милозливият приближи, те се надигат, оставят на земята купата си, в която трябва да пусне своята милостиня, и се отдалечават, за да се върнат едва когато той си е тръгнал. Благодарността им го следва с благославящи викове.

Също членовете на британската мисия минаха край такива окаяници, чийто вид пробужда библейски спомени. Като последна почивка преди града спряха после край един поток при палмова горичка, чиято вода ободри и освежи уморените животни.

Това беше през април. Те можеха кротко и мирно да се разхождат под палмите, а кремъклийките в барутната игра бяха халосно заредени. Сега там се стягат за унищожителна битка. Тази великолепна земя вече е попила много кръв. Тя стои под знака на полумесеца. Нека я предадем „фи аман Аллах“, под закрилата на Аллах!

ДВАМАТА КУЛЛЕДЖИ

Както е известно, в Египет няма друга питейна вода освен онази, която хората черпят от Нил. Но тя е възтопла и преди пиене трябва да бъде охлаждана. Това става, като я наливат в порьозни глинени съдове, през чиито стени бавно се процежда. Така предизвиканото изпарение я охлажда, опреснява и прави по-вкусна. Тези съдове, които имат формата на стомна или шише, се изработват в околностите на Кеннех и Баллас от истинска тиванска глина и по името на последното селище биват наричани балласи. Един по-малоценен вид идват от Семеннуд и понякога биват продавани от безсъвестни търговци като истински балласи. Продавачът на такива глинени съдове бива наричан кулледжи — от арабската дума „кулле“, означаваща „стомна“.

Кеннех и Баллас изпращат по воден път годишно стотици хиляди стомни, които в някои случаи биват товарени на нилски кораби, но най-вече отиват до местоназначението си под формата на сал. За целта се изплита мрежа от въжета, усукани от палмови влакна, в чиито бримки стомните биват здраво закрепяни. Ако се сложат няколко такива реда, долните се пълнят с вода, наистина, но горните остават празни, така че е невъзможно салът да потъне. Върху него се нареждат пръти и се застилат рогозки, за да се оформи стабилна палуба. Понякога закрепят дори мачта с рея и триъгълно платно и използват по този начин благоприятния вятър.

За да докажат, че стоката им е истинска, а не произхожда от Семеннуд, търговците обикновено искат, преди да напуснат Кеннех или Баллас със сала си, тамошния шейх ел белед да им издаде писмено удостоверение, че наистина са били там. Но дали това дава достатъчно гаранция за масата купувачи, ще покаже тази история, която се развива по времето на живия и до днес в спомените Мустафа ефенди.

Този служител, роден кюрд, беше мухтесиб в Кайро — дума, която най-добре може да бъде преведена като „надзорник на пазара“. Задачата на мухтесиба е да ревизира дюкяните и да надзирава търговците, та всеки купувач да получава точната мярка и тегло и да не

плаща за стоката по-висока цена от предписаната или обичайната. При известната продажност на ориенталските чиновници тази служба съществува най-вече за да обогатява своя изпълнител. Но Мустафа ефенди представляваше едно достойно за похвала изключение от това правило. Той изпълняваше своя дълг с голяма, често твърде голяма строгост и наказваше най-сурово всеки опит да бъде подкупен. От сутрин до вечер бродеше по сокаците и мегданите на града, завираше се във всички дюкяни и къшета и имаше поглед, от чиято острота не можеше да се изплъзне и най-малката дреболия. Никога не беше сам. Винаги го следваха няколко полицаи, които носеха необходимите за упражняването на неговата служба предмети. А те бяха едни везни, една мярка за вместимост, една за дължина и — с респект казано — комплектен „апарат“ за въздаване на бастонада. Защото Мустафа ефенди имаше не само задължението да открива прегрешенията на продавачите, но и правото незабавно да ги наказва. Но бастонадата не беше неговото единствено средство за наказание, о, не, с измислянето на най-различни и често много оригинални наказания той беше станал направо прочут. Двете му основни качества бяха чисто кюрдската неумолимост и хитростта, с която в крайна сметка побеждаваше и най-големия шмекер.

Един такъв шмекер беше кулледжията Садок Омар. Стомните, които продаваше, носеха всички белези на истински балласи; беше доказано, че ги доставя от Баллас; той можеше да покаже свидетелствата на тамошния шейх ел белед. И все пак мухтесибът беше убеден, че тези стомни не произхождат от Баллас, а от Семеннуд. Тонът, който издаваха при почукване, не беше като на истинските балласи, но това не бе достатъчно Садок Омар да бъде изобличен.

В съседство с този търговец живееше един друг кулледжи, наричан Селим бен Нуба, понеже беше тъмнокож нубиец. Когато дошъл от далечната родина в Кайро, той няколко години бил слуга на един франкски консул и спестил дотолкова, че смогнал да подхване търговия с балласи. Понеже беше честен, не можеше да си докара печалбата на своя съсед Садок Омар, който продаваше своята подправена евтина стока на високата цена на истинската. Въпреки това този страшно много се ядосваше, че в лицето на нубиеца се е сдобил с един толкова близо живеещ конкурент. Мразеше го и правеше всичко възможно да му причини загуби и му съсипе търговията. Но това така

и не му се удаваше, защото поради своята честност Селим бен Нуба беше станал любимец на мухтесиба, който не го облагодетелстваше, наистина, но бдеше със зорко око над него. Това така разклати търпението на Садок Омар, че той реши с един замаха да постигне целта си.

Той имаше навика да купува своите стомни от Семеннуд и в баластния трюм на един сандал да ги откарва нагоре до Баллас. Там ги разтоварваше през нощта и ги свързваше в сал, за да ги закара по този начин в Кайро. Тъй като по тях бе отпечатан знакът на истинските балласи, а шейх ел белед не можеше да му откаже удостоверението, че е бил тук, нямаше как да бъде уличен в измама. Редом с този занаят Садок омар въртеше и един друг, не по-малко осъдителен — контрабандата. Колкото пъти товареше в Семеннуд неистински стомни, криеше в най-долните какви ли не западноевропейски артикули, които тайно биваха стоварвани в Дамиат и откарвани от него до Баллас. Там той ги пласираше срещу висока печалба. Благодарение на тази печалба беше докарал нещата дотам, че бе станал собственик на сандала, макар официално реисът да минаваше за такъв.

Сега Садок Омар имаше план да закупи неистински стомни, които щяха да си носят белега на неистински, и да ги пробута в ръцете на Селим бен Нуба. Беше научил, че този се кани през следващия месец да отиде до Баллас, за да докара балласи, и това му даваше възможност да изпълни своя замисъл. И тъй, тръгна към пристанището Булак да даде заповед за привеждането на сандала в готовност за отплаване. Тъкмо беше застанал на малката палуба на кораба и говореше с реиса, по близкия мост мина мухтесиб Мустафа ефенди с четирима полицаи. Той видя кулледжията, спря и каза на един от тях:

— Виждаш ли Садок там на сандала? Така и не мога да го спипам тоя мошеник. Какво ли може да прави на кораба? Ти си умен, иди си бързо вкъщи, преоблечи се като моряк и се яви после при реиса да му предложиш услугите си. Може би ще ти се удаде да узнаеш какво е довело тоя Садок Омар на пристанището.

Това беше в следобеда. Вечерта полицаят отиде при началника си и му доложи:

— Ефенди, трябва да тръгна със сандала за Семеннуд. Дай ми разрешение, ако искаш да пипнеш кулледжията!

— Всичко, всичко ти разрешавам, стига само да го спипаме — отговори мухтесибът бързо. — Какво научи?

— Садок Омар тръгва за Семеннуд, за да купи гърнета. Реисът имаше нужда от един моряк и ме нае. Ако тръгна с него, сигурно ще узная много неща, които досега са ни оставали скрити.

— Естествено, че ще идеш, съвсем естествено! Благодаря на Аллах за надеждата най-сетне да заловя тоя чакал. Горко му, когато ми дотърчи в ръцете! Ще вкуси чирепите на всичките си грънци!

Полицаят получи необходимите наставления и на другото утро напусна Булак, пристанището на Кайро. Кулледжията Садок Омар също се намираше на борда. Беше оставил дюкяна си под надзора на един помощник. От този ден Мустафа ефенди започна да чака с голям копнеж завръщането на своя подчинен. Това стана след приблизително три седмици. Онзи доложи, че от Семеннуд били прибрани в трюма над петстотин големи глинени стомни. В тази работа не бяха го ангажирали и ето как не знаеше, че един значителен брой от тези стомни са пълни с необмитени чуждестранни артикули. Останалото място бяха заели с обичайните за транспорта стоки, които още днес щяха да бъдат разтоварени в Кайро. На заранта сандалът щеше да отплава нагоре по реката за Баллас.

— С неистински гърнета за Баллас? — рече ефендите. — Тук има някаква тъмна далавера, в която Садок. Омар трябва да бъде заловен, и аз самият ще го пипна за перчема. Още днес ще тръгна напред с един правителствен нокер^[1], за да наблюдавам сандала в Баллас и да го заловя. Ти естествено ще отплаваш с кулледжията. Аз ще се навлека в дрехите на феллах, но въпреки това лесно ще ме намериш, защото селището е малко, а аз ще направя всичко възможно да се срещна тайно с теб.

Беше необходима само една заповед от страна на Мустафа ефенди и нокерът стоеше на негово разположение. Когато след няколко часа той се отправи към пристанището, видя Селим бен Нуба, бедния, честен сулледжи да върви търсещо по брега.

— Какво искаш да намериш тук, синко? — попита приветливо толкова навъсеният иначе мъж. — Нова стока ли очакваше?

— Не, о, ефендина — отговори запитаният с дълбок поклон. — Търся кораб, с който да тръгна утре за Баллас и да закупя стомни.

— Можеш да пътуваш с мен, и то без да плащаш. Прибери се бързо да си оправиш нещата въщи! След един час нокерът, който виждаш там пред нас, ще отплава. Но си мълчи. Никой не бива да узнае, че ще пътуваме заедно и коя е целта на това пътуване.

Това беше чест, която нубиецът съумя добре да оцени. Той тръгна бързо за жилището си да се приготви за пътуването, а после се постара незабелязано да се качи на борда. Малко по-късно нокерът разви двете платна и насочи острия си нос към жълтите води на Нил. След няколкодневно пътуване пристана в Кеннех. Тук щеше да остане на котва, за да не бъде видян в Баллас. Мустафа ефенди си беше сложил един бял хаик, чиято качулка заметна над главата. Качи се в една лодка със Селим бен Нуба и нареди да го откарат до Баллас. Понеже там не го познаваха, се представи за сродник на Селим. Този купи повече от петстотин истински балласи и необходимите за направата на сала евтини мрежи от палмови влакна. Този разход погълна цялата налична сума, която притежаваше. Той искаше, както обикновено, сам да направлява до Кайро сала и да го стъкми по най-простия начин, но ефендите му купи рогозки за покриване на стомните и даже мачта с обичайните платно и въжета.

Още докато Селим бен Нуба работеше с помощта на няколко феллахи по направата на сала, пристигна сандалът на неговия съсед и легна съвсем близо на котва. Въпреки това Садок Омар не удостои нубиеца с поздрав и привидно нито дори с поглед. Той въпреки беше кажи-речи богато облечен, докато Селим поради царящата жегата и от спестовни съображения носеше само обичайната по тези места кожена препаска. Ефендите се бе излегнал съвсем сам под китка акации на високия бряг, откъдето можеше лесно и добре да наблюдава всичко.

Садок Омар напусна кораба, за да отиде при своя постоянен съучастник в далаверите и да се спазари за цената и предаването на контрабандната стока. Екипажът на сандала също слезе от борда и се отби в едно кафене. Преоблеченият като моряк полицаи се отдели, защото беше забелязал своя ефенди, а имаше да говори с него. Качи се при него и доложи:

— Господарю, сега узнах всичко, повече, далеч повече, отколкото можех да очаквам. Аз се докарах малко на Садок Омар и той ме дари с доверието си, понеже ме смята за човек като него. Взе ме на работа като харраби^[2].

— Като харраби? — подскочи мухтесибът. — Той се занимава даже с контрабанда?

— Да. Има на борда много стомни, пълни с необмитена стока, и аз довечера трябва да помагам при разтоварването. Когато свършим, ще разменим саловете.

— Саловете? Кои?

— Ние имаме на кораба си неистински стомни, а Селим бен Нуба е купил истински. Нашите стомни са със същата големина като неговите. Значи можем да построим сал, който да прилича съвсем точно на неговия. После ще пренесем в тъмното рогозките, мачтата и платното му на нашия и ще го вържем на онова място, където е вързан сега за брега неговият. Той нищо няма да усети и ще отплава с неистинските стомни за Кайро. Едва там ще разбере подмяната и ще има единствено избора да представя стомните като балласи или честно да ги продава като неистински. В първия случай Садок Омар ще доложи за него, а в последния ще има загуба, която ще го завлече на дъното. Но и в двата случая е изгубен.

Мустафа ефенди скочи от земята, сви юмруци и извика гневно:

— Валлахи махул (Опазил Аллах), това е ужасно! Може ли да има такива хора? Този честен Нуба да бъде измамен, да, да бъде заклеен като престъпник? И с мен, с мен иска да си послужи капасъзинът, за да го унищожи! Само че преди туй аз ще си разменя със злодея някоя друга дума, и то каква! Той се смята сигурен в работата си, защото знае, че заради опасността от възпаляване на очите никой покрай Нил не спи на открито. Затова мисли, че Селим бен Нуба няма да бъде през нощта на сала си и той следователно ще остане без надзор. Но се лъже. Кога се кани да отплава оттук?

— Заранта с истинския сал, след като е получил удостоверението, че е бил тук. Но сандалът ще тръгне по-рано за Кайро.

— Добре! За да го накажа, колкото може по-строго, ще му предоставя време напълно да осъществи намерението си, но после преминава в моя власт. Ти ще му служиш, докато всичко свърши. Сега можеш да вървиш. Не бива да ни виждат дълго заедно.

До настъпването на вечерта Селим бен Нуба завърши сала си и отиде после да спи в колибата на един от феллахите, които му бяха

помагали. Известно време по-късно покрай брега се започна тайнствена, оживена шетня.

Стомни и мрежи бяха свалени от кораба на брега, за да бъдат съединени в сал, който щеше да бъде разменен с онзи на нубиеца. После всички контрабандисти се върнаха на сандала да спят. Останаха само двама — предрешеният полицаи и още един, на когото Садок Омар гласуваше доверие. Те трябваше да увият в сукно контрабандните стоки и да ги отнесат при таджира^[3], за когото бяха предназначени. След това и те бяха отпратени на кораба — не биваше да присъстват, когато Садок Омар получаваше парите. Сумата беше значителна, наброена в египетски златни фунтове. Той я прибра в една кожена торбичка, сбогува се със своя човек и се върна сега и той при реката. Преди да се качи на сандала, отиде на сала с истинските стомни, повдигна на едно място постелките и рогозките и скри торбичката със златото в намиращата се отдолу стомна, като си промърмори:

— Тези пари са тайно спечелени и трябва тайно да бъдат съхранявани. Човек не знае какво може да се случи, Аллах единствено е всезнаещ.

Едва сега се отпрати към кораба, за да си легне да спи под задната палуба. Когато се събуди, приближаваше времето за зазоряване. Трябваше да напусне сандала, понеже скоро щеше да отплава, а той възнамеряваше да го последва със сала, на който, както вече бе споменато, беше скрил парите си. Вече слагаше крак на дъската, свързваща кораба с брега, когато видя отсреща да стоят няколко въоръжени мъже. Един от тях му викна:

— Вече си буден, а, кулледжи? Нечистата съвест ли те събуди? Това ми е приятно, тъй като имам да говоря с теб.

Човекът мина по дъските, следван от другите. Садок Омар вече се канеше да даде гневен отговор, когато различи лицето на приближилия мъж и извика изплашено:

— Аллах керим! Та това е Мустафа ефенди, мухтесибът от Кахира!

— Да, аз съм! — прогърмя споменатият. — Ти си изигра ролята, контрабандист и измамник!

— Ефенди, кой ме е наковладил пред теб? Който го е сторил, е...

— Мълчи! — пресече го чиновникът. — Кажи ми на кого принадлежи този кораб! Но не лъжи, че иначе ще те пратя в Джехенната! Твоя собственост ли е?

— Да... той... е... мой — произнесе със заекване сплашеният кулледжи.

— Не, той не е твой, а на хадифа^[4], в името на когото го секвестрирам, понеже е съдържал контрабандна стока. А кому принадлежи салът тук в съседство?

— Той също е мой.

— Не, той е на честния Селим бен Нуба, който стои тук зад мен. Истинските стомни, които си разменил, са негови. Твой е вторият сал с грънците от Семеннуд, чиито чирепи ще вкусиш, както бях решил да направя.

Садок Омар понечи да отрече. Тогава ефендите призова полицаия, който разказа всичко. Срещу такъв свидетел нищо не можеше да оспори. Кулледжията се видя принуден да направи признание, още повече че собствените му хора, за да не бъдат самите те наказани, дадоха показания срещу него. Последницата беше, в съответствие с чудатостта на ефендите, изключително драстична.

Относно кораба той разпореди да остане тук на котва до официалното му прибиране. После се отправи с всички събудили се жители на селището към съучастника на Садок Омар, за да го закара под стража в Кеннех и да конфискува контрабандните стоки. След това осведоми хората с висок глас:

— Слушайте, мъже на Баллас! Тоя Садок Омар е докарвал калпави стомни от Семеннуд, за да ги продава като истински балласи и да навреди на славата на вашия занаят. Аз се бях заклел, че той ще опита чирепите на своите стомни. Ето защо заповядвам! Вържете го за някое дърво, развалете сала му и хвърляйте по него грънците, додето се натрошат на чирепи! Аз съм Мустафа ефенди от Кахира и който не се подчини, ще получи бастонадата!

И хората естествено не се колебаха дълго да накажат мъжа, който по този начин бе застрашил доброто име на тяхната индустрия. Стомните от Семеннуд бяха от първата до последната буквално потрошени по тялото му и голямо бе ликуването на тези проста хорица. Когато се свърши с тази „екзекуция“, ефендите обясни, че вече е изпълнил служебния си дълг и смята да потегли за Каннех. Садок

Омар се олюляваше с полуразбито тяло; в Кайро го очакваше още по-сурово наказание.

* * *

С това нашият разказ би могъл да завърши, ако не беше последвала една малка случка, която не бива да пропуснем да разкажем. След известно време ефендите отново мина със своите четирима полицаи по въпросната улица на Кайро. Дюкянът на Садок Омар беше отворен, наистина, но празен. А в съседство Селим бен Нума стоеше пред своя. Като видя ефендите да се задава, той го покани вежливо, предложи му неизбежната лула и също така неизменната чаша кафе и каза после:

— Ефенди, тежко ми е на сърцето. Трябва да го облекча, като ти направя едно признание. В една от моите стомни намерих пари, много пари и не зная...

— Стига! — прекъсна го на думата ефендите. — Садок Омар спомена за тях на разпита. Той не може нищо да иска, а хадифът получи стоките. Онова, което е било пхнато в стомните ти, си е твоя собственост. Садок Омар искаше да те погуби, но тези пари ще извършат тъкмо обратното. Употреби ги добре и си остани честен както досега. Тогава Аллах винаги ще те закриля, както те закриляше в Баллас.

---

[1] Нокер — малък бърз ветроход — б.а. ↑

[2] Харраби — контрабандист — б.а. ↑

[3] Таджир — търговец — б.а. ↑

[4] Хадиф — вицекралят на Египет — б.нем.изд. ↑

Издание:

Карл Май. Олд Файерхенд

Редактор: Мая Арсенова

Коректор: Мариета Суванджиева

Техн.редактор: Никола Хростов

Оформление на корицата: Студио „Seven“, Габрово

Издателство „Калпазанов“, Габрово, 1998

Band 71. Old Firehend. Karl-May-Verlag, Bamberg

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.